

STATISTIKAAMET
STATISTICS ESTONIA

ETTEVÖTETE
MAJANDUSNÄITAJAD
FINANCIAL STATISTICS OF ENTERPRISES

2005

Aastakogumik • Yearbook

TALLINN 2007

Aastakogumik esitab ettevõtluse 2005. aasta majandusolukorda iseloomustavaid andmeid.

Koostanud ettevõtluse aastastatistika talitus (tel 625 9233) koostöös põllumajandusstatistika osakonna (tel 625 9164), valitsemis- ja finantssektori statistika osakonna (tel 625 9174) ja statistilise profiili talitusega (tel 625 9346).

The yearbook presents the financial data of enterprises for 2005.

Compiled by the Annual Statistics of Entrepreneurship Service (tel +372 625 9233) in cooperation with the Agricultural Statistics Department (tel +372 625 9164), the General Government and Financial Statistics Department (tel +372 625 9174) and the Statistical Profile Service (tel +372 625 9346).

MÄRKIDE SELETUS

EXPLANATION OF SYMBOLS

X	andmete avaldamist ei võimalda andmekaitse põhimõte <i>data are confidential</i>
-	nähtust ei esinenud <i>magnitude nil</i>
0 0,0	näitaja väärtus väiksem kui pool kasutatud mõõtühikust <i>magnitude less than half of the unit employed</i>
...	andmeid ei ole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad <i>data not available or too uncertain for publication</i>
..	mõiste pole rakendatav <i>category not applicable</i>

Toimetanud Liis Haugas
Inglise keel: Elina Härsing
Küljendus: Uku Nurges

*Edited by Liis Haugas
English by Elina Härsing
Layout by Uku Nurges*

ISSN 1406-1813
ISBN 978-9985-74-417-8

Autoriõigus/Copyright: Statistikaamet, 2007

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source

Kirjastanud Statistikaamet,
Endla 15, 15174 Tallinn
Trükkinud Ofset OÜ,
Paldiski mnt 25, 10612 Tallinn

Aprill 2007

*Published by the Statistical Office of Estonia,
15 Endla Str, 15174 Tallinn
Printed by Ofset Ltd,
25 Paldiski Rd, 10612 Tallinn*

April 2007

SISUKORD

Sissejuhatus.....	6
Ettevõtlus	6
Füüsilisest isikust ettevõtjad.....	11
Ettevõtluse demograafia	14
Ettevõtluse edukuse tegurid	20
Kontsernid Eestis	29
Teadus- ja arendustegevus.....	35
Innovaatiline tegevus	38
Infotehnoloogia ettevõttes	43
Äriühingute (v.a finantsvahendusäriühingud) majandustegevus	48
Põllumajandus.....	62
Metsamajandus.....	63
Kalapüük.....	64
Töötlev tööstus.....	66
Elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustus	77
Ehitus	80
Kaubandus.....	88
Hotellid ja restoranid	95
Veondus, laondus ja side.....	99
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	104
Finantsvahendus.....	113

Tabelid

I. ÄRIÜHINGUD

ETTEVÕTTED KOKKU.....	130
1A. Majandusnäitajad, 2004, 2005.....	130
1B. Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2004, 2005	132
1C. Realiseerimise netokäive, 2004, 2005	132
1D. Majandusnäitajad, 2001–2005	134
1E. Ettevõtete arv tegevusalade järgi, 2001–2005	136
1F. Tööga hõivatud isikute arv tegevusalade järgi, 2001–2005	137
1G. Realiseerimise netokäive tegevusalade järgi, 2001–2005	138
1H. Puhaskasum (-kahjum) tegevusalade järgi, 2001–2005	139
1I. Lisandväärtus tegevusalade järgi, 2001–2005.....	140
1J. Vara tegevusalade järgi, 2001–2005.....	141
1K. Investeeringud põhivarasse tegevusalade järgi, 2001–2005	142
1L. Kapitalirent tegevusalade järgi, 2001–2005	143
1M. Realiseerimise netokäibe kontsentratsioon tegevusalade järgi, 2005.....	144
1N. Ettevõtted realiseerimise netokäibe järgi tegevusalade kaupa, 2005.....	146
1O. Ettevõtted puhaskasumi (-kahjumi) järgi tegevusalade kaupa, 2005	148
1P. Ettevõtted bilansimahu järgi tegevusalade kaupa, 2005	150
1R. Ettevõtted põhikapitali järgi tegevusalade kaupa, 2005	152
1S. Tootlikkusnäitajad realiseerimise netokäibe alusel tegevusalade järgi, 2004, 2005	154
1T. Tootlikkusnäitajad lisandväärtuse alusel tegevusalade järgi, 2004, 2005	156

II. ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA

2A. Ettevõtete sünnimäär tegevusala järgi, 2000–2004	158
2B. Sündinud ettevõtted keskmise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 2000–2004	158
2C. Sündinud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 2000–2004	159
2D. Ettevõtete surmamäär tegevusala järgi, 1999–2004.....	159
2E. Surnud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 1999–2004.....	160
2F. Surnud ettevõtted keskmise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 1999–2004	160
2G. 2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus tegevusala järgi, 2001–2004	161
2H. Ettevõtluse demograafia 19 Euroopa riigis, 1999–2003	162
Metoodika.....	164

Andmete kogumine.....	164
Tabelite koostamise põhimõtted.....	164
Koondandmete avaldamine.....	165
Äriühingute andmete töötlemine.....	165
Konfidentsiaalsus.....	166
Põhimõisted.....	166
Infotehnoloogia mõisted.....	169
Valemid.....	169

CONTENTS

<i>Summary of economic activities in 2005</i>	119
<i>Business demography</i>	121
<i>Factors of business success</i>	121
<i>Enterprise groups in Estonia</i>	122
<i>Innovation activities</i>	123
<i>Information technology in enterprises</i>	124
<i>Business activity of non-financial corporations</i>	124
<i>Assets, liabilities and equity</i>	125
<i>Sales, costs, profit</i>	127
<i>Investments in fixed assets</i>	129

Tables

I. COMPANIES

ENTERPRISES TOTAL	130
1A. <i>Financial data, 2004, 2005</i>	130
1B. <i>Investments in fixed assets and financial leasing, 2004, 2005</i>	132
1C. <i>Net sales, 2004, 2005</i>	132
1D. <i>Financial data, 2001–2005</i>	134
1E. <i>Number of enterprises by kind of activity, 2001–2005</i>	136
1F. <i>Number of persons employed by kind of activity, 2001–2005</i>	137
1G. <i>Net sales by kind of activity, 2001–2005</i>	138
1H. <i>Net profit (loss) by kind of activity, 2001–2005</i>	139
1I. <i>Value added by kind of activity, 2001–2005</i>	140
1J. <i>Assets by kind of activity, 2001–2005</i>	141
1K. <i>Investments in fixed assets by kind of activity, 2001–2005</i>	142
1L. <i>Financial leasing by kind of activity, 2001–2005</i>	143
1M. <i>Concentration of net sales by kind of activity, 2005</i>	144
1N. <i>Enterprises by net sales by kind of activity, 2005</i>	146
1O. <i>Enterprises by net profit (loss) by kind of activity, 2005</i>	148
1P. <i>Enterprises by balance sheet total by kind of activity, 2005</i>	150
1R. <i>Enterprises by capital stock by kind of activity, 2005</i>	152
1S. <i>Productivity measures by net sales by kind of activity, 2004, 2005</i>	154
1T. <i>Productivity measures by value added by kind of activity, 2004, 2005</i>	156

II. BUSINESS DEMOGRAPHY

2A. <i>Enterprise birth rates by kind of activity, 2000–2004</i>	158
2B. <i>Average number of persons employed in newly born enterprises, breakdown by kind of activity, 2000–2004</i>	158
2C. <i>Newly born enterprises by number of employees, 2000–2004</i>	159
2D. <i>Enterprise death rates by kind of activity, 1999–2004</i>	159
2E. <i>Dead enterprises by number of employees, 1999–2004</i>	160
2F. <i>Average number of persons employed in enterprises that died, breakdown by kind of activity, 1999–2004</i>	160
2G. <i>Three-year survival rates of enterprises born in 2000, breakdown by kind of activity, 2001–2004</i>	161
2H. <i>Business demography in 19 European countries, 1999–2003</i>	162

<i>Methodology</i>	171
<i>Preface</i>	171
<i>Presentation</i>	171
<i>Publishing</i>	172
<i>Data processing</i>	172
<i>Confidentiality</i>	172
<i>Definitions</i>	172
<i>Definitions for information technology</i>	175
<i>Formulas</i>	175

SISSEJUHATUS

Aastakogumik esitab ettevõtete finantsmajandusliku tegevuse andmeid, mis on kogutud riiklike statistiliste aruannetega “Ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne EKOMAR”, “Põllumajandus-, jahindus-, metsamajandus- ja kalandusäriühingute majandusnäitajad”, “Teadus- ja arendustegevus (ettevõttes)”, “Finantsvahendus ja -abitegevus”. Peale selle on esitatud krediidi- ja kindlustusettevõtete andmeid, mis põhinevad Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja Eesti Liisingühingute Liidu kogutud infol, ning füüsilisest isikust ettevõtjate tulude ja kulude andmeid, mis on saadud Maksu- ja Tolliameti tuludeklaratsiooni vormi E koondandmetest.

Ettevõtlus hõlmab mittefinantsteenuseid tootvaid äriühinguid, finantsvahendusäriühinguid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid. Nimetatud kolme ettevõttegrupi majandustegevust on käsitletud koos ainult “Ettevõtluse” osas. Et majandusarvestus on ettevõttegrupiti erinev, on järgmistes osades esitatud majandustegevuse ülevaated kolme ettevõttegrupi kohta eraldi.

“Füüsilisest isikust ettevõtjate” osas on antud ülevaade füüsilisest isikust ettevõtjate ettevõtlustuludest ja -kuludest.

Osa “Äriühingute majandustegevus” hõlmab ainult kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvate äriühingute majandustegevust — seda käsitletakse ka erinevate tegevusalade kaupa.

“Finantsvahenduse” osas käsitletakse finantsvahendusäriühingute nagu krediidiuasutuste, hoiu- ja laenuühistuste, liisinguettevõtete ning kindlustuste majandustegevust.

Peale selle esitab aastakogumik ettevõtete demograafia, ettevõtete gruppide (kontsernide) ning ettevõtluse edukuse tegurite ülevaateid. Samuti antakse ülevaade ettevõtetes kasutatavatest infotehnoloogilistest vahenditest ja lahendustest, teadus ja arendustegevusest ning innovaatilisusest.

Info on antud ülevaadete, diagrammide ja tabelitena. Andmed on esitatud jooksevhindades, kui ei ole märgitud teisiti. Lisatud on meetodika lühikäsitlus ning suhtarvude ja kasumi (kahjumi) arvutamise valemid. Äriühingute majandustegevuse ülevaadetes on kasutatud suhtarve, mille tõlgenduse leiab “Meetodika” osast.

Detailsem andmestik on avaldatud statistika andmebaasis Statistikaameti veebilehel www.stat.ee rubriigis “Statistika”.

ETTEVÕTLUS

2005. aastal kasvas Eesti majandus 10,5%. Majanduskasvust põhiosa andnud kaupu ja mittefinantsteenuseid tootnud ettevõtete lisandväärtus suurenes veelgi kiiremini — 12,7%. 2005. aastal tegutses rohkem kui 96 000 ettevõtjat, üle poole nendest (56%) olid füüsilisest isikust ettevõtjad. Ettevõtlustulem suurenes aastaga veerandi võrra.

Majanduskasv

2005. aastal jätkus Eesti majanduse hoogne kasv. Sisemajanduse koguprodukt (SKP) kui peamine majanduse arengu hindamise indikaator suurenes korrigeeritud andmetel 10,5% (2000. aasta püsivhindades, hinnamuutuste mõju on kõrvaldatud). Kasv tugines endiselt sisenõudlusele ja netoekspordil. Sisenõudlust hoogustas selle tähtsamate komponentide — eratarbimise ja investeringute kiirenemine. Eratarbimine kasvas 2005. aastal 7,9%, sellele aitasid kaasa soodsad laenuitingimused, positiivne olukord tööturul ja tarbijate paranenud kindlustunne majanduse suhtes. Kapitali kogumahutuse kasv oli veidi aeglasem kui eelmisel aastal, kuid siiski 12,7% (korrigeeritud püsivhindades). Kaupade ja teenuste eksport kasvas püsivhindades 21,5%. Oluliselt suurenes väljaveetavate kaupade väärtus ning mõnevõrra ka teenuste eksport.

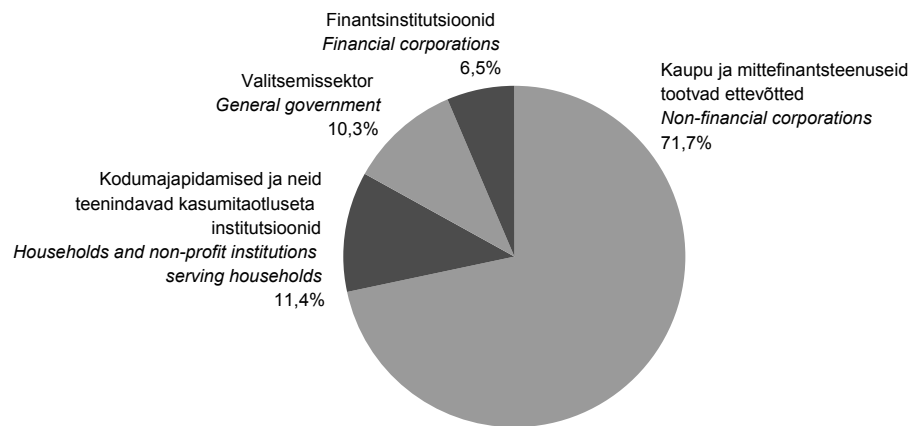
Võrreldes 2000. aastaga on SKP 2000. aasta püsivhindades ühe elaniku kohta pooleteist korda suurem — 2005. aastal ületas see 100 000 krooni piiri ja suurenes enam kui 105 000 kroonini aastas. Eurostati (Euroopa Liidu Statistikaameti) andmetel moodustas Eesti 2005. aasta SKP vaatamata viimaste aastate jõudsale arengule 59,8% Euroopa Liidu 25 liikmesriigi keskmisest (võrreldavates hindades ehk riikide hinnataseme erinevused on kõrvaldatud).

Loodud lisandväärtusest annavad põhiosa kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted. Nende osatähtsus on viimastel aastatel pidevalt suurenenud ja jõudis 66,5%-st

2000. aastal 71,7%-ni 2005. aastal. Ettevõtete sektori kasv oli 2005. aastal majanduse üldisest kasvust kiirem — püsivhindades 12,7%. Suurima panuse SKP suurenemisse andis töötlev tööstus. Olulised tegevusalad olid veel kinnisvara, rentimine ja äritegevus, veondus, laondus ja side ning kaubandus. Nende tegevusalade lisandväärtuse osatähtsus oli lisandväärtuse kogusummast kaks kolmandikku.

Diargamm 1 **SKP institutsionaalse sektori järgi 2000. aasta püsivhindades, 2005**

Diagram 1 *GDP by institutional sector at 2000 constant prices, 2005*

Tööhõive, töötus ja palk

SKP suurenemisele aitas kaasa eratarbimiskulutuste kasv, mida omakorda toetas tööhõive ja keskmise palga silmatorkav kasv. Eesti taasiseseisvuse ajal suurenes tööhõive esimest korda 2001. aastal. Hoogne areng jätkus ka järgmistel aastatel. Tööhõive kasvu tulemusena on töötus alates 2001. aastast jätkuvalt vähenenud. 2005. aastal süvenesid mõlemad suundumused veelgi. Tööga hõivatuid oli üle 607 000 ehk 2% rohkem eelmisest aastast ning töötuse määr alanes 7,9%-ni. Hõivatuid oli viimati üle 600 000 aastal 1998. Töötuse määr oli 2005. aasta tasemel viimati 1994. aastal (7,6%). Töötuse vähenemine ja kvalifitseeritud töötajate nappus on tõstnud keskmist palka. 2005. aastal oli töötajate keskmine brutokuupalk 8073 krooni, eelmise aastaga võrreldes ligi 11% suurem.

Tabel 1 **Majanduse üldnäitajad, 2000–2005**

Tabel 1 *Main economic indicators, 2000-2005*

Näitaja	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Indicator
SKP 2000. aasta püsivhindades, miljonit krooni*	95 491	102 809	111 050	118 912	128 508	141 969	Gross domestic product (GDP) at constant 2000 prices, million kroons*
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	10,8	7,7	8,0	7,1	8,1	10,5	change over previous year, %
SKP jooksevhindades, miljonit krooni*	95 491	108 218	121 372	132 904	146 694	173 062	GDP at current prices, million kroons*
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	16,8	13,3	12,2	9,5	10,4	18,0	change over previous year, %
SKP 2000. aasta püsivhindades ühe elaniku kohta, krooni*	69 726	75 367	81 736	87 852	95 241	105 467	GDP at constant 2000 prices per capita, kroons*
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	17,3	13,8	12,6	9,9	10,7	18,3	change over previous year, %
Tööga hõivatud isikud, tuhat	572,5	577,7	585,5	594,3	595,5	607,4	Employed persons, thousands
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	-1,2	0,9	1,4	1,5	0,2	2,0	change over previous year, %
Keskmine brutokuupalk, krooni	4 907	5 510	6 144	6 723	7 287	8 073	Average monthly gross wages (salaries), kroons
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	10,5	12,3	11,5	9,4	8,4	10,8	change over previous year, %
Töötuse määr, %	13,6	12,6	10,3	10	9,7	7,9	Unemployment rate, %
Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, %	4,0	5,8	3,6	1,3	3,0	4,1	Consumer price index, change over previous year, %

* Korrigeeritud andmed.
* Revised data.

Hinnamuutused

Koos majanduskasvuga on tõusnud ka hinnad. 2004. aastal kerkisid hinnad oluliselt Euroopa Liitu astumisega seotud maksumäärade tõusu ja kütuse kallinemise tõttu maailmaturul, ka 2005. aastal mõjutas hinnatõusu peamiselt mootorikütuse kallinemine, aga ka suurenenud eluasemekulutused. Tarbijahinnad tõusid 4,1%, seejuures kallinesid kaubad

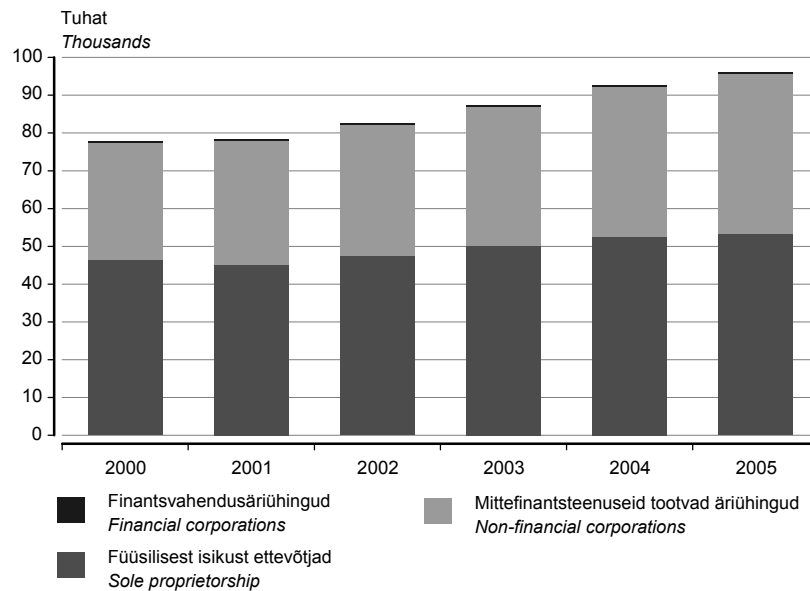
4% ja teenused 4,2%. Kaupadest kallinesid toidukaubad 3,7% ja neist kiiremini tööstuskaubad — 4,3%. Tööstustoodangu tootjahinna tõus võrreldes eelmise aastaga aeglustus — 2004. aastal oli see 2,9% ja 2005. aastal 2,1%. Ehitushinnaindeksi kasv kiirenes 6,5%-st 7,3%-ni — seda mõjutas eelkõige kallinenud tööjõud, aga ka ehitusmasinad. Ekspordihinnad tõusid 2004. aastaga võrreldes 2,9%. Vahepealsetel aastatel odavnenud impordihinnad kasvasid — sissetoodud kaubad kallinesid 3,9%.

Ettevõtjad

Äriseadustiku järgi võib ettevõtja olla kas füüsiline isik või äriühing. Füüsilisest isikust ettevõtja pakub oma nimel tasu eest kaupu või teenuseid ning nende müük või osutamine on tema püsivategevus. (Äriseadustik 2002. Riigi Teataja I osa. [www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12767277].)

2005. aastal tegutses rohkem kui 96 000 ettevõtjat — üle 42 000 mittefinantsteenuseid tootva äriühingu, üle 500 finantsvahendusäriühingu ja rohkem kui 53 000 füüsilisest isikust ettevõtjat. Võrreldes eelmise aastaga lisandus üle 3500 ettevõtja. Vaid mittefinantsteenuseid tootvatel äriühingutel oli lisandumistempo kahe eelmise aastaga sama — 7% aastas. Füüsilisest isikust ettevõtjaid ja finantsvahendusäriühinguid oli küll rohkem kui eelmistel aastatel, kuid nende juurdekasv ei ole enam paari viimase aastaga võrreldav.

Diagramm 2 **Ettevõtjate arv liigi järgi, 2000–2005**
Diagram 2 *Number of undertakings by type, 2000–2005*

Allikad: Statistikaamet, Maksu- ja Tolliamet, Eesti Pank, Finantsinspeksioon.

Sources: Statistics Estonia, Estonian Tax and Customs Board, Bank of Estonia, Financial Supervision Authority.

Endiselt oli kõige rohkem füüsilisest isikust ettevõtjaid. Nende osatähtsus vähenes võrreldes eelmise aastaga küll 1 protsendipunkt, kuid neid oli siiski üle poole — 56% kõigist ettevõtjast. Finantsvahendusäriühingute marginaalne osa on stabiliseerunud 0,5% juures. Aasta-aastalt suurenenud mittefinantsvahenduse äriühingute osatähtsus oli 2005. aastal 44%.

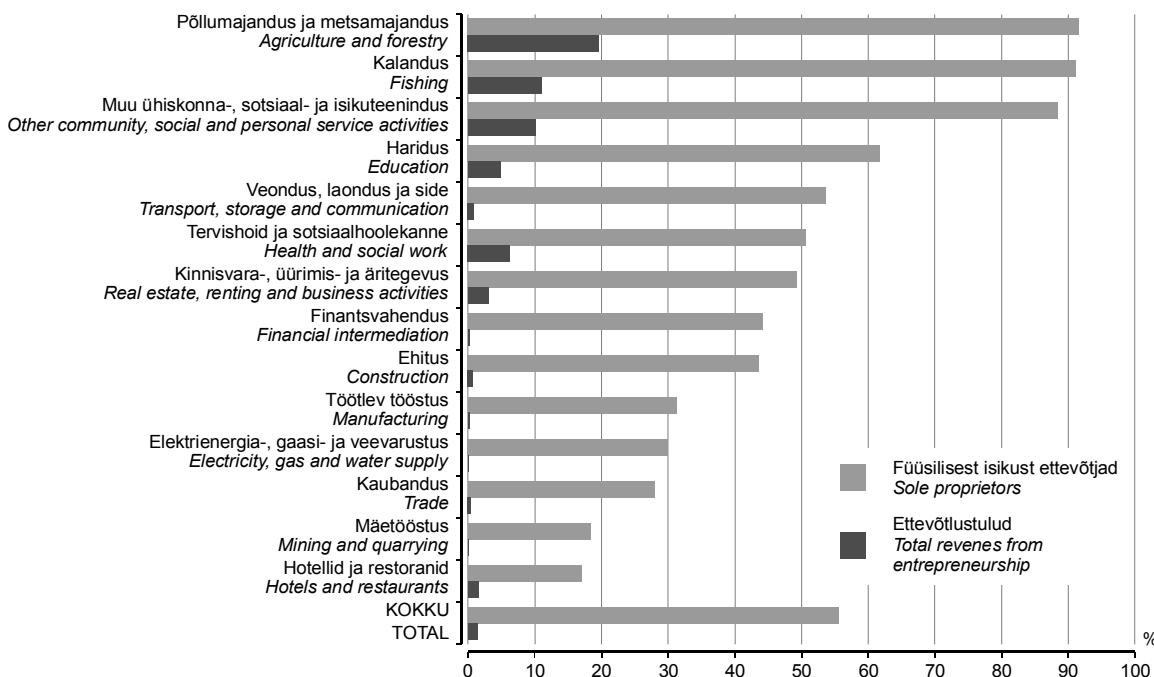
Ettevõtjad tegevusala järgi

Kõige rohkem ehk üle viiendiku ettevõtjatest osutasid mitmesuguseid kinnisvara- üürimis- ja äriteenuseid. Nende arv kasvas võrreldes eelmise aastaga rohkem kui kümnendiku. Seejuures tuli suhteliselt rohkem juurde äriühinguid — 2005. aastal oli neid esimest korda füüsilisest isikust ettevõtjatest rohkem. Ettevõtjate arvult järgnesid kaubandus ning põllundus ja metsandus. Kummagi tegevusala osatähtsus lähenes samuti viiendikule. Erinevalt kasvavast kinnisvara- üürimis- ja äriteenuste tegevusalast vähenes ettevõtjate arv nii kaubanduses kui ka põllunduses ja metsanduses võrreldes eelmise aastaga ligi 3%. Põllunduse ja metsanduse tegevusalal on valdav osa ehk rohkem kui 90% füüsilisest isikust ettevõtjad. Nende arvu vähenemine põhjustaski üksuste arvu kahanemise kogu tegevusalal, kuigi äriühinguid tuli mõningal määral juurde. Kaubanduses on enam kui 70% ettevõtjatest äriühingud. Langustendents oli nii kaubanduse äriühingute kui ka füüsilisest isikust ettevõtjate hulgas.

Neljas suur tegevusala, kus ettevõtjaid oli üle kümne tuhande, oli muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus. Ka sellel tegevusalal oli enamik ehk ligi 90% füüsilisest isikust ettevõtjad. Nende arv suurenes siiski tagasihoidlikult ja suhteliselt enam tuli juurde teenuseid pakkuvaid äriühinguid.

Võrreldes füüsilisest isikust ettevõtjate ja äriühingute osatähtsust tegevusalal selgub, et üllatavalt vähe on füüsilisest isikust ettevõtjaid hotellide ja restoranipidajate hulgas — 17%. Teine tegevusala, kus äriühingud domineerivad, on mäetööstus, kus füüsilisest isikust ettevõtjaid oli vaid üle 18%.

Diagramm 3 **Füüsilisest isikust ettevõtjate osatähtsust ettevõtluses tegevusala järgi, 2005**
 Diagram 3 *The share of sole proprietors in entrepreneurship by economic activity, 2005*

Allikad: Statistikaamet, Maksu- ja Tolliamet, Eesti Pank, Finantsinspeksioon.

Sources: Statistics Estonia, Estonian Tax and Customs Board, Bank of Estonia, Financial Supervision Authority.

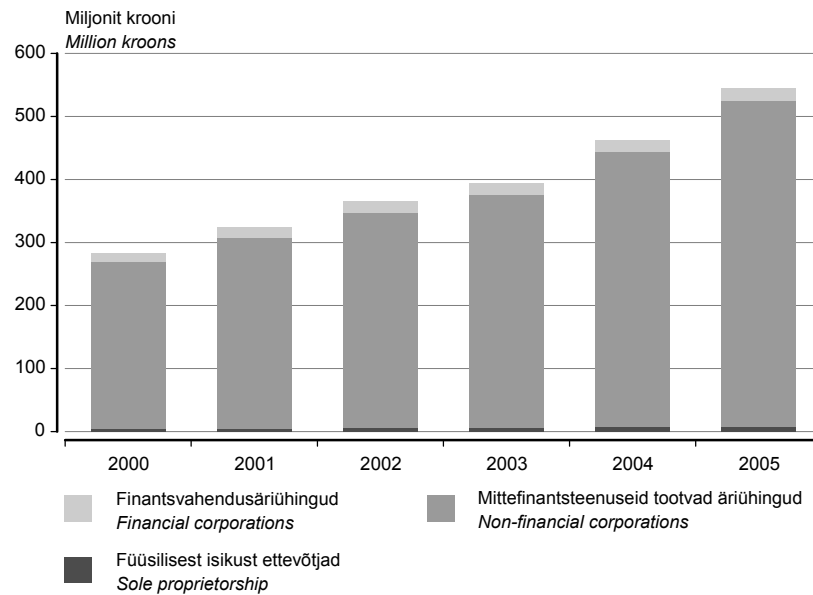
Ettevõtlustulud, -kulud ja -tule

Ettevõtlusest saadud tulused oli 2005. aastal üle 545 miljardi krooni. Tulud suurenesid eelmise aastaga samas tempos — nii 2004. kui ka 2005. aastal kasvasid tulud võrreldes eelmise aastaga 18%. Kulutusi oli ligi 499 miljardi krooni eest. Et ettevõtlustulud suurenesid -kuludest kiiremini, oli tulemuseks ligi veerandi võrra suurem ettevõtlustulem kui eelmisel aastal. Kokku oli ettevõtlustulem üle 46 miljardi krooni.

Ettevõtlustulud tegevusalati

Kõikide tegevusalade tulud olid eelmise aasta näitajast suuremad. Võrdluseks saab tuua, et 2004. aastal olid kalanduse ja hariduse tegevusala tulud 2003. aasta tuludest väiksemad. Tulud suurenesid enim ehituse ja hariduse tegevusalal — rohkem kui veerandi võrreldes eelmise aastaga. Ettevõtluse keskmisest kiiremini kasvasid tulud ka tervishoiu, kinnisvara, üürimis- ja äriteeninduse ning kaubanduse tegevusalal. Tagasihoidlikumalt kasvasid tulud mäetööstuses ning kalanduses.

Diagramm 4 **Ettevõtlustulud liigi järgi, 2000–2005**
 Diagram 4 *Total revenues from entrepreneurship by type, 2000–2005*

Allikad: Statistikaamet, Maksu- ja Tolliamet, Eesti Pank, Finantsinspektsioon.

Sources: Statistics Estonia, Estonian Tax and Customs Board, Bank of Estonia, Financial Supervision Authority.

Mittefinantsteenuseid pakkuvatel äriühingutel oli endiselt ettevõtluse majandustegevuse näitajates juhiroll.

Fühilise isikust ettevõtjaid on rohkem kui äriühinguid, ent nende tuluosa on ettevõtluses minimaalne — 1,4% (diagramm 2). Tegevusala järgi oli kogutuludes märkimisväärne osatähtsus põllunduse ja metsandusega tegelevatel fühilise isikust ettevõtjatel. Nende tulud olid kogu tegevusala tuludest ligi viiendik. Tegevusala tuludest olid üle kümnendiku ka kalanduse ja muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteeninduse fühilise isikust ettevõtjate tulud. Kuid suuremal osal vaadeldud tegevusaladest jäi fühilise isikust ettevõtjate osa kogutuludest alla 1%. Ainus tegevusala, kus fühilise isikust ettevõtjate osatähtsus kogutuludes suurenes, oli kalandus. Muudel tegevusaladel jäi nende osa kas samaks või vähenes. Ettevõtluskuludes on fühilise isikust ettevõtjate osatähtsused samas suurusjärgus ettevõtlustuludega. Suhteliselt väikese arvuga finantsvahendusettevõtete tulude ja kulude osatähtsus kogu ettevõtlusest oli 3–4% piirides.

Kõige rohkem (üle kuue korra) kasvas ettevõtlustulemi kalanduse tegevusalal ja seda eelkõige eelmise aasta kehva tulemuse arvelt. Ettevõtlustulemi suurenemisse andis valdava osa kinnisvara, rentimine ja äritegevus. Selle tegevusala tulemi suurenemine oli kõigi tegevusalade kasvust 40%. Eelmisest aastast väiksem ettevõtlustulemi oli põllunduse ja metsanduse tegevusalal — vaatamata põllunduse ja metsanduse äriühingute ettevõtlustulemi suurenemisele tingis selle fühilise isikust ettevõtjate kogutulemi vähenemine.

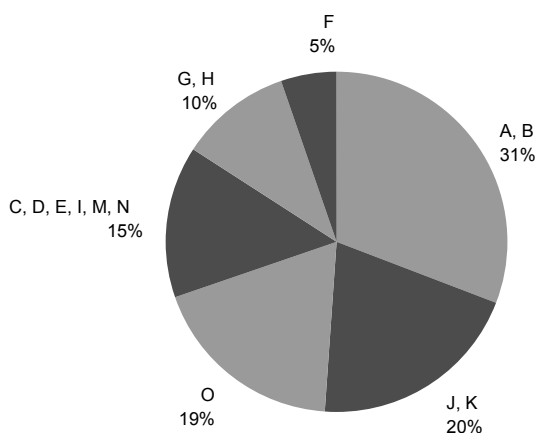
Ettevõtlustulemi tegevusala järgi

FÜÜSILISEST ISIKUST ETTEVÕTJAD

2005. aastal lisandus eelmiste aastatega võrreldes vähem füüsilisest isikust ettevõtjaid. Ettevõtluskulud kasvasid kiiremini kui tulud ja seetõttu jäi ettevõtlustulem väiksemaks kui eelmisel aastal.

2005. aastal tegutses üle 53 000 füüsilisest isikust ettevõtja (FIE). FIEde arvu suurenemine on pidurdunud — võrreldes eelmise aastaga tuli juurde vaid 900 ettevõtjat. Eelmisel kahel aastal lisandus ligi 2400 FIEd aastas ehk umbes 5%. 2005. aastal tuli FIEsid juurde äri- ja isikuteeninduse tegevusaladele, aga ka ehitusse. Et äri- ja isikuteeninduse tegevusaladele lisandus rohkelt FIEsid, oli neid kumbagi ligi viiendik kõigist FIEdest. Ehituses oli FIEsid tunduvalt vähem — vaid 5% kõigist FIEdest, samas suurenes nende arv kõige kiiremini, sest aastaga tuli juurde 16% rohkem ettevõtjaid. Vaatamata sellele, et põllumajanduses ja metsamajanduses FIEde arv vähenes, olid need alad endiselt populaarseimad — tegutses üle 15 000 FIE. Endiselt vähenes kaupmeeste ja toitlustus- ning majutusasutuste pidajate arv.

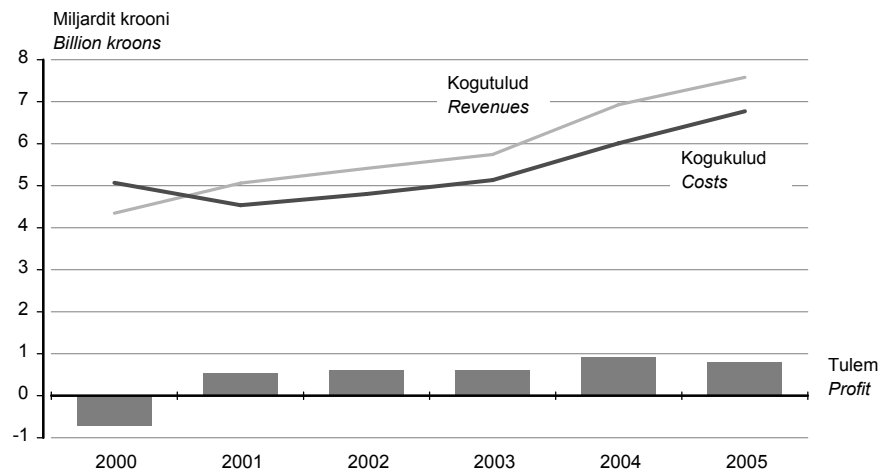
Diagramm 1 **Füüsilisest isikust ettevõtjad tegevusala järgi, 2005**
 Diagram 1 *Sole proprietors by economic activities, 2005*

A Põllumajandus ja metsamajandus <i>Agriculture and forestry</i>	H Hotellid ja restoranid <i>Hotels and restaurants</i>
B Kalandus <i>Fishing</i>	I Veondus, laondus ja side <i>Transport, storage and communication</i>
C Mäetööstus <i>Mining and quarrying</i>	J Finantsvahendus <i>Financial intermediation</i>
D Töötlev tööstus <i>Manufacturing</i>	K Kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus <i>Real estate, renting and business activities</i>
E Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus <i>Electricity, gas and water supply</i>	M Haridus <i>Education</i>
F Ehitus <i>Construction</i>	N Tervishoid ja sotsiaalhooldus <i>Health and social work</i>
G Kaubandus <i>Trade</i>	O Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus <i>Other community, social and personal service activities</i>

Ettevõtlusest saadi tulu ligi 7,6 miljardit krooni, kulutusi tehti 6,8 miljardi krooni eest. Niisiis saadi ettevõtlustegevusest üle 0,8 miljardi kroonine kasum (ettevõtlustulude ja -kulude vahe). Ettevõtlustulem oli 0,1 miljardit krooni väiksem kui eelmisel aastal. Tulud suurenesid üle 9% ja kulud ligi 13%.

Diagramm 2 **Füüsilisest isikust ettevõtjate ettevõtlustulud ja -kulud, 2000–2005**
 Diagram 2 *Soel prepietors' revenues and costs from entrepreneurship, 2000-2005*

Ettevõtlustulemi vähenemist põhjustas peamiselt põllunduse ja metsanduse FIEde tegevus. 2005. aastal oli nende tegevuse tulem vähem kui kolmandik eelmise aasta näitajast ning saadud tulu oli kulust ainult 4% suurem. Kui 2004. aasta majandustulemusi mõjutas kõige rohkem toetuste ja müügihindade kasv, mis tõi põllumajandustootjatele oluliselt raha juurde, siis 2005. aastal areng nii kiire enam ei olnud.

Kui 2004. aastal oli põllunduse ja metsanduse FIEde tulemi osatähtsus kõigi tegevusalade koondtulemist üle 40%, siis 2005. aastal vähenes osatähtsus 13%-ni. Suurima panuse andsid hoopis kinnisvara-, üürimis- ja äritegevuse FIEde. Nende tulem suurenes võrreldes eelmise aastaga poole võrra ning oli 45% koondtulemist. FIEde keskmine tulem oli endiselt suurim hariduses — 60 100 krooni ja väikseim kalanduses — 4 900 krooni aastas.

FIEde müügituludes oli suurim osa endiselt põllunduse ja metsanduse ettevõtjail — 38% kõigi tegevusalade tuludest. Müügitulude suurenemisel oli olulisim roll kinnisvara-, üürimis- ja äritegevuse FIEdel: nende tulud suurenesid veerandi võrra. Võrreldes eelmise aastaga vähenesid müügitulud kaubanduse ja tootlustuse ning majutuse tegevusalal. Enamus kaubanduse FIEdest tegelevad jaekaubandusega ja sel tegevusalal vähenesidki müügitulud enim. Eelmiste aastatega võrreldes ei ole olulisi tulu- ja kulustruktuuri kõikumisi olnud — 45% teenitud tuludest saadi kaupade müügist ja vahendamisest ning 40% kutsetegevusest või teenuste osutamisest. Ettevõtluse edendamiseks saadud toetused ja stipendiumid andsid 7% tuludest. Toetustel ja stipendiumitel oli olulisem osa põllunduse ja metsanduse tegevusalal, kus need olid 17% laekunud tuludest.

Ettevõtluses kulutati kõige rohkem kaupade ja teenuste soetamisele — 70% kogukuludest, põhivara soetamise kulud olid 15% kogukuludest.

Tabel 1 **Füüsilisest isikust ettevõtjate arv, ettevõtlustulud, -kulud ja -tulem, 2004–2005**
 Tabel 1 *Sole proprietors' number, revenues and costs, 2004–2005*

Tegevusala	Füüsilisest isikust ettevõtjad		Ettevõtlustulud, krooni		Ettevõtluskulud, krooni		Ettevõtlustulem, krooni		Economic activity
	<i>Sole proprietors</i>		<i>Revenues, kroons</i>		<i>Costs</i>		<i>Profit, kroons</i>		
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	
Põllu- ja metsamajandus	15 209	15 791	2 858 190	2 706 084	2 750 323	2 328 221	107 867	377 863	<i>Agriculture, hunting and forestry</i>
Kalapüük	1 245	1 205	86 532	63 945	80 422	55 340	6 110	8 605	<i>Fishing</i>
Mäetööstus	17	19	2 436	2 179	2 098	1 778	338	401	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	2 339	2 348	268 182	257 590	236 527	228 492	31 655	29 098	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	112	119	12 606	11 792	10 356	9 897	2 250	1 895	<i>Electricity, gas and water supply</i>
Ehitus	2 891	2 495	301 098	226 986	256 984	196 551	44 114	30 435	<i>Construction</i>
Kaubandus	5 179	5 457	969 254	1 026 883	928 183	985 866	41 071	41 017	<i>Trade</i>
Hotellid ja restoranid	329	363	96 499	100 828	92 043	100 085	4 456	743	<i>Hotels and restaurants</i>
Veondus, laondus ja side	3 753	3 812	602 360	538 630	560 767	504 876	41 593	33 754	<i>Transport, storage and communication</i>
Finantsvahendus	397	477	40 669	40 346	19 324	20 672	21 345	19 674	<i>Financial intermediation</i>
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	10 447	9 799	1 382 167	1 104 555	1 020 296	862 277	361 871	242 278	<i>Real estate, renting and business activities</i>
Haridus	653	605	51 882	47 962	43 777	39 903	8 105	8 059	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	862	900	249 280	242 252	197 461	193 201	51 819	49 051	<i>Health and social work</i>
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	9 943	9 084	659 748	557 744	572 635	482 439	87 113	75 305	<i>Other community, social and personal service activities</i>
KOKKU	53 376	52 474	7 580 903	6 927 776	6 771 196	6 009 598	809 707	918 178	<i>TOTAL</i>

ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA

2004. aastal sündis Eestis 5 469 uut ettevõtet — 13,2% kõikidest 2004. aastal tegutsenud ettevõtetest. Suri ehk lõpetas tegevuse 3 329 ettevõtet — 8%^a sellel aastal tegutsenutest.

Ettevõtluse demograafia statistika iseloomustab seda, kui palju tekib igal aastal uusi ettevõtteid (ettevõtte "sünd"), kui palju neist jääb ettevõtlusmaastikule püsima järgmistel aastatel ja kui palju ettevõtteid lõpetab realselt tegevuse (ettevõtte "surm"). Ettevõtluse demograafia statistika tootmisel ei koormata majandusüksusi uue statistilise aruandega, vaid kasutatakse majandusüksuste statistilise registri andmeid: üksuste kontaktandmeid (registri number, nimi, aadress) ning majandustegevust iseloomustavaid tunnuseid (põhitegevusala, suurusklass, töötajate arvu ja käibe järgi). Majanduslikult aktiivsete üksuste kogumi suuruse ja koosseisu muudatuste jälgimiseks analüüsitakse erinevatest infoallikatest kogutud majandusüksuste andmeid mitmetes jaotustes ja kombinatsioonides.

Ettevõtluse demograafia statistika valdkonnas vaadeldakse mittefinantsteenuseid tootvaid ja finantsvahendusega tegelevaid äriühinguid ning vähemalt 20 hõivatud töötajaga ehk majanduse vaatevinklist olulisemaid füüsilisest isikust ettevõtjaid. Selle kogumiku koostamise ajaks valmis aastal 2004 sündinud ja surnud^a majandusüksuste statistika. Esitatud on ka majandusüksuste elujõulisuse andmeid aastate 2000–2004 kohta. Artiklis toodud rahvusvahelised andmed on 2003. aasta kohta.

Ettevõtete sünnid

Ettevõtte sünd on ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni loomine tingimusel, et teised ettevõtted selles sündmuses ei osale. Sünniks ei peeta ettevõtte tekkimist ühinemise, jagunemise, eraldumise või restruktureerimise käigus. Sünniks ei nimetata ka juhtumit, kus ajutiselt mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.

Võrreldes 2003. aastaga suurenes 2004. aastal Eesti ettevõtete keskmine sünnimäär ehk sündinud ettevõtete osatähtsus majanduslikult aktiivsete üksuste kogumis ning oli 13,2%. Sünnimäär suurenes niigi üldjuhul ettevõtterohkesse kaubanduse valdkonda tekkinud uute ettevõtete tõttu.

Sarnaselt eelmiste aastatega oli uute ettevõtete osatähtsus 2004. aastal kõige väiksem mäetööstuses ja energeetikas — vastavalt 2,7 ja 1,1%.

Kui 2003. aastani oli uute ettevõtete osatähtsus töötlevas tööstuses tegutsenud ettevõtetes langustrendis, siis 2004. aastal ettevõtete sünnimäär veidi tõusis ning ulatus taas 2000. ja 2002. aasta tasemeni ja oli 8,6%. Selle muudatuse põhjusi oli suurenenud sisenõudlus ehitusega seotud tööstusharude järele ning ekspordi suurenemist soodustav liitumine Euroopa Liiduga.

Ehitusettevõtete sünnimäära selge kasvutrendi tagas suur nõudlus elamispinna järele, mida soodustas elanike suurenenud sissetulek ning pankade soodsad laenuitingimused. Kui 2000. aastal sündinud ettevõtete osa kõigist ehitusvaldkonna ettevõtetest oli 6,5%, siis 2004. aastaks nende ettevõtete osa kahekordistus ning oli 13,8%.

2004. aastal sündis enim ettevõtteid taas kaubanduse tegevusalal — 16,3%. Kaubanduse arengule mõjus hästi Euroopa Liiduga liitumine, samuti jätkus uute kaubanduskeskuste ja kaubanduskettidesse kuuluvate kaupluste avamine.

2004. aastal oli iga kümnes majutuse ja toitlustuse valdkonnas tegutsenud ettevõtte sündinud samal aastal — näitaja on veidi suurem kui aastal 2003.

^a Ettevõtete surmade andmed 2004. aasta kohta on esialgsed ja neid revideeritakse järgmisel aastal, lähtudes ettevõtluse demograafia statistika tootmise meetoodikast.

Veonduse, laonduse ja side valdkonnas jätkus sündinud ettevõtete osatähtsuse vähenemine — 2001. aastal oli veondusega tegelevate ettevõtete hulgas sündinuid 11,7%, aastal 2004 aga oli neid vaid 8,2%. Siin oli oma roll logistikateenuste turul püsivalt suureneval konkurentsil, mistõttu oli uute ettevõtete turule sisenemine raskendatud.

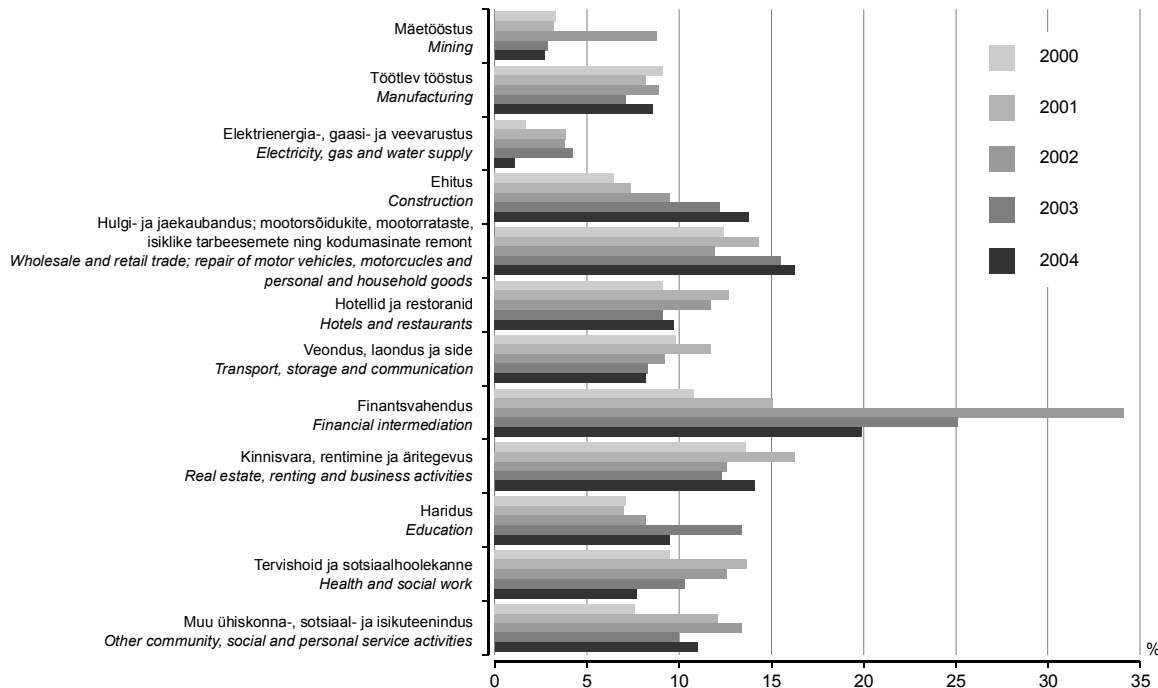
Ehitusbuum ja soodne majanduskeskkond põhjustasid hoogsalt kinnisvaraturu arengu ja uute kinnisvarabüroode tekke. Kui eelmisel kahel aastal kinnisvara ja äriteeninduse valdkonnas ettevõtete sündimäär langes, siis 2004. aastal tõusis see 14,1%-ni, mis on kõrgem kui ettevõtete aasta keskmine sündimäär.

Peale 2003. aasta koolitusteenust osutavate uute ettevõtete suurt juurdekasvu langes haridusettevõtete sündimäär 2004. aastal 9,5%-ni.

Nagu viimasel kolmel aastal, jätkus tervishoiu ja sotsiaalhoolekande valdkonnas ettevõtete sündimäär langus — 13,7%-st 2001. aastal kuni 7,7%-ni 2004. aastal.

Euroopa Liidu keskmine ettevõtete sündimäär oli 2003. aastal 9,2% — võrreldes 2002. aastaga olulist muutust ei olnud. Euroopas sündis enim uusi üksusi Rumeenias — 18,7%. Lätis vähenes ettevõtete sündimäär aastaga ligi kaks korda. Leedus sündinud ettevõtete osatähtsus jäi võrreldes eelmise aastaga samale tasemele ja oli 10,2%. Madalaim sündimäär oli endiselt Rootsis — seal tekkis uusi ettevõtteid vaid 6,1%.

Diagramm 1 **Ettevõtete sündimäär tegevusala järgi, 2000–2004**
 Diagram 1 *Enterprises' birth rates by kind of activity, 2000–2004*

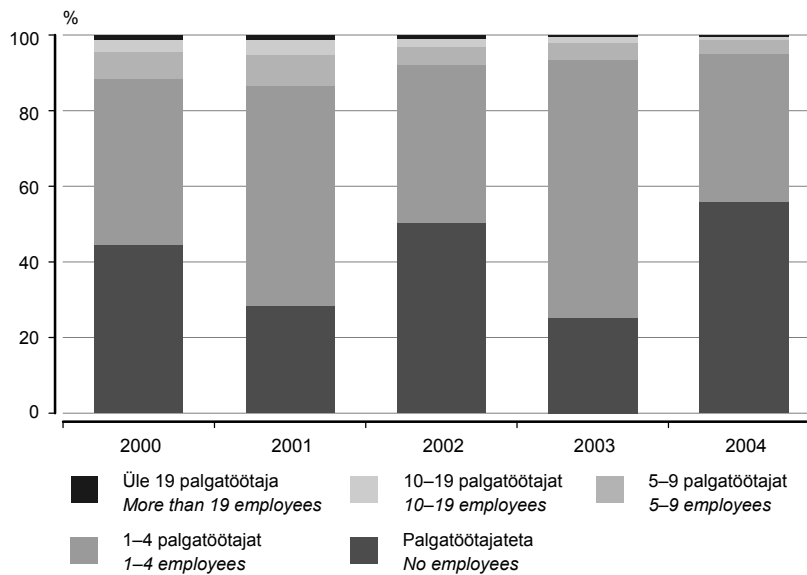

2004. aastal jäi Eestis sündinud ettevõtete suurus, mida mõeldakse tööga hõivatute arvuga, eelmise aasta tasemele — ettevõttes oli keskmiselt 1,7 töötajat.

Oluliselt muutus sündinud ettevõtete arvu vaherkord palgatöötajateta grupis ja esimeses suurusgrupis (1–4 töötajat). Kui 2003. aastal alustas palgatöötajateta tegevust iga neljas ettevõtte, siis 2004. aastal oli selliseid koguni 55,9%. 1–4 töötajaga sündinud ettevõtete arv vähenes 2003. aasta kahest kolmandikust 39,1%-ni 2004. aastal. Sünniaastal 5–9 ja 10–19 palgatöötajaga tegutsenud ettevõtete osatähtsus oli kõikidest sündinutest vastavalt 3,6% ja 1%. Esimesel eluaastal vähemalt 20 töötajaga tegutsenud ettevõtteid oli endiselt vaid alla poole protsendi.

2002. ja 2003. aastal oli Euroopa Liidus sündinud ettevõtete keskmine töötajate arv sama — 3 isikut. Leedus ja Ungaris oli uutest ettevõtetes tööga hõivatuid kõige rohkem — ligi 5 inimest. Soomes sündinud ettevõtetes oli keskmiselt 1 töötaja.

Diagramm 2 **Sündinud ettevõtted suuruse järgi, 2000–2004**
 Diagram 2 *Newly born enterprises by number of employees, 2000–2004*

Ettevõtete surmad

Ettevõtte surm on ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni likvideerimine tingimusel, et teised ettevõtted selles sündmuses ei osale. Surmaks ei peeta ettevõtte likvideerimist ühinemise, ülevõtmise, jagunemise või restruktureerimise käigus. Surmaks ei nimetata ka juhtumit, kui tegevuse peatanud ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul.

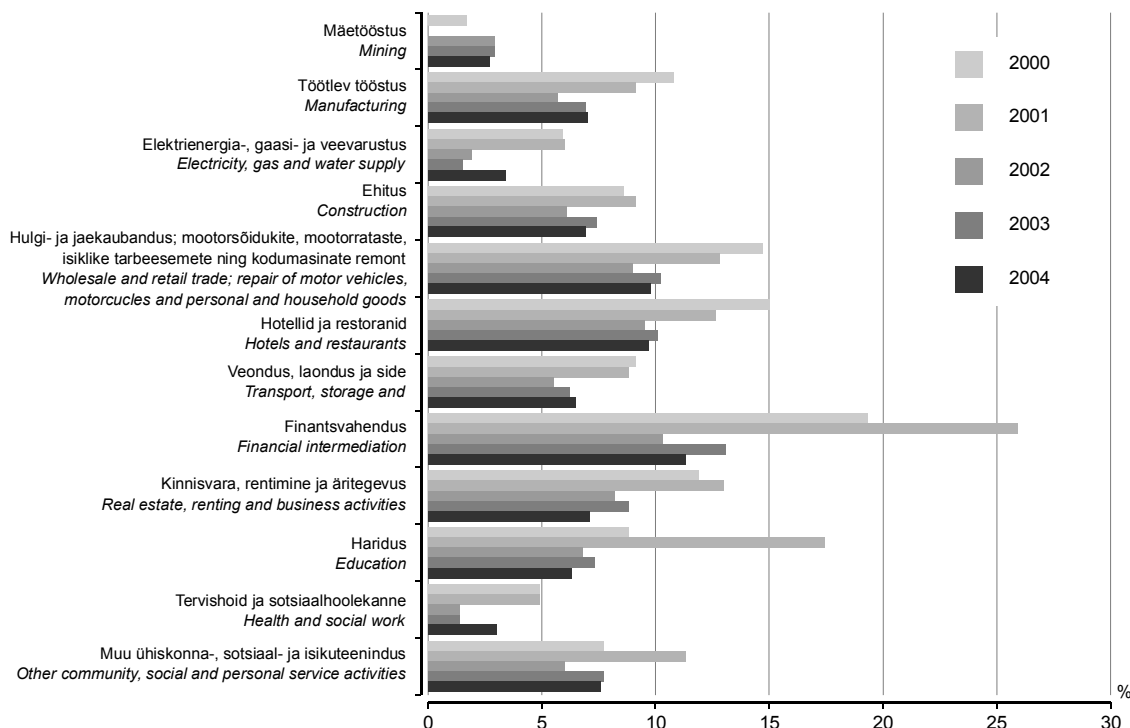
Eesti ettevõtete surmamäär oli 2004. aastal 8% ja jäi kahe eelmise aasta tasemele. Väikseim surnud ettevõtete osatähtsus oli endiselt mäetööstuses — 2,7%. Võrreldes eelmiste aastatega ei mõjutanud elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusega tegelevate ettevõtete surmamäära kahekordistumine 2004. aasta keskmist näitajat, sest selles valdkonnas on vähe ettevõtteid. 2004. aastal muutus kõige rohkem tervishoiu ja sotsiaaltootmise valdkond — siin suurenes ettevõtete surmamäär võrreldes eelmise aastaga veidi rohkem kui kaks korda.

2001. aastal alanud tendents, kus sündinud ettevõtteid oli rohkem kui samal aastal ettevõtlusmaastikult kadunud, oli 2004. aastal endiselt jälgitav. See tendents oli kõige selgem ehituse ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse valdkonnas, kus tegevuse lõpetanud ettevõtteid oli sündinutest kaks korda vähem — vastavalt 6,9% ja 7,1%.

Hoolimata sellest, et kaubanduse ning majutuse ja toitlustuse ettevõtete surmamäär võrreldes eelmiste aastatega veidi langes, ületas see siiski aasta keskmist näitajat — nende valdkondade ettevõtetest lõpetas 2004. aastal tegevuse iga kümnes. Võrreldes eelmiste aastatega suri 2004. aastal mõni protsent vähem ka finantsvahendusega tegelevaid ettevõtteid — seal on sündinud ja surnud ettevõtete osatähtsus igal aastal traditsiooniliselt kõige suurem. Ka 2004. aastal oli surnud ettevõtete osatähtsus selles valdkonnas aasta suurim — 11,3%.

2003. aastal oli ettevõtete keskmine surmamäär Euroopa Liidus 7,9%. Eesti näitaja oli Balti riikidest väikseim. Lätis oli surnud ettevõtete osatähtsus üks protsent kõrgem kui Eestis, aga Leedus oli surnud ettevõtete osa üle kahe korra suurem. Euroopas oli surnud ettevõtete osa suurim Leedus ja Slovakkias — 16,9% ja 14,4%. Väikseima ettevõtete surmamääraga riik oli Rootsi, kus vastav näitaja oli veidi rohkem kui viis protsenti.

Diagramm 3 **Ettevõtete surmamäär tegevusala järgi, 2000–2004**
 Diagram 3 *Enterprises' death rates by kind of activity, 2000–2004*

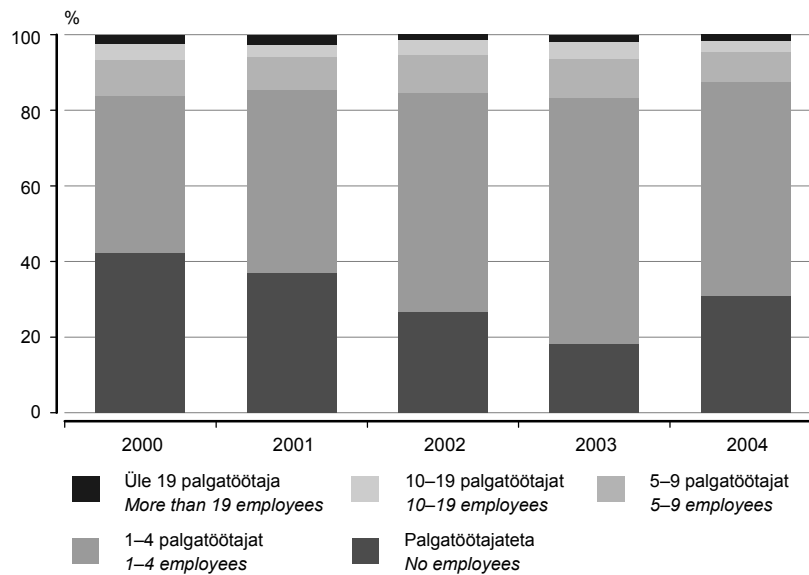

2004. aastal oli keskmine hõivatud töötajate arv tegevuse lõpetanud Eesti ettevõtetes eelmise aastaga umbes samas suurusjärgus — 2,9 hõivatut.

Võrreldes eelmise aastaga suurenes viimasel eluaastal palgatöötajateta tegutsenud ettevõtete osa rohkem kui kümnendiku ja oli 31%. Samaselt kolme viimase aastaga moodustasid suurema grupi 1–4 töötajaga ettevõtted — 2004. aastal oli neid 56,4%. Vähenes 5–9 ja 10–19 palgatöötajaga ettevõtete arv — neid oli vastavalt 8,1% ja 3%. Tegevuse lõpuni 20 ja enama töötajaga püsinud ettevõtteid oli samaselt eelmiste aastatega vaid ligi 2%.

Euroopa Liidus oli 2003. aastal surnud ettevõtte keskmine suurus ligikaudu 3,5 tööga hõivatud isikut. Tegevuse lõpetanud ettevõtetes oli suurim hõivatute arv Slovakkias — 15 inimest. Märkimisväärselt väikesed olid endiselt Soomes surnud ettevõtted — nende keskmine suurus oli alla ühe töötaja.

Diagramm 4 **Surnud ettevõtted suuruse järgi, 2000–2004**
 Diagram 4 *Dead enterprises by number of employees, 2000–2004*

Ettevõtete elujõulisus

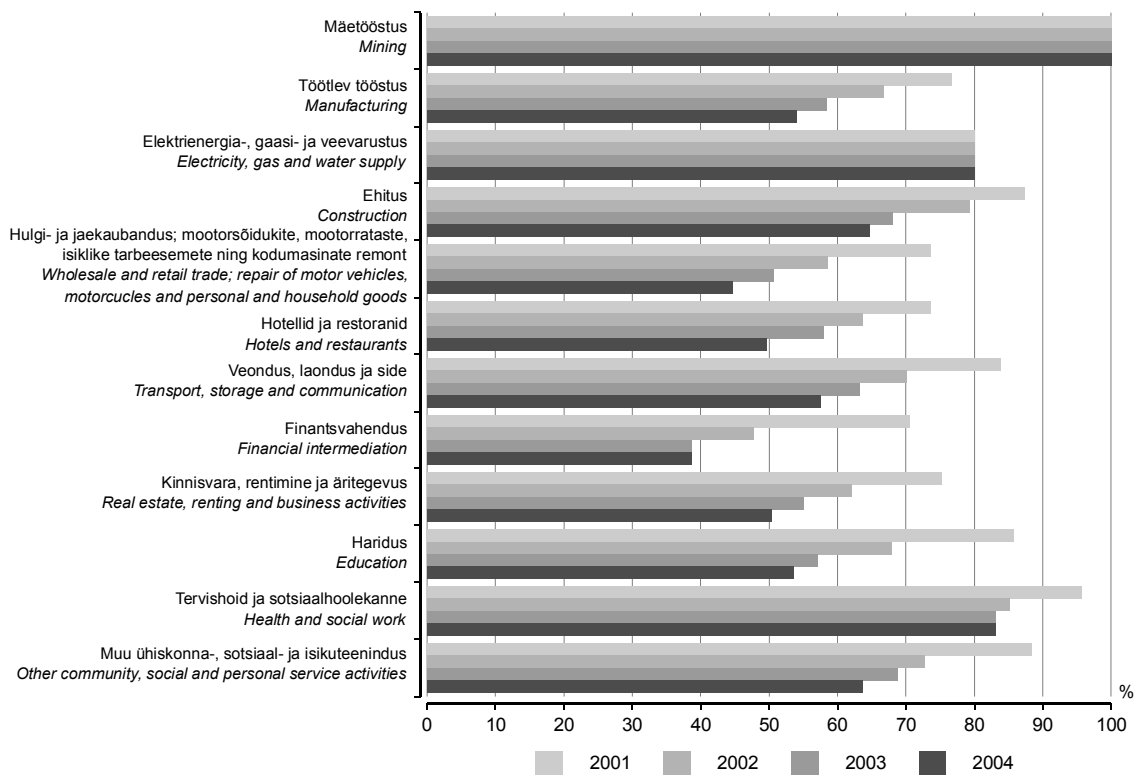
2000. aastal sündinud ettevõtetest jätkas 2004. aastal tegevust 49,2% ehk ligi pooled. Vaid 6% ettevõtetest ei ületanud viienda tegutsemisaasta piiri ja lõpetas tegevuse 2004. aastaks.

2000. aastal loodud ettevõtete elujõulisuse määr jäi enamikus majandusharudes 2003. aastaga samale tasemele. Kõige rohkem jäi püsima tervishoiu valdkonna ettevõtteid — 83%. Ehitusettevõtteid ning ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindusega tegelevad ettevõtteid olid üsna elujõulised — nendest jäi 2004. aastani tegutsema vastavalt 64,7% ja 63,6%. Ka veondus-, laondus- ja sideettevõtteid olid hea elujõulisusega, nelja aastaga lõpetas 2000. aastal selles valdkonnas sündinud ettevõtetest tegevuse vaid veidi üle kolmandiku.

2000. aastal sündinud ettevõtetest jäi töötlevas tööstuses 2004. aastaks püsima 54,1%. Peaaegu võrdne oli hotellide ja restoranide valdkonna ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse ettevõtete püsimise määr — ligi 50%. Kõige rohkem kadus ettevõtlusmaastikult kaubandusettevõtteid — viiendal aastal tegutses nendest ainult 44,7%.

Euroopa riikides 2001. aastal sündinud ettevõtetest jätkas 2003. aastal tegevust 78,3%. Eestis oli see näitaja 71,1%. Lätis ja Leedus oli kaks aastat tegutsenud ettevõtete osatähtsus suurem kui Eestis — 81,4% ja 74,6%. Kõige elujõulisemad ettevõtteid olid Portugalis, kus 2003. aastal tegutses 94% ettevõtetest. Kõige rohkem (ligi 40%) 2001. aastal asutatud ettevõtteid lõpetas kolmandal eluaastal tegevuse Soomes.

Diagramm 5 2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus tegevusala järgi, 2001–2004
 Diagram 5 Survival rates of enterprises newly born in 2000 by kind of activity, 2001–2004

ETTEVÕTLUSE EDUKUSE TEGURID

2002. aastal uue ettevõtte loonud ja 2005. aastaks ettevõtlusmaastikule püsima jäänud keskmine ettevõtja on varasema ärikogemusega 37-aastane kõrgharidusega mees. Ettevõtte rajas ta peamiselt soovist olla iseenda peremees ning suurimaks raskuseks pidas seejuures sobiva personali leidmist. Äritegevuse jätkamisel luges ettevõtja olulisimaks probleemiks suurt konkurentsi. Lähiplaanides näeb ta ettevõtte netokäibe suurenemist, kasumlikkuse tõusu korral peab prioriteediks investeerida raha ettevõtte tegevusse.

2005. aastal osales Statistikaamet rahvusvahelises projektis "Ettevõtluse edukuse tegurid" (*Factors of Business Success*). Uuringu eesmärk oli välja selgitada ettevõtlusega tegelemise põhjused ning motiivid ja ettevõtte arengut soodustavad või pidurdavad tegurid. Projekti koordineerija oli Euroopa Liidu Statistikaamet (Eurostat).

Uuringus osales kolmteist Euroopa Liidu riiki: Eesti, Läti, Leedu, Sloveenia, Rootsi, Luksemburg, Slovakkia, Portugal, Itaalia, Prantsusmaa, Taani, Tšehhi, Austria ning Bulgaaria ja Rumeenia. Uuringu tulemusel valminud ülevaade riikide ettevõtluse edukuse teguritest on avaldatud Eurostati koduleheküljel ([http://ec.europa.eu/eurostat: Data - Industry, Trade and Services](http://ec.europa.eu/eurostat/Data - Industry, Trade and Services)) (horisontaalne vaade) — *Structural Business Statistics - Factors of Business Success*).

Uuriti 2002. aastal ettevõtlusega alustanud, majandusturule püsima jäänud ja ka 2005. aastal tegevust jätkanud mittefinantsteenuseid pakkuvaid ja finantsvahendusega tegelevaid äriühinguid ning vähemalt 20 hõivatuga füüsilisest isikust ettevõtjaid. Põllumajandusega tegelevaid äriühinguid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid uuringus ei vaadeldud.

Uuringu küsimustik oli suunatud uuringu toimumise ajal ettevõtte juhtimises osalenud isikule, kes oli kas füüsilisest isikust ettevõtja, ettevõtte omanik või aktsiate/osakute omanik. Selle uuringu kontekstis nimetatakse neid ettevõtjateks. Et uuringu huvisfääris oli ka ettevõtte asutamisperiood, siis oli soovitatav, et ankeedi täidaks ettevõtte käivitanud isik. Viimaseid nimetatakse selles uuringus ettevõtte käivitajateks.

Uuringuga keskenduti kolmele ettevõtte tegutsemise perioodile — käivitamise ja uuringu toimumise ajale ning tulevikule. Selgitati ettevõtte käivitamise tingimusi ja käivitaja isikuomadusi, ettevõtte käekäiku uuringu toimumise hetkel ning äritegevuse arendamise plaane ja prioriteete.

2002. aastal sündis Eestis 4170 ettevõtet, 2005. aastaks jäi nendest püsima 2462 ettevõtet ehk 59%.

Uuringu küsimustiku täitis 1556 ettevõtjat — 88% neist olid ettevõtte käivitajad. Uuringus osalenud ettevõtte käivitajate seas oli 1040 meest ja 332 naist. Ettevõtte käivitamise hetkel oli kõrgharidusega 55% meestest ja 63% naistest, 88%-l oli Eesti kodakondsus.

Ettevõtja varasem töökogemus

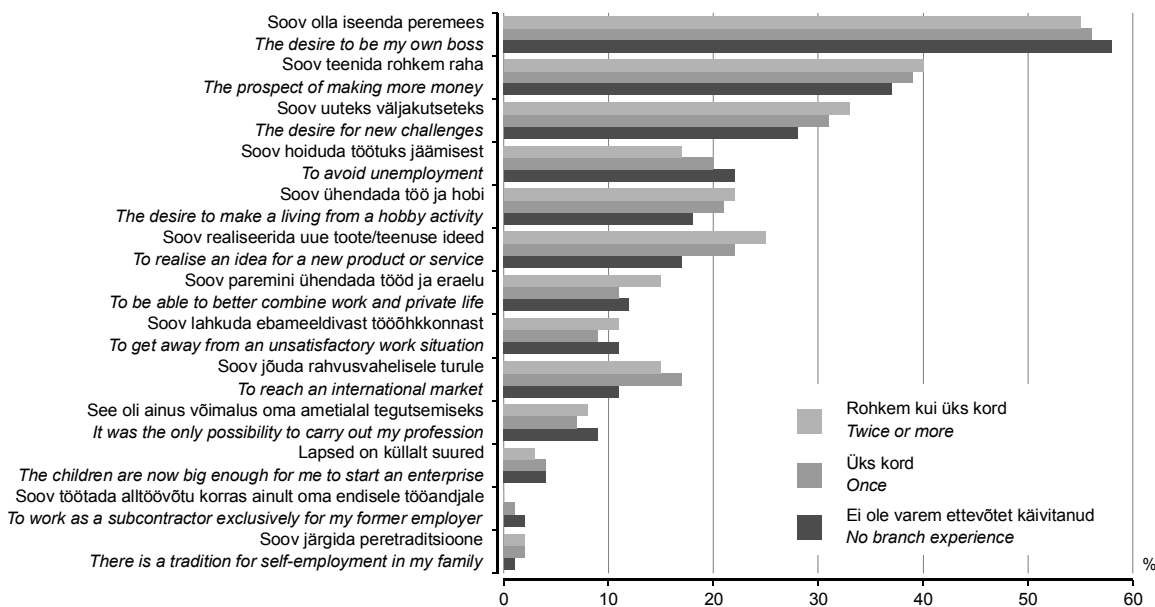
Üle poole uuringus osalenud ettevõtte käivitajatest (55%) ei olnud varem ettevõtlusega tegeleenud, ligi 28% oli käivitanud ühe ettevõtte ka varem ja 17% vastanutest olid üsna kogenud ettevõtjad, kes on asutanud rohkem kui ühe ettevõtte. Kolmel neljandikul kõikidest ettevõtte käivitajatest oli varasem töökogemus oma ettevõtte tegevusala valdkonnas.

Riigi majandusliku arengu seisukohalt on oluline, et oleks rohkem oma ettevõtte rajamisest huvitatud inimesi. Indiviide oma äri nimel tegutsema panevad motiivid on küllaltki mitmekesised.

Üle poole ettevõtjatest otsustas oma ettevõtte luua eelkõige soovist olla iseenda peremees. Ligi 40% küsitletutest alustas oma äri, et teenida rohkem raha, iga kolmanda ettevõtja motiiv oli saada uusi väljakutseid.

Iga neljas varasema ärikogemusega ettevõtja alustas ettevõtte tegevust sooviga realiseerida uue toote või teenuse ideed, 17% jaoks oli põhilisi soove jõuda rahvusvahelise turule. Hirm jääda töötuks oli ettevõtte rajamisel oluline põhjus varasema kogemusega ettevõtjatel — nii vastas neist 22%.

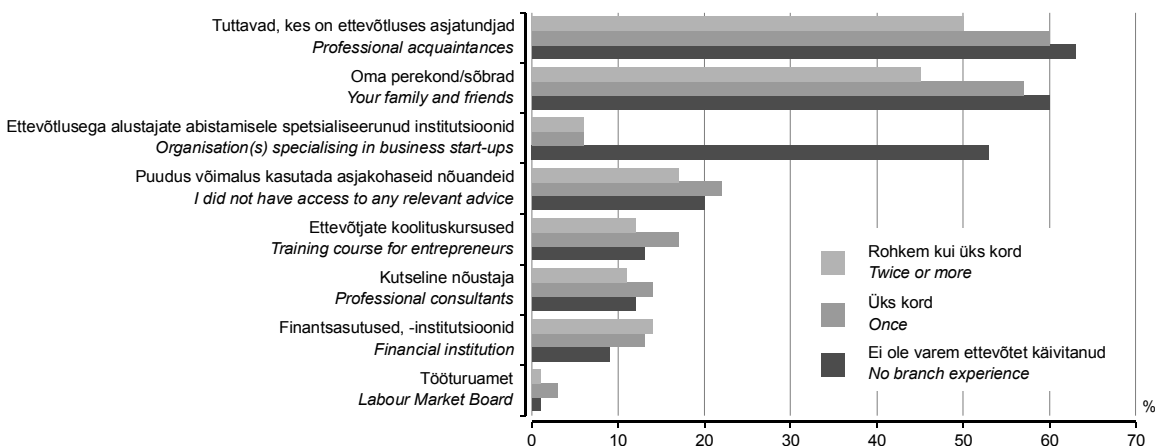
Diagramm 1 **Ettevõtte käivitamise põhjused ettevõtja varasema kogemuse järgi, 2002**
 Diagram 1 **Motivation for start-up by managing experience, 2002**

Majanduslikult arenenud ja ettevõtlikke inimesi väärtustavad riigid pööravad suurt tähelepanu inimeste koolitusele ning nende huvi äratamisele ettevõtluse vastu. Ettevõtlusega alustajatele pakutakse häid võimalusi saada äriharidust, turundusnõuandeid jne.

Eestis pidas üle poole küsitletutest ettevõtte alustamisel olulisimaks nõuandeallikaks informaalset infokanalit ehk ettevõtluskogemustega tuttavaid. Esimest korda oma ettevõtte käivitanud ettevõtjale olid tähtsad nõustajad ka sõbrad ja perekond. Ettevõtlusega alustajate abistamisele spetsialiseerunud institutsioonid olid olulised äriteadmiste allikad 53%-le alustajatest. Haridus- ja koolitusasutused ning finantsasutused ja -institutsioonid olid olulised nõuandjad vaid ligi kümnendikule ettevõtjatest. Märkimisväärselt vähe ettevõtjaid (vaid 2%) valis oma äri algatamisel nõuandjaks Tööturuameti.

Diagramm 2 **Nõuandeallikad ettevõtte alustamiseks ettevõtja varasema kogemuse järgi, 2002**
 Diagram 2 **Source of advice by managing experience, 2002**

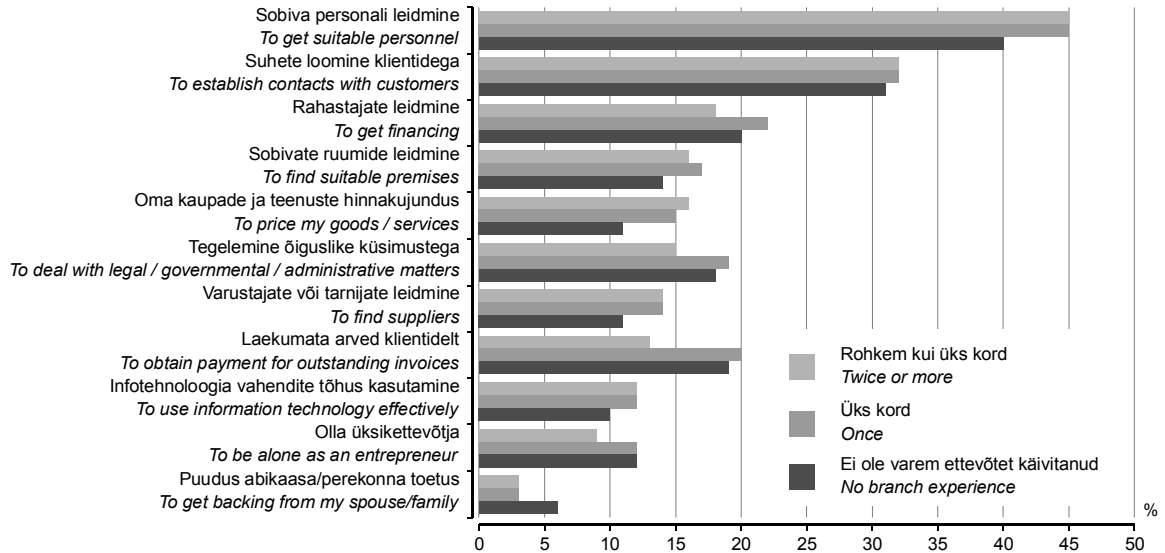

Uue ettevõtte rajamine toob omanikule sageli oodatust rohkem ja raskemaid takistusi. Uuringuga püüti välja selgitada ettevõtte käivitamisel esinevaid raskusi, millega ettevõtlusega alustaja kokku puutub.

Nii kogunud ettevõtjate kui algatajate hinnangul oli kõige tõsisem takistus sobiva personali leidmine (42%). Ligi 30% ettevõtjatest pidas probleemiks suhete loomist klientidega. Iga viies ettevõtja pidas oma ettevõtte loomisel oluliseks pidurdavaks faktoriks rahastajate leidmist. Umbes sama palju küsitletutest, eriti varasema kogemusega ettevõtjate seas, märkis takistusena klientide maksejõuetust. Administratiivne koormus ehk ettevõtte käivitamisega seotud õiguslike küsimustega tegelemine oli samuti kuni viiendiku vastanute mureallikas.

Varasema ärikogemuseta ettevõtjad (võrreldes kogunud ettevõtjatega) töid probleemidest esile oma lähedaste toetuse puudumise ja üksikettevõtjaks asumise psühholoogilise barjääri. Uue äri keskkonna loomise, selle sisustamise ja korraldamisega seotud probleeme rõhutanute hulgas oli mitu korda ettevõtet loonuid rohkem.

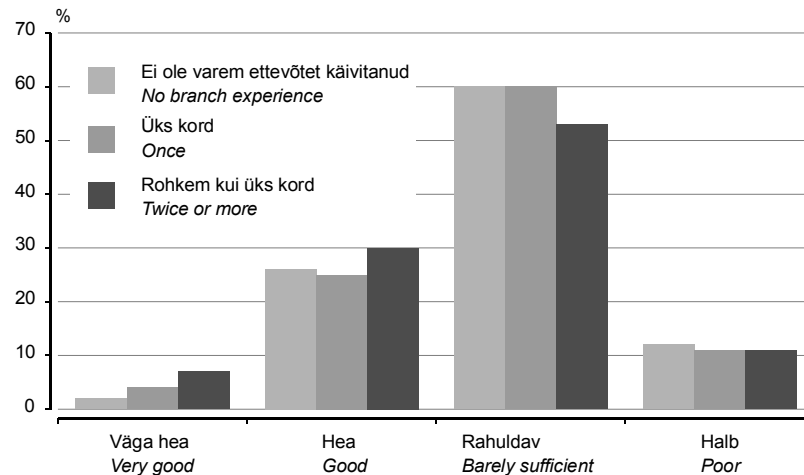
Diagramm 3 **Ettevõtte käivitamise raskused ettevõtja varasema kogemuse järgi, 2002**
 Diagram 3 **Start-up difficulties by managing experience, 2002**

Hea äriemehe eesmärk on tagada oma ettevõtte stabiilne areng ja kõrge kasumlikkus ehk luua/kindlustada ettevõtte eduka tegutsemise alus. Uuringus osalenud ettevõtjatel paluti hinnata oma ettevõtte kasumlikkust kolmandal tegutsemisaastal.

Enamik ettevõtjaid (60%) pidas oma ettevõtte käekäiku rahuldavaks. Iga neljas küsitletu valis oma äri kasumlikkuse hinnangul vastuse „hea” ning iga kahekümnes „väga hea”. Vaid 10% vastanutest tunnistas, et äri ei too piisavat kasumit. Varasema kogemusega ettevõtjad olid oma ettevõtte kasumlikkuse hinnangutes positiivsemad — neid oli hinde „hea” ja „väga hea” andnute seas rohkem. Ilma kogemusega ettevõtjad olid oma hinnangutes tagasihoidlikumad — vaid 2% neist arvas, et ettevõtte kasumlikkus on väga hea. Ka kasumlikkuse halvaks hinnanute seas oli algajaid mõni protsent rohkem.

Diagramm 4 **Ettevõtte kasumlikkuse hinnang ettevõtja varasema kogemuse järgi, 2005**
 Diagram 4 **Judgement of profitability by managing experience, 2005**

Ettevõtjate vanus ettevõtte käivitamise hetkel

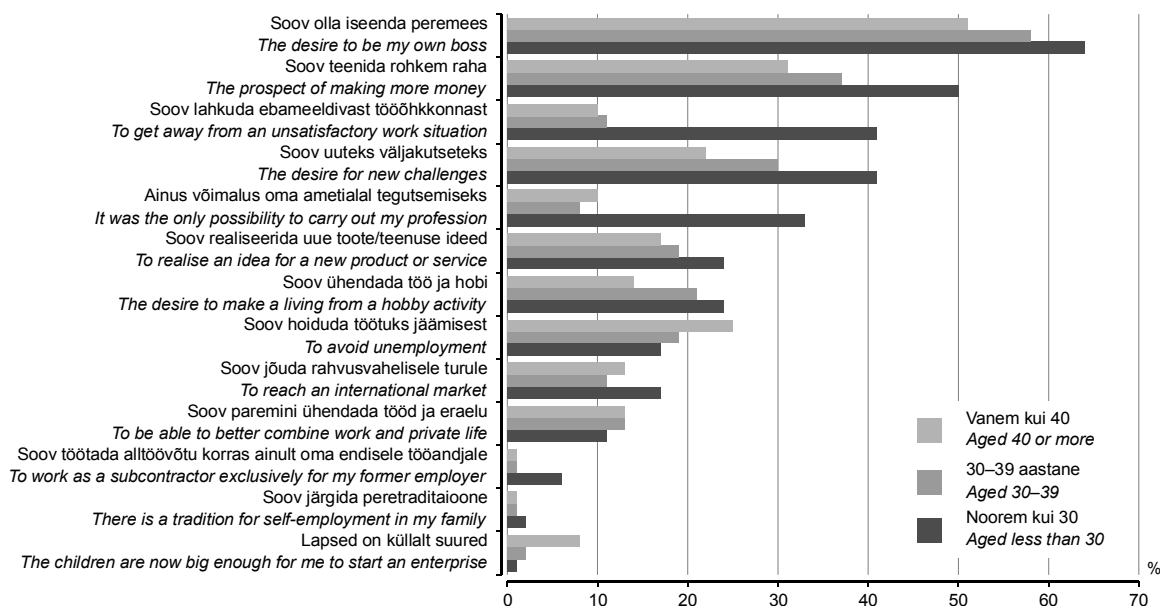
Ettevõtte käivitamise hetkel oli ettevõtja keskmine vanus 37 aastat. 40% uuringus osalenud ettevõtjaist oli 2002. aastal ehk äritegevuse alustamise aastal 30–39-aastane, 36% ettevõtjatest oli vähemalt 40-aastane. Kuni 30-aastased ettevõtjad moodustasid kõikidest küsitutest ligi neljandiku.

Äritegevuse algatamist soodustab ühiskond, kus ettevõtte rajanud inimeste soovide täitumise tõenäosus on suurem. Oma roll on ka inimeste vanusest sõltuvatel omadustel, kalduvustel ja teadmistel. Ettevõtjate vanusest lähtuvalt uuriti selle mõju ettevõtja otsusele alustada oma äriaga.

Vanusele ja varasema ettevõtte käivitamise kogemusele vaatamata oli ettevõtte asutamisel kõigile ettevõtjale esmatähtis soov olla iseenda peremees ja teenida rohkem raha. Kuni 30-aastaste ettevõtjate oma äriaga alustamise soovi kutsus enamasti esile tahe lahkuda ebameeldivast tööohkkonnast — nii vastas 40% sellesse gruppi kuuluvatest. Iga neljas noorema vanusegrupi ettevõttekäivitaja pidas oluliseks ka võimalust tegutseda õpitud ametialal.

Iga neljas vanemas vanusegrupis olev ettevõtja märkis põhiliseks äri alustamise motiiviks soovi hoiduda töötuks jäämisest. Selle vanusegrupi ettevõtjate otsust käivitada oma ettevõtte soodustas samuti asjaolu, et lapsed on selleks hetkeks küllalt suured ja varem nende kasvatamiseks kulunud aega võib nüüd oma äriideedele pühendada — nii arvas 8% vanematest vastanutest.

Diagramm 5 **Ettevõtte käivitamise põhjused ettevõtja vanuse järgi, 2002**
 Diagram 5 *Motivation for start-up by age group, 2002*

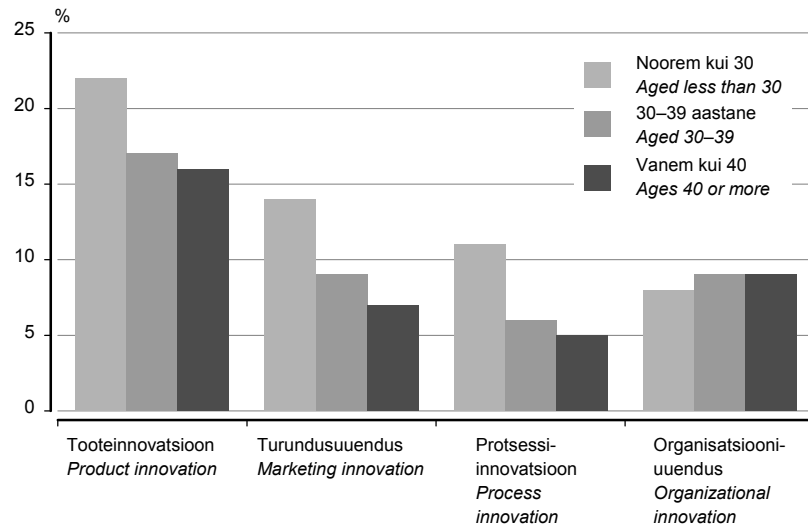
Edumeelsetes ettevõtetes pööratakse suurt tähelepanu uute teadmiste loomisele ja kasutamisele. Peale toote- ja protsessiinnovatsiooni on viimasel ajal suure tähelepanu all ka ettevõtete mittetehnoloogiline innovatsioon — organisatsiooni- ja turundusuuendused, millega kaasnevad olulised muudatused disainilahendustes või müügimeetodites ning suurendatakse turule pakutavate kaupade ja teenuste külgetõmbavust.

Uuringus selgitati välja ettevõtjate hinnang oma ettevõtte innovaatilisusele 2005. aastal. Innovaatiliseks pidas oma ettevõtet iga kolmas uuringus osalenud ettevõtja. Ligi viiendik nendest märkis põhiliseks uuenduseks uue toote või teenuse idee elluviimist. Innovaatilistest ettevõtjatest tegeles iga kümnes turunduse uuendamisega ning umbes sama palju järgmise suhteliselt uue arengusuuna — organisatsiooni uuendusega. Tootmisprotsessi uuendus oli tähelepanu keskpunktis 7%-l küsitluteest.

Alla 30-aastaseid ettevõtjaid oli rohkem turundusliku uuenduse ja protsessiinnovatsiooniga tegelejate seas. Noorte edumeelsete ettevõtjate eesmärk oli eelõige suurendada kaupade ja

teenuste külgetõmbavust, kergendada uue turuosa hõivamist ning rakendada uusi või oluliselt täiustatud tootmisprotsesse ja tarnimismeetodeid. Vanemaid ettevõtjaid oli rohkem toote- või teenuseinnovatsiooniga ja organisatsiooniuuendustega tegelevate ettevõtete seas. Suurema elukogemusega inimestel oli esikohal soov tuua turule uusi või oluliselt täiustatud tooteid ja teenuseid ning muuta oma ettevõtte struktuuri, juhtimismeetodit või suhtlemist teiste ettevõtetega.

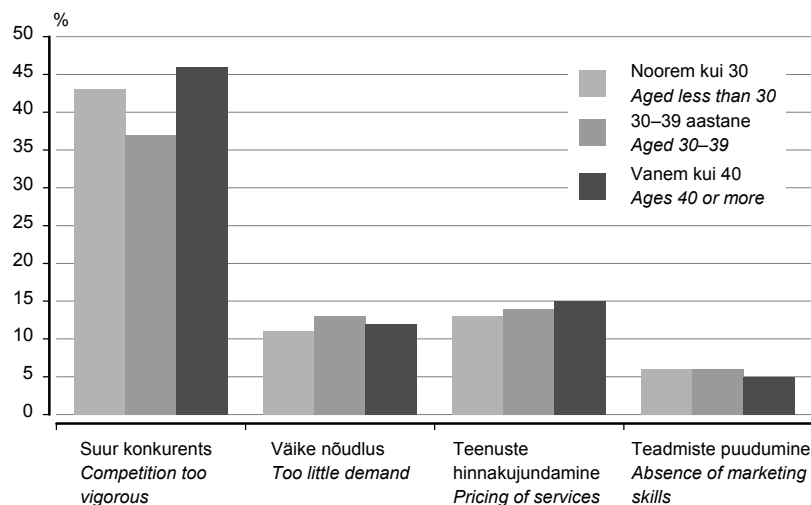
Diagramm 6 **Ettevõtte innovaatilisuse hinnang ettevõtja vanuse järgi, 2005**
 Diagram 6 *Assessment by the entrepreneurs of the innovation in their own enterprise, by age group, 2005*

Eesti majandus on viimastel aastatel kiiresti arenenud, kuid ettevõtlusmaastikku kujundavate üksuste arengutase on erinev ja sõltub paljudest teguritest. Turumajanduse põhilisemaid iseloomustajaid on ettevõtetevaheline vaba konkurents, mis ühelt poolt tagab ettevõtte arengu, teisalt aga teeb toodangu, kauba või teenuse realiseerimise raskeks.

Küsitlertulul paluti hinnata ettevõtte põhilisi raskusi uuringu toimumise perioodil. Ettevõtlusega tegelevate inimeste mured olid üsna sarnased ja ei sõltunud oluliselt nende vanusegrupist, soost ega haridustasemest. Iga teine ettevõtja tõi tõsisema probleemina esile suure konkurentsi. Oluliselt vähem tekitas muret oma kaupade või teenuste hinnakujundus ning pakutavate toodete ja teenuste väike nõudlus turul — neid raskusi koges 10–15% ettevõtjatest. Turumajanduse kohta käivate teadmiste puudumine vaevas 5% uuringus osalenutest.

Diagramm 7 **Ettevõtte raskused ettevõtja vanuse järgi, 2005**
 Diagram 7 **Start-up difficulties by age group, 2005**

Ettevõtja sugu

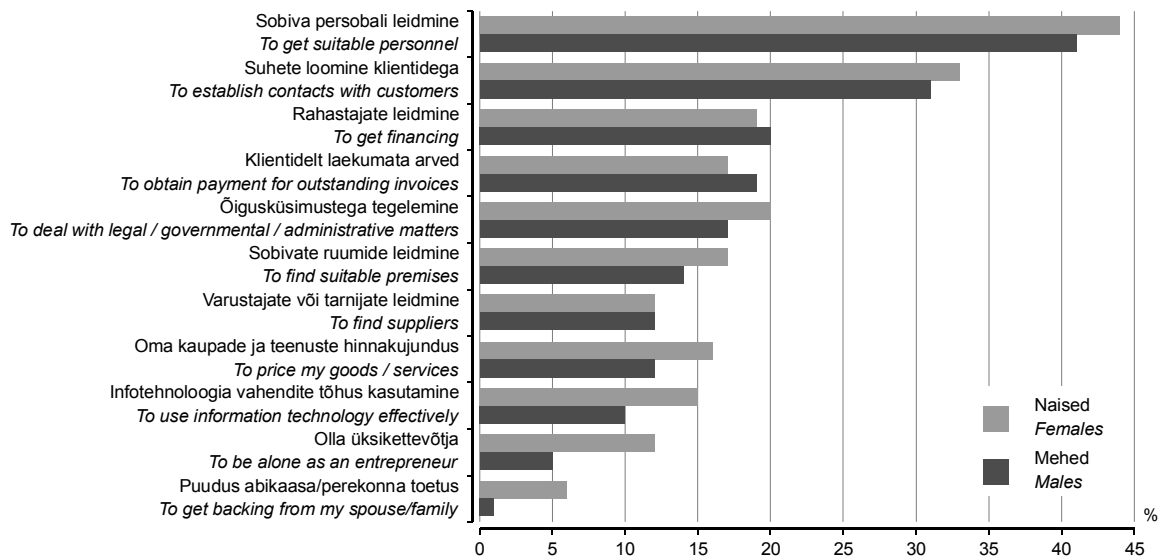
Kolme neljandikku 2002. aastal ettevõtlusega alustanud ja 2005. aastal tegevust jätkanud ettevõtet juhtisid mehed. Soov teenida rohkem raha ja olla iseenda peremees olid primaarsed uue ettevõtte rajamisel mõlema soo esindajatel. Ülejäänud äritegevuse alustamise motiivid olid meestel ja naistel üsna erinevad, seda eelkõige sugude erineva sotsiaalse ja emotsionaalse kapitali pärast.

Naiste puhul mõjutas otsust alustada oma ettevõttega rohkem töö- ja pereelu ühitamise vajadus — 20% küsitletud naisettevõtjatest. Meeste hulgas valiti seda varianti kaks korda vähem. Igal neljandal uuringus osalenud naisel oli äri loomise aluseks varasem hobi. Naiste puhul kehtib ka reegel, et kunagi ei ole hilja midagi juurde õppida ja katsetada ennast näiteks ettevõtluses, kui lapsed suureks kasvavad. Meeste seas oli sellise nägemuse pooldajaid kolm korda vähem.

Analüüsides äri loomisel kogetud raskuste olulisust vastanute soost lähtuvalt selgus, et naistel oli meestest kuus korda raskem oma ettevõtet käivitada kui neil polnud abikaasa või perekonna toetust. Kartusega olla üksikettevõtja puutusid naised kokku meestest kaks korda sagedamini. Üks põhjusi võib olla see, et naised on riskipeliglikumad ja alalhoidlikumad ning kardavad meestest enam sattuda võlgadesse ja äritegevuses ebaõnnestuda.

15% nais- ja 10% meesettevõtjaid pidas ettevõtte käivitamisel probleemseks infotehnoloogia vahendite tõhusat kasutamist. Ülejäänud raskuste olulisuse hindamisel olid mehed ja naised sarnasel arvamusel ja pidasid nendest kõige tähtsamaks sobiva personali leidmist, klientidega suhete loomist ja õigusküsimustega tegelemist.

Diagramm 8 **Ettevõtte käivitamise raskused ettevõtja soo järgi, 2002**
 Diagram 8 *Start-up difficulties by gender, 2002*

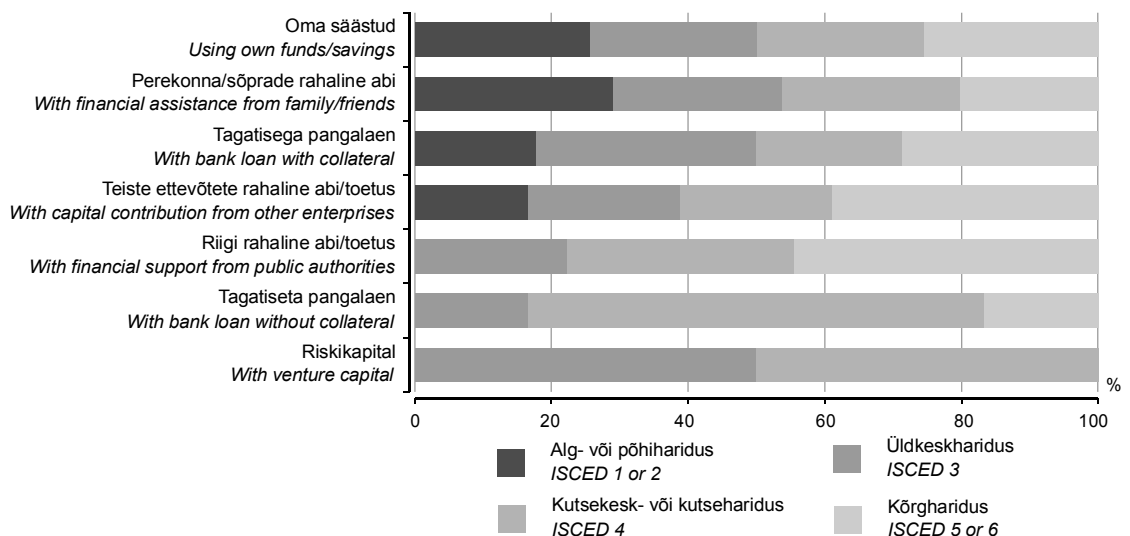
Ettevõtja haridus

Kõrgharidusega juhid moodustasid 2002. aastal äriaga alustanud ja 2005. aastaks püsima jäänud ettevõtete juhtidest üle poole — 57%. Nii kesk- kui ka kutseharidusega inimestest oli ettevõtluses algajaid ligi 20%, kõige vähem (vaid 3%) oli alg- või põhiharidusega ettevõtjaid.

Eestis on ettevõtluse toetusmeetmete süsteem kujunemisjärgus, selles toimuvate muudatustega kursisolek on üsna oluline tegur eduka äritegevuse algatamisel ja jätkamisel. Uuringus püüti selgitada, mil määral ettevõtjad oma ettevõtte käivitamisel erinevaid rahallikaid kasutavad. 85% vastanutest nimetas põhiliseks allikaks oma sääste. Selgus, et ülejäänud finantseerimisallikate kasutamine sõltub üsna palju ettevõtja haridustasemest.

Alg- või põhiharidusega ettevõtjatele oli olulisemaks perekonna või sõprade rahaline abi. Riigilt saadud abi kasutamine ettevõtte käivitamisel oli rohkem (kuid siiski suhteliselt vähe) omane hästiharitud inimestele — selle tõi esile vaid 8% küsitletutest. Kõrgharidusega ettevõtjad kasutasid kõige rohkem ka teiste ettevõtjate rahalist toetust. Tagatiseta pangalaenu kasutamine oli oluliseks toeks kutseharidusega ettevõtjatele, kes tarvitasid ettevõtte loomisel aktiivsemalt ka riskikapitali.

Diagramm 9 **Ettevõtte käivitamise rahastamine ettevõtja haridustaseme järgi, 2002**
 Diagram 9 *Start-up financing by entrepreneurs' educational level, 2002*

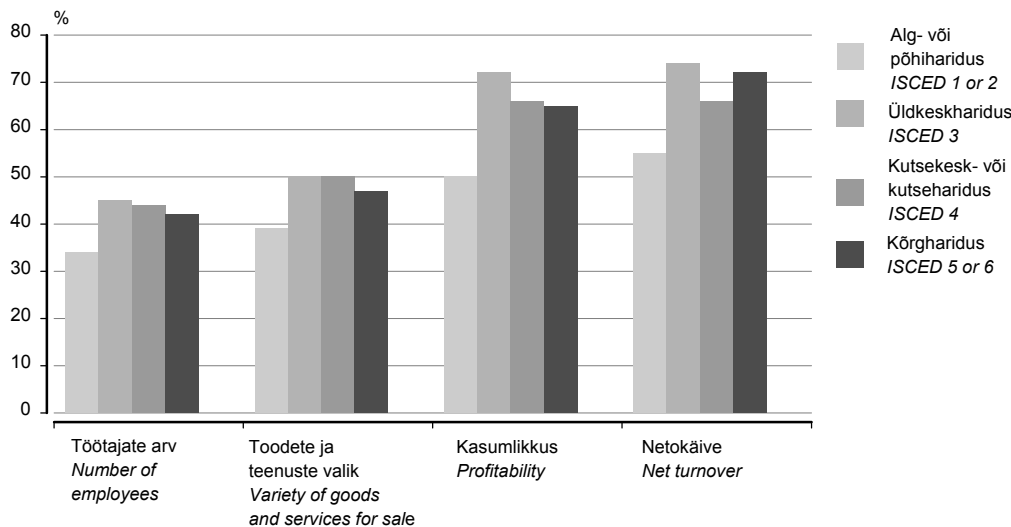

Tulevikuplaanid

Ettevõtluse edukuse olulisemaid tegureid on õige ressursside ja tegevuste planeerimine. Ettevõtte edaspidist arengut nägi ette 84% ettevõtjaid. Tulevikku positiivse pilguga vaadanud ettevõtjatest plaanis 71% suurendada ettevõtte netokäivet, kahe kolmandiku jaoks oli eesmärk ettevõtte kasumlikkuse kasv ning 45% ettevõtjaid oli planeerinud suurendada töajõudu ning sama palju laiendada toodete ja teenuste valikut.

Alg- või põhiharidusega ettevõtjad olid võrreldes teistega oma plaanides tagasihoidlikumad — neist otsustas lisatöajõudu värvata 34%. Ettevõtte netokäivet otsustas suurendada iga teine põhiharidusega ettevõtja. Oma äri tuleviku suhtes olid kõige optimistlikumad üldkeskharidusega ettevõtjad — neid oli kõige enam iga arengusuunda valinute seas.

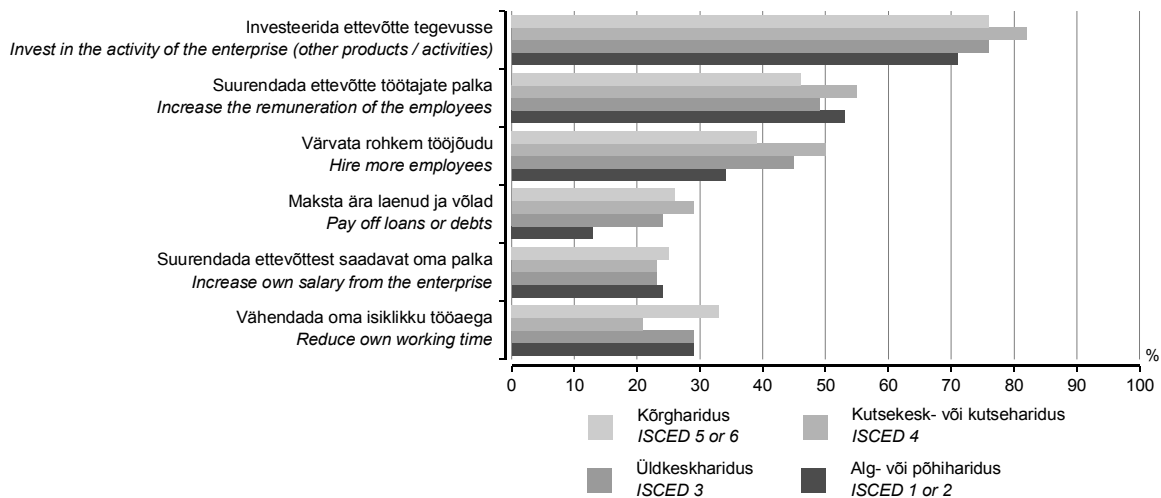
Diagramm 10 **Ettevõtte areng 2006. aastal ettevõtjate haridustaseme järgi, 2005**
 Diagram 10 *Business activity development in 2006 by entrepreneurs' educational level, 2005*

Edukas ettevõttes ollakse veendunud, et seal luuakse paremat tulevikku nii töötajatele, klientidele kui ka äripartneritele. Uuringus osalenud ettevõtjatelt uuriti, millised oleksid nende ettevõtte arendamise kolm põhilist prioriteeti, kui ettevõtte kasumlikkus tõuseks. Üle kolme neljandiku vastanutest nimetas otsust investeerida ettevõtte tegevusse. Iga teine küsitletud ettevõtja arvas, et edukas ettevõtte algab rahulolevast töötajast ja märkis soovi suurendada töötajate palka. 42% ettevõtjatest sooviks ettevõtte hea käekäigu puhul värvata rohkem töajõudu. Kolm ülejäänud varianti (võlgadest vabanemine, enda palga suurendamine ja isikliku töötaja vähendamine) olid vähem populaarsed, sellele mõtles vaid kuni neljandik vastanutest.

Ettevõtte tegevusse ja tööhõivesse investeerimist pidasid prioriteetsemaks enamasti kõrgema haridusega ettevõtjaid. Märksa suurem oli haritumate vastajate osa ka laenude ja võlgade maksmisele mõelnute seas. Alg- või põhiharidusega ettevõtjaid oli rohkem nende seas, kes sooviksid suurendada töötajate palka. Laenude tagastamisele mõtles nendest vaid 13%.

Diagramm 11 **Ettevõtte arendamise prioriteetid ettevõtja haridustaseme järgi, 2005**
 Diagram 11 *Priorities for enterprise by entrepreneurs' educational level, 2005*

KONTSEERNID EESTIS AASTATEL 2004–2005

Kontsernidel on Eesti majanduses oluline roll. Aastatel 2004–2005 hõivasid kontsernid kolmandiku kõigist töötajast ning andsid 60% Eesti ettevõtete realiseerimise netokäibest.

Inimesed kogu maailmas on üksteisega seotud rohkem kui kunagi varem. Raha ja info liigub kiiremini kui kunagi varem. Ühes maailma otsas toodetavad kaubad ja teenused on kättesaadavad kõikjal maailmas. Globaliseerumistrend on maailma majanduse arengus oluline — seda on viimastel aastakümnetel jälgitud suureneva huviga kogu Euroopas, sealhulgas ka Eestis. Et uurida ettevõtluse üleilmastumise taset Eestis ja ettevõttegruppide, eriti rahvusvaheliste kontsernide rolli majanduses, osales Statistikaamet aastatel 2004–2005 Euroopa Liidu Statistikaameti (Eurostat) koordineeritud projektis. Alates 2005. aastast kogub Statistikaamet regulaarselt andmeid Eestis tegutsevate ettevõttegruppide kohta.

Kontserni mõiste

Ettevõttegruppi ehk kontserni moodustab emaettevõtte koos otseselt ja kaudselt kontrollitavate tütarettevõtetega. Kontserni peaettevõtte on üksus (äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus), mida ei kontrolli ükski teine eraõiguslik juriidiline isik. Kontroll eksisteerib, kui teisel üksusel on ettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osakutest üle 50% või kui teisel üksusel on ettevõtte tegevus- ja finantspoliitika üle mõjuvõim muul viisil.

Statistikaameti peetav majandusüksuste statistiline register sisaldab infot kaht tüüpi kontsernide kohta: Eesti territooriumil tegutsevad väliskontsernid, mille peaettevõtted asuvad väljaspool Eestit, ja Eesti kapitali kontrolli all olevad kontsernid. Viimaste puhul on info olemas ainult Eesti territooriumil tegutsevate kontserniliikmete kohta. Eesti ettevõtete välismaal tegutsevate tütarettevõtete andmed ei ole praegu hõlmatud korralise infoallika puudumise tõttu. Et ettevõtete niigi suur aruandluskoormus ei kasvaks, kasutatakse andmeallikana eelkõige riiklike ja teiste andmekogude andmeid.

Kontsernide arv

2004. aastal tegutses Eestis 3220 ettevõttegruppi, kuhu kuulus 6149 üksust ehk 9% majanduslikult aktiivsete üksuste kogumist. Viimane sisaldab 2004. aastal tegutsenud üksusi ning uusi registreeritud üksusi, mis 1. oktoobri seisuga ei olnud veel jõudnud tegevust alustada. Need 6149 üksust andsid 62% Eesti ettevõtete realiseerimise netokäibest^a ning neis leidis rakendust ligi 34% kõigist tööga hõivatutest^b. 2005. aastal suurenes aktiivsete ettevõttegruppide arv 3426-ni, nende koosseisus tegutses 6639 üksust. 2005. aastal jäi kontsernide roll tööhõives samaks — 34% töötajast, kuid nende osatähtsus Eesti ettevõtete realiseerimise netokäibest vähenes veidi — 60%-ni.

Õigusliku vormi järgi oli valdav enamik kontsernidesse kuuluvatest üksustest nii 2004. kui ka 2005. aastal äriühinguid, muu õigusliku vormiga üksusi (mittetulundusühinguid ja sihtasutusi) oli vaid 1%.

Tabel 1 Üksuste arv statistilises registris ja kontsernides õigusliku vormi järgi, 2004–2005*
Table 1 Economic units in the Statistical Register and in enterprise groups by legal form, 2004–2005*

Õiguslik vorm Legal form	Statistilises registris kokku Total in the Statistical Register		Kontsernides In enterprise groups	
	2004	2005	2004	2005
Kokku Total	71 082	76 122	6 149	6 639
Äriühingud Commercial undertakings	46 472	50 476	6 085	6 585
osaühing private limited companies	40 617	38 822	3 937	4 457
aktsiaselts public limited companies	4 987	4 590	2 124	2 107
Mittetulundusühingud, sihtasutused Non-profit associations, foundations	24 610	25 646	64	54

* Arvesse pole võetud füüsilisest isikust ettevõtjaid.

^a Sole proprietors excluded.

^b Siin ja edaspidi ei ole käibes finantsvahendusettevõtete andmeid, sest nende kasumiaruande skeem on teiste ettevõtetelega võrreldes erinev.

^c Arvesse pole võetud füüsilisest isikust ettevõtjaid.

Mittetulundusühingud ja sihtasutused kuulusid kontsernide koosseisu vaid nende peaettevõttena. Välismaa äriühingute filiaale ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksusi kontsernide koosseisu ei arvatud.

Ettevõttegruppi kuulus iga kümnes aastatel 2004–2005 Eestis tegutsenud osaühing. 2004. aastal tegutses kõigist aktsiaseltsidest kontserni koosseisus 43% ning 2005. aastal juba 45%.

Kontsernidesse kuuluvad üksused

Üksuse suuruse hindamisel on põhilisi näitajaid **tööga hõivatud isikute arv**. Alla 10 hõivatuga väikesed üksused hõlmasid samaselt nende osatähtsusele statistilises registris enamiku ka kontsernidesse kuuluvatest üksustest. Märkimisväärne erinevus ilmnas aga suuremate üksuste puhul. Kui 50 ja enama töötajaga majandusüksusi oli statistilises registris 3%, siis kontserniüksustest moodustasid nad 13%. 2004. aastal tegutses 231-st üle 250 töötajaga üksusest kontsernide koosseisus 141 ehk 61%.

Tabel 2 **Üksuste arv statistilises registris ja kontsernides töötajate suurusklassi järgi 2004–2005***

Table 2 *Economic units in the Statistical Register and in enterprise groups by number of persons employed, 2004–2005**

Suurusklass Size class	Statistilises registris kokku Total in the Statistical Register		Kontsernides In enterprise groups	
	2004	2005	2004	2005
Kokku TOTAL	71 082	76 122	6 149	6 639
Vähem kui 10 töötajat Less than 10 persons employed	61 114	64 943	3 834	4 194
10–19 töötajat 10–19 persons employed	4 686	4 822	746	794
20–49 töötajat 20–49 persons employed	3 249	3 317	754	811
50–99 töötajat 50–99 persons employed	1 197	1 207	384	394
Vähemalt 100 töötajat 100 and more persons employed	836	833	431	446

* Arvesse pole võetud füüsilisest isikust ettevõtjaid.

* Sole proprietors excluded.

Vaadates ainult ettevõtteid ja jättes välja kasumitaotluseta üksused, oli kontserniettevõtete osatähtsus üle 250 töötajaga ettevõtete hulgas isegi suurem — 2004. aastal kuulus neist kontsernidesse 84% ja 2005. aastal 80%.

Eesti viiekümnest suurima hõivatute arvuga ettevõttest oli nii 2004. kui ka 2005. aastal kontsernides 84%.

Üksuste jaotus **tegevusala** järgi näitas, et ligi 60% kõigist gruppidesse kuuluvatest üksustest tegeles kas kinnisvara või jae- ja hulgimüügiga. Kõige enam kontsernistunud tegevusala oli mäetööstus, kus üle poole tegutsevatest üksustest oli kontsernide koosseisus. Finantsvahenduse ettevõtetest kuulus kontsernidesse pea iga kolmas.

2005. aastal kasvas oluliselt ehitusega tegelevate ettevõtete arv — neljandiku. Võrreldes 2004. aastaga suurenes ka finantsvahendusega tegelevate ettevõtete arv ligi 20%. Kontsernidesse on ühe aastaga kõige enam lisandunud ehitusettevõtteid ning kinnisvara ja muu äritegevusega tegelevaid ettevõtteid — vastavalt 15% ja 13%.

Tabel 3 Üksuste arv statistilises registris ja kontsernides tegevusala järgi, 2005*
 Table 3 Economic units in the Statistical Register and in enterprise groups by economic activity, 2005*

Tegevusala	Statistilises registris Total in the Statistical Register		Kontsernides In enterprise groups		Economic activity
	2004	2005	2004	2005	
Kokku	71 082	76 122	6 149	6 639	Total
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	1 893	2 051	190	205	Agriculture, hunting and forestry
Kalapüük	145	146	12	12	Fishing
Mäetööstus	75	81	40	42	Mining
Töötlev tööstus	5 570	5 790	872	925	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	288	286	63	63	Electricity, gas and water supply
Ehitus	3 453	4 310	230	265	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinade remont	16 667	17 067	1 766	1 874	Wholesale and retail sale; repair of motor vehicles, etc.
Hotellid ja restoranid	1 676	1 757	153	172	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	3 221	3 491	459	473	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	561	666	185	191	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	21 194	23 395	1 882	2 125	Real estate, renting and business activities
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	622	594	0	0	Public administration and defence, compulsory social security
Haridus	1 987	2 030	43	41	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 495	1 576	50	56	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	12 235	12 882	204	195	Other community, social and personal service activities

* Arvesse pole võetud füüsilisest isikust ettevõtjaid.

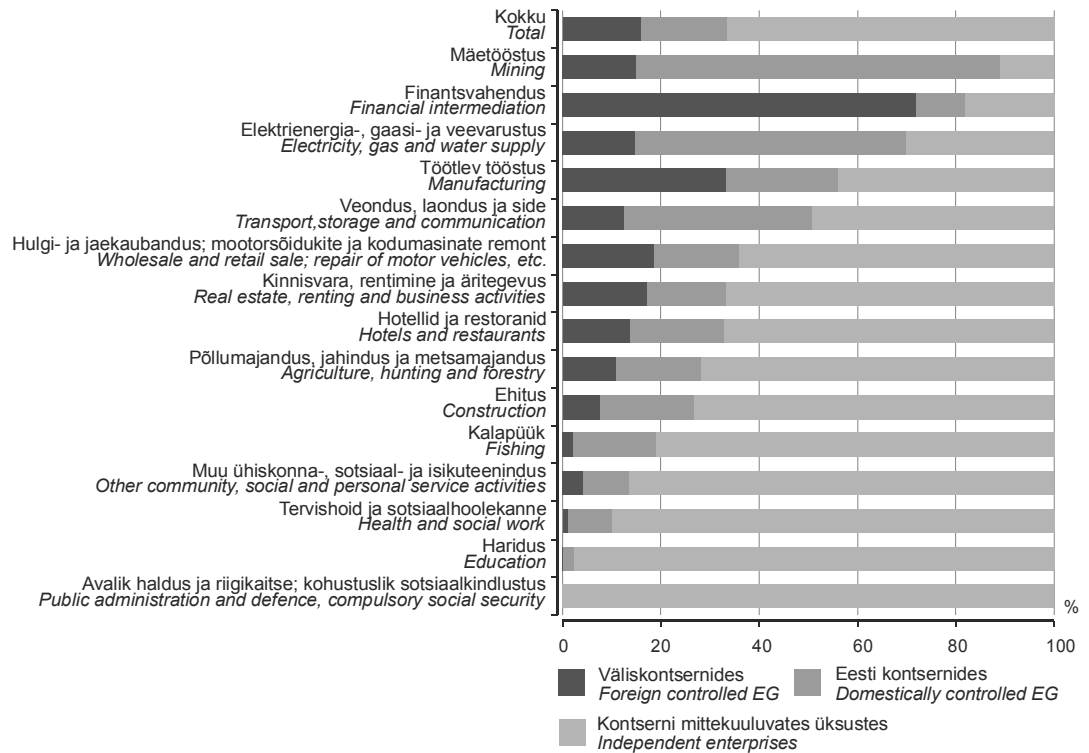
* Sole proprietors excluded.

Kontsernide tööhõive

Kontsernide panus Eesti **tööhõivesse** oli märkimisväärne — 34% kõigist tööga hõivatutest leidis rakendust kontserni kuuluvas üksuses. Üle poole tööstuses ja veonduses hõivatud inimestest töötas kontsernides. Eriti oluline roll töandjana oli kontserniüksustel mäetööstuses, finantsvahenduses ja energeetikas, kus kontsernides oli kõigist töötajast vastavalt 89%, 82% ja 70%. See oli tingitud asjaolust, et nimetatud tegevusaladel domineerisid üksikud suuremad ettevõtted, mis tegutsesid kontsernide koosseisus. Näiteks finantsvahenduse hõivatutest töötas üle 60% ühes kolmest suuremast Eestis tegutsevast pangast.

Võrreldes 2004. aastaga on kontsernides hõivatud inimeste osatähtsus veidi kasvanud. Enim on hõivatute arv kasvanud kontsernidesse kuuluvates hulgi- ja jaekaubandus-ettevõtetes ning hotellides ja restoranides. Senisest vähem hõivavad kontsernid töötajaid finantsvahenduse ja muu teeninduse tegevusaladel.

Diagramm 1 Üksustes hõivatud töötajate osatähtsus tegevusala ja kontrolli tüübi järgi, 2005
 Diagram 1 The proportion of persons employed by field of activity and type of control, 2005

Väliskontsernid

Väliskapitali mõju tööhõivele oli võrreldes 2004. aastaga pisut suurenenud — 1% ja oli suurim finantsvahenduses, kus kõigist Eestis sel tegevusalal hõivatud isikutest töötas väliskontsernidesse kuuluvates ettevõtetes 72%. 2005. aastal oli väliskontsernides hõivatud kolmandik tööstusettevõtete töötajatest. Võrreldes 2004. aastaga hõivasid väliskontsernid rohkem töötajaid kinnisvara ja kaubanduse tegevusalal.

Valdav enamik ehk 84% Eestis tegutsenud kontsernidest oli lihtsa struktuuriga ja koosnes emaettevõttest ja ühest tütarettevõttest. 2004. aastal oli vähemalt viie aktiivse liikmega grupe 163 ehk 5% ning 2005. aastal 189 ehk 5,5%. Kui 2004. aastal olid kõik kolm suurt ehk üle 20 liikmega gruppi Eesti kapitali kontrolli all, siis 2005. aastal lisandus samasse suurusgruppi ka üks väliskontsern.

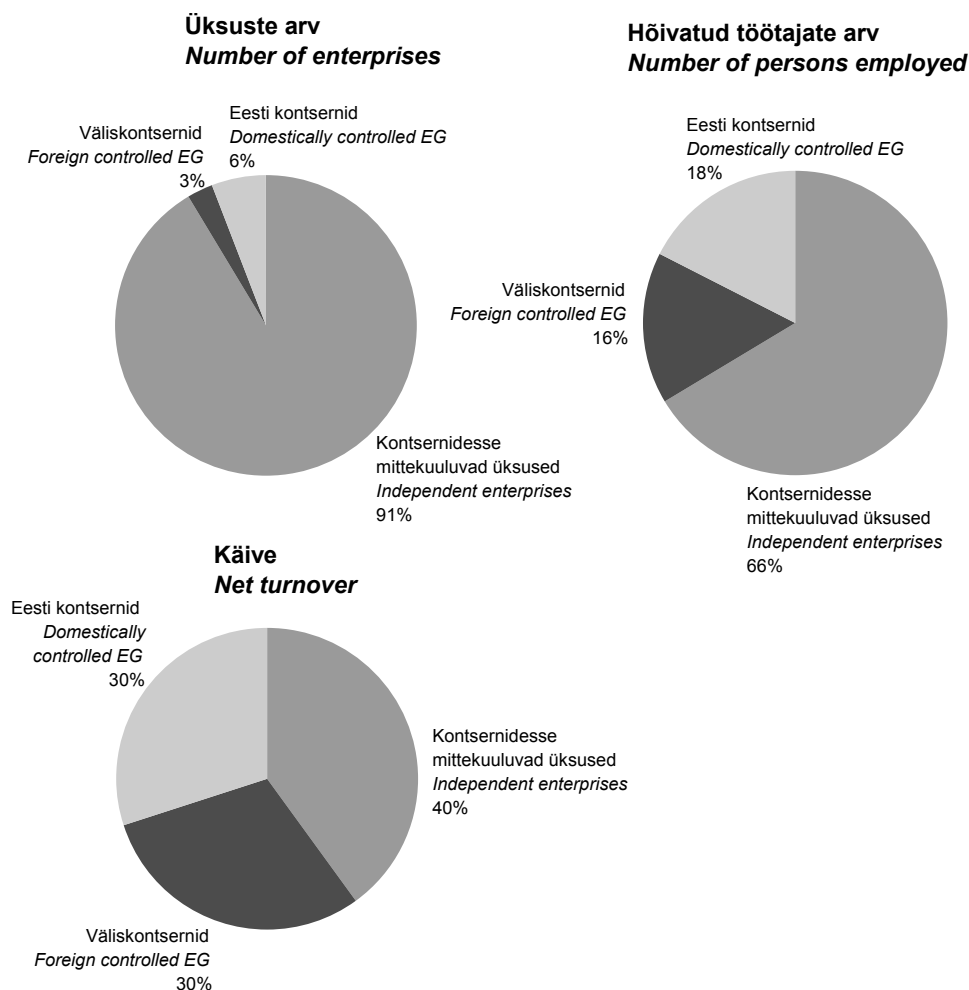
Mõlemal vaadeldud aastal oli **väliskontrolli all** 45% kontsernidest — 2004. aastal 1452 ja 2005. aastal 1560 ettevõttegruppi.

2005. aastal kuulus väliskontsernide koosseisu 2119 ettevõtet — vähem kui 3% kõigist Eestis tegutsenud üksustest. Samal ajal andsid need ettevõtted 30% Eesti ettevõtete realiseerimise netokäibest ja hõivasid 16% tööturul olijaist. See näitab, et välisettevõtte Eestis soetatud tütarettevõtte on keskmiselt suurem ja kõrgema tootlikkusega^a kui Eesti kohalikul kapitalil põhinevad ettevõtted.

^a Siin tootlikkus = realiseerimise netokäive hõivatud töötaja kohta.

Diagramm 2 Eesti ja väliskontsernide ning kontsernidesse mittekuuluvate üksuste osatähtsus üksuste arvu, hõivatud töötajate arvu ning käibe järgi, 2005

Diagram 2 The proportion of domestically and foreign controlled enterprise groups and independent enterprises by number of enterprises, persons employed and net turnover, 2005

2005. aastal töötas kontsernides hõivatud isikutest väliskontsernides 48%, kontsernide kogukäibes oli nende osatähtsus 50%.

Eestis oli tütarettevõtteid 50 riigi kontsernil. 87% väliskontsernides olid Euroopa päritoluga.

2005. aastal olid Eesti jaoks olulisemad kontsernide peaaettevõtete asukohariigid Soome, Rootsi, Ameerika Ühendriigid, Saksamaa ja Suurbritannia. Nende viie riigi kontsernides töötas kokku kolm neljandikku väliskontsernides hõivatutest.

Enam kui pool väliskontsernides olid Eesti lähinaabrite — Skandinaavia riikide kontsernid. Kõige laialdasemalt olid esindatud Soome kontsernid — hõlmasid kõigist välisgruppidest kolmandiku. Soomele järgnes Eesti teine oluline majanduspartner Rootsi, Ameerika Ühendriigid olid kolmandal kohal.

Kõigist väliskontsernides hõivatutest leidis Soome ja Rootsi kontsernides rakendust 56%. Hoolimata Ameerika Ühendriikide kontsernide suhteliselt suurest esindatusest jäi nende panus kontsernide tööhõivesse tagasihoidlikuks — 6%.

Rootsi kontserne oli küll vähem, kuid need olid Soome kontsernides keskmiselt suuremad nii töötajate arvu kui ka käibe poolest. Töötajate arvu järgi olid kümne kõige suurema väliskontserni hulgast pooled Rootsi kapitali kontrollitud ettevõttegrupid.

Eestis tegutsevatest väliskontsernides oli iga kolmanda põhitegevusala hulgikaubandus. Valdavalt olid need kontsernid, kuhu kuulus vaid üks kohalikul turul kontserni toodetavat kaupa või teenust tutvustav ja müüv Eesti ettevõtte. Vaatamata selliste kontsernide

rohkusele pakkusid nad tööd vaid 7% välisgruppides hõivatuid ja nende osatähtsus moodustas netokäibest 17%.

Märksa olulisem tööandja roll oli tööstuses tegutsevatel väliskontsernidel. 2005. aastal andsid 324 kontserni tööd pea pooltele väliskontsernides hõivatutele, need andsid ka neljandiku väliskontsernidesse kuuluvate Eesti ettevõtete realiseerimise netokäibest.

Soome kontsernide olulisemad tegevusalad olid toiduainete-, elektroonikatööstus ning jae- ja hulgikaubandus. Suuremad Rootsi kontsernid tegutsesid tekstiilitööstuses, jaekaubanduses ning telekommunikatsiooni ja finantsvahenduse valdkonnas.

Tabel 4 **Väliskontsernide arv riigi järgi, 2004–2005**
Table 4 *Foreign controlled enterprise groups by country, 2004–2005*

Region / Riik	Väliskontsernid 2004		Väliskontsernid 2005		Region / Country
	<i>Foreign controlled EG 2004</i>		<i>Foreign controlled EG 2005</i>		
	Kontsernide arv <i>Number of EG</i>	Osatähtsus, % <i>Proportion, %</i>	Kontsernide arv <i>Number of EG</i>	Osatähtsus, % <i>Proportion, %</i>	
Euroopa	1 258	86,6	1 361	87,2	Europe
Soome	492	33,9	499	32,0	Finland
Rootsi	213	14,7	234	15,0	Sweden
Saksamaa	77	5,3	83	5,3	Germany
Holland	66	4,5	64	4,1	Netherlands
Suurbritannia	60	4,1	75	4,8	United Kingdom
Taani	61	4,2	65	4,2	Denmark
Läti	51	3,5	74	4,7	Latvia
Leedu	35	2,4	44	2,8	Lithuania
Norra	46	3,2	50	3,2	Norway
Šveits	25	1,7	26	1,7	Switzerland
Venemaa	19	1,3	19	1,2	Russian Federation
Muud	113	7,8	128	8,2	Other
Ameerika Ühendriigid	117	8,1	114	7,3	United States of America
Muu maailm	77	5,3	85	5,4	Rest of the world
KOKKU	1 452	100,0	1 560	100,0	TOTAL

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS ETTEVÖTTES

Eesti ettevõtete teadus- ja arendustegevuse kulutused olid 2005. aastal esimest korda umbes kolmveerand miljardit krooni.

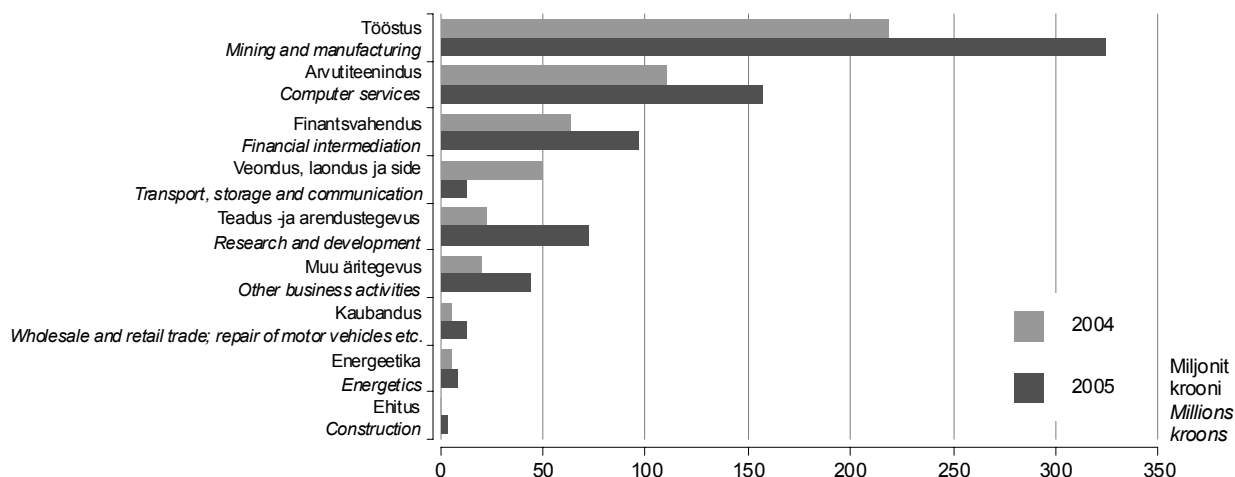
Ettevõtetes kulutati 2005. aastal ettevõttesisesele (ettevõtte enda tööjõuga tehtud) teadus- ja arendustegevusele (T&A) 733,8 miljonit krooni. 2004. aastaga võrreldes suurenesid T&A kulutused 46%. Enim mõjutasid T&A kulude kasvu tööstusettevõtted ja arvutiteeninduse ning finantsvahenduse ettevõtted — need kolm tegevusala andsid kogu 2005. aasta T&A kulutustest üle kahe kolmandiku. Uus tehnoloogia ei pea tingimata olema oma ettevõttes välja töötatud — seda võib tellida teistelt ettevõtetelt, teadusasutustelt või kõrgematelt õppeasutustelt (ettevõttevälised T&A kulutused). Väljastpoolt ettevõtet telliti arendus- ja uurimistöid üle 95 miljoni krooni eest — 28% rohkem kui 2004. aastal.

Kui võrrelda T&A kulutusi 2005. ja 1998. aastal, selgub, et elektri- ja optikaseadmete tootmises on arendustegevuse kulutused ligi viiskümmend korda suurenenud. Ehitusettevõtetes investeeriti aastatel 1998–2005 arendustegevusse väga erinevalt — ühel aastal olid T&A kulutused väga väikesed, järgmisel aastal aga palju kordi suuremad. Võrreldes T&A kulutusi aastatel 1998–2005 selgub, et aasta-aastalt on kulutusi stabiilselt suurendanud arvutiteenusega tegelevad ning teadus- ja arendustegevusele spetsialiseerunud ettevõtted. Selle tingis info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kiire areng viimastel aastatel.

2005. aastal investeeriti arenduskulutustesse, et suurendada tootmis- ja logistikaprotsessi efektiivsust ning arendada keskkonnakaitset ja tööohutust. Parandati Eesti unikaalse maavara põlevkivi kvaliteeti, täiustati lasermeditsiinilisi seadmeid, et tulla turule uute toodetega, projekteeriti tuulegeneraatorite prototüüpe, tegeleti elektroonikaalaste arendustöödega ja autoohutussüsteemide väljatöötamisega. Samuti tegeleti biotehnoloogilise tootearendusega, et arendada uusi meditsiinilisi diagnoosimise võimalusi ning kliiniliste uuringute tarkvara. Panustati veeremi tehnilisse täiustamisse, uuriti jäätmete taaskasutustehnoloogiate rakendamise uusi võimalusi, varustati patrullisõidukeid mobiilsete arvutitöökohtadega.

Diagramm 1 Teadus- ja arendustegevuse kulutused tegevusala järgi, 2004–2005

Diagram 1 R&D expenditure by kind of activity, million kroons, 2004–2005

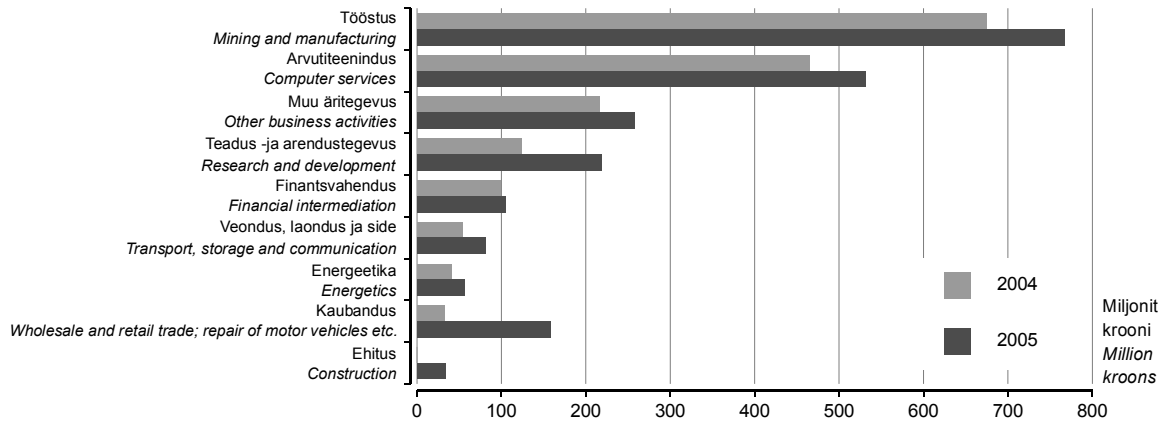

Arendustegevusega tegelevad inimesed on tähtsaim strateegiline ressurss uute teadmiste ja oskuste rakendamisel ettevõtluses. Ettevõtlussektoris suurenes T&A töötajate arv aastatel 1998–2005 ligi kolm korda. 2005. aastal tegeles teadus- ja arendustööga 2249 töötajat, 2004. aastal oli 514 töötajat vähem. Arendustegevusega seotud töötajate osatähtsus kõigi ettevõtlustöötajate hulgas on 1998. aastaga võrreldes järjepidevalt suurenenud. 1000 ettevõtlustöötaja kohta oli 1998. aastal 1,18, 2005. aastal 3,25 T&A töötajat.

2005. aastal oli T&A töötajatest teadlasi ja insenere 62% ning tehnikuid viiendik, ülejäänud oli abipersonal. Aastatel 1998–2005 teadlaste-inseneride, tehnikute ja abipersonali osatähtsus T&A töötajate hulgas peaaegu ei muutunud.

T&A töötajate haridustase on aasta-aastalt tõusnud eelkõige kõrgharidusega ning magistrikraadiga töötajate tõttu. Teadlastest-inseneridest oli doktori- või magistrikraad alates 2003. aastast igal neljandal, 2002. aastal igal viiendal. Teadlaskonna haridustase on pisut tõusnud doktori- ja magistrikraadiga meesteadlaste-inseneride arvel, kelle osatähtsus suureneb iga aastaga.

Diagramm 2 Teadus- ja arendustegevusega seotud töötajad tegevusala järgi, 2004–2005
Diagram 2 R&D personnel by kind of activity, 2004–2005

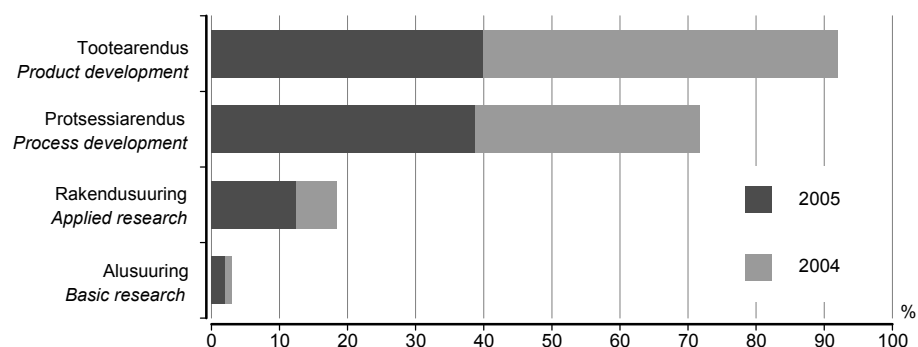

T&A kulutuste suurim kuluartikkel on tööjõukulu, mille osatähtsus vähenes kuni 2002. aastani. Alates 2002. aastast on tööjõukulu osatähtsus veidi suurenenud, sest T&A töötajate haridustase on tõusnud — eelkõige kõrgharidusega ning doktori- ja magistrikraadiga töötajate arvel. Teadus- ja arendusprojektide rakendamiseks vajaliku materjali kulu hõlmas 2005. aastal kõikidest T&A-le tehtud kulutustest peaaegu kümnendiku ja võrreldes eelmise aastaga selle kulu osatähtsus veidi suurenes. Seadmete, aparatuuri ja transpordivahendite soetamiseks kulutati 2005. aastal T&A investeringutest ligi viiendik (2004. aastal üle selle).

Nagu eelmistelgi aastatel, kulutati ka 2005. aastal ettevõtlussektoris üle kolmveerandi T&A rahast toote- ja protsessiarendusele. 2004. aastaga võrreldes on tootearenduse osa veidi vähenenud, protsessiarenduse ning rakendus- ja alusuuringute osatähtsus suurenenud. 2005. aastal kulutati rakendusuuringutele 13%, alusuuringutele minimaalselt ehk vaid 2% T&A rahast.

Alusuuringuid tehti ettevõtetes, kus uuriti uue põlvkonna vähiravimite väljatöötamist ja vähkkasvajate diagnoosimise võimalusi ning arendati uudseid nanotehnoloogial baseeruvaid mõõteseadmeid, tegeleti piima biotehnoloogiliste tootmis- ja töötlemistehnoloogiate väljatöötamisega, et suurendada Eesti rahva vastupanuvõimet mitmesugustele infektsioonidele. Alusuuringute eesmärgiks oli ka see, et väljatöötatud tooted oleksid Euroopa turul konkurentsivõimelised.

Diagramm 3 T&A kulutused liigi järgi, 2004–2005
Diagram 3 Expenditure on R&D by kind of R&D activity, 2004–2005

Olulisemad rakendusuuringud tehti arvutiteeninduses, kus uuriti elektrondokumentide turvaatribuute ja nende pikaajalist säilitamist. Peale selle täiendati e-hääletamise tarkvarasüsteemi, arendati raadioseiresüsteeme, valgusnavigatsioonisüsteeme ja mõõtetehnikat ning uuriti tehisintellekti rakendamise võimalusi merenavigatsioonisüsteemides.

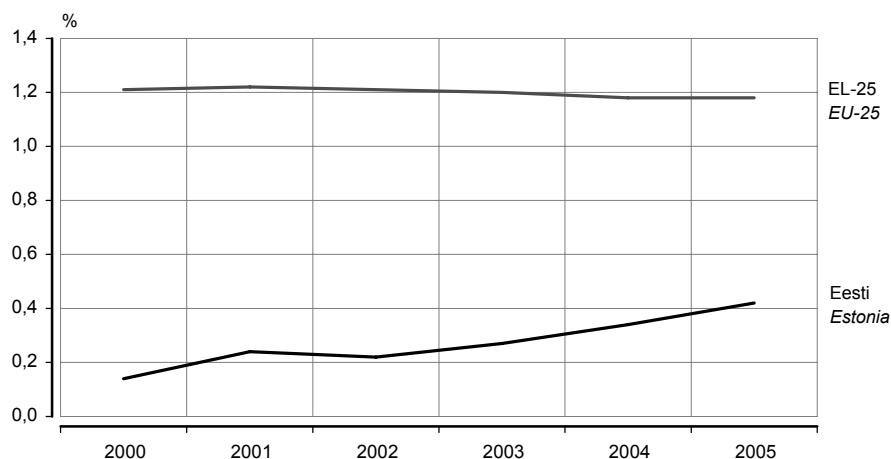
Suurima mahuga oli toote- ja protsessitüüstimine panganduses ja arvutiteeninduses. Pangatehnoloogias arendati euro eeldatava kasutuselevõtuga seotud tegevusi Eestis, juurutati mobiilimakseid, laiendati kiipkaartide kasutusala ja loodi tehnilised võimalused, et kõik soovijad saaksid kohalike omavalitsuste eelvalimistel pangakontorites elektrooniliselt hääletada.

Jõukates Euroopa riikides hõlmavad ettevõtlussektori kulutused kogu teaduskulutustest üle poole (Soomes ja Rootsis on ettevõtluse kulutused riigi teadus- ja arenduskulutustest ligi kolmveerand). Kahjuks ei kuulu Eesti objektiivsetel põhjustel massiliselt uusi tehnoloogiaid väljatöötavate riikide hulka, kuid õnneks suudab mujal väljatöötatud tehnoloogiaid kohandada ja arendada, et rakendada neid oma tootmises. Ettevõtlussektori osatähtsus on viimastel aastatel suurenenud: 1998. aastal oli nimetatud näitav vaid viiendik, 2005. aastal aga üle kahe viiendiku.

Ettevõtluse arengutaseme olulisemaid näitajaid riikide võrdluses on T&A kulutuste osatähtsus sisemajanduse koguproduktis (SKP). Kulutused T&A-le näitavad, kui tähtsaks ühes või teises riigis seda valdkonda peetakse ja millises arengufaasis riik on. Majanduslikult arenenud riigid kulutavad T&A-le üle kahe protsendi SKP-st.

2005. aastal kulutasid Eesti ettevõtted sisemajanduse kogutoodangust 0,42% teadusele ja arendusele, 2004. aastal vaid 0,34%, s.o ligi kolm korda vähem Euroopa Liidu näitajast. Euroopa Liidus on väga erineva T&A intensiivsusega riike: suurim on see näitaja Rootsil (2,92%) ja Soomel (2,46%). Esile tuleb tõsta ka Saksamaad, Taanit, Austriat, kus vastavad kulutused ületasid 1,5% taseme SKP suhtes. Riikide pingerea teise poolde jäävad riigid, kus ettevõtete arendustegevuse kulutuste osatähtsus SKP-s on alla 0,5%. Selles grupis on kõik uued EL liikmesriigid (sh ka Eesti) ning Portugal.

Diagramm 4 **Ettevõtete T&A kulutuste osatähtsus SKP-s, 2000–2005**
Diagram 4 *Share of enterprises' R&D expenditure in GDP, 2000–2005*

INNOVAATILINE TEGEVUS

Nelja aastaga (2000–2004) suurenes tehnoloogiliselt innovaatiliste ettevõtete osatähtsus 35,7%-st 48,7%-ni, millega Eesti jõudis Euroopa Liidu riikide hulgas esirinda.

Eesti osales nii Euroopa Ühenduse kolmandas (CIS 3) kui neljandas (CIS 4) innovatsiooni-uuringus (vastavalt aastate 1998–2000 ja 2002–2004 kohta), mis võimaldas mõõta uuendusprotsesse ja nendega seotud trende Eesti ettevõtluses ning võrrelda neid teistes Euroopa Ühenduse riikides toimuvaga. Innovatsiooni-uuringuga olid hõlmatud paljude tegevusalade vähemalt 10 töötajaga ettevõtteid, CIS 4 puhul 3789 ettevõtet.

Tabel 1 Innovatsiooni-uuringuga CIS 4 kaetud tegevusalad
Table 1 Activities covered by Innovation Survey CIS4

Tegevusala	EMTAK	Activity	NACE
Mäetööstus	10–14	Mining and quarrying	10–14
Töötlev tööstus	15–37	Manufacturing	15–37
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	40–41	Electricity, gas and water supply	40–41
Hulgikaubandus	51	Wholesale trade	51
Veondus, laondus ja side	60–64	Transport, storage and communication	60–64
Finantsvahendus	65–67	Financial intermediation	65–67
Arvutiteenindus	72	Computer and related activities	72
Arhitekti- ja inseneritegevused	74.2	Architectural and engineering activities	74.2
Teimimine ja analüüs	74.3	Technical testing and analysis	74.3

Definitsiooni järgi eristatakse innovatsiooni-uuringus kolme tüüpi ettevõtteid:

innovatsiooniga ettevõtted on viimasel kolmel aastal toonud turule uusi või oluliselt täiustatud tooteid (kaupu/teenuseid) või kasutusele võtnud uusi või varasematega võrreldes oluliselt täiustatud protsesse (tootmis- või tarnimismeetodi, tootmise abitegevuse);

ainult innovaatilise tegevusega ettevõtted, millel küll puudub innovatsioon, kuid kus viimasel kolmel aastal on toimunud innovaatiline tegevus ja on tehtud kulutusi, et välja töötada või rakendada toote- või protsessiinnovatsioon (see tegevus võib olla nii pooleli kui ka jäänud lõpule viimata);

innovaatilise tegevusega ehk mitteinnovaatilised ettevõtted, kus viimasel kolmel aastal innovaatilisi tegevusi ei olnud.

Kaks esimest gruppi koos on **innovaatilised ettevõtted**. Siinkohal tuleb märkida, et ainult innovaatilise tegevusega ettevõtteid on innovaatiliste hulgas vaid mõni protsent (Eestis alla 3%), mistõttu pole neid eraldi grupina otstarbekas käsitleda.

Tabel 2 Innovaatiliste ettevõtete osatähtsus, 2000, 2004
Table 2 Share of innovative enterprises, 2000, 2004
(protsenti — percentage)

Tunnus	2004	2000	Characteristic
KOKKU	48,7	35,7	TOTAL
Töötajate arvu järgi			By number of employees:
10–19	41,9	27,6	10–19
20–49	50,0	36,1	20–49
50–99	55,6	45,2	50–99
100–249	61,5	54,5	100–249
250+	79,8	75,4	250+
Tegevusala järgi			By economic activity
Mäetööstus	35,9	26,3	Mining and quarrying
Töötlev tööstus	48,2	38,9	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	29,3	24,3	Electricity, gas and water supply
Teenindus	50,7	33,0	Services
hulgikaubandus	62,9	34,4	wholesale trade
veondus, laondus ja side	32,6	24,3	transport, storage and communication
finantsvahendus	74,8	48,4	financial intermediation
arvutiteenindus, arhitekti- ja inseneritegevused, teimimine ja analüüs	53,5	45,1	computer and related activities, architectural and engineering activities, technical testing and analysis
Kontserni kuuluvuse järgi			By belonging to a concern:
Ei kuulu	42,5	29,6	Not belonging

Tabel 2 Innovaatiliste ettevõtete osatähtsus, 2000, 2004

Table 2 Share of innovative enterprises, 2000, 2004

(protsenti — percentage)

(järg — cont.)

Tunnus	2004	2000	Characteristic
Kuuluvad	62,9	51,4	Belonging
Välisosaluse järgi			By foreign equity:
Välisosaluseteta	44,5	31,9	No foreign equity
Välisosalusega	61,4	46,7	With foreign equity
Realiseerimise netokäibe järgi			By turnover:
Miljon kuni alla 10 miljoni krooni	34,2	27,5	From million till below 10 million kroons
10 miljonit kuni alla 100 miljoni krooni	54,4	42,3	From 10 million till below 100 million kroons
Üle 100 miljoni krooni	69,4	60,0	Over 100 million kroons

Eeltoodud definitsioonidest nähtub, et senised innovatsiooniuringud mõõtsid **tehnooloogilist** innovaativsust (uued tooted ja protsessid) ning nelja aastaga (2000–2004) suurenes tehnoloogiliselt innovaatiliste ettevõtete osatähtsus Eestis 35,7%-st 48,7%-ni. Eri tunnuste järgi rühmitatud ettevõtete puhul (tabel 1) on suurenemist märgata kõigis rühmades. Mõistagi on kasvupotentsiaal seda suurem, mida madalam on varasem indikaatori tase, seetõttu ei üllata indikaatori rohkem kui poolteisekordne kasv teeninduses ja mäetööstuses, võrreldes vaid veerandijaose muutusega töötlevas tööstuses. Eriti oluliseks tuleb pidada väikese töötajate arvuga ettevõtete jõudsat uuenduslikkuse suurenemist.

Tabel 3 Innovaatiliste ettevõtete osatähtsus tegevusala järgi, 2000, 2004

Table 3 Share of innovative enterprises by economic activity, 2000, 2004

(protsenti — percentage)

Tegevusala	2004	2000	Activity
KOKKU	48,7	35,7	TOTAL
Kivi- ja pruunsöe kaevandamine; turbatootmine	25,7	19,2	Mining of coal and lignite; extraction of peat
Toornafta ja maagaasi tootmine	Extraction of crude petroleum and natural gas
Muu kaevandamine	51,8	37,5	Other mining and quarrying
Toiduainete ja jookide tootmine	58,6	48,8	Manufacture of food products and beverages
Tekstiilitootmine	50,1	28,0	Manufacture of textiles
Rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine	26,4	20,9	Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	54,0	42,3	Tanning and dressing of leather; manufacture of leather products
Puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	41,5	31,4	Manufacture of wood and of products of wood
Paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	60,5	60,0	Manufacture of paper and paper products
Kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	56,8	47,1	Publishing, printing and reproduction of recorded media
Koksi, puhastatud naftatoodete ja tuumkütuse tootmine	Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel
Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	88,7	72,4	Manufacture of chemicals and chemical products
Kummi- ja plasttoodete tootmine	56,2	40,4	Manufacture of rubber and plastics products
Muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	63,3	35,7	Manufacture of other non-metallic mineral products
Metallitootmine	60,0	24,9	Manufacture of basic metals
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	35,3	33,0	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Muude masinate ja seadmete tootmine	52,2	47,9	Manufacture of machinery and equipment
Kontorimasinate ja arvutite tootmine	100,0	40,0	Manufacture of office, accounting and computing machinery
Muude elektrimasinate ja -aparaatide tootmine	56,2	29,7	Manufacture of electrical machinery and apparatus
Raadio-, televisiooni- ja sideseadmete tootmine	72,2	64,6	Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus
Meditsiini-, optika-, täppisriistade ja ajanäitajate tootmine	67,2	52,9	Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks
Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	54,4	87,5	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Muude transpordivahendite tootmine	48,5	40,8	Manufacture of other transport equipment
Mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine	50,5	46,0	Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.
Ringlussevõtt	45,8	100,0	Recycling
Elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustus	27,2	24,6	Electricity, gas, steam and hot water supply
Veekogumine, -puhastus ja -jaotus	34,2	31,7	Collection, purification and distribution of water
Hulgi- ja vahenduskaubandus	62,9	34,4	Wholesale trade and commission trade
Maismaaveondus	26,4	15,8	Land transport; transport via pipelines
Veetransport	55,6	30,8	Water transport
Õhustransport	Air transport

Tabel 3 **Innovaatiliste ettevõtete osatähtsus tegevusala järgi, 2000, 2004**
 Tabel 3 *Share of innovative enterprises by economic activity, 2000, 2004*
 (protsenti — percentage)

(järg — cont.)

Tegevusala	2004	2000	Activity
Veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	38,8	27,7	Supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies
Postside ja telekommunikatsioon	63,0	69,2	Post and telecommunications
Finantsvahendus, v.a kindlustus ja pensionifondid	69,4	46,0	Financial intermediation, except insurance and pension funding
Kindlustus ja pensionifondid, v.a kohustuslik sotsiaalkindlustus	91,7	73,1	Insurance and pension funding, except compulsory social security
Finantsvahenduse abitegevusalad	70,1	36,4	Activities auxiliary to financial intermediation
Arvutid ja nendega seotud tegevus	73,4	65,7	Computer and related activities
Arhitekti- ja inseneritegevused ning nendega seotud tehniline nõustamine	41,3	34,8	Architectural and engineering activities and related technical consultancy
Teimine ja analüüs	44,0	31,7	Technical testing and analysis

Kui mõni erand välja arvata, on innovaatus suurenenud kõigil tegevusaladel, mõnes isegi rohkem kui kahekordseks. Siinjuures tuleb arvestada, et mida vähem ettevõtteid tegevusalal tegutseb, seda suuremad võivad olla muutused. Enim (kaks ja pool korda) kasvas innovaatus näiteks kontorimasinate tootmises, kuid sellel tegevusalal tegutses vaid 6 ettevõtet. Oluline on, et kahel kolmandikul tegevusaladest ületati 50% rajajoon.

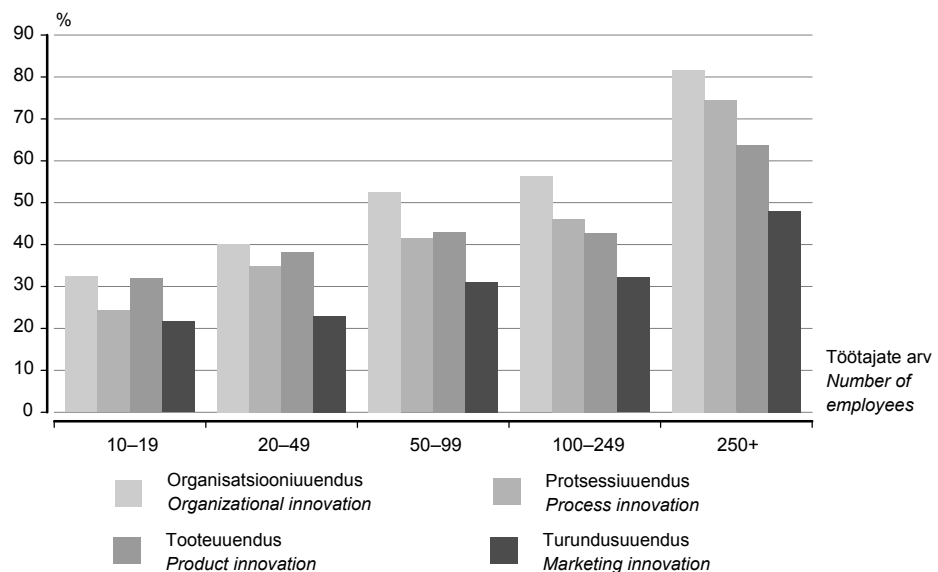
Peale tehnoloogiliste innovatsioonide andmete küsitleti ettevõtetelt ka mittetehnoloogiliste — organisatsiooniliste ja turunduslike — uuenduste kohta.

Organisatsiooni uuendus on oluline muutus ettevõtte äripraktikas, struktuuris, juhtimismeetodites või suhtlemises teiste ettevõtetega, et kasutada paremini teavet, parandada majandusnäitajaid (sh kaupade ja teenuste kvaliteeti), innovatsioonivõimekust või suurendada töö tõhusust.

Turundusuuendus on uue turundusmeetodi rakendamine, millega kaasnevad olulised muutused toote disainis või pakendamisel, toote müügi meetodis, reklaamimises või hinnakujunduses. Eesmärk on suurendada kaupade ja teenuste ligiõmbavust või kergendada uue turuosa hõivamist.

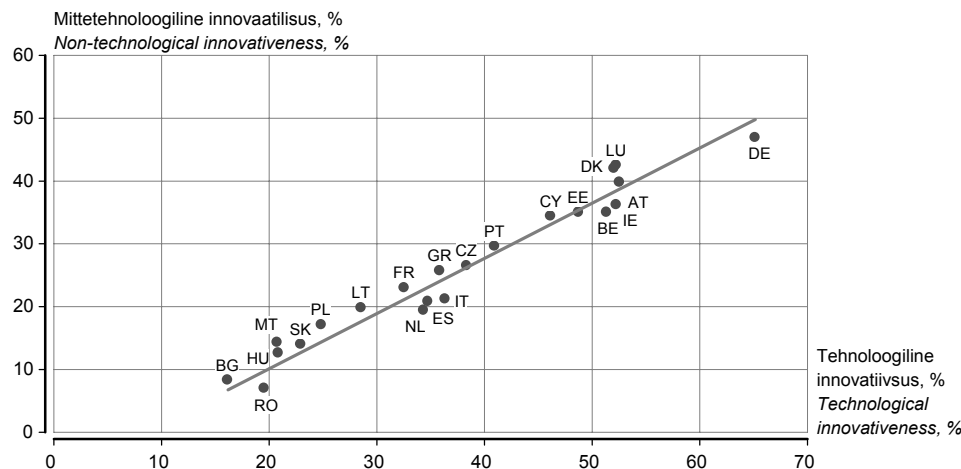
Tehnoloogilised ja mittetehnoloogilised uuendused ei ole eraldi nähtused, need on omavahel tihedalt seotud ja tihti kõrvuti kulgevad protsessid. CIS 4 tulemused näitavad, et tehnoloogiliselt innovaatilised Eesti ettevõtted rakendasid organisatsiooni uuendusi keskmiselt kolm korda ja turundusuuendusi viis korda sagedamini kui mitteinnovaatilised.

Diagramm 1 **Uuendustega ettevõtted suurusklassi järgi, 2004**
 Diagram 1 *Share of innovative enterprises by size-class, 2004*

Kõigi uuendusliikide (diagramm 1) puhul suureneb ettevõtte innovaatus koos töötajate arvuga, kusjuures organisatsiooni uuendust esineb kõige sagedamini. Turundusuuendusi tehakse kõige harvem, isegi tunduvalt vähem kui toote uuendusi. Teiste sõnadega — kõik toote uuendused ei vaja turundusuuenduse toetust.

Diagramm 2 **Uuenduslike ettevõtete osatähtsus, 2004**
 Diagram 2 **Share of innovative enterprises, 2004**

AT	Austria — Austria	HU	Ungari — Hungary
BE	Belgia — Belgium	IE	Irish — Ireland
BG	Bulgaaria — Bulgaria	IT	Itaalia — Italy
CZ	Tšehhi — Czech Republic	LT	Leedu — Lithuania
CY	Küpros — Cyprus	LU	Luksemburg — Luxembourg
DE	Saksamaa — Germany	MT	Malta — Malta
DK	Taani — Denmark	NL	Holland — Netherlands
EE	Eesti — Estonia	PL	Poola — Poland
ES	Hispaania — Spain	PT	Portugal — Portugal
FR	Prantsusmaa — France	RO	Rumeenia — Romania
GR	Kreeka — Greece	SK	Slovakkia — Slovakia

Allikas: Eurostat.
 Source: Eurostat.

21 praeguse Euroopa Liidu liikmesriigi võrdluses (2004. aastal Rumeenia ja Bulgaaria veel liikmed ei olnud; viie liikmesriigi andmed mittetehnoloogilisest innovaatilisusest puuduvad) oli Eesti riikide juhtrühmas koos Austria, Belgia, Iirimaa, Küprose, Luksemburgi ja Taaniga (diagramm 2). Vaid liidripositsioonil oleva Saksamaa näitajad olid ülejäänutest märksa kõrgemad.

Tabel 4 **Ettevõtete majandusnäitajate juurdekasv sõltuvalt innovaatilisusest, 1998–2000 ja 2002–2004**

Table 4 **Growth of economic indicators depending on enterprises' innovativeness, 1998–2000 and 2002–2004**
 (protsenti — percentage)

Tegevusala	1998–2000			2002–2004			Activity
	Müügitulu Turnover	Müük mitte-residentidele Sales to non-residents	Töötajate arv Number of employees	Müügitulu Turnover	Müük mitte-residentidele Sales to non-residents	Töötajate arv Number of employees	
Innovaatilised ettevõtted	28,4	41,0	0,7	28,4	29,6	5,7	Innovative enterprises
tööstus	18,9	45,3	-1,6	28,7	41,2	6,9	industry
töötlev tööstus	22,8	46,2	3,1	33,1	41,3	9,8	manufacturing
teenindus	39,4	35,3	5,6	28,1	10,9	3,4	services
Mitteinnovaatilised ettevõtted	-2,4	24,9	-5,9	25,0	22,2	-0,3	Non-innovative enterprises
tööstus	15,1	29,6	-3,9	19,3	22,1	-2,7	industry
töötlev tööstus	16,4	29,2	-3,4	20,5	22,3	-3,1	manufacturing
teenindus	-7,6	22,8	-8,8	28,0	22,3	4,3	services

Tabel 4 näitab, et tehnoloogilise innovatsiooni puhul ei ole tegemist pelgalt kontseptsiooniga — sellega kaasneb märgatav majanduslik efekt. Võrdlus baseerub ettevõtete grupil, kes olid majanduslikult aktiivsed nii innovatsiooniuringuga kaetava kolmeaastase perioodi esimesel kui ka viimasel aastal. Niisiis ei lähe arvesse vahepeal tekkinud uute ettevõtete ja tegevuse lõpetanud ettevõtete majandustegevuse andmed. Samuti tuleb arvestada, et majandus-

tingimused olid kahel vaadeldaval perioodil erinevad: aastatel 1998–2000 suurenes sisemajanduse koguprodukt keskmiselt 5% aastas ja tööhõive määr oli 63%, aastatel 2002–2004 olid need näitajad kõrgemad — vastavalt 8% ja 66%.

Aastatel 1998–2000 suurenes tehnoloogiliselt innovaatiliste ettevõtete **müügitulu** 28%, sarnane tendents oli ka aastatel 2002–2004. Mitteinnovaatilistel ettevõtetel see varasemal perioodil isegi vähenes, kuid hiljem muutus see erinevus marginaalseks, seda ennekõike erinevuse kadumise tõttu innovaatiliste ja mitteinnovaatiliste teenindusettevõtete vahel (teenindusettevõtted annavad 3/5 vaadeldava ettevõtete grupi kogumüügitulust).

Tehnoloogiliselt innovaatiliste tööstusettevõtete müük mitteresidentidele suureneb pea kaks korda kiiremini mitteinnovaatiliste omast. Seevastu teenindusettevõtete jaoks oli olukord aastatel 2002–2004 vastupidine, kuid see on tabelis 4 toodud 24-st näitajast ka peaaegu ainus, kus ei saa rääkida innovaatilisuse eelistest. Põhjust selleks tuleb otsida välisurule orienteeritud hulgi- ja vahenduskaubandusega tegelevate ettevõtete spetsiifikast.

Täiesti ühemõtteline on innovaatilisuse mõju tööhõivele. Innovaatiliste **ettevõtete töötajate arv** suureneb, mitteinnovaatiliste oma aga väheneb. Niisiis ei ole põhjust kahelda poliitikute ja teadlaste väites, et innovaatilisus on majanduskasvu ja sotsiaalse heaolu suurenemise oluline tegur.

INFOTEHNOLOOGIA ETTEVÖTTES

2006. aastal oli Interneti-ühendus 99%-l arvutit kasutavatest ettevõtetest. Internetti kasutati peamiselt pangaja- ja finantsteenuste tarbimiseks ning info otsimiseks.

Statistikaamet uurib infotehnoloogia kasutamist ettevõtetes 2001. aastast. Aasta-aastalt on vaadeldud tegevusalade hulk suurenenud — kui esimestel aastatel uuriti vaid üksikuid tegevusalasid, siis 2006. aastal olid uuringuga kaetud kõik tegevusalad. Viimasena lisati nende hulka finantsvahenduse ettevõtteid. Vaatlus hõlmab 10 ja enama hõivatuga ettevõtteid. Kõigis Euroopa Liidu riikides korraldatakse uuringuid ühtse meetodika alusel.

Igapäevatoos kasutas arvuteid 93,3% ettevõtetest. Ettevõttes oli keskmiselt 14 arvutit, neist 13 Interneti-ühendusega. Kõige rohkem arvuteid oli finantsvahendusettevõtetes — keskmiselt 148 ning elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse tegevusalal — keskmiselt 35. Finantsvahendusettevõtetes on suur arvutite vajadus tingitud sellest, et peaaegu kõik töötajad kasutasid oma töös arvutit. Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse ettevõtetes kasutasid arvutit vähemalt kord nädalas pooled töötajad.

Tabel 1 **Arvutid ettevõtte tegevusala järgi, 2005–2006**
 Tabel 1 *Computers in enterprises by economic activity, 2005–2006*

Tegevusala	Keskmine arvutite arv ettevõttes		Interneti-ühendusega arvutite osatähtsus, %		Economic activity
	Average number of computers		Percentage of computers with Internet connection, %		
	2005	2006	2005	2006	
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	3,2	3,5	85,6	88,0	Agriculture, hunting and forestry
Kalapüük	2,6	3,2	79,5	75,0	Fishing
Mäetööstus	11,6	12,4	94,9	96,5	Mining and quarrying
Töötlev tööstus	11,5	13,0	90,3	88,8	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	34,5	35,3	96,8	97,1	Electricity, gas and water supply
Ehitus	7,0	7,2	93,5	94,3	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus	12,9	14,2	87,2	88,4	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, etc.
Hotellid ja restoranid	5,1	5,6	86,9	82,8	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	18,9	19,2	97,0	93,3	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	..	147,6	..	99,2	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	17,7	17,6	93,2	92,4	Real estate, renting and business activities
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu teenindus	12,8	17,3	94,0	90,6	Education, health and social work, other community, business and personal service activities

Tabel 2 **Arvutid ettevõtte suuruse järgi, 2005–2006**
 Tabel 2 *Computers in enterprises by size groups, 2005–2006*

Hõivatute arv	Keskmine arvutite arv ettevõttes		Interneti-ühendusega arvutite osatähtsus, %	
	Average number of computers		Percentage of computers with Internet connection, %	
	2005	2006	2005	2006
10–19	4,4	4,8	92,4	91,9
20–49	8,9	9,6	92,6	92,9
50–99	20,0	22,5	92,1	88,3
100–249	37,0	42,7	91,5	92,4
250+	139,4	189,3	89,3	90,5
KOKKU TOTAL 10+	12,3	14,3	91,5	91,2

Interneti kasutamine

Peaaegu kõigil arvuteid kasutavatel ettevõtetel oli ka Interneti-ühendus, enamikul neist püsühendus. Püsühendused võimaldavad oluliselt kiiremat andmevahetust kui sissehelistamisteenusega Interneti-ühendus. Kahel kolmandikul Interneti-ühendusega ettevõtetest oli ADSL või SDSL püsühendus ja viiendikul muu püsühendus. ISDN ühendust kasutab stabiilselt kuuendik Interneti-ühendusega ettevõtetest. Jätkuvalt on vähenenud sissehelistamisteenust kasutavate ettevõtete osatähtsus, seda Interneti-ühenduse liiki kasutab vaid kümnendik ettevõtetest. Suurenenud on juhtmeta Interneti-ühenduse kasutamine.

Tabel 3 Interneti-ühenduse liik ettevõtte suuruse järgi, jaanuar 2006*

Table 3 Type of Internet connection by economic activity, January 2006*

(protsenti Interneti-ühendusega ettevõtetest — percentage among enterprises with Internet connections)

Hõivatute arv <i>Number of persons employed</i>	xDSL (ADSL, SDSL jne etc)	Sissehelistamis- Teenus <i>Traditional modem</i>	ISDN	Juhtmeta ühendus <i>Wireless connection</i>	Muu püsiühendus (kaabel-TV jne) <i>Other fixed Internet connection (cable etc)</i>
10–19	63,5	13,6	14,2	10,1	20,3
20–49	62,7	8,9	19,4	9,5	18,8
50–99	72,1	6,3	17,4	14,5	20,6
100–249	75,3	7,5	13,8	19,7	27,3
250+	79,3	9,8	10,4	31,1	39,6
KOKKU TOTAL 10+	65,3	10,8	16,1	11,5	20,7

Tabel 4 Interneti-ühenduse liik ettevõtte tegevusala järgi, jaanuar 2006**

Table 4 Type of Internet connection by size groups, January 2006**

(protsenti Interneti-ühendusega ettevõtetest — percentage among enterprises with Internet connection)

Tegevusala <i>Economic activity</i>	xDSL (ADSL, SDSL jne)	Sissehelista- misega ühendus <i>Modem</i>	ISDN	Juhtmeta ühendus <i>Wireless connection</i>	Muu püsi- ühendus (kaabel-TV jne) <i>Other fixed Internet connection (cable, etc.)</i>
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	61,5	14,8	8,8	3,4	22,2
Kalapüük <i>Fishing</i>	39,4	31,0	5,6	6,3	28,3
Mäetööstus <i>Mining and quarrying</i>	63,6	12,2	17,8	7,6	23,0
Töötlev tööstus <i>Manufacturing</i>	66,1	9,7	15,6	8,7	18,2
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus <i>Electricity, gas and water supply</i>	69,9	5,6	15,1	8,5	25,3
Ehitus <i>Construction</i>	65,4	12,7	14,0	10,3	18,0
Hulgi- ja jaekaubandus <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, etc.</i>	70,3	10,7	20,2	14,6	18,3
Hotellid ja restoranid <i>Hotels and restaurants</i>	59,7	17,9	16,0	4,2	16,6
Veondus, laondus ja side <i>Transport, storage and communication</i>	67,5	10,1	14,9	19,0	18,8
Finantsvahendus <i>Financial intermediation</i>	48,3	6,8	14,4	17,8	65,3
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus <i>Real estate, renting and business activities</i>	58,8	8,0	16,1	16,1	31,2
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu teenindus <i>Education, health and social work, other community, business and personal service activities</i>	62,7	9,1	15,4	7,8	23,3

* Ühel ettevõttel võib olla mitu Interneti-ühenduse liiki.

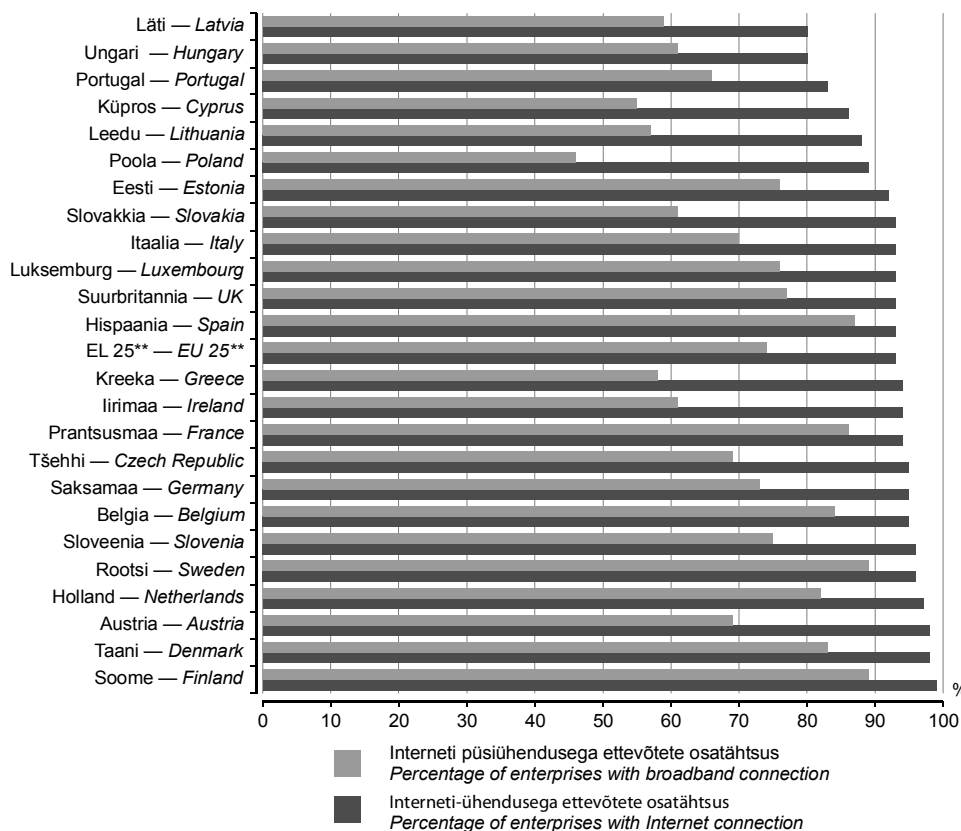
** Ühel ettevõttel võib olla mitu Interneti-ühenduse liiki.

* One enterprise may have many types of Internet connection.

** One enterprise may have many types of Internet connection.

Euroopa Liidu 25 riigis oli Interneti-ühendus 93%-l ettevõtetest, neist 80%-l püsiühendus. Interneti-ühendusega ettevõtete osatähtsus oli kõige suurem Soomes (99%), Austrias ning Taanis (98%). Interneti-ühendusega ettevõtete hulgas oli püsiühenduse kasutajate osatähtsus suurim Hispaanias (94%), Rootsis ja Prantsusmaal (92%). Eesti ettevõtetest oli Euroopa Liiduga võrreldavate tegevusalade hulgas Interneti-ühendus 92%-l ettevõtetest, neist 82%-l püsiühendus.

Diagramm 1 **Interneti kasutamine Euroopa Liidu riikides, jaanuar 2006***
 Diagram 1 **Use of Internet in EU Member States, January 2006***

* Malta kohta andmed puuduvad.

** Võrreldavad andmed teiste riikidega. Graafikus on järgmiste tegevusalade andmed: töötlev tööstus; ehitus; hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont; hotellid ja restoranid; veondus, laondus ja side; kinnisvara, rentimine ja äritegevus; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

* Data on Malta are missing.

** Comparable data with other countries. The diagram includes data of the following economic activities: manufacturing; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods; hotels and restaurants; transport, storage and communication; real estate, renting and business activities; other community, social and personal service activities.

Allikas: Eurostat.

Source: Eurostat.

Ettevõtted kasutasid Interneti peamiselt selleks, et arveldada pankadega ja otsida infot, aga ka turuseireks, koolituseks ja muudel eesmärkidel. Et avalik sektor pakub laialdasi e-suhtlemise võimalusi, kasutas enamik Interneti-ühendusega ettevõtteid 2005. aastal Interneti info saamiseks, blankettide allalaadimiseks ja täidetud blankettide tagastamiseks. Eesti ettevõtted kasutavad Interneti avaliku sektoriga suhtlemiseks EL keskmisest aktiivsemalt.

Veebilehekülg

Rohkem kui pooltel Eesti ettevõtetel oli peamiselt oma tooteid ja teenuseid tutvustav veebileht. Pooltel veebilehtedel sai vaadata ka ettevõtte toodete kataloogi ja hinnakirja. Suuremate ettevõtete hulgas oli veebilehega ettevõtteid rohkem kui väiksemate seas. Tegevusala järgi oli veebileht kõige sagedamini finantsvahendusettevõtetel. Järgnesid hotellid ja restoranid, kus veebileht oli kahel kolmandikul. Kalapüügi ettevõtete hulgas oli veebilehti kõige vähem — vaid igal kahekümne viiendal.

Diagramm 2 **Veebilehekülje olemasolu ettevõtte suuruse järgi, jaanuar 2006**
 Diagram 2 *Enterprises having webpage by size groups, January 2006*

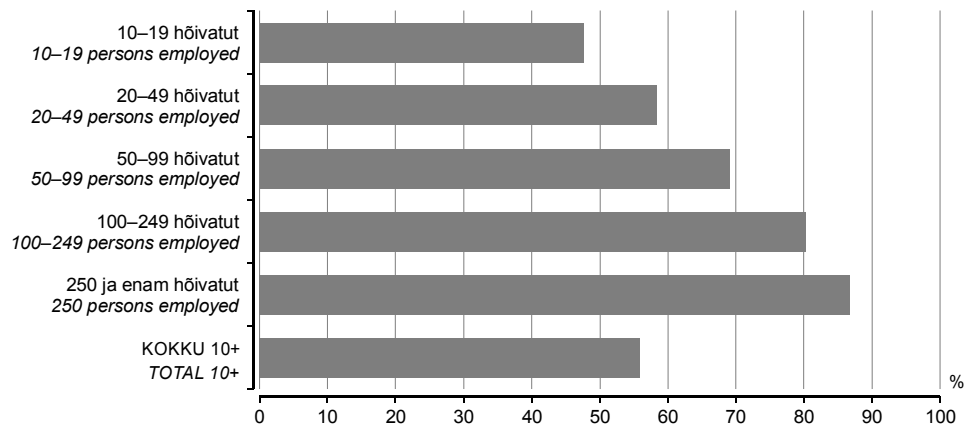
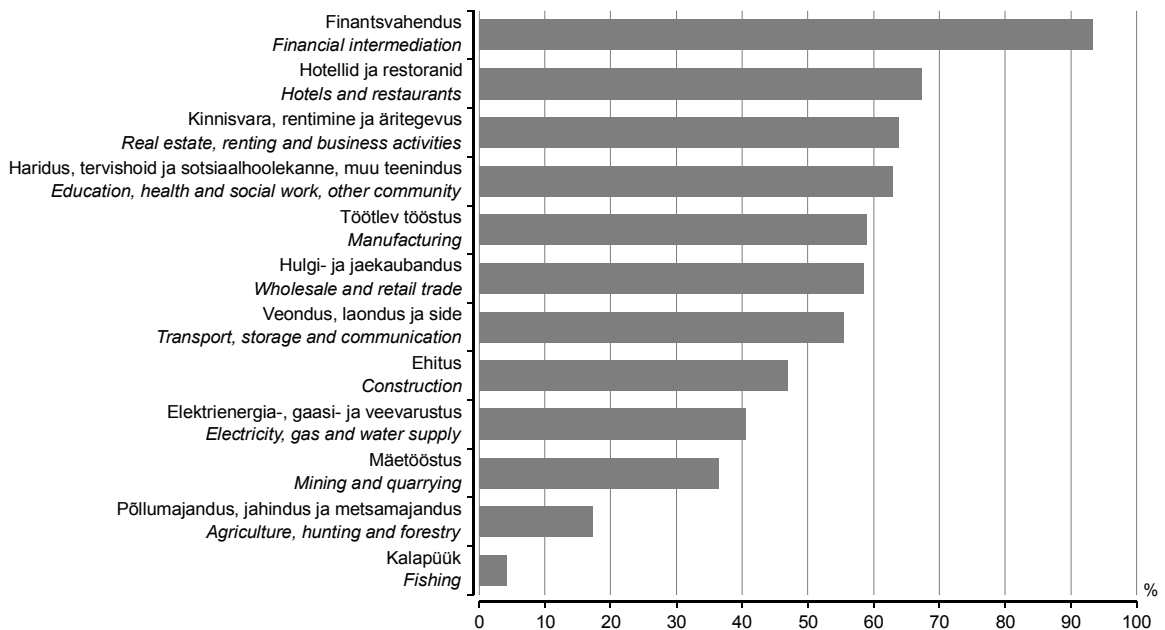

Diagramm 3 **Veebilehekülje olemasolu tegevusala järgi, jaanuar 2006**
 Diagram 3 *Enterprises having webpage by economic activity, January 2006*

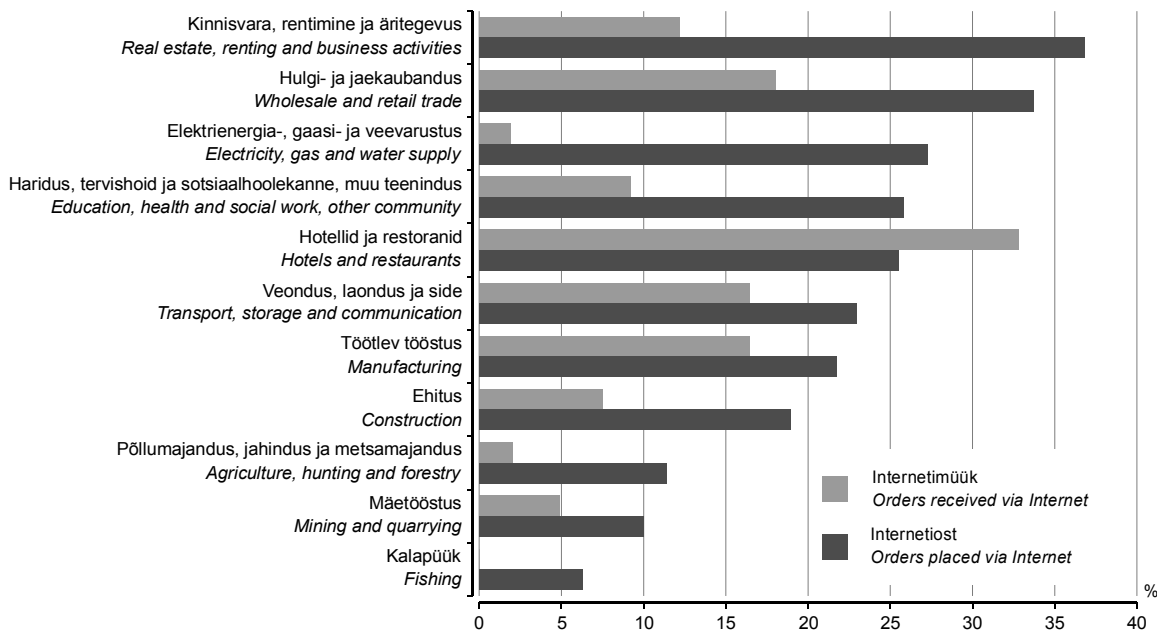

E-kaubandus ehk ost-müük Interneti vahendusel

Üha enam hakkavad ettevõtted Internetti kasutama ka kaupade ja teenuste ostmiseks ja müümiseks. 2005. aastal tegi Interneti kaudu ostutehinguid rohkem kui veerand Interneti-ühendusega ettevõtetest. Seitsmendik ettevõtetest müüs oma kaupu ja teenuseid Interneti vahendusel. Suuremate ettevõtete hulgas oli e-kaubanduse kasutajaid rohkem kui väiksemate ettevõtete seas. Üle poole 250 ja enama tööga hõivatuga ettevõtetest oli Interneti teel midagi ostnud.

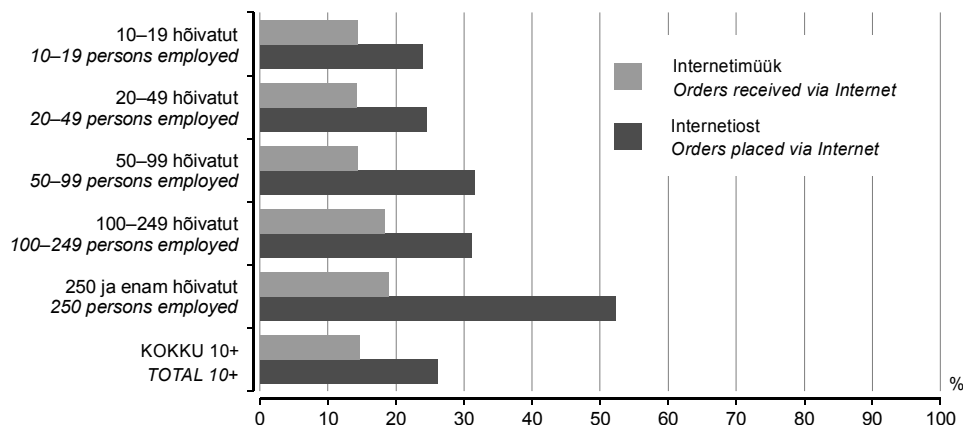
Internetimüük oli levinuim hotellide ja restoranide hulgas. Üldiselt oli rohkem ettevõtteid kasutanud Internetti müügiks, hotellide ja restoranide seas oli Internetimüügiga tegelenud ettevõtteid rohkem kui Interneti vahendusel ostnud ettevõtteid.

Diagramm 4 **E-kaubandus tegevusala järgi, 2005***
 Diagram 4 *E-commerce by economic activity, 2005**

* Finantsvahenduse ettevõtetelt e-kaubandust ei küsitud.
 * E-commerce was not inquired from enterprises of financial intermediation.

Diagramm 5 **E-kaubandus ettevõtte suuruse järgi, 2005***
 Diagram 5 *Use of Internet in EU Member States, 2005**

* Finantsvahenduse ettevõtetelt e-kaubandust ei küsitud.
 * E-commerce was not inquired from enterprises of financial intermediation.

ÄRIÜHINGUTE (v.a finantsvahendusäriühingud) MAJANDUSTEGEVUS

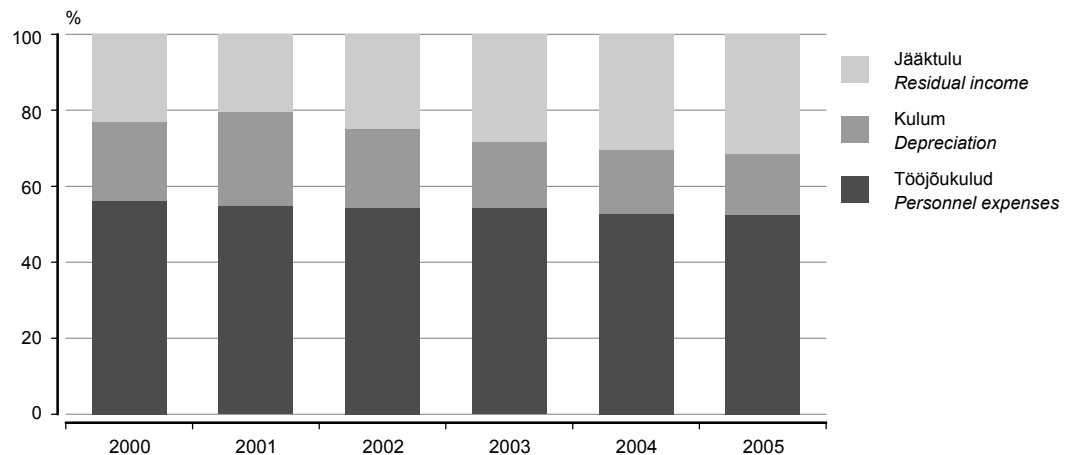
Järgnev ülevaade iseloomustab kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvaid äriühinguid (edaspidi — ettevõtted).

2005. aastal jätkus Eesti ettevõtete stabiilne areng. Ettevõtted andsid 70% lisandväärtusest sisemajanduse koguprodukti loomisel. Kaupu, tooteid ja teenuseid müüdi viiendiku võrra enam kui eelmisel aastal — see tulenes nii sise- kui ka välisnõudluse kasvust. Ettevõtete puhaskasum oli aastate suurim — ligi 40 miljardit krooni.

Lisandväärtus

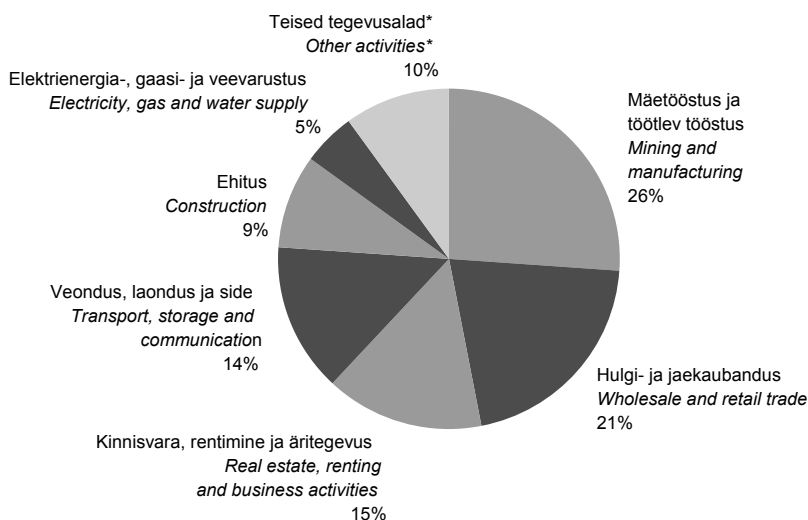
Ettevõtete sektor on Eesti sisemajanduse koguprodukti loomisel suurim lisandväärtuse tootja. 2005. aastal oli ettevõtetes loodud lisandväärtus ligi 100 miljardit krooni — jooksevhindades oli see eelmise aastaga võrreldes 16% suurem. Keskmiselt tootis üks ettevõtte lisandväärtust 2,3 miljonit krooni ehk ligi kümnendiku rohkem kui aasta varem. Iga ettevõtluses hõivatu kohta toodeti lisandväärtust keskmiselt 225 000 krooni. Aastatel 2000–2005 püsis tööjõukulude osatähtsus lisandväärtuses komponentide järgi suhteliselt stabiilsena. Suurenenud on peale tööjõukulude ja kulumi elimineerimist lisandväärtusse jäänud jääktulu osa, see tagas investeringute suurenemise ettevõtlusse ja ettevõtete edasise arengu.

Diagramm 1 Lisandväärtus hõivatu kohta komponentide järgi, 2000–2005
Diagram 1 Value added per person employed by components, 2000–2005

Ettevõtete sektoris avaldasid majanduskasvule suurimat mõju töötlev tööstus, kaubandus, kinnisvara ja äritegevus ning veondus, laondus ja side. Need neli tegevusala andsid 2005. aastal kolmveerandi ettevõtete loodud lisandväärtusest. Kõige rohkem toodavad lisandväärtust töötleva tööstuse ettevõtted, kus 2005. aastal oli lisandväärtuse suurenemine küll kaks protsendipunkti aeglasem kui ettevõtetes keskmiselt, kuid siiski kiirem kui 2004. aastal. Eelmise aastaga võrreldes kiirenes lisandväärtuse kasv enamikul tegevusaladel. Ehituses kui kõige kiiremini arenevas majandusharus loodud lisandväärtus kasvas rohkem kui kolmandiku, seega suurenes ehituse panus ettevõtete sektori lisandväärtuses.

Diagramm 2 **Äriühingute lisandväärtus tegevusala järgi, 2005**
 Diagram 2 **Value added of enterprises by economic activity, 2005**

* Põllu- ja metsamajandus ning kalapüük; hotellid ja restoranid; haridus; tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

* Agriculture and forestry and fishing; hotels and restaurants; education; health and social work; other community, social and personal service activities.

Ettevõtted

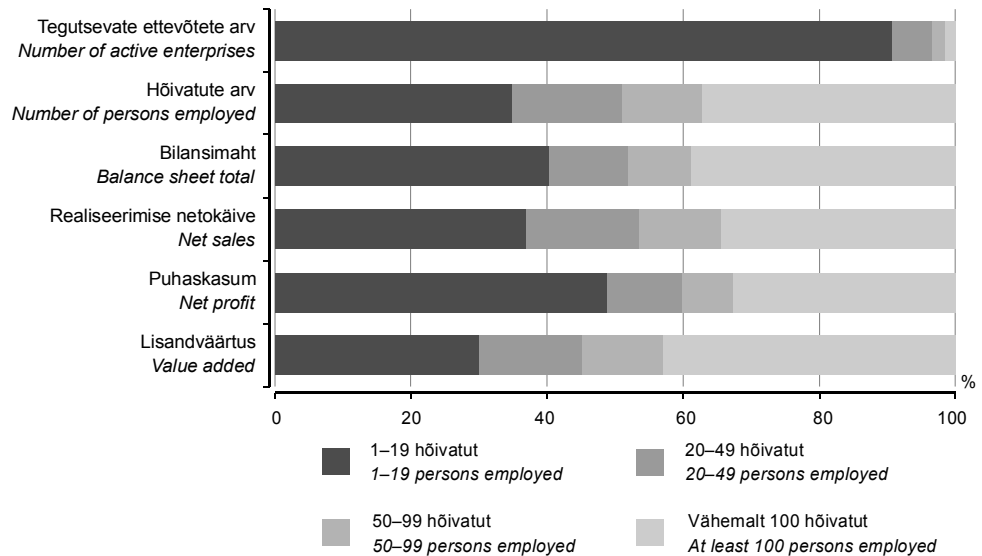
2005. aastal tegutses Eestis 42 254 ettevõtet. 82% nendest olid rahvusvahelise klassifikaatori järgi mikroettevõtted, s.t neis töötas alla 10 tööga hõivatud isiku. 10–49 hõivatuga väikeettevõtteid oli 15% ning keskmisi (50–249 hõivatuga) ja suurettevõtteid (vähemalt 250 hõivatuga) kokku 3%. Viimastel aastatel on ettevõtete arv suurenenud just tänu mikroettevõtete loomisele. Võrreldes 2000. aastaga oli 2005. aastal ligi 11 000 mikroettevõtet rohkem — nende osatähtsus suurenes kõigi ettevõtete hulgas 5%. Samal ajal teiste ettevõtete osatähtsus vähenes. 2005. aastal alustas või taasalustas tegevust 2 631 ettevõtet, valdav osa neist olid mikroettevõtted. Mikroettevõtete osatähtsus on suurenenud nii tööhõives kui ka majandustulemustes.

Tööhõive

Eesti ettevõtetes oli 2005. aastal 442 000 tööga hõivatut, s.o ligi 14 000 isikut rohkem kui eelmisel aastal. Enim annavad tööd tööstusettevõtted, kus on rakendatud ligi kolmandik ettevõtluses hõivatud isikutest. Viiendik töötajatest töötab kaubanduses. 2004. aastaga võrreldes loodi uusi töökohti kõige rohkem mikroettevõtetes, millest pooled olid ühemehefirmad. Iga kolmas uus töökoht oli endiselt suurenevas ehitussektoris, iga neljas äriteeninduses. Peale selle suurenes tööhõive ka jaekaubanduses ja kinnisvaraettevõtetes, teeninduse tegevusaladest oli kasv suurim kiiresti arenevates töjõurendiettevõtetes. Tööhõive vähenes mäetööstuses, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtetes, mõnel töötleva tööstuse tegevusalal tootmise efektiivsuse kasvu tõttu ja seoses inimeste rakendatuse suurenemisega teenindustegevusaladel.

Keskmisses Eesti ettevõttes töötas 2005. aastal 10 inimest. Suurima töötajaskonnaga ettevõtted olid mäetööstuses, enamikul töötleva tööstuse tegevusaladel, energeetikas, transpordis ja sides, aga ka tervishoius ning mõnel äriteeninduse tegevusalal, nagu turv töö, personaliotsing, puhastustegevus. Keskmisest neli korda väiksemad olid tarbeesemete ja kodumasinat väljajuurimise ning kinnisvara arenduse ja müügiga tegelevad ettevõtted.

Diagramm 3 **Äriühingute põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
 Diagramm 3 *Enterprises' main indicators by size class, 2005*

Vara, kohustused ja omakapital

Ettevõtetele oli 2005. aasta 31. detsembri seisuga varasid üle 421 miljardi krooni väärtuses. Nagu 2004. aastalgi, suurenesid varad aasta algusega võrreldes neljandiku võrra. Eesti ettevõttele oli 2005. aasta lõpus keskmiselt 10 miljoni krooni väärtuses vara. Tegevusala järgi oli ettevõtte kohta rohkem varasid transpordis, elektrienergia- ja gaasivarustuses, põlevkivi-kaevanduses, samuti mõnes töötleva tööstuse harus, mis olid ka põhivaramahukamad tegevusalad. Kuid ka osal kaubanduse tegevusaladel ületas varade väärtus Eesti ettevõtte keskmise — seda mõjutas suurema väärtusega kaubavarude olemasolu.

Käibevara

Ettevõtete käibevara väärtus oli aasta lõpus üle 174 miljardi krooni — 41% ettevõtete varadest. Võrreldes aasta algusega oli käibevara kolmandiku võrra suurem, seda peamiselt likviidse käibevara nagu raha, lühiajaliste finantsinvesteeringute, samuti lühiajaliste nõuete ja ettemaksete kiire kasvu tõttu. Lühiajalised nõuded ja ettemaksed hõlmasid käibevarast peaaegu poole ja suurenesid aasta jooksul ligi kolmandiku. Raha ja lühiajalisi finantsinvesteeringuid oli ettevõtetele aasta lõpul poole rohkem kui aasta alguses.

Maksevõime

Ettevõtete maksevõime on tänu likviidsete varade kasvule viimastel aastatel pidevalt paranenud. Käibekapital, mis võimaldab hinnata likviidsete varade reservi ettevõttes, oli aasta lõpul ligi poole suurem kui aasta algul. Mida suurem on käibekapital, seda suurem on ettevõtte maksevõime. Käibekapitali osatähtsus varas oli aasta lõpus 12%. Maksevõimet iseloomustavad ka lühiajaliste kohustuste kattekordaja ja maksevõimekordaja. Need suhtarvud näitavad, kui võrd on lähemal ajal tasuda tulevad kohustused kaetud suhteliselt kergemini rahaks muudetava varaga. Eesti ettevõtete keskmine lühiajaliste kohustuste kattekordaja oli 2005. aastal 1,42, mida peetakse rahuldavaks tulemuseks. Ettevõtete keskmine maksevõimekordaja oli aastate 2000–2005 jooksul esimest korda üle ühe. Kui lühiajaliste kohustuste kattekordaja väärtus oli enamikul tegevusaladel ühest suurem, siis märksa rohkem tegevusalast sõltuv maksevõimekordaja jäi paljudel tegevusaladel alla ühe suure kauba-, tooraine- või toodanguvaru tõttu. Siiski oli ettevõtetele 2005. aasta lõpu seisuga piisavalt käibevara, sealhulgas ka likviidsemad käibevahendid (raha, lühiajalised väärtpaberid ja lühiajalised nõuded) jooksvate maksekohustuste täitmiseks.

Varud

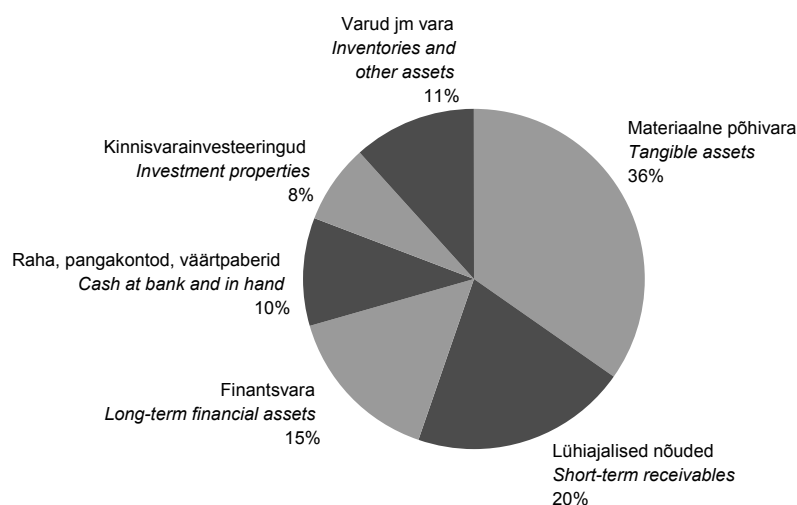
Varusid oli ettevõtetele 2005. aasta lõpul ligi 44 miljardi krooni eest — neljandik käibevarast. Ettevõtete varudes oli suurim osa edasimüügiks ostetud kaubavarudel. 2005. aastal muutus ettevõtete käibevara struktuur Raamatupidamise Toimkonna juhendite muudatuste tõttu. Müügi valmis materiaalne ja immateriaalne põhivara, mis tõenäoliselt müüakse lähemate kuude jooksul, klassifitseeritakse ümber käibevara alla müügi otel põhivaraks. Käibevarana kajastatakse ka sellist bioloogilist vara, mis on soetatud edasimüümiseks või realiseeritakse

ettevõtte tavapärase äri tsükli kestel. Müügiotel põhivara ja tarbitava bioloogilise vara osatähtsus käibevaras oli 2005. aasta lõpul alla 1%.

Põhivara

2005. aasta lõpul oli ettevõtetel põhivara 247 miljardi krooni väärtuses — 18% rohkem kui aasta algul. Eelmise aastaga võrreldes vähenes põhivara kasv 7 protsendipunkti. Ettevõtete põhivaras on olulisim osa materiaalsel põhivaral, mille kasv oli aeglasem kui eelmisel aastal ka teiste põhivara liikidega võrreldes. Osaliselt mõjutas põhivara suurenemist müügiotel põhivara käibevaraks ümberklassifitseerimine. Aasta jooksul suurenesid materiaalsest põhivarast märksa kiiremini kinnisvarainvesteeringud — ligi kolmandiku, nende osa ettevõtete põhivaras tõusis aasta lõpul 13%-ni. 2004. aastaga võrreldes kasvas kiiremini just maa soetamine hoidmiseks turuväärtuse tõusu eesmärgil. Ettevõtete pikaajalised finantsinvesteeringud olid aasta lõpul 22% suuremad kui aasta algul, seda mõjutas osaluse suurenemine tütar- ja sidusettevõtetes ning teiste ettevõtete aktsiate ja osade omandamine.

Diagramm 4 **Ettevõtete vara, 31. detsember 2005**
Diagram 4 *Enterprises' assets, 31 December 2005*

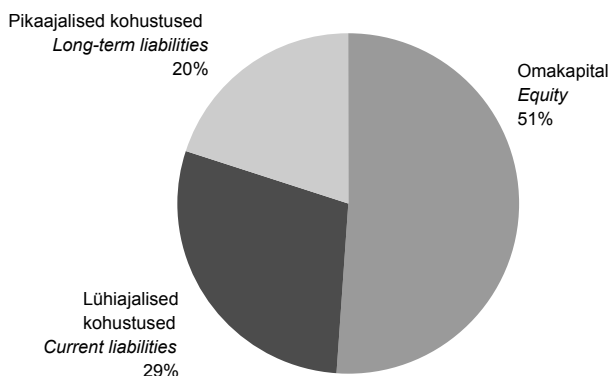

Kohustused ja omakapital

Ettevõtetel oli 2005. aasta lõpu seisuga kohustusi ligi 208 miljardi krooni eest — viiendiku rohkem kui aasta algul. Ettevõtted võtsid aasta jooksul rohkem lühiajalisi kohustusi, mille tõttu nende osatähtsus kohustustes kasvas 59%-ni. Lühiajalised kohustused suurenesid aasta algusega võrreldes neljandiku, pikaajalised kümnendiku võrra.

Ettevõtete omakapital suurenes kohustustest kiiremini ja oli aasta lõpul 214 miljardit krooni. Eelmiste aastate jaotamata kasumi ja aruandeaasta suure puhaskasumi, samuti põhikapitali kasvu tõttu suurenes omakapital aasta algusega võrreldes 28%.

Diagramm 5 **Ettevõtete kohustused ja omakapital, 31. detsember 2005**
Diagram 5 *Enterprises' liabilities and equity, 31 December 2005*

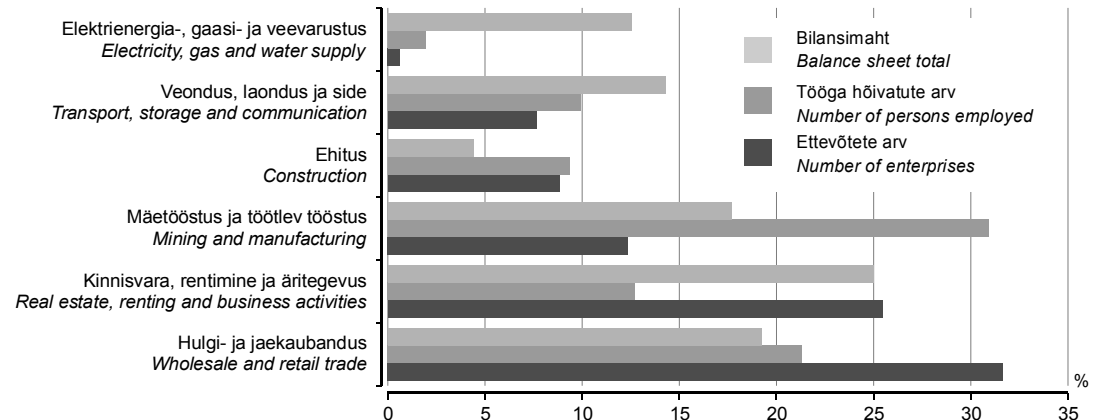
Ettevõtete põhikapital oli aasta lõpus üle 60 miljardi krooni. Ettevõtete keskmine soliiduskordaja kasvas aasta algusega võrreldes ja oli 51%, seega on omakapitali kulul soetatud varade osatähtsus suurenenud. Omakapitali juurdekasv oli varade juurdekasvust 4 ja käibekasvust 9 protsendipunkti kiirem. Seega suurenes ettevõttes loodud finantseerimisallikate ulatus, mis soodustab varadesse tehtavate investeeringute kasvu.

Kiire kasumikasvu tõttu suurenesid ettevõtete tulukust näitavad suhtarvud — keskmine omakapitali ja vara puhasrentaablus olid vastavalt 21% ja 10%. Omakapitali puhasrentaablus iseloomustab omanike kapitali tuluteenimise taset. Vara puhasrentaabluse kasv näitab, et ettevõtte varadesse tehtud investeeringud on taganud puhaskasumi suurenemise.

Bilansimaht tegevusalati

Kui kaubandus on tegutsevate ettevõtete arvult suurim tegevusala, siis bilansimahult on suurim viimastel aastatel kiiresti arenenud kinnisvara, rentimine ja äritegevus. 2005. aastal tegutses kinnisvara- ja äriteeninduse valdkonnas neljandik ettevõtetest, mis hõlmasid ligikaudu sama suure osa kõigi ettevõtete bilansimahust. Kinnisvaraettevõtete investeeringud kinnisvarasse mõjutasid kogu tegevusala varade suurenemist. 2005. aastal oli ligi kolmandik Eesti ettevõtetest kaubandusettevõtted. Kõigi ettevõtete varadest hõlmasid viiendiku kaubandusettevõtete varad, millest suur osa on kaubavarud. Tööstus oli oma varadelt kolmas suurem tegevusala. Koos elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtetega kuulus tööstusettevõtetele 43% kõigi ettevõtete materiaalsest põhivarast. Ettevõtete ja töökohtade arvu poolest olid sarnased tegevusalad ehitus ning veondus, laondus ja side — hõlmasid ligi kümnendiku kõigist ettevõtetest. Bilansimahult on need ettevõtted aga väga erinevad. Suure põhivaraga veondus-, laondus- ja sideettevõtetele kuulus 14% kõigi ettevõtete bilansimahust, ehitusettevõtetele vaid 4%.

Diagramm 6 **Tegevusala osatähtsus ettevõtete arvu, hõivatute arvu ja bilansimahu järgi, 2005**
Diagram 6 *Share of activities by number of enterprises, number of persons employed and balance sheet total, 2005*

Realiseerimise netokäive

Ettevõtete netokäive oli 2005. aastal 495 miljardit krooni — 2004. aastaga võrreldes ligi 78 miljardit krooni rohkem. Võrreldes naaberriikide suurettevõtetega jäi Eesti ettevõtete koondkäive alla Soome suurfirma Nokia aastakäibe, kuid oli veidi rohkem Taani suurima ettevõtte A.P. Moller-Maersk Grupi ja veerandi võrra enam Rootsi suurima ettevõtte Volvo Grupi aastakäibest.

Käibe kasv jätkus eelmise aasta tasemel — ka 2004. aastal suurenes käive eelmise aastaga võrreldes 18%.

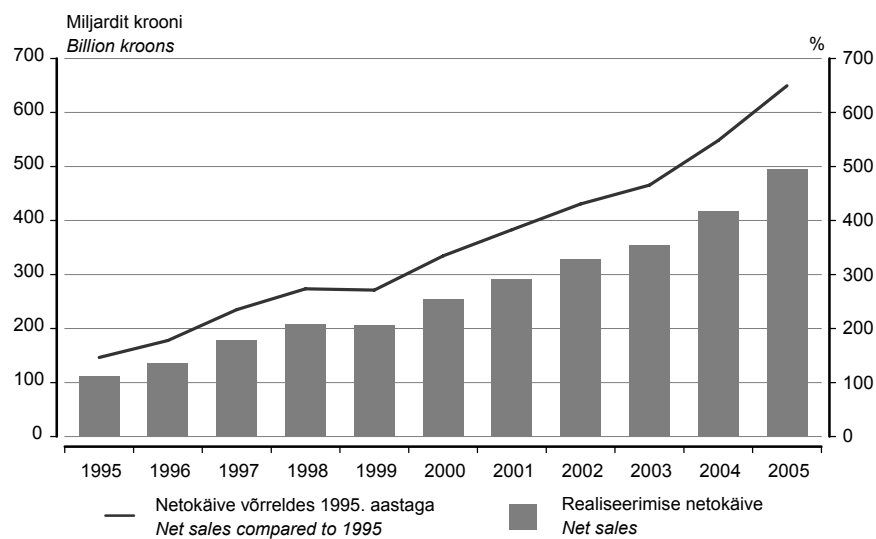
Viimase kümnendiga on netokäive mitu korda kasvanud ja jõudis 1995. aasta veidi üle 110 miljardist kroonist ligi 500 miljardi kroonini 2005. aastal. Peale 1990. aastate keskpaiga kiiret kasvu käibe suurenemine 1999. aastal aeglustus, selle peapõhjus oli Venemaa majanduskriis. Käive suurenes kiiresti 2004. aastast, mis oli Euroopa Liiduga liitumise aasta.

Käibe suurenemisest rääkides ei saa mainimata jätta inflatsiooni. Vaatamata juba eelmise aasta märkimisväärsele elujärje kallinemisele kiirenes 2005. aastal hinnatõus, see oli suuresti tingitud Euroopa Liiduga ühinemisest ning sellega kaasnenud muutustest

maksupoliitikas ja väliskaubanduses. Tarbijahinnaindeks muutus 2005. aastal 2004. aasta keskmisega võrreldes 4,1%, seda mõjutasid peamiselt mootorikütuse kallinemine ning eluasemekulutuste suurenemine. Kaupade hinnad muutusid sealjuures 4% ning teenuste hinnad 4,2%. Võrreldes eelmise aastaga suurenesid ka tööstustoodangu tootjahinnad (2,1%) ja eriti ehitushinnad (7,3%). Imporditud (3,9%) ja eksporditud (2,9%) kaupade hinnad olid samuti tõusu suunas.

Kümne aasta jooksul toimunud kasvus oli suurim osatähtsus tegevuse omapärast tulenevalt kaubandusettevõtetel, täpsemalt hulgikaubandusettevõtetel. Kasvu andsid suure panuse ka töötleva tööstuse ning veonduse, laonduse ja side ettevõtted. Ettevõtluse käibest kokku on enim oma osatähtsusest minetanud töötleva tööstuse ettevõtted. Nende osa oli veel 1995. aastal ligi neljandik, kuid 2005. aastal oli see vähenenud viiendikuni. Seevastu on tähtsus suurenenud teenindavatel tegevusaladel, neist eriti kinnisvara, rentimise ja äritegevuse ning veonduse, laonduse ja side ettevõtetel.

Diagramm 7 **Realiseerimise netokäive, 1995–2005**
Diagram 7 *Net sales, 1995–2005*

2004. aastaga võrreldes suurenes käibe kõigil tegevusaladel. Käibe kasv oli suurim ehitusettevõtetes, kus käibe suurenes eelmise aastaga võrreldes veerandi võrra. Kõige kiiremini suurenes eluhoonete ehitamise müügitulu — ligi kaks kolmandikku. Sellele aitasid kaasa pankade soodsad laenu- ja liisingutingimused, elanikkonna sissetuleku ja tööhõive suurenemine. Siiski olid olulisemad ehitusmahud mitteeluhoonete ja rajatiste ehitamisel.

Käibe kasvutempolt teine oli viimastel aastatel püsivalt arenenud kinnisvara, rentimine ja äritegevus. Kasvu poolest olid eesotsas kaks suuremat alamvaldkonda — kõrgeaegne elav kinnisvaraala tegevus, mille käibe kasv oli üle 10 protsendipunkti kiirem kui eelmisel aastal ja muu äritegevus, kus kasv jätkus samas tempos.

Kolm suurt tegevusala — kaubandus, töötlev tööstus ning veondus, laondus ja side — andsid üle kolmveerandi ettevõtluse käibest. Suurim osa oli kaubandusettevõtetel — 43%, järgnesid töötlev tööstus 20%-ga ning veondus-, laondus- ja sideettevõtted 13%-ga kogukäibest.

Kaubandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2005. aastal 210 miljardit krooni — viiendik suurem kui 2004. aastal. Suurim osa oli hulgikaubanduse ettevõtetel — rohkem kui 60%. Nende käibe kasv oli võrreldes jaekaubanduse ja sõidukikaubanduse tegevusaladega kiirem. Kaubanduskäibe kasvu mõjutas kaupade tarbijahindade tõus. Toidukaubad kallinesid eelmise aastaga võrreldes 3,7% ja tööstuskaubad 4,3%.

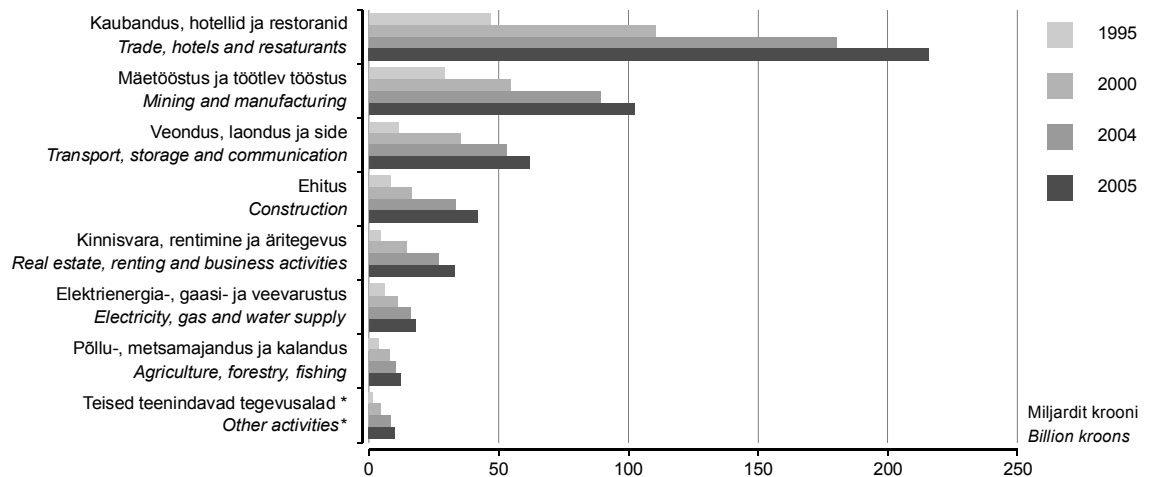
Hulgikaubandusettevõtete hulgas oli olulisem osa ehk viiendik käibest tahke-, vedel- ning gaaskütuse jms toodete hulgimüüjatel. Märkimisväärne oli ka nende 44% käibe kasv. Seevastu põllumajandustoorme ja elusloomade ning toidukaupade, jookide ja tubakatoodete hulgimüük jäi eelmise aasta tasemele.

Jaekaubandusettevõtete müügitulu suurenes aastaga 15% — võrreldes eelmise aastaga protsendipunkt vähem. Seda soodustas inimeste ostujõu kasv ja jätkuvalt soodsad laenu- ja liisingutingimused, mis võimaldavad teha ka suuremaid ja kallimaid oste. Keskmisest kiiremini suurenes müük kauplustes, mille põhilised müügiartiklid olid tekstiilitooted, rõivad, rauakaubad, värvid ja klaas. Seevastu apteegid jäid eelmise aasta tulemusele oluliselt alla.

Endiselt teeniti pea pool müügitulust spetsialiseerimata kauplustes, kus olid ülekaalus toiduained.

Sõidukikaubanduse ettevõtete 18% käibe suurenemist mõjutas mootorikütuse hinnatõus ja uute autode rekordiline müük.

Diagramm 8 **Ettevõtete realiseerimise netokäive tegevusala järgi, 1995, 2000, 2004, 2005**
Diagram 8 *Net sales by economic activity, 1995, 2000, 2004, 2005*

* Haridus; tervishoid ja sotsiaalhoid; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

* Education; health and social work; other community, social and personal service activities.

Töötleva tööstuse netokäive andis viiendiku kõigi ettevõtete käibest. Netokäibe kasv jätkus eelmise aastaga samas tempos (15%) ning jõudis 100 miljardi kroonini. Netokäibe järgi olid tähtsaimad tegevusalad tavapäraselt toiduainete tööstus ja puidutööstus — vastavalt 17% ja 16%.

Nagu varasematel aastatelgi, müüdi pool toodetust kodumaal ja teine pool mitteresidentidele (edaspidi eksporditi). Suurimad eksporditjad olid puidutöötlemise ettevõtted, nende osa töötleva tööstuse ekspordist lähenes viiendikule. Osaluse suuruselt ei jäänud palju maha ka elektri- ja optikaseadmete tootjad. Kodumaised tarbijad on olulisemad toiduainetetööstusele. Nende ettevõtete ekspord oli töötleva tööstuse keskmisest poole väiksem ja jäi 25% piiresse.

Netokäive oli eelmise aasta omast 6% väiksem tekstiilitööstuse ja 14% nahatöötlemise ja nahktoodete tootmise tegevusalal. Töötleva tööstuse keskmisest tunduvalt enam suutsid käivet tõsta elektri- ja optikaseadmete tootjad ning metalli ja metalltoodete tootjad suutsid töötleva tööstuse keskmisest tunduvalt enam käivet suurendada.

Realiseerimise netokäibelt oli kolmas suur tegevusala veondus, laondus ja side. Selle tegevusala ettevõtete realiseerimise netokäive oli 2005. aastal ligi 62 miljardit krooni — võrreldes eelmise aastaga suurenes 17%. Peaaegu poole käibest andisid transpordi abitegevusaladel tegutsevad ja viiendiku kaupade maismaaveondusega tegelevad ettevõtted.

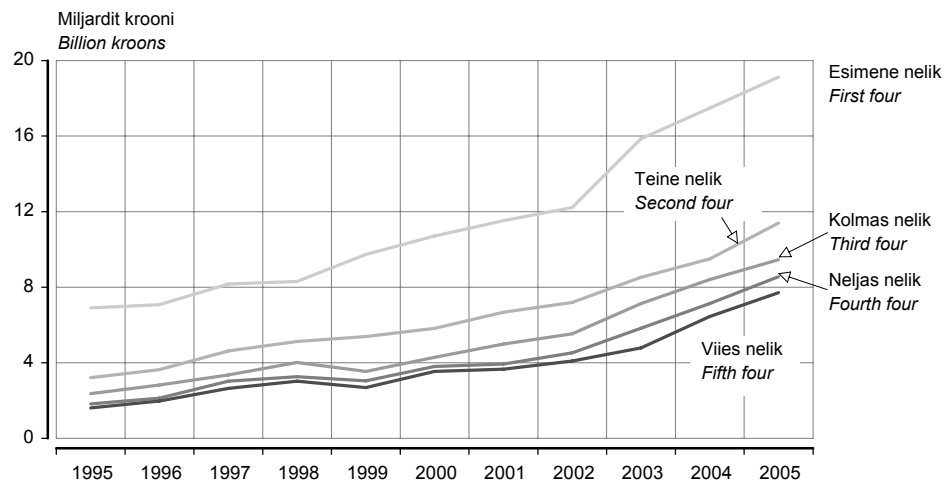
Netokäibe kontsentratsioonitase (tabel 1M) on aastate jooksul kõrgeim olnud põhiliselt mäetööstuse või elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse tegevusalal. 2005. aastal andsid nimetatud tegevusaladel neli suurima netokäibega ettevõtet tegevusala netokäibest ligi 70%. Vahepealsete aastate suuremat osalusmäära on vähendanud suurettevõtete restruktureerimine 2004. aastal energeetika valdkonnas ja mäetööstuses aasta varem.

Realiseerimise netokäibe kontsentratsioon

2004. aastaga võrreldes suurenes netokäive kõigis 20 suurima käibega ettevõtte nelikutes. Käibe kasv oli kiireim teises nelikus ehk ettevõtetes, mis olid 5.–8. kohal. Palju ei jäänud maha ka 13.–16. ja 17.–20. kohal olnud ettevõtted. Nende nelikute käive oli eelmisest aastast umbes viiendiku võrra suurem. Vaadeldes kogu ettevõtluse 20 suurima käibega ettevõtet, selgus, et pooled nende hulgast olid kaubandusettevõtted (10 ettevõtet) ja järgnesid veondus-, laondus- ja sideettevõtted (5 ettevõtet). Suurima esindatusega kaubandusettevõtete summaarne netokäive oli 45% esikahekümne koondnetokäibest. Peale nimetatud tegevusalade ettevõtete on kahekümne esimese hulgas ka energeetika-, ehitus- ning metsandusettevõtteid. Võrreldes eelmise aastaga langesid esikahekümnest välja tööstusettevõtted. 20 suurima käibega ettevõtte hulka kuuluva keskmise ettevõtte netokäive oli 2005. aastal 2,8 miljardit krooni.

Võrreldes esikahekümnesse kuulunud ettevõtteid aastatel 2005 ja 2000 selgus, et alles on jäänud 6 ettevõtet, Nende hulgas ka 2000. aasta esiviisik. 20 suurima käibega ettevõtte koondkäive on viie aastaga kahekordistunud.

Diagramm 9 **Netokäibe kontsentratsioon ettevõtete nelikute kaupa, 1995–2005**
Diagram 9 *Concentration of net sales, 1995–2005*

Töövõljalikus ja töövõljalikus

2005. aastal oli ettevõtte keskmine töövõljaliku hõivatu kohta 118 000 krooni ehk üle kümnendiku rohkem kui eelmisel aastal. Keskmisest rohkem kasvasid töövõljalikus primaarsektori ettevõtetes, aga ka tervishoiu, isikuteenuste ja ehitusettevõtetes. Erinevus suurima keskmise kuluga energeetika tegevusala ja väikseima hotellide ja restoranide vahel oli kahekordne — vastavalt 156 000 ja 78 000 krooni hõivatu kohta.

Töövõljalikus moodustasid kõikidest kuludest 11%. See osatähtsus on püsinud stabiilsena aastaid. Suur tähtsus on kulutustel töövõljaliku tervishoiu, kus neile kulus poole väljaminekutest. Palju ei jäänud alla ka haridusettevõtted. Traditsiooniliselt madal oli töövõljalikus osa kaubanduses (vaid 5%), kus põhiosa kuludest ehk üle nelja viiendiku on edasimüüdavate kaupade kulud.

Keskmesed töövõljalikus hõivatu kohta kasvasid kõigil tegevusaladel, enim kalanduse ja tervishoiu valdkonnas. Seejuures on tervishoiu näitaja on jõudnud kõigi tegevusalade keskmisega samale tasemele, kuid kalandus jääb veel kaugele maha. Võrreldes eelmise aastaga oli minimaalne tagasimineku teadus- ja arendustegevusettevõtetes, kuid nende näitaja oli mõlemal aastal keskmisest tunduvalt kõrgem. Suurimad keskmised kulutused töövõljalikus olid energeetika valdkonnas — see oli kõigi tegevusalade keskmisest pea kolmandik rohkem.

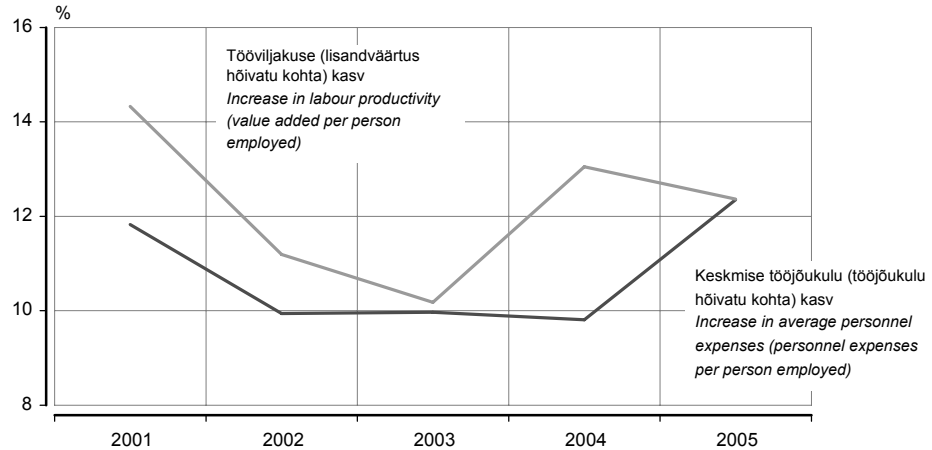
2005. aastal oli töövõljalikus lisandväärtuse alusel ühe hõivatu kohta 225 000 krooni, eelmise aastaga võrreldes 25 000 krooni rohkem (tabel 1T). Töövõljalikus ja keskmine töövõljalikus suurenesid võrreldes eelmise aastaga täpselt samas tempos.

Kui tööviljakuse kasvutempo oli vähem kui protsendipunkt eelmisest aastast aeglasem, siis keskmine tööjõukulu (tööjõukulu hõivatu kohta) kasv oli 2,5 protsendipunkt kiirem.

Tööviljakus kasvas kõige rohkem kalanduses, kuid vaatamata kasvule oli nende tööviljakus vaid kolmveerand tegevusalade keskmisest.

Tööviljakus oli tegevusalade keskmisest rohkem kui poole väiksem tekstiili ja tekstiiltoodete ning nahatöötlemise ja nahktoodete tootmises. Tunduvalt ehk enam kui kaks korda suurem oli see elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustuse, postside ja telekommunikatsiooni, masinate rentimise ja kodumasinate väljaüürimise ning kinnisvaraalase tegevusaladel.

Diagramm 10 **Tööviljakus ja keskmine palgakulu, 2001–2005**
 Diagram 10 *Labour productivity and average personnel expenses, 2001–2005*

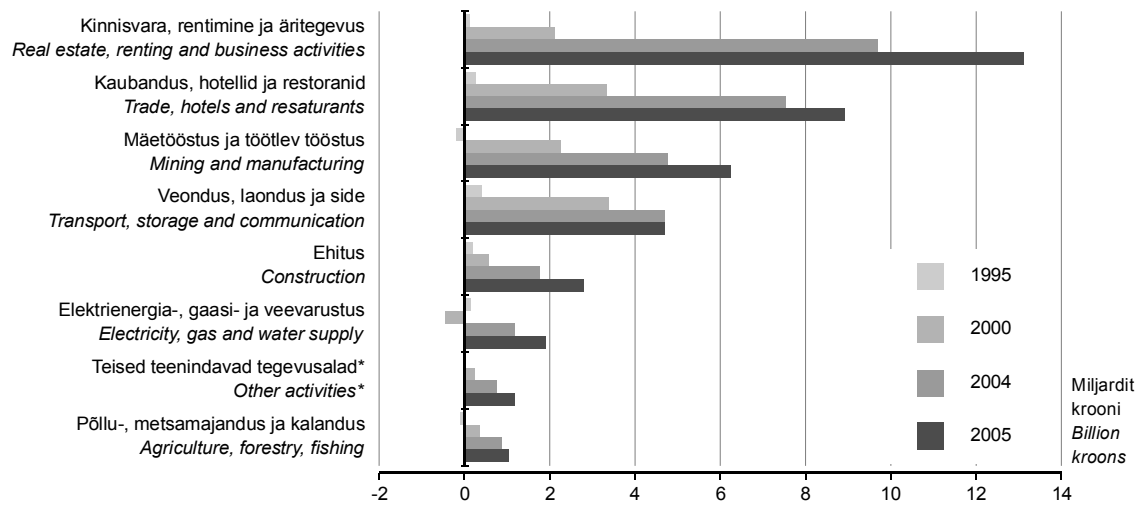
Puhaskasum (-kahjum) Ettevõtete 2005. aasta puhaskasum oli kokku ligi 40 miljardit krooni — veerandi võrra rohkem kui aasta varem (tabel 1A). Aasta lõpetasid kasumiga kõik tegevusalad. Kasumit teenisid üle 32 000 ettevõtte, kahjumisse jäi 10 000 ettevõtet (tabel 1O). Kasumiga lõpetanud ettevõtete osatähtsus oli suurim tervishoiu, põllunduse ning ehituse tegevusalal. Kahjumis olnud ettevõtteid oli suhteliselt enam energeetikas, hariduses ja metsanduses. Rohkem kui poole puhaskasumist andsid kahe tegevusala — kinnisvara-, rentimis- ja äritegevuse ning kaubanduse — ettevõtted. Kinnisvaras, rentimises ja äritegevuses oli puhaskasum üle 13 miljardi krooni — eelmise aastaga võrreldes suurenes see rohkem kui kolmandiku. Samas andis tegevusala ka suurima panuse kogu ettevõtluse kasumi kasvu moodustades sellest ligi 40%. Kaubandusettevõtete kasum oli üle 8 miljardi krooni. Sellele avaldas suurimat mõju hulgikaubandus, kuid suhteliselt kiiremini suurenes jaekaubanduse puhaskasum.

Peale kinnisvara-, rentimis- ja äritegevuse ettevõtete olid suurimad kasumi kasvu panustajad töötleva tööstuse ettevõtted. Nende kasum oli ligi 6 miljardit krooni — pea kolmandiku suurem kui eelmisel aastal.

1995. ja 2000. aastal suurimat kasumit saanud veonduse laonduse ja side tegevusala on pingereas langenud ning ainsa tegevusalana jäi selle puhaskasum 2005. aastal 2004. aastaga samale tasemele.

Eelkäsitletud neli tegevusala andsid kõigi ettevõtete 2005. aasta puhaskasumist 80%.

Diagramm 11 **Ettevõtete puhaskasum ja -kahjum tegevusala järgi, 1995, 2000, 2004, 2005**
 Diagram 11 *Net profit (loss) by economic activity, 1995, 2000, 2004, 2005*

* Haridus; tervishoid ja sotsiaaltoetamine; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.
 * Education; health and social work; other community, social and personal service activities.

Ettevõtete majandustegevuse keskmine kasumlikkus paranes endiselt ja ulatus 8%-ni. Kõige kasumlikumalt töötasid kinnisvara-, rentimis- ja äritegevusettevõtted, kus puhaskasum oli netokäibest 40%. Kinnisvara- ja äritegevuse kasumlikkus on aastate jooksul teiste tegevusaladega võrreldes kõrgem olnud — peamiselt kinnisvara-alase tegevuse suure kasumlikkuse tõttu. Sellest 10 korda väiksem kasumlikkus oli kaubanduses, kus näitajat alandasid eriti mootorsõidukite kaubanduse ettevõtted. Kaubandusettevõtete kasumlikkus jäi mõnevõrra alla ka eelmise aasta näitajale. Suurim kasumlikkuse langus oli veenduse, laonduse ja side tegevusalal — 1,3 protsendipunkti. Valdkonna ettevõtetest on üle keskmise kasumlikkuse taseme vaid postside ja telekommunikatsiooni ettevõtted.

Investeeringud põhivarasse

Investeeringud põhivarasse on majanduse arengu peamine eeldus. Alates 2000. aastast on investeeringud pidevalt suurenenud, seda soodustasid nii ettevõtete suured kasumid kui ka pankade soodsad laenuitingimused. Suurte investeeringute põhjus oli ka Euroopa Liiduga liitumine. Viimasel viiel aastal on investeeringute kasv olnud keskmiselt 11–17% tasemel.

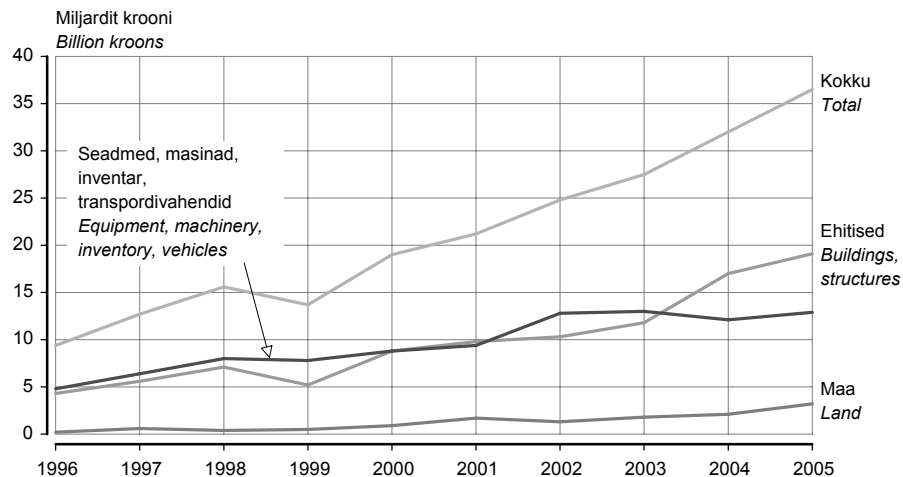
2005. aastal investeerisid ettevõtted põhivarasse 36,5 miljardit krooni — 14% rohkem kui eelmisel aastal.

Investeeringud suurenesid enamikul tegevusaladel. Investeeringute kasvu andsid suurima panuse kinnisvara-alane tegevus ning töötlev tööstus, mis suurendasid investeeringuid üle viiendiku. Nende kahe tegevusala ettevõtted andsid kokku üle poole investeeringute kasvust. Kõige kiiremini kasvasid investeeringud muus ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteeninduses — 1,7 korda ning jaekaubanduses — 1,4 korda. Suur investeerimisaktiivsus põhjustas ehituses 1,3-kordse investeeringute kasvu. Pärast eelmise aasta langust suurenesid investeeringud kolmandiku võrra hotellides ja restoranides, kuid 2003. aasta tasemeni, mil tehti suuri investeeringuid hotellide ehitamiseks ning euronõuete täitmiseks, ei jõutud. Esimest korda viimastel aastatel vähenesid investeeringud veendus-, laondus- ja sideetevõtetel — investeeriti üle viiendiku vähem kui eelmisel aastal.

2005. aastal olid ettevõtte keskmised investeeringud suurimad energeetikavaldkonnas. Keskmine elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtte investeeris põhivarasse üle 15 miljoni krooni. Suuremad olid ettevõtte keskmised investeeringud mäetööstuses, postside ja telekommunikatsiooni, laonduse ning veenduse abitegevuse, kinnisvara ning kommunaalteeninduse valdkonnas. Kõige vähem (alla 200 000 krooni) investeerisid isiku-, arvuti- ning äriteenindusettevõtted.

Eelmisel aastal hüppeliselt kasvanud ehitiste soetamisele järgnes 2005. aastal investeringute suurenemine ehitiste rekonstrueerimisse kolmandiku võrra. Maa ostmisse investeeriti 1,5 korda rohkem kui 2004. aastal. Investeeringute kasv uusehitusse ja ehitiste soetamiseks aeglustus. Erinevalt eelmisest aastast suurenesid taas investeeringud masinate, seadmete ja transpordivahendite soetamisse.

Diagramm 12 **Ettevõtete investeeringud põhivara liigi järgi, 1996–2005**
 Diagramm 12 *Enterprises' investments by kind of fixed assets, 1996–2005*

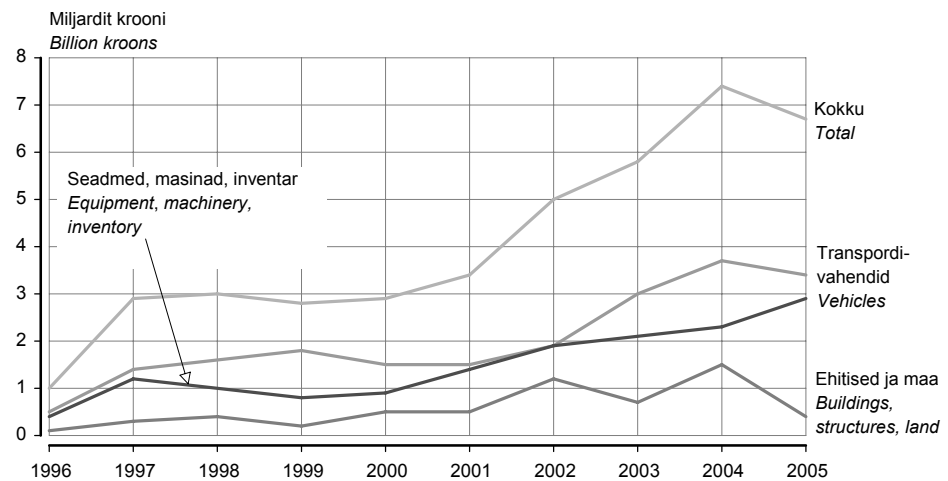
Ligi kolmandiku kõigist ettevõtete investeeringutest tegid välismaa eraõiguslikele isikutele kuuluvad ettevõtted. Välismanduses olevate ettevõtete investeeringud suurenesid Eesti omanike ettevõtete investeeringutest kiiremini. Tunduvalt suurenesid välismanduses ettevõtete investeeringud elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse, postside ja telekommunikatsiooni, kinnisvaraalase tegevuse ning muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteeninduse tegevusalal.

Kapitalirent

2005. aastal sõlmisid ettevõtted kapitalirendilepinguid 6,7 miljardi krooni eest — kümnendiku vähem kui eelmisel aastal, kuid võrreldes möödunud aastatega oli sõlmitud kapitalirendilepingute väärtuse suurenemine siiski märgatav: 16% rohkem kui 2003. aastal ja ligi kaks korda rohkem kui 2000. aastal. Väikestes alla 20 töötajaga ettevõtetes suurenes kapitalirendi kasutamine põhivara soetamiseks. Nende sõlmitud kapitalirendilepingute väärtus suurenes võrreldes eelmise aastaga 1,4 korda.

Kapitalirendilepingute struktuuris (põhivara liikide vahetamine) toimus nihe masinate ja seadmete kasuks. Masinaid ja seadmeid soetati kolmandik rohkem. Samal ajal vähenes tunduvalt kapitalirendiga soetatud kinnisvara väärtus. Ehitiste ja maa soetamiseks kasutati teisi finantseerimise allikaid. Samuti vähenes transpordivahendite ning arvutite soetamine, kasutati rohkem kasutusrendi võimalusi. 2005. aastal hõlmasid ligi poole liisingulepingud transpordivahendite soetamiseks, 44% masinate ja seadmete ning ainult 5% ehitiste ja maa soetamiseks.

Diagramm 13 **Ettevõtete kapitalirendilepingud põhivara liigi järgi, 1996–2005**
 Diagram 13 *Enterprises' financial leasing by kind of fixed assets, 1996–2005*

Kõige rohkem kasutasid põhivara soetamisel liisingut endiselt veondus-, laondus- ja sideettevõtted — ligi kolmandiku sõlmitud kapitalirendilepingute väärtusest. Järgnesid töötleva tööstuse ettevõtted (21%). Levinumad liisinguobjektid olid endiselt tootmis- ja transpordivahendid. Veonduse, laonduse ja side tegevusalal hõlmasid 90% kapitalirendilepingud transpordivahendite soetamiseks, töötlevas tööstuses 88% lepingud tootmisseadmete soetamiseks.

Tabel 1 **Majandusnäitajate osatähtsus tegevusala järgi, 2005**
 Table 1 **Share of economic indicators by economic activity, 2005**

Tegevusala <i>Economic activity</i>	Ettevõtete arv <i>Number of enterprises</i>	Töötajate arv <i>Number of employees</i>	Lisandväärtus, tuhat krooni <i>Value added, thousand kroons</i>	Realiseerimise netokäive, tuhat krooni <i>Net sales, thousand kroons</i>	Palgakulu, tuhat krooni <i>Cost of wages and salaries, thousand kroons</i>	Bilansimaht, tuhat krooni <i>Total assets, thousand kroons</i>	Investeeringud põhivara- rasse, tuhat krooni <i>Investments in fixed assets, thousand kroons</i>
Ettevõtted kokku <i>Enterprises total</i>	42 254	429 443	99 245 104	494 474 028	39 013 397	421 217 988	36 481 222
Ettevõtted kokku = 100%							
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	3,3	3,8	2,7	2,3	3,1	3,0	5,6
Kalapüük <i>Fishing</i>	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1
Mäetööstus <i>Mining</i>	0,2	1,3	1,4	0,6	1,5	0,6	1,2
Töötlev tööstus <i>Manufacturing</i>	12,2	30,2	25,1	20,1	29,4	17,1	18,0
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus <i>Electricity, gas and water supply</i>	0,6	2,0	5,3	3,6	2,6	12,6	11,1
Ehitus <i>Construction</i>	8,9	9,5	8,6	8,4	10,0	4,4	4,0
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>	31,6	21,0	20,8	42,5	20,6	19,2	14,6
Hotellid ja restoranid <i>Hotels and restaurants</i>	3,8	3,8	2,1	1,2	2,5	1,4	1,8
Veondus, laondus ja side <i>Transport, storage and communication</i>	7,7	10,0	14,2	12,5	11,5	14,3	13,5
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus <i>Real estate, renting and business activities</i>	25,5	12,1	15,0	6,6	12,9	25,0	26,9
Haridus <i>Education</i>	1,0	0,7	0,4	0,2	0,6	0,2	0,1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne <i>Health and social work</i>	2,0	3,3	2,1	0,7	3,1	0,7	0,6
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus <i>Other community, social and personal service activities</i>	3,1	2,2	2,1	1,1	2,0	1,3	2,5

Tabel 2 Majandusnäitajate keskmised tegevusala järgi, 2004, 2005
 Table 2 Average economic indicators by economic activities, 2004, 2005

Tegevusala <i>Economic activity</i>	Keskmine töötajate arv ettevõttes <i>Average number of employees per enterprise</i>		Realiseerimise netokäive ettevõtte kohta, tuhat krooni <i>Net sales per enterprise, thousand kroons</i>		Realiseerimise netokäive töötaja kohta, tuhat krooni <i>Net sales per employee, thousand kroons</i>		Palgakulu töötaja kohta kuus, krooni <i>Cost of wages and salaries per employee, thousand kroons</i>	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Ettevõtted kokku Enterprises total	10	11	11 702	10 529	1 151	1 000	7 571	6 708
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	12	12	8 180	7 528	709	611	6 226	5 221
Kalapüük <i>Fishing</i>	9	9	5 714	4 925	647	567	5 423	4 502
Mäetööstus <i>Mining</i>	74	87	38 452	40 210	517	464	8 804	7 984
Töötlev tööstus <i>Manufacturing</i>	25	26	19 331	17 325	766	671	7 372	6 587
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus <i>Electricity, gas and water supply</i>	33	34	67 618	60 292	2 077	1 799	9 721	8 792
Ehitus <i>Construction</i>	11	12	11 152	10 625	1 027	921	7 987	6 910
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>	7	7	15 723	12 825	2 330	1 972	7 423	6 473
Hotellid ja restoranid <i>Hotels and restaurants</i>	10	10	3 590	3 268	353	318	4 982	4 399
Veondus, laondus ja side <i>Transport, storage and communication</i>	13	14	19 117	17 472	1 435	1 249	8 674	7 912
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus <i>Real estate, renting and business activities</i>	5	5	3 047	2 952	633	566	8 105	7 305
Haridus <i>Education</i>	7	7	2 113	1 934	299	266	7 033	6 456
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne <i>Health and social work</i>	17	17	4 241	3 792	256	221	7 312	6 246
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus <i>Other community, social and personal service activities</i>	7	8	4 301	3 684	590	471	6 810	5 927

PÕLLUMAJANDUS

Põllumajandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2005. aastal 5,8 miljardit krooni, see suurenes eelmise aastaga võrreldes 18%.

Põllumajandusettevõtted andsid 1,6% kõigi ettevõtete lisandväärtusest.

Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse põllukultuuride ning puu- ja köögivilja kasvatust, aiandust, loomakasvatust ning neid teenindavaid tegevusalasid.

2005. aastal tegutses Eestis 869 põllumajandusettevõtet — 39 ettevõtet rohkem kui aasta varem ehk 2,1% protsenti ettevõtete arvust. Ligi kolm neljandikku ettevõtetest oli alla 20 töötajaga. Vähemalt 100 töötajaga ettevõtteid oli 15.

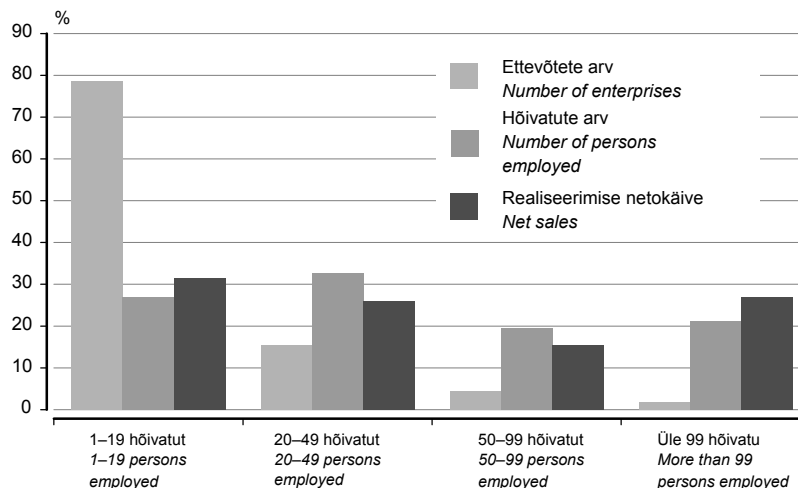
Põllumajandusettevõtetes töötas 2005. aastal 12 884 inimest — 2,9% ettevõtluses hõivatutest. See on 176 võrra vähem kui 2004. aastal. Keskmiselt töötas igas ettevõttes 14 töötajat, eelmisel aastal oli see arv 15.

Tulud, kulud ja kasum

2005. aastal oli põllumajandusettevõtete realiseerimise netokäive 5,8 miljardit krooni — 1,2% kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest. Realiseerimise netokäive suurenes eelmise aastaga võrreldes 18%. 2004. aastaga võrreldes suurenes keskmine realiseerimise netokäive ühe töötaja kohta 76 000 krooni ja oli 2005. aastal 472 000 krooni. Ühe ettevõtte kohta suurenes käive 5,9 miljonist kroonist 6,7 miljoni kroonini. Piima müük andis realiseerimise netokäibest 35%, sigade müük tapaks 13%, teravilja müük 6%, munade müük 2% ning liha ja lihasaaduste müük 10%.

Realiseeritavate saaduste ja teenuste kulud olid kokku 5,2 miljardit krooni ja suurenesid 2005. aastal eelmise aastaga võrreldes 21%. Enim kulutati materjalide ja toodete (seemned, sööt, väetis jm) ostmiseks, nende osa hõlmas poole kuludest. Suuremad kululiigid olid veel tööjõukulu (21%) ning elektri-, kütuse- ja energiakulu (10%). 2005. aastal oli põllumajandusettevõtetes ühe töötaja keskmine palgakulu kuus 5525 krooni — 73% kõigi ettevõtete töötajate keskmisest kuupalgast. 2005. aasta lõpetasid ettevõtted 627 miljoni kroonise puhaskasumiga, mis on väiksem kui 2004. aastal (651 miljonit krooni). See annab käibe puhaskasumiks 11%.

Diagramm 1 Põllumajanduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005
Diagram 1 Main indicators of agriculture by size of enterprise, 2005

Vara, kohustused ja omakapital

2005. aasta lõpus oli põllumajandusettevõtete bilansimaht 8,4 miljardit krooni — 31% suurem kui 2004. aastal. Suurenemist mõjutas põhivara (39%) ja käibevara juurdekasv (16%). Kokku suurenesid varud 15% — valmitoodangu varud suurenesid 25% ja lõpetamata toodangu varud vähenesid 3%.

Bilansi kohustuste ja omakapitali poolel vähenes veidi omakapitali osatähtsus — 2004. aastal hõlmas omakapital 54%, 2005. aastal 51%. Vaadeldud perioodil suurenes kohustuste osatähtsus. 2005. aastal oli põllumajandusettevõttele kohustusi 4,1 miljardit krooni, sellest lühiajalisi kohustusi 1,9 miljardit krooni. Maksevõime kordaja oli 0,58 ja omakapitali osatähtsust iseloomustav soliiduskordaja oli 0,51.

Investeeringud

2005. aastal investeerisid põllumajandusettevõtted põhivarasse 1,5 miljardit krooni — 74% rohkem kui 2004. aastal ning nende investeeringud hõlmasid 4% kõigi ettevõtete investeeringuist. 26% investeeringutest tehti masinate, seadmete ja inventari soetamiseks, 45% hoonetele ja rajatistele, 9% maa ostuks, 17% põhikarja loomadele.

METSAMAJANDUS

2005. aastal oli metsamajandusettevõtete realiseerimise netokäive 5,6 miljardit krooni, — 18% rohkem kui eelmisel aastal.

Metsamajandusettevõtted andsid 1,1% kõigi ettevõtete lisandväärtusest.

Metsamajanduslik tegevus on metsakasvatuse, metsalangetamine, metsataimlate ja puukoolide tegevus ning metsamajandust ja metsavarumist teenindavad tegevusalad.

Eestis tegutses 2005. aastal 524 metsamajandusettevõtet — 69 võrra rohkem kui aasta varem ehk 1,2% ettevõtete arvust. Väikseid ettevõtteid (kuni 9 töötajat) oli 458 ehk 87% metsamajandusettevõtetest. Üle 50 töötajaga ettevõtteid oli kaks.

2005. aastal sai metsamajandusettevõtetes tööd 3861 inimest — 0,9% ettevõtluses hõivatutest. Võrreldes 2004. aastaga suurenes töötajate arv 12%. Keskmiselt oli igas metsamajandusettevõttes 7 töötajat.

Tulud, kulud ja kasum

2005. aastal oli metsamajandusettevõtete realiseerimise netokäive 5,6 miljardit krooni — 1,1% kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest. Realiseerimise netokäive suurenes võrreldes 2004. aastaga 18%. Keskmise realiseerimise netokäive suurenes ühe töötaja kohta 77 000 krooni — 6% ja moodustas 1,5 miljardit krooni. Pikkade okaspuupalkide müük andis realiseerimise netokäibest 20%, muu okaspuidust tarbepuidu müük 8% ning pikkade lehtpuupalkide ja muu lehtpuuidust tarbepuidu müük 4%. Realiseeritavate saaduste ja teenuste kulud olid kokku 5,2 miljardit krooni ja suurenesid 2005. aastal 15% eelmise aastaga võrreldes. 43% kuludest tehti kaupade ja teenuste ostmiseks, et neid edasi müüa, 15% materjalide, toodete ja pooltoodete ostmiseks ning 10% tööjõule.

2005. aastal oli metsamajandusettevõtetes ühe töötaja keskmine palgakulu kuus 8497 krooni — 12% suurem kui ettevõtetes keskmiselt. Haruettevõtted lõpetasid 2005. aasta 387 miljoni kroonise puhaskasumiga (75% rohkem kui 2004. aastal), mis andis käibe puhaskasumiks 7%.

Vara, kohustused ja omakapital

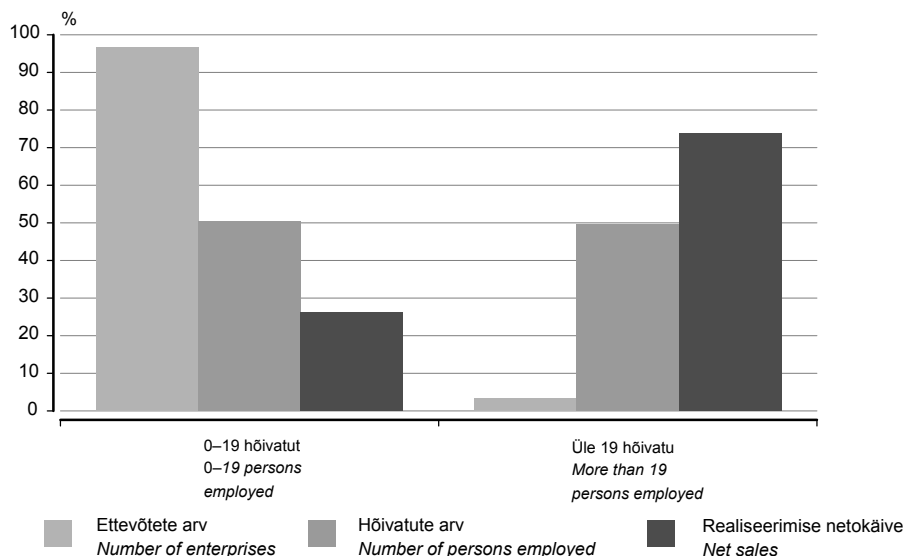
Metsamajandusettevõtete bilansimaht oli 2005. aastal 4,1 miljardit krooni — 2004. aastaga võrreldes suurenes see 32%. Käibevara suurenes samal perioodil 10% ja põhivara 49%. Varud vähenesid 23%, põhiliselt tooraine ja materjalide arvel.

Bilansi kohustuste ja omakapitali poolel suurenes 2005. aastal võrreldes 2004. aastaga omakapitali osatähtsus — 2005. aastal hõlmas omakapital 59%, 2004. aastal 54%. Kohustuste osatähtsus vara suhtes vähenes. 2005. aastal oli metsamajandusettevõttele kohustusi 1,7 miljardit krooni, sellest lühiajalisi kohustusi 1 miljardit krooni. Maksevõime kordaja oli 2005. aastal 1,02. Omakapitali osatähtsust iseloomustav soliiduskordaja oli 0,59.

Investeeringud

Metsamajandusettevõtted investeerisid 2005. aastal põhivarasse 560 miljonit krooni — 1,5% kõigi ettevõtete investeeringutest. Masinate, seadmete ja inventari soetamiseks kulus 25%, maa ostmiseks 11% ning kasvava metsa ostmiseks 27%.

Diagramm 1 **Metsamajanduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
 Diagram 1 **Main indicators of forestry by size of enterprise, 2005**

KALAPÜÜK

Kalandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2005. aastal 691 miljonit krooni — 14% rohkem kui eelmisel aastal.

Kalandusettevõtted andsid 0,2% ettevõtete lisandväärtusest.

Kalandus hõlmab kalapüüki avamerel ja sisevetel, merevetikate kogumist, kalakasvatust ning kalakasvatust teenindavaid tegevusalasid.

2005. aastal tegutses Eestis 121 kalandusettevõtet (2 vähem kui aasta varem) ehk 0,3% ettevõtete arvust. 92% kalandusettevõtetest oli alla 20 töötajaga.

Kalandusettevõtetes sai 2005. aastal tööd 1110 inimest ehk 0,3% ettevõtluses hõivatutest, eelmise aastaga võrreldes jäi töötajate arv peaaegu samaks. Keskmiselt oli kalandusettevõttes 9 töötajat.

Tulud, kulud ja kasum

Kalandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2005. aastal 691 miljonit krooni — 0,1% kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest. Realiseerimise netokäive suurenes 2004. aastaga võrreldes 14%. Keskmise realiseerimise netokäive ühe töötaja kohta suurenes 567 000 kroonist 2004. aastal 647 000 kroonini 2005. aastal, ühe ettevõtte kohta suurenes see 4,9 miljonist kroonist 5,7 miljonini kroonini. Värske kala müük andis, realiseerimise netokäibest 22%, külmutatud kala müük 44% ning ettevõttes töödeldud kalasaaduste müük 12%.

Realiseeritavate saaduste ja teenuste tootmise kulud olid 2005. aastal 641 miljonit krooni — 7% suuremad kui 2004. aastal. Edasimüügiks ostetud kaupade ja teenuste kulu oli kõigist kuludest 11%, materjalide, ostetud toodete ja pooltoodete kulu 45%, elektri, kütuse ja energia kulu 19% ja tööjõukulu 15%.

2005. aastal oli kalandusettevõtetes keskmine palgakulu ühe töötaja kuus 5423 krooni ja see oli 71,6% kõigi ettevõtete töötajate keskmisest kuupalgast. Ettevõtted lõpetasid 2005. aasta 30 miljoni kroonise puhaskasumiga (2004. aastal puhaskahjum 2,8 miljonit krooni), mis annab käibe puhasrentaabluseks 4%.

Vara, kohustused ja omakapital

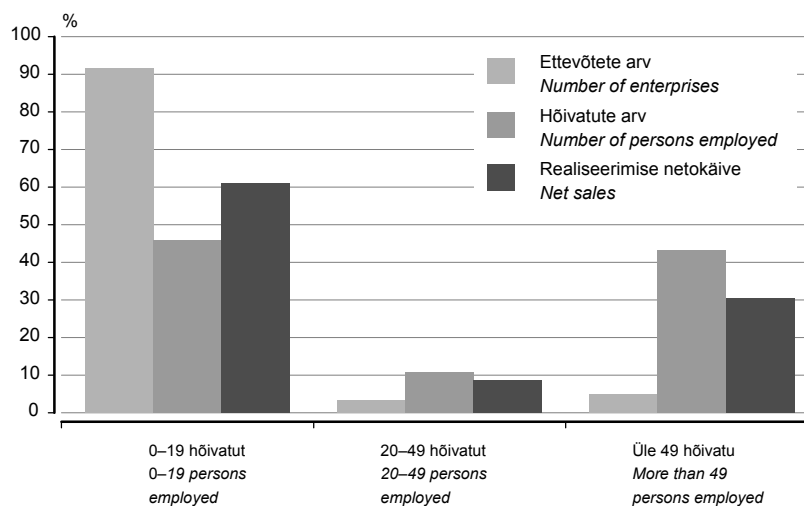
2005. aastal oli kalandusettevõtete bilansimaht 840 miljonit krooni ning suurenes 2004. aastaga võrreldes, sellest põhivara maht suurenes 1% ja käibevara maht 35%. Varud suurenesid 18%. Tooraine ja materjalide varud vähenesid 21% ning ettemaksud varude eest 8%. Valmistoodangu varud suurenesid 42%, müügiks ostetud kaupade varud 53% ning lõpetamata toodangu varud 40%.

Bilansi kohustuste ja omakapitali poolel suurenes 2005. aastal võrreldes 2004. aastaga omakapitali osatähtsus — 2005. aastal hõlmas omakapital 31%, 2004. aastal 28%. Kohustuste osatähtsus jäi vara suhtes samaks. 2005. aastal oli kalandusettevõttele kohustusi 577 miljonit krooni eest, sellest lühiajalisi kohustusi 367 miljonit krooni. Maksevõime kordaja oli 2005. aastal 0,53. Omakapitali osatähtsust iseloomustav solidsuskordaja oli 0,31.

Investeeringud

2005. aastal investeerisid kalandusettevõtted põhivarasse 39 miljonit krooni — 0,1% kõigi ettevõtete investeeringust. Kalandusele omaselt kulus investeeringutest püügilaevade ja paatide soetamiseks 28%, masinate ja inventari (võrkude) jaoks 39%. Hoonetesse ja rajatistesse suunati 23% investeeringutest.

Diagramm 1 **Kalanduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
Diagram 1 *Main indicators of fishing by size of enterprise, 2005*

TÖÖTLEV TÖÖSTUS

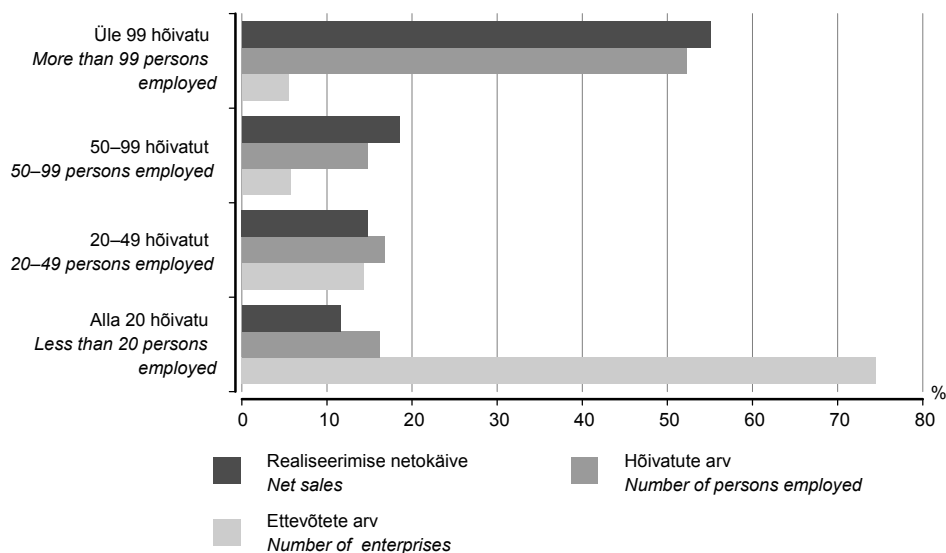
2005. aasta oli töötleva tööstuse ettevõtetele edukas. Soodne turukonjunktuur maailmaturgudel ning sisemaise nõudluse kasv suurendasid müügi mahtu. Ligi pool toodangust eksporditi. Taas elavnes investeerimistegevus.

Võrreldes 2004. aastaga suurenes töötleva tööstuse ettevõtete lisandväärtus 14% ja hõlmas kõigi ettevõtete loodust neljandiku. Seejuures tuleb märkida, et lisandväärtuse kasv oli eelmise aastaga võrreldes 5% kiirem, kuid osatähtsus ettevõtete lisandväärtuses kokku jäi eelmise aasta tasemele. Eelmise aastaga võrreldes oli lisandväärtus hõivatu kohta 14% ning ettevõtte kohta 11% suurem.

Töötlevas tööstuses tegutses 2005. aastal ligikaudu 5000 ettevõtet, need hõlmasid kõikidest ettevõtetest 13%. Ettevõtete arvult oli suurim tegevusala puidutöötlemine ja puittoodete tootmine, mis oli põhitegevuseks enam kui viiendikule töötleva tööstuse ettevõtetest. Puidutootmisele järgnes metalli ja metalltoodete tootmine, millega tegeles töötleva tööstuse ettevõtetest 14%. Ligi kolmveerand tööstusettevõtetest kuulus alla 20 hõivatuga ettevõtete gruppi.

Töötlevas tööstuses sai tööd 131 000 inimest — ligi kolmandik Eesti ettevõtetes töoga hõivatutest. Hõivatute arvu järgi olid suurimad harud puidutöötlemine ja puittoodete tootmine ning toiduainete ja jookide tootmine — hõlmasid vastavalt 14% ja 13% töötleva tööstuse töötajatest. Uusi töökohti loodi enim elektrimasinate ja -aparaatide ning raadio-, televisiooni- ja sideseadmete tootmise ettevõtetes. Võrreldes eelmise aastaga sai nendes ettevõtetes tööd üle pooleteise tuhande inimese rohkem. Tekstiili ja rõivatootmise ettevõtetes töötas aga ligi 2000 inimest vähem kui 2004. aastal. Kaks kolmandikku töötlevas tööstuses hõivatuist sai tööd 50 ja enama hõivatuga ettevõttes. Keskmiselt töötas ühes töötleva tööstuse ettevõttes 26 inimest — kõigi ettevõtete keskmisest üle kahe korra rohkem. Ettevõtte keskmine suurus erines tegevusalati — kui kirjastamise ja meditsiinitehnika tootmisega tegelevates ettevõtetes töötas keskmiselt 13, siis põlevkivisaaduste tootmises oli ettevõtte kohta keskmiselt 143 inimest.

Diagramm 1 **Töötleva tööstuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
 Diagram 1 *Main indicators of manufacturing by size of enterprise, 2005*

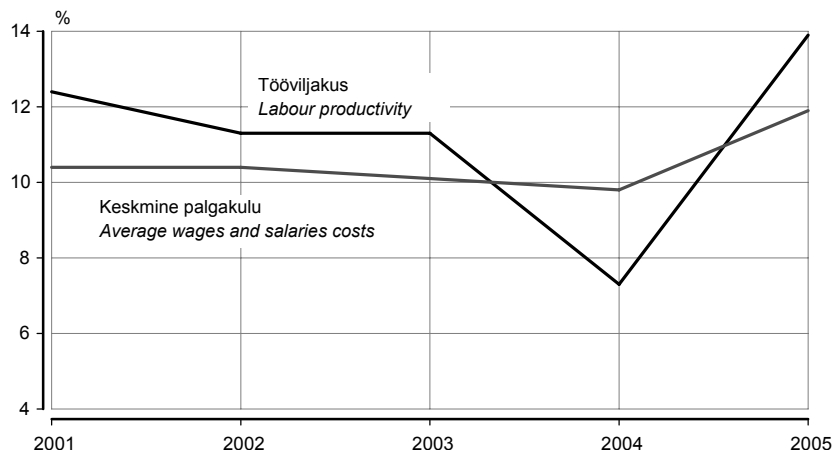

Realiseerimise netokäive

2005. aastal oli töötleva tööstuse ettevõtete realiseerimise netokäive 99 miljardit krooni — 15% suurem kui eelmisel aastal. Töötlev tööstus andis ettevõtete netokäibest viiendiku. Müük mitteresidentidele (edaspidi eksport) suurenes 2004. aastaga võrreldes 15% ning hõlmas netokäibest ligi poole.

Töövõljalikus (lisandväärtus hõivatu kohta) suurenes töötlevas tööstuses keskmiselt 23 000 krooni ehk 14% ja oli 190 000 krooni hõivatu kohta aastas. Keskmise palgakulu (palgakulu töötaja kohta kuus) kasvas 12%.

Diagramm 2 **Töötleva tööstuse töövõljalikuse ja keskmise palgakulu muutus, 2001–2005**
Diagram 2 *Changes in labour productivity and in wages and salaries costs of manufacturing, 2001–2005*

Töövõljalikuse kasv oli kaks korda keskmisest kiirem kooksi ja puhastatud naftatoodete ning elektrimasinate ja -aparaatide tootmise ettevõtetes. Nendes ettevõtetes olid suuremad ka ettevõttesisesed teadus- ja arendustegevuse kulutused. Kaks viiendikku töötleva tööstuse ettevõtete kulutustest tegid elektri- ja optikaseadmete tootmise ning ligi viiendiku kooksi ja puhastatud naftatoodete ettevõtteid. Töötleva tööstuse ettevõttesisesed kulutused teadus- ja arendustegevusele olid mullusest ligi poole suuremad ja hõlmasid kõigi ettevõtete vastavatest kulutustest 40%.

Tööstustoodang

Tööstusettevõtete tootmistegevus — tööstustoodangu ja tööstusliku iseloomuga teenuste müük andis müügitulust 88%. Töötleva tööstuse ettevõtteid müüsid omatoodangut 87 miljardi krooni eest — 15% rohkem kui 2004. aastal. Müük suurenes enamikus töötleva tööstuse harudes ning vähenes tekstiili ja rõivatootmises ning nahatöötlemise ja nahktoodete tootmises. Suurem kasv oli elektrimasinate ja -aparaatide, kooksi ja puhastatud naftatoodete ning metalltoodete ja ehitusmaterjali tootmises — seda soodustas välisnõudluse oluline suurenemine. Ehitusega seotud tööstusharud, nagu ehitusmaterjali ja metalltoodete tootmine, said tuge suurenenud sisenõudlusest.

Diagramm 3 **Suuremate tööstusharude toodangu müük, 2000–2005**
 Diagram 3 *Sales of production by major activities, 2000–2005*

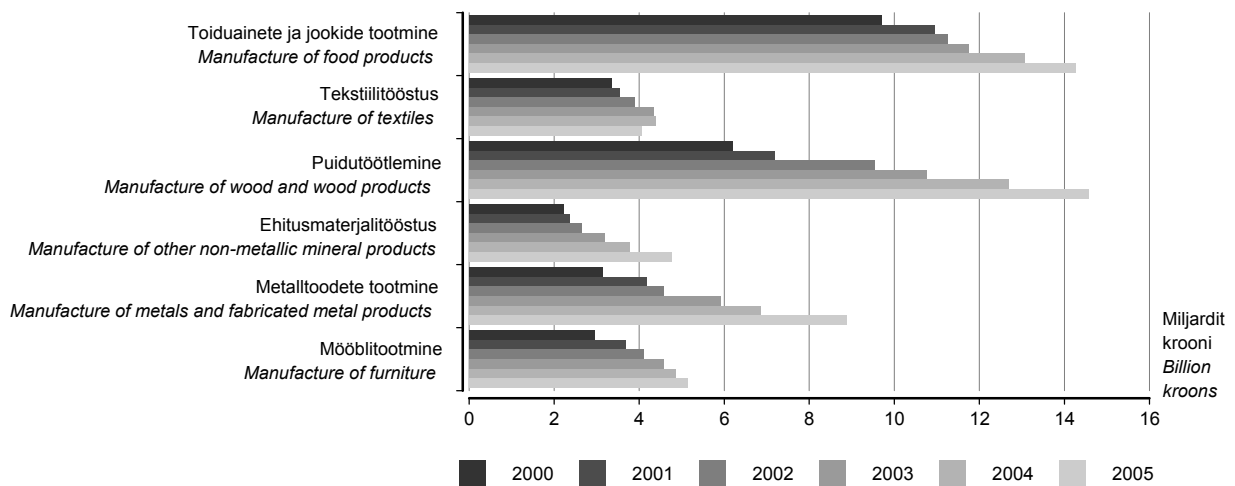
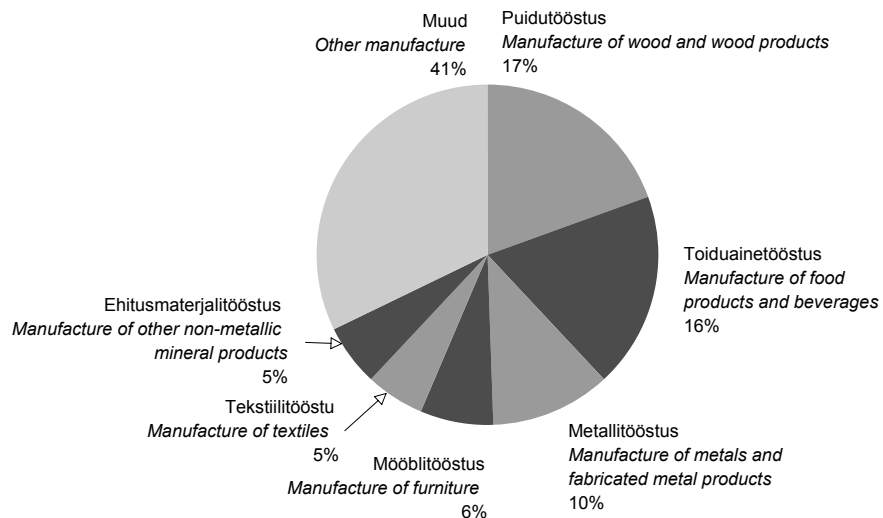

Diagramm 4 **Toodangu müük tööstusharuti, 2005**
 Diagram 4 *Sales of production by economic activities, 2005*

Puhaskasum

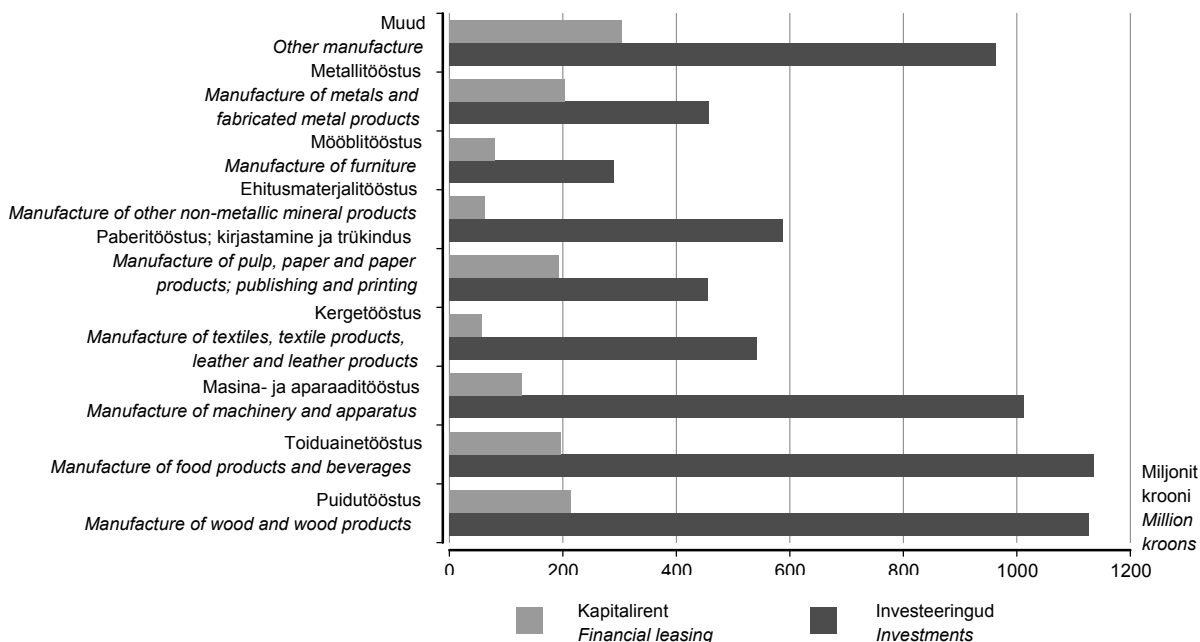
Töötleva tööstuse ettevõtted lõpetasid 2005. aasta 6 miljardi kroonise puhaskasumiga — see oli kolmandiku suurem kui eelmise aasta kasum. Aasta lõpetasid kasumiga kõik töötleva tööstuse harud. Enim mõjutasid kasumit ehitusmaterjalide tootmise ettevõtted — teenisid kasumit üle 900 miljoni krooni. Ligi 700 miljoni kroonise kasumiga lõpetasid puidutööstuse ja toiduainetootmise ettevõtted.

Töötleva tööstuse ettevõtete käibe puhasrentaablus (6%) oli mõnevõrra suurem kui eelmisel aastal. Puhaskasumi osa netokäibes oli kõrgem ehitusmaterjali tootmise suurtes ettevõtetes — 20%. Käibe puhasrentaabluse kasvu tagasid peamiselt kooksi- ja puhastatud nafta tootmise ettevõtted, kus puhaskasumi osa netokäibes (18%) oli kolmandiku suurem kui 2004. aastal.

Investeeringud

2005. aastal investeerisid töötleva tööstuse ettevõtted põhivarasse 6,6 miljardit krooni — viiendiku rohkem kui eelmisel aastal. Võrreldes 2004. aastaga suurenesid investeeringud transpordivahenditesse ja maasse üle 40%, viiendiku võrra rohkem soetati hooneid ja rajatisi ning masinaid ja seadmeid. Kolmandiku töötleva tööstuse investeeringutest tegid toiduainete- ja puittoodete tootmise ettevõtted. Ettevõtte kohta keskmiselt tehti suuremaid investeeringuid põhivarasse põlevkivisaaduste tootmise ettevõtetes — ligi 20 miljonit krooni, paberi ja pabertoodete tootmise ettevõtetes olid need 5 miljonit krooni. Ettevõtted olid aktiivsed kõikides suurusgruppides peale mikroettevõtete, nemad investeerisid sama palju kui aasta tagasi.

Diagramm 5 Investeeringud ja kapitalirent tööstusharu järgi, 2005
 Diagram 5 Investments and financial leasing by branch of manufacture, 2005

Kapitalirent

Töötleva tööstuse ettevõtted sõlmisid 2005. aastal kapitalirendilepinguid viiendiku rohkem kui 2004. aastal. Suurim osa töötleva tööstuse ettevõtete kapitalirendiga soetatud põhivarast oli masinad ja seadmed. 2005. aastal oli nende osa kapitalirendis 88%. Kokku sõlmiti kapitalirendilepinguid 1,4 miljardi krooni väärtuses. Suuremad liisijad olid puidutöötlemise, metallitoodete ja toiduainete tootmise ettevõtted.

Diagramm 6 Investeeringute struktuur, 2005
 Diagram 6 Investments by kind of fixed assets, 2005

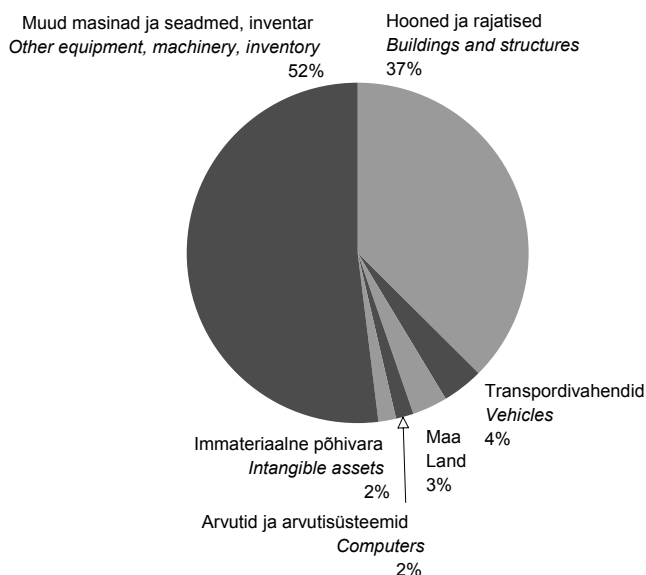
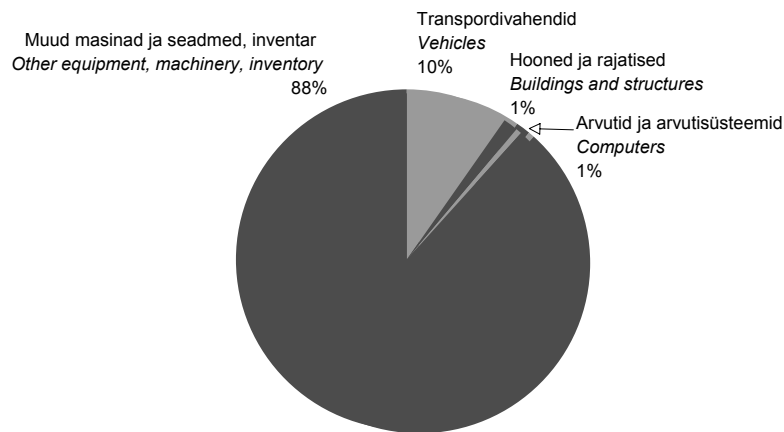

Diagramm 7 **Kapitalirendi struktuur, 2005**
 Diagram 7 *Financial leasing by kind of fixed assets, 2005*

Toiduainete ja jookide tootmine

2005. aastal jätkus toiduainetööstuses toodangu müügi kasv analoogselt eelmise aastaga. Areng oli kiirem lihatööstuses ning jookide tootmises, kus müük suurenes 2004. aastaga võrreldes 16%. Samuti suurenes müük leiva- ja pagaritööstuses. Toiduainetööstuse suurima allharu — piimatööstuse — toodangu müük võrreldes eelmise aastaga oluliselt ei muutunud.

Toiduainete ja jookide müügi osatähtsus vähenes eelmise aastaga võrreldes ühe protsendi võrra kogu töötleva tööstuse toodangu müügis.

Toiduainetööstuse toodang on suunatud peamiselt siseturule. Kuigi 2004. aastaga võrreldes suurenes eksport 7%, jäi selle osatähtsus müügis alla kolmandiku. Toiduainetööstuse toodangu müük välisurgudel suurenes kõikides allharudes peale piimatööstuse.

Kui eelmisel aastal oli toiduainetööstuses eestvedajaks piimatööstus, siis 2005. aastal oli piimatööstuse areng tagasihoidlikum — toodangu müük suurenes vaid protsendi võrra ja seda peamiselt sisenõudluse suurenemise tõttu. Piimatööstuse eksport vähenes kümnendiku. Osaliselt mõjutas piimatööstuse ettevõtteid ka 2004. aastal suhteliselt kõrgele tasemele tõusnud piima kokkuostuhind. 2005. aastal suurenes enamiku piimatoodete tootmine, 2004. aastaga võrreldes vähenes hapukoore toodang 15%.

Konjunktuuriinstituudi uuringutest selgus, et ostjad eelistavad eestimaised piimatooted, sest need on tervislikud, harjumuspärase maitse ja kõrge kvaliteetiga.

Tabel 1 **Piimatoodete toodang, 2000, 2002–2005**
 Table 1 *Milk products, 2000, 2002–2005*

(tuhat tonni — *thousand tons*)

Piimatoode	2000	2002	2003	2004	2005	
Piim	59,1	65,6	76,2	73,4	79,9	<i>Milk</i>
Hapendatud piimatooted	14,0	15,5	15,8	16,3	17,6	<i>Acidified milk beverages</i>
Hapukoor	13,5	15,2	16,4	16,8	14,3	<i>Sour cream</i>
Jogurt	10,8	12,3	13,6	15,7	18,3	<i>Yoghurt</i>
Kohupiim ja kohupiimatooted	10,6	11,7	12,7	13,8	15,9	<i>Curd and curd products</i>
Juust	9,9	12,4	14,1	12,8	15,6	<i>Cheese</i>

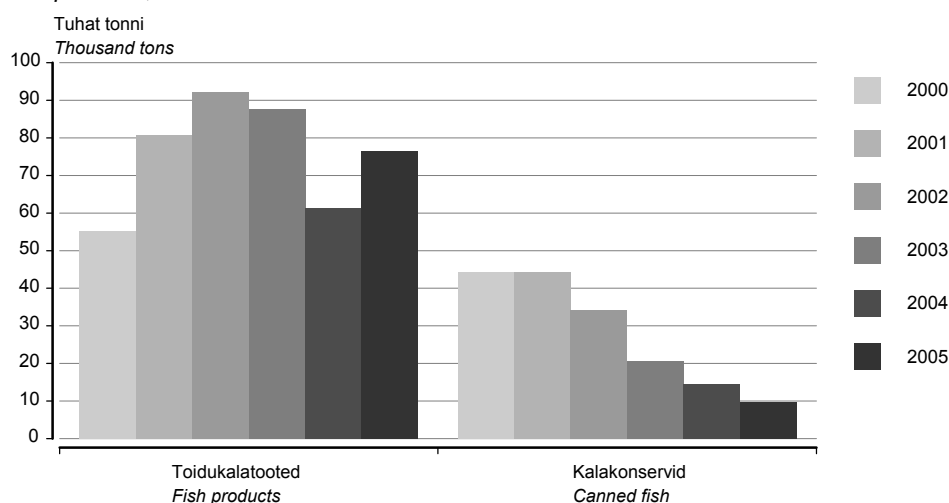
Stabiilselt tõusvas suunas jätkus hapupiimatoodete tootmine, selles oli oluline osa maitsestatamata ja maitsestatud jogurtil ning hapupiimajookidel, nagu pett, keefir, hapendatud piim. Oluliselt suurenes ka kohupiima ning mitmesuguste kohupiimatoodete tootmine, seda suurenenud tarbimise tõttu.

Lihatööstusettevõtted müüsid 87% toodangust siseturul, samas suurenes eksport viiendiku võrra. Liha ja lihatoodete müük suurenes 16%. Sisenõudlus sea-, veise- ja lambaliha järele

suudeti katta peamiselt kodumaise toodanguga. Vähenes värske liha tootmine, kuigi lambaliha tootmise osatähtsus selles tõusis. Eesti inimesed on hakanud üha rohkem eelistama kallamaid lihatooteid. Vorstitoodete hulgas vähenes keeduvorsti, poolsuitsuvorsti ja sardellide tootmine, samal ajal toodeti viinereid ja täissuitsuvorsti rohkem. Kõige rohkem suurenes lihakonservide, lihast pooltoodete ja valmististe tootmine, veidi väiksem oli kasv suitsuliha toodete toodangus.

2005. aastal peatus 2002. aastal alanud kala ja kalatoodete müügi vähenemine. Ekspordi osatähtsus ületas kalatööstuse toodete müügis kaks kolmandikku — see oli toiduainetööstuse allharudest kõrgeim. Suurenes toidukalatoodete tootmine, kuid kalakonservide tootmine oli endiselt langustrendis.

Diagramm 8 **Kalatooded, 2000–2005**
Diagram 8 *Fish products, 2000–2005*

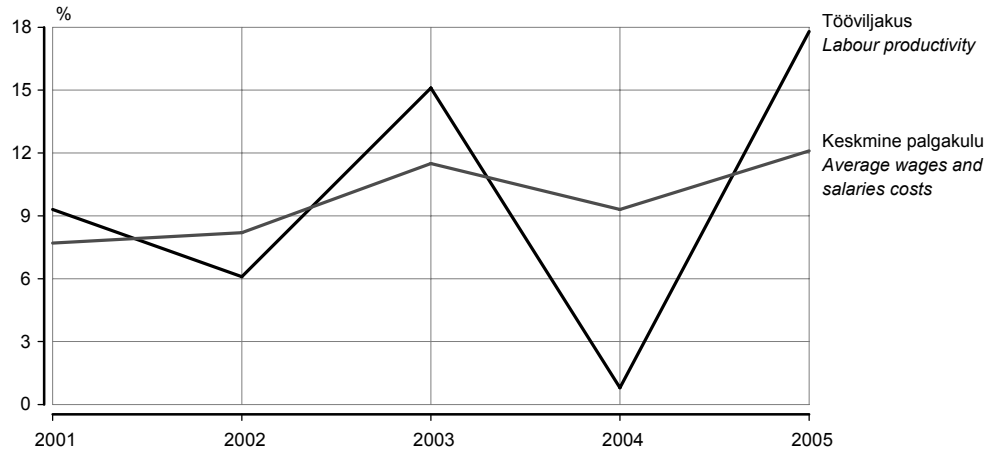

2005. aastal suurenes jookide müük 16% ja nende eksport veerandi võrra. Eelmise aastaga võrreldes suurenes joogitööstuses märkimisväärselt lahjade karastavate alkoholjookide ning õlle tootmine. Vähenes kangete alkoholjookide tootmine.

Tabel 2 **Jookide toodang, 2000, 2002–2005**
Table 2 *Production of beverages, 2000, 2002–2005*
(tuhat hl — thousand hl)

	2000	2002	2003	2004	2005	
Viin ja teised piiritusjoogid	86,4	142,4	172,0	187,9	167,9	<i>Distilled spirits</i>
Lahjad karastavad alkoholjoogid	31,3	35,6	51,4	92,5	141,1	<i>Light alcoholic drinks</i>
Õlu	950,1	1 044,1	1 040,2	1 202,8	1 342,5	<i>Beer</i>

2005. aastal vähenes tööhõive toiduainete ja jookide tootmises 505 inimese võrra. Selle peamine põhjus oli kalatööstuse tööhõive vähenemine ligi 800 inimese võrra. 2000. aastaga võrreldes vähenes kalatööstuse tööhõive kaks korda. Peale eelmise aasta madalseisu kasvas tööviljakus ligi viiendiku. 2005. aastal oli toiduainetööstuse keskmine palgakulu ligi 7200 krooni kuus — mõnevõrra vähem riigi keskmisest brutopalgast. Suurem keskmine palgakulu töötaja kohta oli joogitööstuses — ligi 10 500 krooni kuus.

Diagramm 9 Toiduainete ja jookide tootmise tööviljakuse ja keskmise palgakulu muutus, 2001–2005
Diagram 9 Changes in labour productivity and in wages and salaries costs of manufacture of food products and beverages, 2001–2005

Toiduainete ja jookide tootmises oli kasum kaks korda suurem kui aasta tagasi. Piimatoodete tootmise ettevõtted lõpetasid aasta kahjumiga. Suurima ehk ligi 300 miljoni kroonise kasumi said joogitootjad, nendel oli ka suurim käibe puhasrentaablus (10%).

Tegevusala ettevõtted investeerisid põhivarasse kolmandiku rohkem kui mullu. Toiduainetööstuse (eriti piimatööstuse) arengut on palju soodustanud riiklik investeeringutoetus. Kui eelmistel aastatel oli toetamise prioriteet toiduainetööstuse tänapäevastamine, siis alates 2005. aastast hakati keskkonnakaitsele suunatud ja tootearendusega seotud investeeringutele rohkem tähelepanu pöörama. 2005. aastal olid suurimad, ligi 400 miljoni kroonised investeeringud põhivarasse leiva- ja pagaritoodete tootmise ettevõtetes.

Puidutöötlemine ja puittoodete tootmine

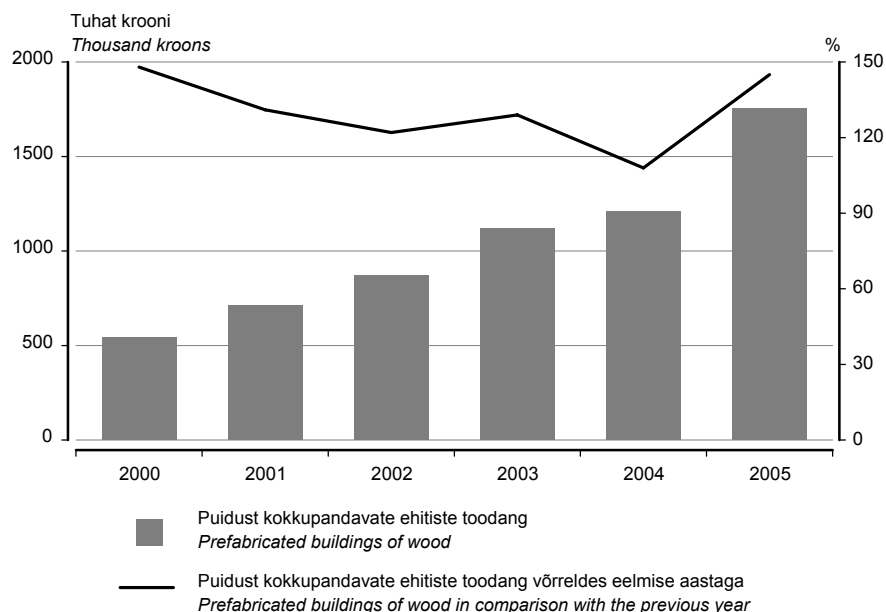
2005. aasta oli puidutööstusele edukas. Toodangu müük suurenes puidutöötlemises ja puittoodete tootmises 2004. aastaga võrreldes 15%. Puidutööstuse toodangu müügi osatähtsus töötlevas tööstuses oli 17%. Puittoodete suurenenud müügis oli oluline osa ekspordil — hõlmas puidutööstustoodangust kolm viiendikku. Puidutööstus jäi ekspordimahult üheks tähtsamaks tööstusharuks — puidutööstustoodang hõlmas kogu töötleva tööstuse ekspordist viiendiku. Müügi kasv tulenes peamiselt ekspordi suurenemisest, kuid aktiivne ehitustegevus on suurendanud nõudlust ka puidutööstuse toodangu järele siseturul. 2004. aastaga võrreldes suurenes nii saematerjali tootmine kui mitmesuguste puittoodete toodang.

Tabel 3 Puittooted, 2000, 2002–2005
Table 3 Wood products, 2000, 2002–2005

	2000	2002	2003	2004	2005	
Saematerjal, tuhat m ³	1 436,5	1 824,9	1 954,0	2 029,4	2 062,4	Sawn timber, thousand m ³
Vineer, tuhat m ³	18,4	38,5	32,9	45,5	71,0	Plywood, thousand m ³
Puitkiudplaadid, mln m ²	17,7	18,3	17,5	20,4	22,4	Fibreboard, million m ²
Puitlaastplaadid, tuhat m ³	175,8	187,2	187,3	217,6	230,6	Particle board, thousand m ³
Liimpuit, tuhat m ³	71,9	103,5	129,2	185,9	218,5	Glulam, thousand m ³

Endiselt oli tugevas kasvutrendis puidust kokkupandavate ehitiste toodang, sest välis-turgudel suureneb nõudlus nende järele pidevalt.

Diagramm 10 Puidust kokkupandavad ehitised, 2000–2005
Diagram 10 Prefabricated buildings of wood, 2000–2005

2005. aastal töötas puidutööstuses 19 000 inimest. Tööhõive jäi eelmise aastaga võrreldes samale tasemele. Tööviljakuse kasv oli 7% ja keskmine palgakulu 14%.

Tegevusala ettevõtted said ligi 700 miljonit krooni kasumit. Käibe puhasrentaabilus vähenes eelmise aastaga võrreldes ja oli 4%.

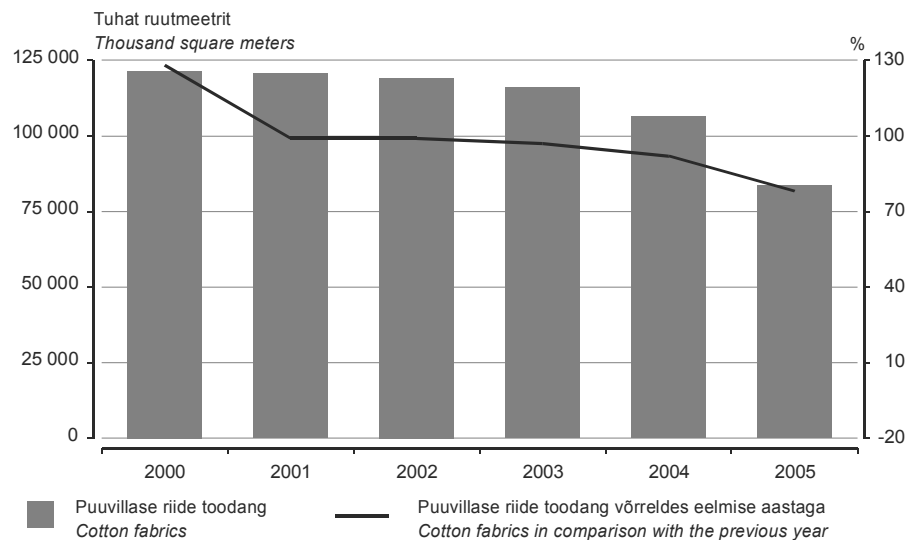
Puidutööstuse ettevõtted tegid 2005. aastal põhivarasse üle miljardi krooni investeringuid — 6% enam kui aasta tagasi. Kolmandiku rohkem investeeriti hoonete ja rajatiste ehitamisse ning rekonstrueerimisse, vähem aga soetamisse. Investeeringud masinate ja seadmete soetamisse jäid eelmise aasta tasemele. Viimastel aastatel on puidutööstuse investeeringud põhivarasse suhteliselt suured olnud. Selle tõttu on saavutatud tugev konkurentsivõime välisurgudel.

Tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine

Eesti tekstiilitööstuse toodangu müük oli 2005. aastal 8% väiksem kui aasta tagasi. Enamik tekstiilitööstuse toodangust eksporditakse — 82% toodangust müüdi välisurule. 2005. aastal põhjustas müügi vähenemise teravnenud konkurents maailmaturgudel. Eesti tekstiiltootjatel on üha raskem konkureerida Aasia riikide odava toodanguga. Olukorra parandamiseks peaksid tekstiilitööstuse ettevõtted tõstma oma toodangu kvaliteeti ning lühendama tellimuste täitmise tähtaegu võrreldes konkurentidega.

2004. aastaga võrreldes vähenes puuvillase riide toodang veelgi, küll aga suurenes linase riide tootmine. Mõnevõrra vähenes laua- ja voodipesu toodang, kuid suurenes vannilinate, kääterätikute, sisustustarvete jms tootmine. Tekkide, patjade ja täidisega magamistarvete toodang oluliselt ei muutunud.

Diagramm 11 **Puuvillase riide toodang, 2000–2005**
 Diagram 11 **Cotton fabrics, 2000–2005**

Tootmise vähenemisest tulenevalt oli tekstiilitootmises tööga hõivatuid ligi 1000 inimest vähem kui eelmisel aastal. Kuigi palgakulu töötaja kohta kasvas 7%, oli tekstiilitootmise keskmine palgakulu töötleva tööstuse tootmisharude väiksemad. 2005. aastal vähenes mõnevõrra tööviljakus.

2005. aastal investeerisid tekstiilitootmise ettevõtted põhivarasse ligi 400 miljonit krooni — kolmandiku rohkem kui 2004. aastal. Üle poole investeeringutest suunati hoonetesse ja rajatistesse, millest omakorda suurem osa läks uusehitusse.

Mööblitootmine

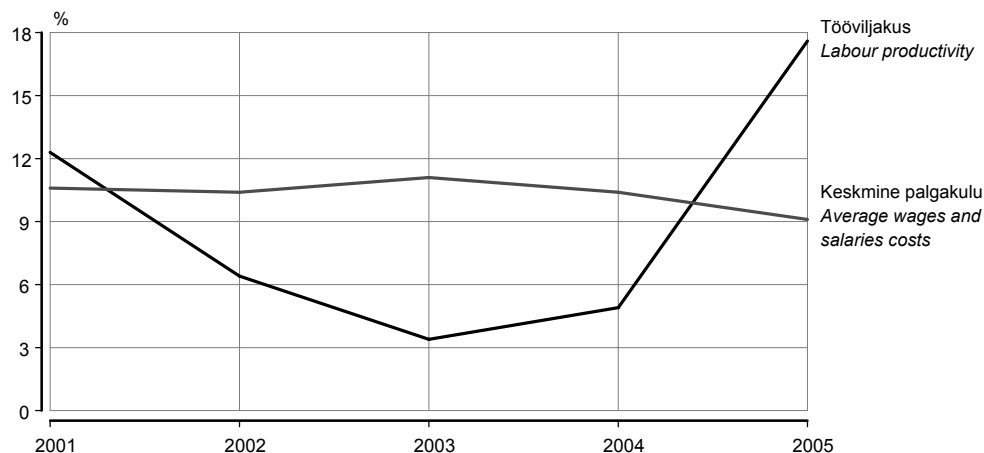
Mööblitootmises suurenes toodangu müük eelmise aastaga võrreldes ligi 6%, eksport mõnevõrra vähem. Mööblitööstuse ekspordi kasvu piiras tugevnev konkurents välisurgudel. Mööblitööstus andis töötleva tööstuse toodangu müügist 6%. Suure osa toodangust hõlmasid polsterdamata ja polsterdatud istmed, puidust kontori-, köögi- ja elutoamööbel, nende tootmine jätkus samas mahus. Vähenes metallist kontori- ja muu mööbli tootmine. Mööbliosade tootmine suurenes neljandiku võrra.

Tabel 4 **Mööblitööstuse toodang, 2000, 2002–2005**
 Table 4 **Manufacture of furniture, 2000, 2002–2005**

	2000	2002	2003	2004	2005	
Polsterdatud ja polsterdamata istmed, tuhat tk	742,2	915,4	919,8	781,6	745,8	<i>Upholstered and non-upholstered seats, thousand units</i>
Muud istmed, tuhat tk	30,9	29,0	41,9	40,0	72,0	<i>Other seats, thousand units</i>
Mööbliosad, miljonit krooni	415,8	648,6	679,5	676,3	847,9	<i>Parts of furniture, million kroons</i>

Hõivatute arv vähenes mööblitööstuses ligi 600 inimese võrra ehk 5%. See võimaldas tagada kiire tööviljakuse kasvu.

Diagramm 12 **Mööblitööstuse töövõime ja keskmise palgakulu muutus, 2001–2005**
 Diagram 12 *Changes in labour productivity and in wages and salaries costs of manufacture of furniture, 2001–2005*

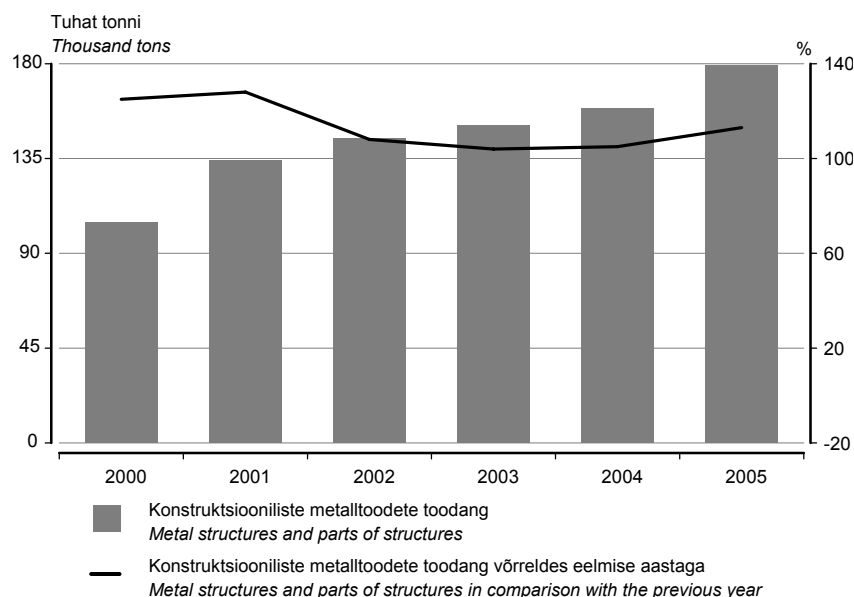
2005. aastal said mööblitööstuse ettevõtted ligi 200 miljonit krooni kasumit — kolm korda rohkem kui eelmisel aastal. Puhaskasumi osa netokäibes suurenes 4%-ni.

2005. aastal investeerisid mööblitööstuse ettevõtted põhivarasse 290 miljonit krooni — kümnendiku vähem kui 2004. aastal.

Metalli ja metalltoodete tootmine

Võrreldes eelmise aastaga oli 2005. aastal metallitööstuse toodangu müügi kasv taas kiire — toodangut müüdi kolmandiku rohkem. Eksport suurenes, kuid tegevusala arengusse andis olulise panuse tugev nõudlus siseturul. Tegevusala ettevõtete toodangu müügi osa töötleva tööstuse toodangu müügis jõudis 10%-ni. Metallitööstust mõjutas 2005. aastal eelkõige ehitusaktiivsus — see põhjustas suurenenud vajaduse metallkonstruktsioonide ning mitmesuguste metalltoodete järele. Suurenes metallkonstruktsioonide ja metallist usteakende tootmine.

Diagramm 13 **Konstruktsioonilised metalltooted, 2000–2005**
 Diagram 13 *Metal structures and parts of structures, 2000–2005*

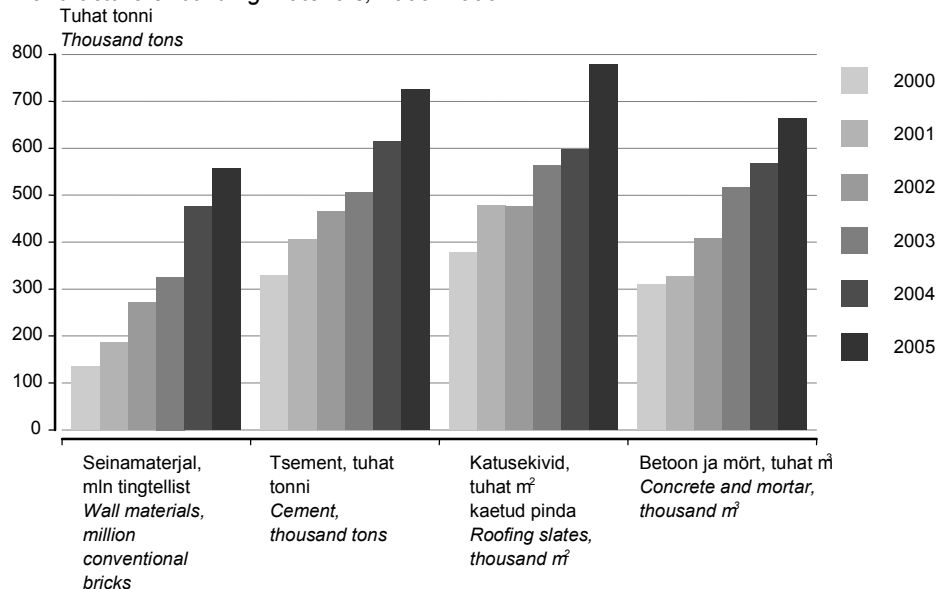
Nii suurte ettevõtete laienemine kui ka väikeettevõtete loomine suurendas tööhõivet metallitööstuses 500 inimese võrra. Tegevusala töövõime kasv oli sarnane töötleva tööstuse keskmisega — 14%.

Metallitööstust iseloomustas 2005. aastal kasumi vähenemine keskmiste ettevõtete arvelt. Metalltoodete tootmise ettevõtete kasumi puhasrentaablus oli alla 3% — töötleva tööstuse ettevõtete madalamaid. Kuid mikro- ja väikeettevõtete kasumi osa netokäibes oli 8%. 2005. aastal jätkus metalli ja metalltoodete tootmise ettevõtete investeerimisaktiivsuse kasv. Eelmise aastaga võrreldes suurenesid investeeeringud põhivarasse veerandi võrra, poole rohkem investeeriti hoonete ja rajatiste ehitamisse. Masinate ja seadmete ostmiseks sõlmiti kaks korda rohkem kapitalirendilepinguid.

Ehitusmaterjalide tootmine

2005. aasta oli ehitusmaterjalide tootjatele edukas. Võrreldes eelmise aastaga suurenes toodangu müük veerandi võrra. Nõudluse kasv tulenes aktiveerunud ehitustegevusest ja kinnisvaraturu kiirest arengust. 2005. aastal ehitasid ehitusettevõtted Eestis omal jõul veerandi rohkem kui aasta tagasi. Ehitusmaterjalide tootjate häid tulemusi soodustas ka tugev positsioon nii sise- kui välisurgudel, jätkuv tootearendus ning uute toodete turule toomine. Viimase kolme aastaga ehitusmaterjalide müük kahekordistus. Toodangu eksport suurenes 2005. aastal neljandiku võrra — välisurul müüdi ligi kolmandik toodangust. Tegevusala ettevõtete toodangu müügi osa töötleva tööstuse toodangus oli 2005. aastal 5,5%. Suurenes kõikide tähtsamate ehitusmaterjalide tootmine.

Diagramm 14 **Ehitusmaterjalid, 2000–2005**
Diagram 14 *Manufacture of building materials, 2000–2005*

Ehitusmaterjalide tootmisega tegeles 2005. aastal 170 ettevõtet. Nendes sai tööd üle 5000 inimese — mõnevõrra rohkem kui eelmisel aastal. Tegevusala tootmise suurenemine soodustas nii töötajate palga kui tööviljakuse kasvu. Seetõttu oli 2005. aastal ehitusmaterjalide tootmises töötleva tööstuse tegevusalade kõrgeim keskmine palgakulu töötaja kohta — üle 10 000 krooni.

Ehitusmaterjalide tootjad said 2005. aastal üle 900 miljoni krooni kasumit — poole rohkem kui 2004. aastal. Kasumi suurenemine tugines nii müügi kui hindade kasvul. Sellest tulevalt said tegevusala ettevõtted keskmiselt 16 senti kasumit iga müüdü krooni kohta. Suurema osa ehk ligi kaks kolmandikku kasumist teenisid keskmised ehitusmaterjalide tootmise ettevõtted.

2005. aastal investeerisid ehitusmaterjalide tootjad põhivarasse ligi 600 miljonit krooni. Peale kahe eelmise aasta paigalseisu oli see ligi kaks kolmandikku rohkem kui 2004. aastal. Üle kahe korra rohkem tehti investeeeringuid hoonete ja rajatiste ehitamisse ning ligi kaks kolmandikku rohkem masinate ja seadmete soetamisse. Tegevusala investeeeringud on suunatud nii tootmise laiendamisele ja efektiivsuse suurendamisele kui ka keskkonna säilitamisele.

ELEKTRIENERGIA-, GAASI-, AURU- JA KUUMAVEEVARUSTUS

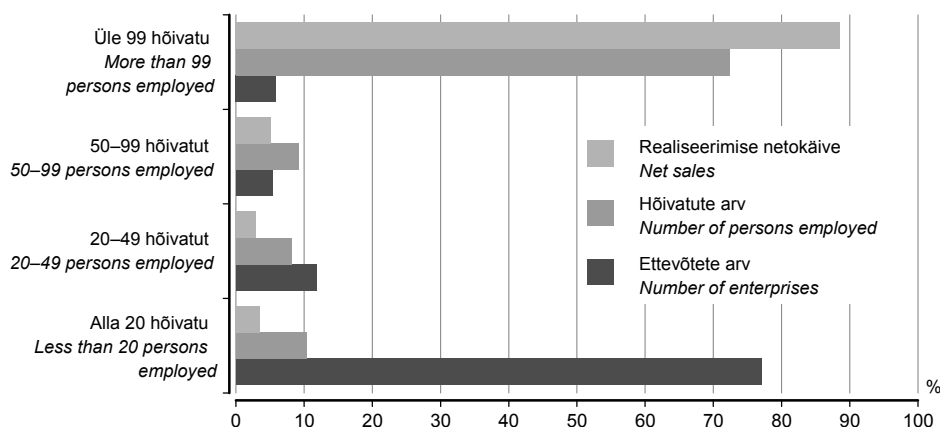
2005. aastal suurenes elektri- ja soojusenergia müügitulu, kuid elektrienergiat toodeti mõnevõrra vähem. Rohelist energiat toodeti 2,5 korda rohkem. Kasumi kasv oli rekordiline ja taas suurenesid investeeringud põhivarasse. Alustati saastekvootide kauplemisega.

Elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustusettevõtted (edaspidi energeetika ettevõtted) andsid kõigi ettevõtete loodud lisandväärtusest 5%. Tegevusala lisandväärtus suurenes aastaga ligi kolmandiku ja oli rohkem kui 600 000 krooni töötaja kohta.

Energeetika alal tegutses 2005. aastal 189 ettevõtet. Ligi kolmandik ettevõtetest tegeles elektrienergia tootmise ja jaotusega, kuid valdav osa ehk kaks kolmandikku — auru- ja kuumaveevarustusega. Gaaskütuse jaotuse ja müügiga magistraalvõrkude kaudu tegeles kaheksa ettevõtet.

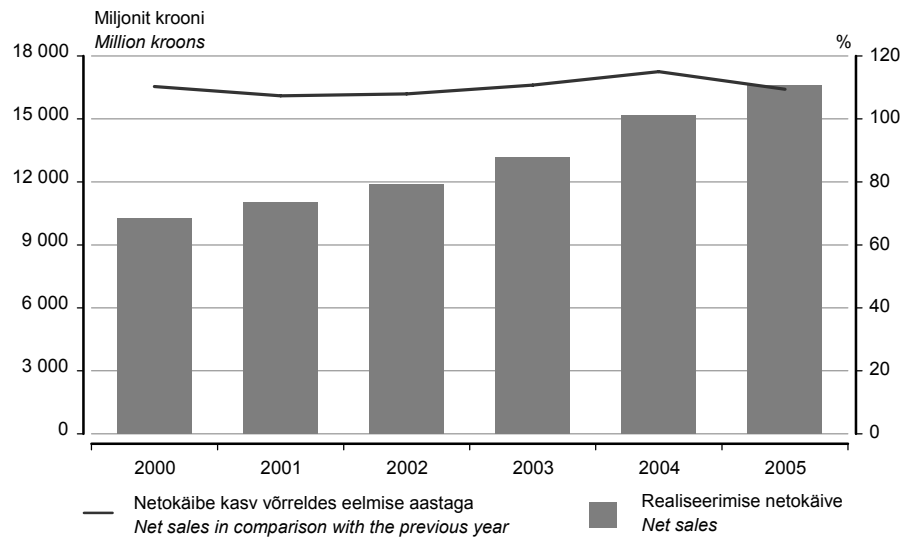
Ligi kolm neljandikku energeetikaettevõtetest olid väikesed ehk vähem kui 50 hõivatuga. Keskmisi ja suurettevõtteid (üle 49 hõivatut) oli 21, neis töötas tegevusala ligi 7000 hõivatust neli viiendikku. Energeetikas on tööhõive viimaste aastate jooksul pidevalt vähenenud, 2005. aastal oli hõivatuid ligi 500 vähem kui 2004. aastal. Seejuures vähenes tööhõive kõikides energeetika allharudes. Keskmiselt töötas tegevusala ettevõttes 37 inimest — üle kolme korra rohkem kui kõikides ettevõtetes keskmiselt.

Diagramm 1 **Energeetika põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
Diagram 1 *Main indicators of energy by size of enterprise, 2005*

2005. aastal oli energeetikaettevõtete realiseerimise netokäive ligi 17 miljardit krooni — 9% suurem kui 2004. aastal. See ei tulenenud ainult toodangu ja teenuste müügi kasvust, vaid kajastab 2004. aasta keskel toimunud Euroopa Liidu elektridirektiivi ja Eesti elektrituruseadusega seotud energiasüsteemi struktuuri muudatusi — elektrienergiat edastatakse ja jaotatakse ning müüakse eraldi. Auru- ja kuumaveevarustuse ettevõtete netokäive oluliselt ei muutunud. Kolm neljandikku realiseerimise netokäibest andsid avaliku sektori ettevõtted, ligi viiendikku välisomandis olevad ettevõtted. Eesti eraomanduses olevate ettevõtete osa realiseerimise netokäibes mõnevõrra vähenes ja hõlmas 6%.

Diagramm 2 **Realiseerimise netokäive, 2000–2005**
 Diagram 2 *Net sales, 2000–2005*

2005. aastal kiirenes töviljakuse kasv energiaettevõtete tegevusalal. Töviljakus (lisandväärtus hõivatu kohta) suurenes 178 000 krooni ehk 37%. Keskmine palgakulu töötaja kohta suurenes 9% ja oli kõigi ettevõtete keskmisest palgakulust ligi kolmandiku kõrgem.

Energieettevõtete tähelepanu on suunatud vaid oma põhitegevusele. Muude teenuste osutamine moodustas 2005. aasta müügitulust vaid 6%. Võrreldes eelmise aastaga suurenes mõnevõrra nii elektrienergia kui ka soojuste müük, kuigi elektrienergia tootmine vähenes 1% võrra. Kodumaine elektrienergia tarbimine suurenes aga 1,2% ehk 77 gigavatt-tundi, mille põhjustas jõudsalt kasvanud majandus. Samas vähenes elektrienergia müük mitteresidentidele 188 gigavatt-tundi võrra, sest lõpetati müük Venemaale.

Tabel 1 **Elektrienergia, 2000, 2002–2005**
 Tabel 1 *Electricity, 2000, 2002–2005*
 (gigavatt-tundi — gigawatt-hours)

	2000	2002	2003	2004	2005	
Brutotootmine (k.a elektriijaamade omatarve)	8 513	8 527	10 159	10 304	10 205	Gross production (including own use by power plants)
Netotootmine (v.a elektriijaamade omatarve)	7 591	7 634	9 101	9 232	9 114	Net production (excluding own use by power plants)
Tarbimine	5 422	5 686	6 013	6 326	6 403	Consumption
Kadu (elektrivõrkudes ja ettevõtete seadmetes)	1 240	1 258	1 192	1 112	1 103	Losses (in electric networks and equipment)
Ekспорт	1 303	1 102	1 989	2 141	1 953	Exports

2001. aastast alates toodetakse Eestis ka Rohelist Energias (taastuvenergiaallikatest toodetud elektrienergia). Viie aasta jooksul suurenes Rohelise Energia maht pea 20 korda ja seda eeskätt tuuleparkides toodetud energia tõttu. Kui 2001. aastal moodustas Rohelise Energia tootmine kõigest 0,1% Eestis tarbitavast elektrienergiast, siis 2005. aastal juba 1,2%. 2005. aastal tootsid hüdroelektriijaamad ja tuulikud 75 gigavatt-tundi elektrienergia — 2,5 korda rohkem kui aasta tagasi.

Puhaskasum

2005. aasta lõpetasid energiaettevõtted rekordilise 1,7 miljardi kroonise kasumiga, mis oli ligi kaks korda suurem kui 2004. aastal. Kasumi kasvu tingis peamiselt majanduse kasvu tõttu suurenenud toodangu müük ning elektrienergia tootmise ja jaotusvõrkude efektiivsuse suurenemine. Elektrivõrgu kadu oli 2005. aastal madalam kui kunagi varem. Euroopa Liidus võeti keskkonnapoliitika ühe rakendusena kasutusele heitelubadega kauplemise süsteem, mille raames Euroopa riikide ettevõtted kauplevad süsihappegaasi (CO₂) saastekvootidega.

Investeeringud ja kapitalirent

2005. aastal oli kvoodikaubanduse mõju energeetikaettevõtete kasumile ligi 500 miljonit krooni.

2005. aastal investeerisid energeetikaettevõtted põhivarasse 3,3 miljardit krooni — ligi kümnendiku rohkem kui 2004. aastal. Valdava osa investeeringutest tegid elektrienergiat tootvad ettevõtted — 2,7 miljardit krooni. 2002. aastast alates tegid tegevusala ettevõtted 13,5 miljardi krooni eest investeeringuid — 3,4 miljardit krooni aastas. 2005. aastal suunati kolm viiendikku investeeringutest hoonetesse ja rajatistesse, millest omakorda suurem osa läks uusehitusse. Suuremad investeerijad olid keskmised ja suured elektrienergia tootmise ja jaotamisega tegelevad ettevõtted. Nende investeeringud hõlmasid tegevusala investeeringutest neli viiendikku. Kasvutempo tagasid peamiselt mikroettevõtted: nende ligi 500 miljoni krooni eest tehtud investeeringud põhivarasse olid eelmisest aastast kolm neljandikku suuremad.

Diagramm 3 **Investeeringute struktuur, 2005**
Diagram 3 *Investments by kind of fixed assets, 2005*

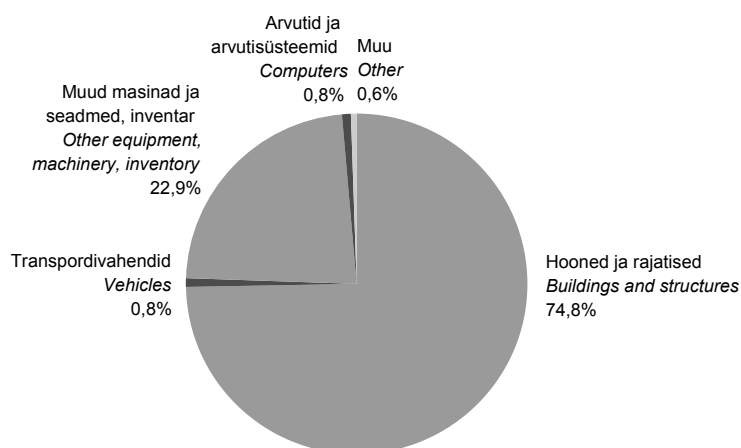
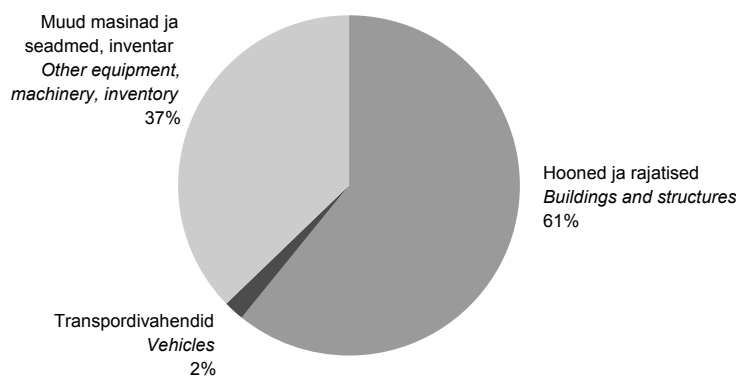

Diagramm 4 **Kapitalirendi struktuur, 2005**
Diagram 4 *Financial leasing by kind of fixed assets, 2005*

EHITUS

2005. aastal kasvas ehitus kiiremini kui Eesti majandus keskmiselt ning ületas teisi tegevusalasid nii ettevõtete arvu, rakendatud inimeste, kui ka ettevõtete varade ja tulude kasvutempo poolest. Üldine majanduskasv soodustas peamiselt siseturul põhineva ehitustegevuse arengut. Ehitusmahud on suurenenud elanike kasvavast nõudlusest tuleneva elamuehituse kasvu ja ettevõtete investeerimisaktiivsuse tõttu. 2005. aastal oli omal jõul tehtud ehitustööde kasv püsivhindades viiendiku võrra suurem kui aasta varem.

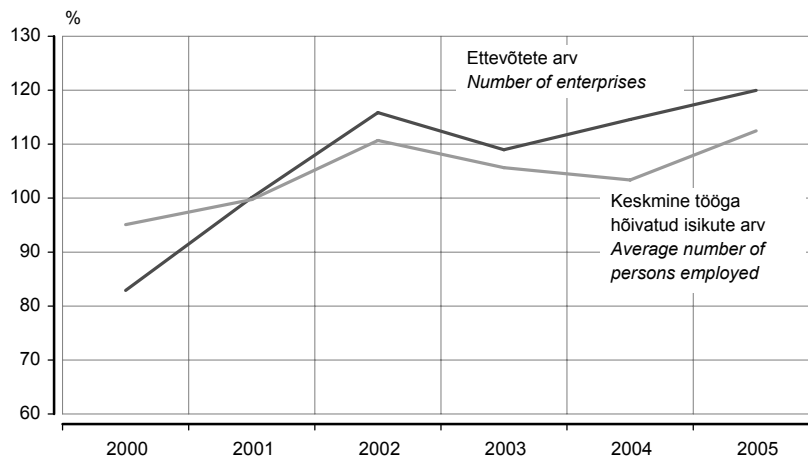
Ehitus on ettevõtete sektoris loodud lisandväärtuselt viies tegevusala ja annab sellest ligi kümnendiku. Võrreldes 2004. aastaga suurenes ehituse lisandväärtus 37%.

Ettevõtted

2005. aastal tegutses 3742 ehitusettevõtet — kümnendik kõigist ettevõtetest. Üldine majanduskasv soodustas ehitustegevuse laienemist ja uute töökohtade loomist. 2005. aastal tegutses ehituses üle 600 ettevõtte rohkem kui aasta varem. Kõigi tegevust alustanud või taasalustanud ettevõtete hulgas oli iga neljas tegev ehitustegevusalal.

Keskmiselt töötas ehitusettevõttes 11 hõivatut. Viimastel aastatel on ettevõtte keskmine suurus pidevalt vähenenud, sest tegevust on alustanud või taasalustanud peamiselt mikroettevõtted. 2005. aastal oli kolmveerand ehitusettevõtetest mikroettevõtted. Hõivatute arvu järgi tegutses ehituses keskmisi ja suurettevõtteid 136.

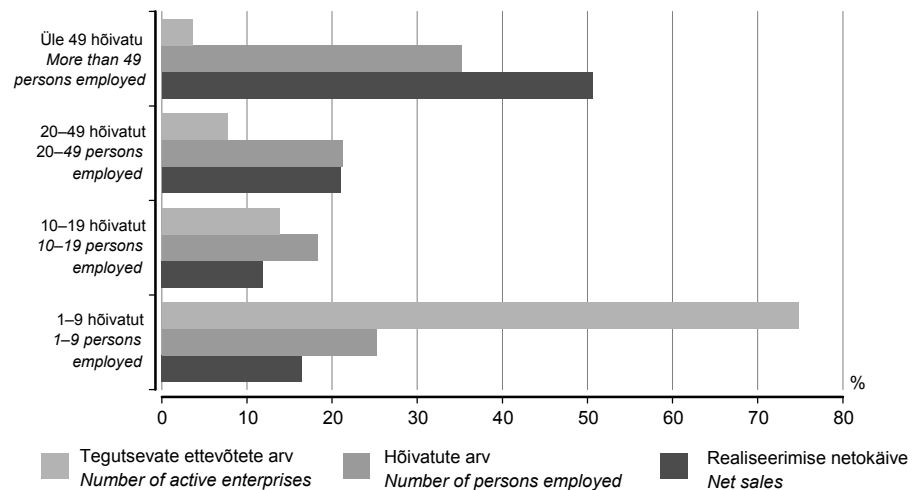
Diagramm 1 **Ehitusettevõtete arv ja tööhõive, 2000–2005**
 Diagram 1 *Number of construction enterprises and employment, 2000–2005*
 (muutus, protsenti — change, percentage)

Tööhõive

Ettevõtete arvu kasvuga kaasnes tööhõive suurenemine ehituses. Kui 2004. aastal oli iga kümnes ettevõttes loodud uus töökoht ehitusettevõttes, siis aasta hiljem juba iga kolmas. Viimastel aastatel on ehitus uute töökohtade loomisel edukaimaid tegevusalasid, kus töötas 2005. aastal üle 41 000 inimese — ligi kümnendik kõigist ettevõtluses hõivatud isikutest. Mikroettevõtetes sai tööd neljandik, keskmistes ja suurettevõtetes üle kolmandiku tegevusalal hõivatutest.

Diagramm 2 Ehituse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005
 Diagram 2 Main indicators of construction by size of enterprise, 2005

Realiseerimise netokäive

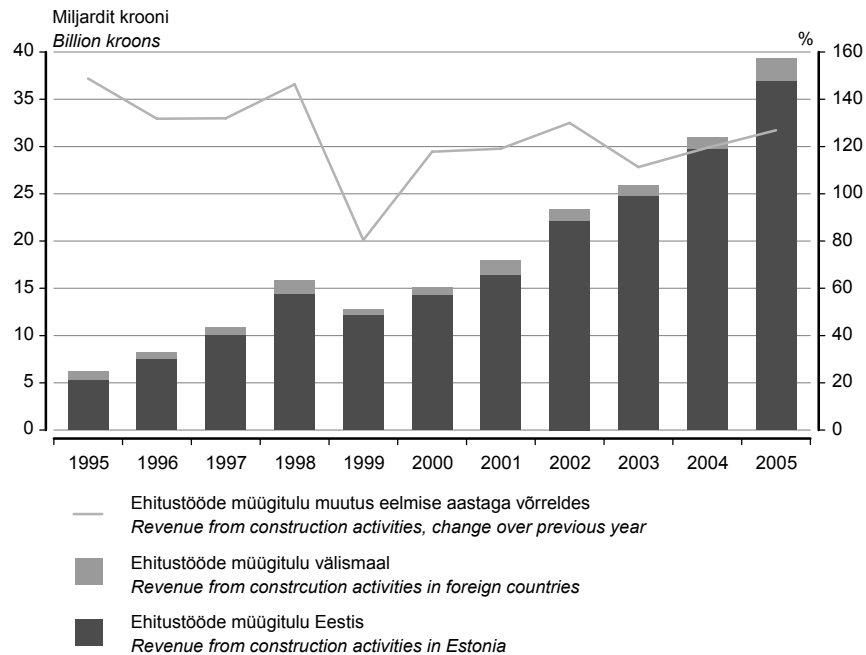
2005. aasta oli ehitusettevõtetele endiselt edukas. Pärast 1999. aasta majanduskriisi on ehitustegevus aasta-aastalt laienenud. Ehitusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2005. aastal ligi 42 miljardit krooni — neljandiku suurem kui aasta varem. Ehitusettevõtete tegevusvaldkonda kuulub hoonete ja rajatiste ehitustööde kõrval ka neisse seadmete paigaldamine ning ehitus- ja lammutusseadmete rentimine koos teenindava personaliga.

Põhilise osa müügitulust said ehitusettevõtted ehitustööde müügist, see tagas ka käibekasvu. Ehitustööde müügitulu oli 39 miljardit krooni, sellest üle poole andis uusehitus. Mikroettevõtete osa ehituskäibes oli 16%, keskmised ja suurettvõtted andsid sellest poole.

Ehitustööde müügitulu suurenes eelkõige tänu hoonete ehituse kiirele kasvule. Kaks kolmandikku tulust saadi hoonete ehitustöödest — ligi kolmandiku rohkem kui 2004. aastal. Rajatiste ehituse müügitulu suurenes võrreldes eelmise aastaga neljandiku.

2005. aastal hoogustus Eesti ettevõtete ehitustegevus ka välismaal. Väljaspool Eestit tehti 6% ehitustöödest — pisut enam kui viimaste aastate 4–5%. 2005. aastal müüdi välismaal ehitustöid üle 2 miljardi krooni eest — poole rohkem kui eelmisel aastal. Peale Baltimaade ja Venemaa on ehitustegevus vähesel määral laienenud ka Soome ja teistesse Põhjamaadesse.

Diagramm 3 **Ehitustööde müügitulu Eestis ja välismaal, 1995–2005**
 Diagram 3 *Revenue from construction activities in Estonia and in foreign countries, change over previous year, 1995–2005*

Omal jõul tehtud ehitustööd

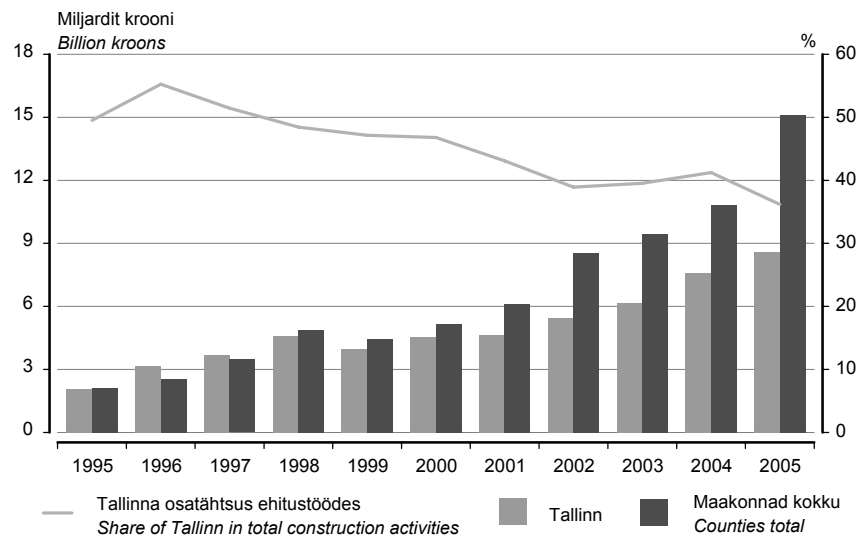
Peamiselt siseturule orienteeritud ehitustegevus tugineb Eesti üldisele majanduskasvule. Elanike suurenenud sissetuleku ja pankade soodsate laenuitingimuste tõttu on endiselt suurenenud nõudlus elamute järele. Ettevõtete edukas areng suurendab nende investeerimisvõimalusi ja mõjutab positiivselt ehitustegevust. 2005. aastal ehitasid ehitusettevõtted omal jõul Eestis ligi 24 miljardi krooni eest — püsivhindades viiendiku rohkem kui 2004. aastal. Mikroettevõtted andsid ehitustoodangust viiendiku — viis protsendipunkti enam kui suurettevõtted. Omal jõul tehtud ehitustöodes vähenes 100 ja enama hõivatuga ettevõtete panus võrreldes nende osaga ehitustegevuse müügitulusse, sest suuremad ettevõtted kasutavad rohkem alltöövõttu.

Ehitustegevus oli 2005. aastal keskmiselt 7,3% kallim kui aasta varem. Enim mõjutas ehitustöö hinnatõusu kallinenud tööjõud ja ehitusmasinad, mille hind oli keskmiselt kümnendiku kõrgem kui eelmisel aastal. Ehitusmaterjalide hinnad tõusid 2004. aastaga võrreldes keskmiselt 5,5%.

Ehitamine Tallinnas ja maakondades

Kui aastatel 1996–1997 ehitati rohkem Tallinnas, siis alates 1998. aastast on ehitustegevus aktiivsem olnud maakondades. Tallinna osatähtsus on ehitustöodes järjest vähenenud, 2005. aastal oli see peaaegu kolmandik. Tallinnas tehti ehitustöid 8,6 miljardi krooni eest — püsivhindades vaid 5% rohkem kui 2004. aastal. Kui Tallinnas ehituse kasvutempo eelmise aastaga võrreldes aeglustus, siis maakondades ehitusmahu kasv kiirenes ja oli püsivhindades 30%. Maakondadest oli kõige aktiivsem ehitustegevus Harju maakonnas, kus ehitati 4,7 miljardi krooni eest — püsivhindades 76% rohkem kui 2004. aastal. Kui Harju maakonna ehitustööde maht oli 2005. aastal viiendik kõigist ehitustöödest, siis Ida-Viru maakonnas tehti neist kümnendik.

Diagramm 4 **Ehitamine Tallinnas ja maakondades, 1995–2005**
 Diagram 4 **Construction in Tallinn and in counties, 1995–2005**

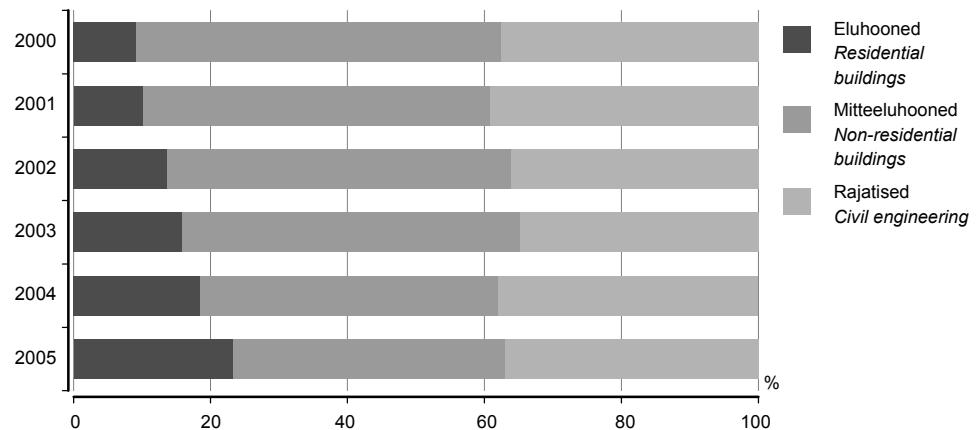
Järgnesid Tartu ja Pärnu maakond, kus tehti vastavalt 8% ja 7% ehitustöödest. Teistes maakondades jäi ehitustööde osatähtsus kogu ehitusmahus 1–3% tasemele. Ida-Virumaal oli ehitustegevus seotud peamiselt töödega tööstushoonetes, teedel jm rajatiste ehituses. Elanike suurenenud võimalused elamistingimuste parandamiseks on hoogustanud nii Tartu kui Pärnu kinnisvaraturgu, see tagas eluhoonete ehituse kasvu. 2005. aastal valminud tähtsamatest objektidest võib nimetada Jõhvi kontserdimaja, KUMU hoonet Tallinnas, Tartu Kaubamaja, Kalevi veekeskust, Sillamäe sadamat. Valminud on mitmed tööstus- ja laohooned Harjumaal, vee- ja kanalisatsioonisüsteemid maakondades, peale endiselt aktiivse elamuehituse on suurenenud ka sotsiaal- ja munitsipaalrajatiste ehitus.

Hoonete ja rajatiste ehitamine

Alates 2000. aastast on aktiivse elamuehituse tõttu järjest suurenenud eluhoonete osatähtsus ehitustöödes. 2005. aastal ehitati eluhooneid 5,5 miljardi krooni eest — jooksevhindades 62% rohkem kui aasta varem. Ehitustöid tehti peamiselt korterelamutes. Mitteeluhoonete ehitusmahud kasvasid märksa aeglasemalt, neid ehitati jooksevhindades 17% rohkem kui aasta varem. 2005. aastal olid suuremad ehitusmahud tööstus- ja laohoonetel, ühiskasutatavatel meelelahutus-, haridus-, tervishoiu- jm avalikel hoonetel, büroo- ja haldushoonetel, aga ka muude mitteeluhoonete alla klassifitseeritud põllumajandushoonetel, mida ehitatakse Euroopa Liidu kaasrahastamise abiga.

Rajatise ehitati 2005. aastal ligi 9 miljardi krooni eest — jooksevhindades neljandiku enam kui aasta varem. Rajatiste ehitustöödest hõlmasid ligi poole transpordirajatised, peamiselt teede ja tänavate hooldusremont ja rekonstrueerimine. Suur osatähtsus rajatiste ehitusmahudes oli ka torujuhtmete ning side- ja elektriliinide paigaldamisel. Et saavutada vastavus Euroopa Liidu energeetika valdkonna õigusaktide ja strateegiliste eesmärkidega, on energeetikaettevõtted teinud investeeringuid elektrivõrkude ehitusse, remonti ja hooldusse. Uute elamupiirkondade ja tööstusparkide rajamine on suurendanud veevarustuse, kanalisatsiooni välis- ja sisevõrkude ehitusega ning küttesüsteemide paigaldusega, samuti telekommunikatsioonivõrkude ehituse ja hooldusega seotud tööde mahtu.

Diagramm 5 **Ehitamine ehitise tüübi järgi, 2000–2005**
 Diagram 5 *Construction production by type of construction, 2000–2005*

Tabel 1 **Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd ehitise tüübi järgi, 2000–2005**
 Tabel 1 *Construction production in Estonia by type of construction, 2000–2005*
 (miljonit krooni — million kroons)

Ehitise tüüp	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Type of construction
Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd	9 689	10 755	13 984	15 595	18 430	23 684	Construction production in Estonia
Eluhooned	885	1 099	1 926	2 487	3 410	5 527	Residential buildings
ühe- ja kahepereelamud	305	353	586	777	801	1 225	one- and two-family houses
ridaelamud	72	104	202	137	166	263	terraced houses
korterelamud	406	522	933	1 423	2 315	3 814	blocks of flats
sotsiaalhoolekandeasutused ja ajutise elamise majad	102	119	205	150	128	225	social welfare institutions and premises for temporary accommodation
Mitteeluhooned	5 159	5 443	7 002	7 680	8 025	9 405	Non-residential buildings
büroo- ja haldushooned	905	966	1 175	1 362	1 336	1 742	office buildings
kaubandus- ja teenindushooned	815	865	1 342	1 492	1 282	1 061	commercial and service buildings
hotellid, samalaadsed majutus- ja toitlustushooned	725	438	520	603	445	553	hotels and similar buildings for accommodation and catering services
transpordi- ja sidehooned	259	192	250	373	330	343	transport and communication buildings
tööstus- ja laohooned	1 299	1 466	1 885	2 107	2 251	2 370	industrial buildings and warehouses
ühiskasutatavad meelelahutus-, haridus-, tervishoiu- jm avalikud hooned	927	1 126	1 345	1 243	1 720	2 134	public entertainment, educational, hospital and institutional care buildings
muud mitteeluhooned	229	390	484	501	661	1 202	other non-residential buildings
Rajatised	3 645	4 213	5 055	5 428	6 995	8 752	Civil engineering works
torujuhtmed, side- ja elektriliinid	1 452	1 807	2 022	2 073	2 583	3 465	pipelines, communication and electricity lines
heitvee- ja jäätmekäitlusrajatised	235	150	214	310	380	518	constructions for sewerage and waste treatment
transpordirajatised	1 434	1 602	2 223	2 423	3 282	3 732	roads, streets and other constructions for transport services
muud rajatised	524	655	597	621	749	1 037	other civil-engineering works

Eluruumide ja mitteeluhoonete uusehitus^a

Hoonete uusehituse mahud olid 2005. aastal üle poole ehituse kogumahtudest. Alates madalaima elamuehitustasemega 2001. aastast on uute eluruumide ehitus pidevalt suurenenud. 2005. aastal lubati Ehitisregistri andmetel kasutusse ligi 4000 eluruumi pinnaga 325 600 ruutmeetrit — üle neljandiku rohkem kui eelmisel aastal ja üle kuue korra rohkem kui 2001. aastal. Kolmveerand uutest eluruumidest paiknes enamasti 3–5-korruselistes korterelamutes. 2005. aastal hakkas suurenema ka eluruumide ehitamine kõrgematesse hoonetesse. Tubade arvu järgi olid endiselt populaarseimad 2-toalised korterid.

^a Ehitisregistri andmed

Suurem nõudlus oli ka 3-toaliste eluruumide järele. Eluruumide keskmine suurus on järjest vähenenud, sest enne 2000. aastate algust eelistatud ühepereelamute ehituse asemel on ülekaalus korterelamute rajamine. 2005. aastal oli eluruumide keskmine suurus 83 ruutmeetrit — neljandiku väiksem kui 2001. aastal.

Elamuehitus oli püsiva nõudluse tõttu aktiivne nii Tallinnas kui ka selle lähipiirkonnas. Ka Tartus ja Pärnus on kinnisvara arendustegevus hoogustunud. Endiselt on nõudlus uute eluruumide järele, seda kinnitab üle 9000 väljastatud ehitusloa 2005. aastal.

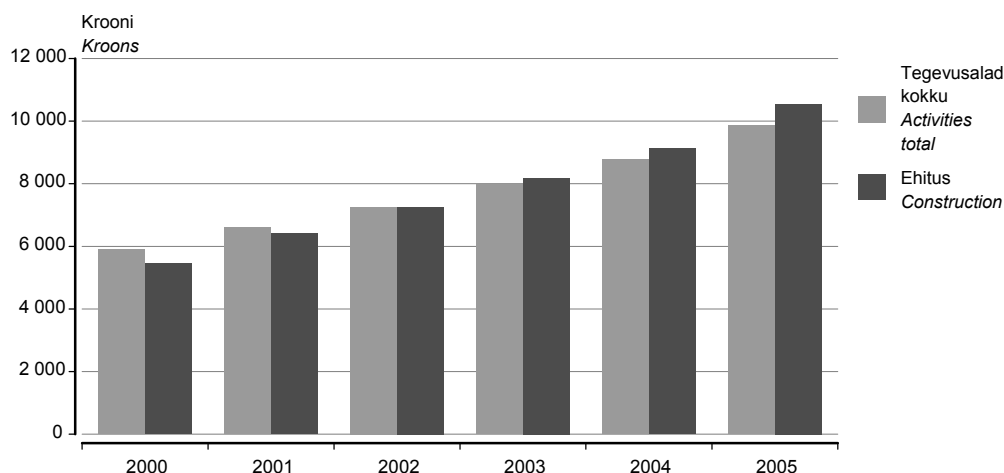
Ehitisregistri andmetel lubati 2005. aastal kasutusse 1282 uut mitteeluhoonet — ligi 300 võrra vähem kui eelmisel aastal. Enim lisandus uut kaubandus- ja toitlustuspinda, aga ka põllumajanduslikuks otstarbeks kasulikke pinda.

2005. aastal väljastati ehitusloa 2417 mitteeluhoonet ehitamiseks — 500 võrra rohkem kui eelmisel aastal. Ehitatavate mitteeluhoonete kavandatud kasulik pind on 976 500 ruutmeetrit ja kubatuur 6,5 miljonit kuupmeetrit.

Tootlikkus

2005. aastal kaasnes ehitustegevuse kiire kasvuga ka tootlikkuse suurenemine. Ehituses hõivatute keskmine töövõljalikus lisandväärtuse alusel oli 208 000 krooni — ligi viiendik enam kui 2004. aastal. Töövõljalikusest pisut kiiremini suurenes tunnitootlikkus — töötunnis toodeti 22% rohkem lisandväärtust kui aasta varem. Töökulude tootlikkuse, s.t. tööjõukulukrooni kohta toodetud lisandväärtuse kasv jäi 5% tasemele.

Diagramm 6 **Keskmine tööjõukulu hõivatu kohta kuus, 2000–2005**
Diagram 6 *Average personnel expenses per person employed per month, 2000–2005*

Tööjõukulud

2005. aastal kasvasid tööjõukulud ehituses eelmise aastaga võrreldes 14% — protsendipunkti võrra vähem kui eelmisel aastal ja 12 protsendipunkti aeglasemas tempos kui käibekasv. Ehitajate keskmine tööjõukulu kuus ületas 10 000 krooni, s.o. ligi 700 krooni kõrgem kui kõigi ettevõtete keskmine. Eelmise aastaga võrreldes suurenes keskmine tööjõukulu ehituses 1400 krooni võrra. Keskmine tööjõukulu kuus oli suurem keskmistes ja suuretettevõtetes ning ulatus 17 000 kroonini.

Puhaskasum

Ehitusettevõtted lõpetasid 2005. aasta läbi aegade suurima kasumiga — 2,8 miljardit krooni. Eelmise aastaga võrreldes oli kasum miljard krooni suurem. Suurimad puhaskasumitootjad olid ka kasumlikumalt töötavad mikroettevõtted. Ehitusettevõtete keskmine käibe puhaskasum oli 2005. aastal 6,7% — üle ühe protsendipunkti rohkem kui eelmisel aastal. Mikroettevõtetes ulatus see 9%-ni. Kõigi ettevõtete keskmise käibe puhaskasumiga võrreldes oli ehitusettevõtete näitaja pisut madalam — seda mõjutas ehitusmaterjalide hinnatõus ja tööjõu kallinemine.

Vara

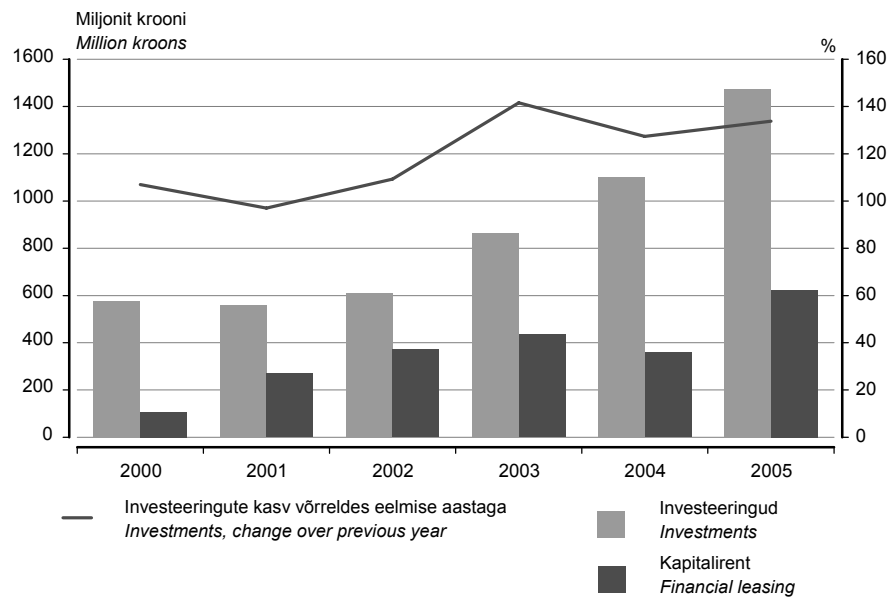
2005. aasta lõpul olid ehitusettevõtete varad kolmandiku suuremad kui aasta algul ja nende väärtus oli ligi 19 miljardit krooni. Kõigist ettevõtete varadest kuulus ehituses tegutsevatele vaid 4%. Ehitusettevõtted on varade väärtuselt tegevusaladest väiksemate hulgas — neil on keskmiselt poole vähem vara kui Eesti ettevõtetel keskmiselt. Tegevuse omapärast lähtuvalt on ehitusettevõttele omane ka väiksem põhivara osatähtsus varades, see ulatub

kolmandikuni. 2005. aastal suurenes ettevõtete käibevara põhivarast kiiremini, seda mõjutas nii lühiajaliste nõuete kui raha kiire kasv. Seetõttu suurenes käibekapital ligi kaks kolmandikku ja paranes ehitusettevõtete maksevõime. Põhivara suurenes ehituses aastaga 12 protsendipunkti aeglasemalt kui käibevara — 28%. Põhivara kasvu mõjutas materiaalse põhivara soetamine, milles oli põhiosa masinatel, seadmetel ja inventaril. Materiaalsest põhivarast kiiremini suurenesid ehitusettevõtete pikaajalised finantsinvesteeringud peamiselt tütar-, sidus- ja teistes ettevõtetes osalemise kasvu tõttu ning kinnisvarainvesteeringud, kuid nende osatähtsus varades on väike. Ehitusettevõtete viimaste aastate suured kasumid on kiirendanud nende omakapitali kasvu. 2005. aastal suurenes omakapital kolmandiku võrra. Samuti kasvasid küllalt kiiresti kohustused. Ehitusettevõtted võtsid 2005. aastal rohkem pikaajalisi kohustusi — aasta lõpul olid need 69% suuremad kui aasta algul. Ehitusettevõtete soliiduskordaja püsib 50% juures.

Investeeringud põhivarasse

Ehitusettevõtete 2005. aasta investeeringud ulatusid ligi 1,5 miljardi kroonini ning ületasid eelmise aasta investeeringuid kolmandiku võrra. Ehitusettevõtted on tagasihoidlikud investeerijad. Nende investeeringud hõlmasid kõigi ettevõtete investeeringutest põhivarasse vaid 4% — pisut enam kui eelmiste aastate 2–3%. Ehitusettevõtted soetasid tegevusele omaselt peamiselt masinaid, seadmeid ja inventari. Kui kõigi ettevõtete koguinvesteeringutest hõlmas ehitiste soetamine, ehitamine ja rekonstrueerimine poole, siis ehitusettevõtete puhul oli see vaid veidi üle neljandiku. Kõige kiiremini suurenesid maasse tehtud investeeringud, need olid poole suuremad kui aasta varem.

Diagramm 7 **Ehitusettevõtete investeeringud ja kapitalirent, 2000–2005**
 Diagram 7 *Investments of construction enterprises and financial leasing, 2000–2005*

Kapitalirent

2005. aastal suurenes kapitalirendi kasutamine ehitusettevõtetes oluliselt. Kapitalirendiga omandatud põhivara väärtus ületas 623 miljonit krooni — 2004. aastaga võrreldes 73% rohkem. Kapitalirendiga soetasid ehitusettevõtted peamiselt masinaid, seadmeid ja inventari ning transpordivahendeid.

Diagramm 8 **Investeeringute struktuur, 2005**
 Diagram 8 *Investments by kind of fixed assets, 2005*

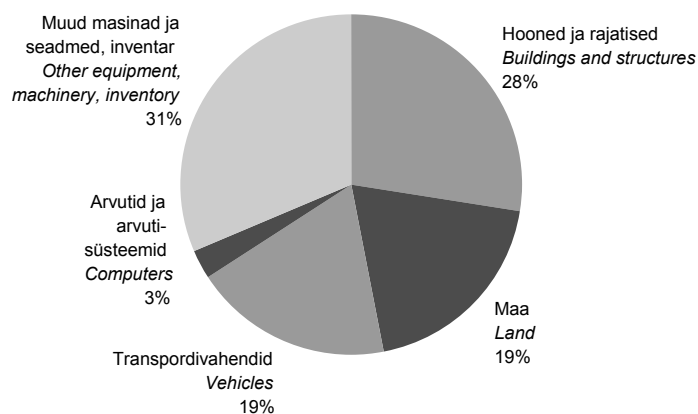
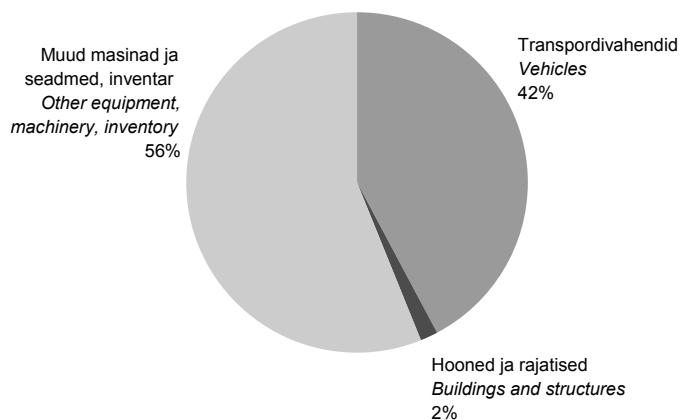

Diagramm 9 **Kapitalirendi struktuur, 2005***
 Diagram 9 *Financial leasing by kind of fixed assets, 2005*

KAUBANDUS

Kaubandus on suurim tegevusala tegutsevate ettevõtete arvult ning realiseerimise netokäibelt. Kaubanduses tegutses ligi kolmandik ettevõtetest ja nende osa kõigi ettevõtete käibes oli üle 40% ja lisandväärtusest üle viiendiku.

Kaubandust iseloomustas 2005. aastal stabiilne areng: kasvasid käive ja lisandväärtus, jätkus ka investeringute kasv.

Ettevõtted ja tööhõive

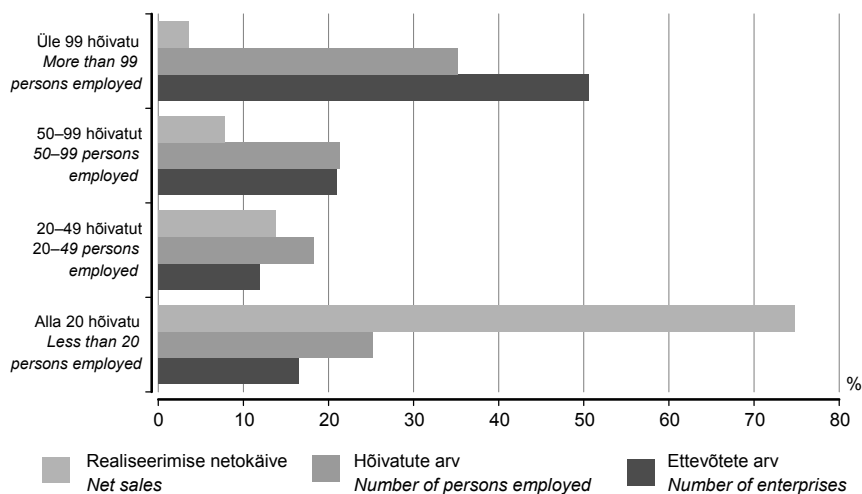
Kaubandustegevus on mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük; hulgi- ja vahenduskaubandus; jaekaubandus; isiklike tarbeesemete ja kodumasinade parandus.

2005. aastal tegutses kaubanduses 13 360 ettevõtet, mis hõlmas kõigist ettevõtetest 32%.

Kaubandusettevõtted on enamasti väikesed. Keskmiisi ja suurettevõtteid oli 2005. aastal alla 2%, kuigi nendes töötas kolmandik kaubanduses hõivatud isikutest.

Kokku töötas kaubandusettevõtetes 94 100 inimest ehk üle viiendiku ettevõtluses hõivatutest. Hõivatute arv kaubanduses suurenes aastaga 2% üle 19 töötajaga ettevõtete arvult, suurenedes nendes 10% võrra. Väiksemates ettevõtetes hõivatute arv vähenes 5%. Keskmiselt töötas kaubandusettevõttes 7 inimest, see näitaja on olnud viie viimase aasta jooksul muutumatu. Enim andsid tööd jaekaubandusettevõtted, kus töötas 46% kaubanduses hõivatutest. Tööhõive veidi suurenes jae- ja hugikaubanduses, mõlemas 2% võrra. Sõidukikaubandusettevõtetel (mootorsõidukite ja mootorrataste müügi, hoolduse ja remondi ning mootorikütuse jaemüügi ettevõtted) jäi püsima ligikaudu eelmise aasta tasemele.

Diagramm 1 **Kaubanduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
Diagram 1 *Main indicators of trade by size of enterprise, 2005*

Lisandväärtus ja tööviljakus

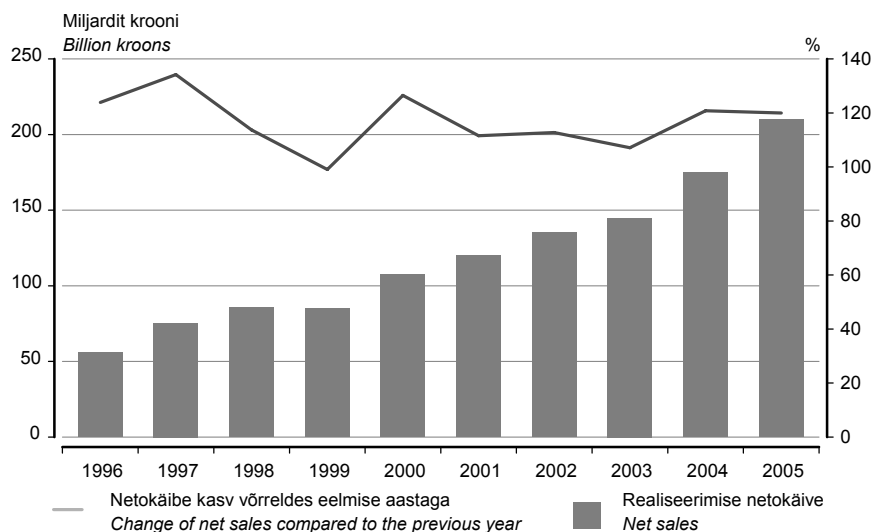
Kaubandusettevõtted andsid viiendiku ettevõtete loodud lisandväärtusest — töötleva tööstuse järel oli kaubandus lisandväärtuse tootjana endiselt teisel kohal. Kaubandusettevõtetes loodud lisandväärtus kasvas eelmise aastaga võrreldes 15%. 2005. aastal aeglustus lisandväärtuse kasv kõikides kaubandustegevusaladel. Jaekaubanduse lisandväärtuse kasv oli 3 protsendipunkti ettevõtluse keskmisest kasvust kiirem, hulgi- ja sõidukikaubandusettevõtetel jäi veidi alla Eesti keskmisele kasvutempole.

Keskmiselt tootis üks kaubandusettevõtte lisandväärtust 1,5 miljonit krooni. Tööga hõivatut kohta loodi lisandväärtust keskmiselt 218 900 krooni, mis oli ainult 3% ettevõtete keskmisest tööviljakust väiksem. Aastaga suurenes tööviljakus kaubanduses 13%, s.o ettevõtete keskmisega samas tempos. Hugikaubanduse tööviljakus (302 500 krooni) ületas üle kahe korra jaekaubandusettevõtete ja neljandiku võrra sõidukikaubandusettevõtete tööviljakust.

Realiseerimise netokäive

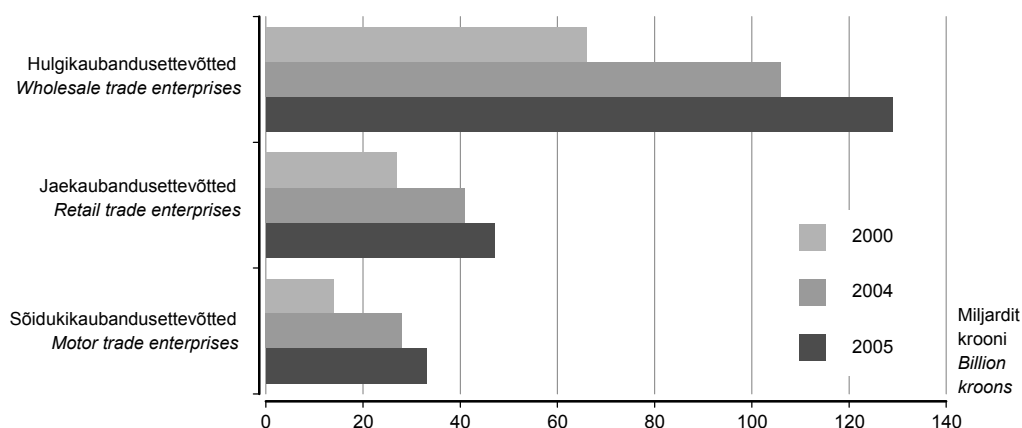
Kaubandusettevõtete realiseerimise netokäive kasvas 2005. aastal viiendiku võrra, samas tempos kui eelmisel aastal, ulatudes 210 miljardi kroonini. Kaubandus on suurim tegevusala realiseerimise netokäibelt, andes ettevõtete netokäibest 42%.

Diagramm 2 **Realiseerimise netokäive, 1996–2005**
 Diagram 2 *Net sales, 1996–2005*

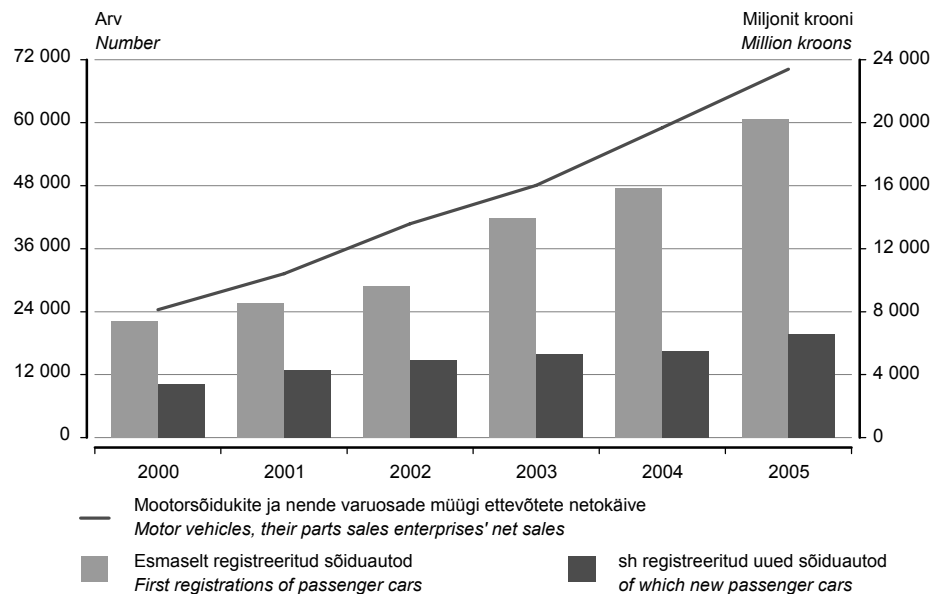
2005. aasta oli edukas kõigile kaubandustegevusaladele. Suurim käibe kasv oli hulgikaubandusettevõtetel, kelle käive suurenes aastaga 23% võrra. Suurema osatähtsuse tõttu (62%) moodustas hulgikaubanduse juurdekasv kogu kaubanduse käibe kasvust üle kahe kolmandiku. Jaekaubandusettevõtted andsid kaubandusettevõtete käibest 23%, 15% rohkem kui eelmisel aastal. Sõidukikaubandusettevõtete käive suurenes aastaga 18%, hõlmates kaubandusettevõtete käibest 16%.

Diagramm 3 **Kaubandusettevõtted netokäibe järgi, 2000, 2004, 2005**
 Diagram 3 *Trade enterprises by net sales, 2000, 2004, 2005*

Sõidukikaubandusettevõtete käibe suurenemist mõjutasid mootorikütuse hinnatõus ning nii uute kui ka kasutatud autode edukas müük. Autoregistrikeskuse admetel võeti esmakordselt arvele 2005. aastal üle neljandiku võrra enam sõiduautosid kui aasta varem. Ligi kolmandik nendest olid uued. Uute autode müük suurenes peaaegu viiendiku võrra.

Diagramm 4 **Esmaselt registreeritud sõiduautod ja realiseerimise netokäive, 2000–2005**
 Diagram 4 *First registrations of passenger cars and net sales, 2000–2005*

Allikad: Autoregistrikeskus, Statistikaamet.
 Sources: *Estonian Motor Vehicle Registration Centre, Statistics Estonia.*

Netokäive tööga hõivatu kohta oli 2 232 000 krooni, mis oli ligi kaks korda suurem ettevõtete keskmisest.

Tööjõukulud

Kaubanduse tööjõukulud moodustasid kõikidest kuludest ainult 5%. See on väiksem osatähtsus ettevõtluses.

Kaubanduse keskmised tööjõukulud hõivatu kohta moodustasid 115 tuhat krooni, 15% suurem kui eelmisel aastal. Kaubanduses vedasid palkade kasvu edukas automüük ning hulgikaubandus. Hulgikaubandusettevõtetes ning automüügiettevõtetes ületas tööjõukulu hõivatu kohta ettevõtete keskmist. Jaemüüjad jäid kaubanduses kõige madalamalt tasustatuteks.

Puhaskasum

Kaubandus oli puhaskasumi poolest kinnisvara, rentimise ja äritegevuse tegevusala järel teisel kohal. Kaubandusettevõtted lõpetasid 2005. aasta viimaste aastate suurima, 8,3 miljardi kroonise kasumiga, mis oli 14% suurem kui aasta tagasi. Kõik kaubanduse tegevusalad olid kasumis, kuigi võrreldes eelmise aastaga aeglustus puhaskasumi kasv. 70% puhaskasumist teenisid hulgikaubandusettevõtted. Puhaskasumi kasv oli kõige kiirem jaekaubanduses (28%).

Kasumiga lõpetasid 2005. aasta kolm neljandikku kaubandusettevõtetest, sama palju kui eelmisel aastal.

Kaubandusettevõtete käibe puhaskasumiprotsent (4%) oli mõnevõrra väiksem kui eelmisel aastal. Vaatamata puhaskasumi kiirele kasvule jäi kaubanduses käibe puhaskasumiprotsent 2 korda kõigi ettevõtete keskmisele alla. Jaekaubanduses suurenes käibe puhaskasumiprotsent 0,4 protsendipunkti, hulgi- ja sõidukikaubandusettevõtetes käibe puhaskasumiprotsent vähenes. Kaubanduses suurim puhaskasumiprotsent oli hulgikaubandusettevõtetel (4,5%) ja väiksem mootorikütuse jaemüügi ettevõtetel (0,9%). Selle põhjuseks võib jätkuvalt tuua suhteliselt väikest marginaali kütuse müügil võrreldes teiste kaubandustegevusaladega.

Kaubanduslik marginaal

Kaupade müügi marginaal (kaubanduslik juurdehindlus) püsis viimastel aastatel keskmiselt 20% piires, vähenedes 2005. aastal protsendipunkti võrra hulgimüüjate ning mootorikütuse jaemüüjate arvelt. Jaekaubandusettevõtetel juurdehindlus isegi veidi suurenes. Suurtel jaekaubandusettevõtetel, eriti kaubanduskettidel, on kaubanduslik marginaal enamasti väiksem. Suurematel ettevõtetel on suurem efektiivsus, aga ka suuremad võimalused mõjutada tarnijaid. Suurte jaekaubandusettevõtete juurdehindlus on keskmiselt 9% võrra madalam kui väiksematel ettevõtetel.

Keskmisega võrreldes oli kõige väiksem juurdehindlus mootorsõidukite ja mootorikütuse müügil. Aastaga langes juurdehindlus mootorikütuse jaemüügil veelgi 1,5 protsendipunkti võrra, mida mõjutas suurel määral mootorikütuse sisseostu kõrge hind. Kõige suurem juurdehindlus oli tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite jae- ja hulgimüügis. Nende kaupade jaemüüjad suurendasid juurdehindlust 7,8 protsendipunkti võrra, hulgimüüjatel juurdehindluse kasv oli tagasihoidlikum. Toidukaupade osas juurdehindlus viimastel aastatel ei ole peaaegu muutunud.

Tabel 1 Kaupade müügi marginaal (juurdehindluse protsent), 2004, 2005

Tabel 1 Trade marginal, 2004, 2005

Tegevusala	2005	2004	Economic activities
Kaubandus KOKKU	18,8	19,6	Trade TOTAL
Mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	12,5	13,5	Sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel
mootorsõidukite müük	11,0	10,8	sale of motor vehicles
mootorsõidukite osade ja lisaseadmete müük	30,6	32,0	sale of motor vehicle parts and accessories
mootorikütuse jaemüük	8,5	10,0	retail sale of automotive fuel
Hulgikaubandus	17,7	18,9	Wholesale trade
toidukaupade hulgimüük	15,1	15,2	wholesale of food
tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite hulgimüük	38,7	35,1	wholesale of textiles, clothing and footwear
muude majatarvete hulgimüük	27,1	29,6	wholesale of other household goods
Jaekaubandus	26,5	25,8	Retail trade
toidukaupade jaemüük spetsialiseeritud ja spetsialiseerimata kauplustes	17,4	17,7	retail sale of food, beverages and tobacco in specialised and in non-specialised stores
tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite jaemüük	73,9	66,1	retail sale of textiles, clothing and footwear
muude majatarvete jaemüük	33,6	30,2	retail sale of other household goods

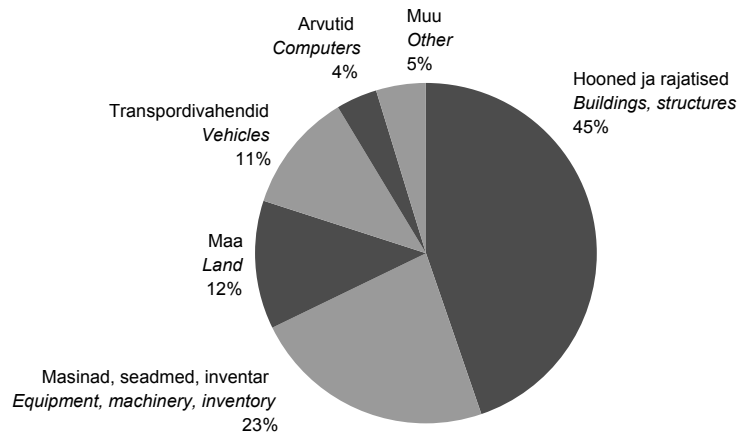
Investeeringud põhivarasse

Viimaste aastate hea kasum võimaldas kaubandusettevõtetel suurendada investeeringuid. 2005. aastal investeerisid kaubandusettevõtted materiaalsesse põhivarasse 5,3 miljardit krooni ehk 16% rohkem kui eelmisel aastal. Kaubandusettevõtted tegid kõigist ettevõtete investeeringutest 15%. Investeeringute kasv oli kõige kiirem jaekaubanduses (42%). Jätkus uute kaupluste ehitamine ja olemasolevate rekonstrueerimine. Sõidukikaubandusettevõtted suurendasid investeeringuid kümnendiku võrra, kusjuures automüüjad investeerisid 1,8 korda rohkem kui eelmisel aastal, aga mootorikütuse jaemüüjad vähendasid investeeringuid poole võrra. Sarnaselt eelmiste aastatega kasvasid investeeringud hulgikaubanduses tagasihoidlikult — 5%.

Enim investeeriti ehitistesse, millest omakorda üle poole läks uusehitusse ja ehitiste rekonstrueerimisse, 23% investeeringutest kulutati seadmete ja inventari soetamiseks, 12% maa soetamiseks ja 11% transpordivahenditesse.

Diagramm 5 Investeeringud põhivara liigi järgi, 2005

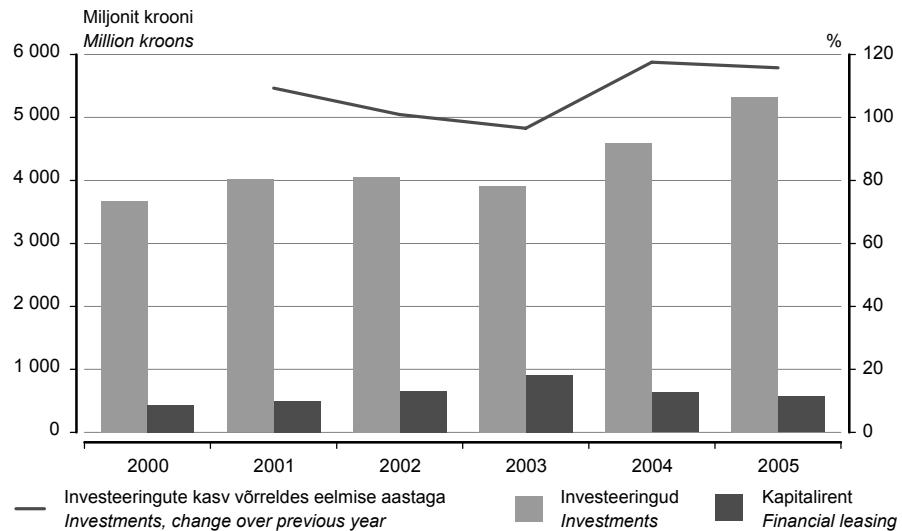
Diagram 5 Wholesale sales of wholesale trade enterprises by commodity group, 2005

Kapitalirent

Kapitalirendiga omandati põhivara 569 miljoni krooni väärtuses — kümnendiku võrra vähem kui eelmisel aastal. Vähenemine toimus kinnisvara objektide arvelt. Samal ajal seadmeid ja masinaid soetati kolmandiku võrra rohkem, transpordivahendite soetamine kapitalirendilepinguga jäi peaaegu eelmise aasta tasemele. Kapitalirendiga omandatud varast hõlmasid ligi kaks kolmandiku transpordivahendid ja kolmandiku masinad ja seadmed.

Diagramm 6 **Investeeringud ja kapitalirent kaubanduses, 2000–2005**
 Diagram 6 **Investments and financial leasing, 2000–2005**

Jaekaubandus

Jaekaubanduse käibe kiire kasvu põhjustasid nii kasvanud elanikkonna ostujõud kui ka soodsad laenu- ja liisingutingimused. Viimastel aastatel on avatud jätkuvalt uusi kaubanduskeskusi ja kauplusi.

Jaekaubandusettevõtted ning mootorsõidukite ja mootorikütuse müügi ettevõtted müüsid kaupa jae 54 miljardi krooni eest. 2005. aastal suurenes jaemüük eelmise aastaga võrreldes 17%. Konkurentsiturve jaekaubanduses aeglustas mõnevõrra jaemüügi kasvutempot eelmise aastaga võrreldes.

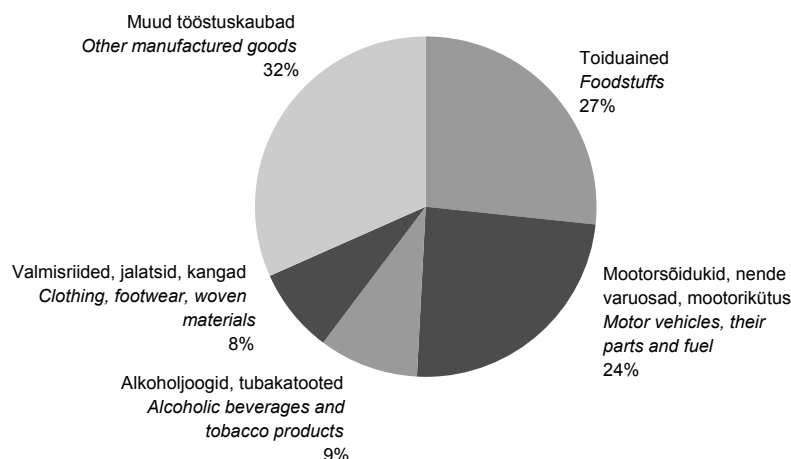
Jaemüük kasvas kiiremini keskmistes ja suurtes ettevõtetes. Kui keskmistes ja suurtes ettevõtetes kasvas jaemüük peaaegu neljandiku, siis väiksemates ettevõtetes ainult 8%. Keskmiste ja suurte jaekaubandusettevõtete turuosa suurenes aastaga 55%-st 58%-ni.

Tegevusalade kaupa suurenes kaupade jaemüük kiiremini majatarvete, kodumasinate, rauakaupade ja ehitusmaterjali kauplustes ning tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite kauplustes. Mõlemas tegevusalas kasvas jaemüük ligikaudu kolmandiku. Mootorikütuse jaemüügi ettevõtted suutsid suurendada jaemüüki üle neljandiku võrra ja seda peamiselt tänu kütuse hinna tõusule. Spetsialiseerimata toidukauplused andsid 38% kogu jaemüügist ning jaemüük kasvas neis 15%. Apteegid ning kosmeetika ja tualetitarvete jaemüügi kaupluste läbimüük muutis 2005. aastal viimaste aastate kasvu trendi, jaemüük vähenes 7% võrra.

Jaemüügi kasvu mõjutas ka hinnatõus. 2005. aastal suurenesid kaupade hinnad 4%. Toidukaubad kallinesid 3,7%, tööstuskaubad 4,3%. Kaupade tarbijahinnaindeksit mõjutasid peamiselt 2005. aastal võrreldes 2004. aastaga mootorikütuse 20%-ne kallinemine. Kaupade jaemüük püsivhindades suurenes aastaga 12%, mis on eelmise aasta kasvust 5 protsendipunkti aeglasem.

2005. aastal oli jaekaubandusettevõtete müüdud kaupade hulgas toidukaupu 36% ja tööstuskaupu 64%. Toidukaupade jaemüük suurenes püsivhindades 9%, tööstuskaupade jaemüük 14%. Keskmisest enam suurenes valmisriiete, jalatsite ja kangaste müük (16%).

Diagramm 7 **Jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük kaubagrupi järgi, 2005**
 Diagram 7 *Retail sales of retail trade enterprises by commodity group, 2005*

Hulgikaubandus

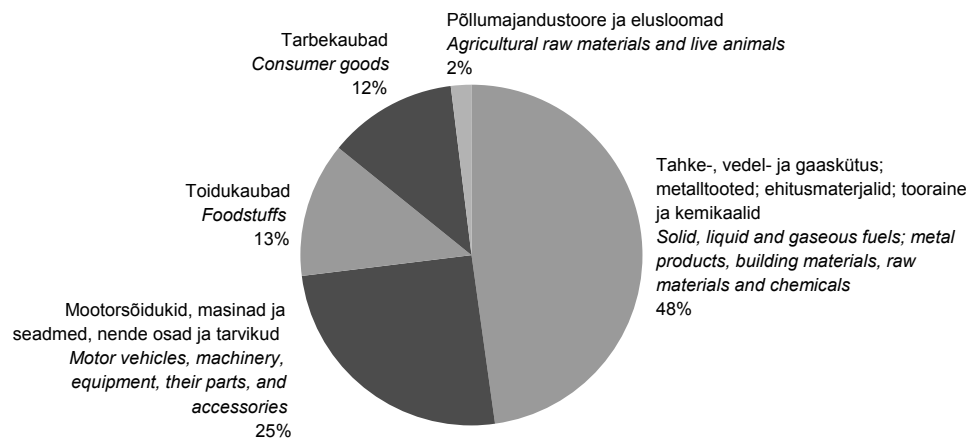
2005. aastal jätkus hulgikaubanduses stabiilne areng. Vaatamata eelmise aasta kiirele kasvule, kasvas hulgimüük 2005. aastal samas tempos. Hulgikaubandusettevõtted ning mootorsõidukite ja mootorikütuse müügi ettevõtted müüsid kaupa hulgi 134 miljardi krooni eest, üle viiendiku võrra rohkem kui 2004. aastal. Hulgimüügi kasv oli jaemüügi kasvust jätkuvalt kiirem.

Kasvule avaldasid enim mõju tahke-, vedel- ning gaaskütuse ning masinate ja seadmete hulgimüügi ettevõtted, suurendades hulgimüüki aastaga 41% võrra. Need ettevõtted andsid 43% kogu hulgimüügist ja üle poole hulgimüügi juurdekasvust. Üle poole võrra kasvas hulgimüük tekstiiltooteid, rõivaid ja jalatseid müüvates hulgikaubandusettevõtetes, kuigi nende osatähtsus hulgimüügis oli väga väike (2%). Toidukaupade, jookide ja tubakatoodete hulgimüügi ettevõtetel ei õnnestunud oma müügi mahtu suurendada võrreldes eelmise aastaga.

Hulgikaubanduses on toidu- ja tarbekaupade müügi osa viimaste aastate jooksul tunduvalt vähenenud. Kui 2000. aastal kuulus hulgimüügis toidu- ja tarbekaupadele üle 40%, siis 2005. aastal ainult neljandik. Toidukaupade ja tarbekaupade osad on hulgimüügis võrdsed. Aastaga toidu- ja tarbekaupade hulgimüük kasvas ainult 5%. selles kaubagrupis oli müügi kasv kõige väiksem, mille põhjuseks on jaekaubanduses toimunud muutused. Tihenev konkurents vähendas väikeste jaemüügi ettevõtete arvu. Suured kaubanduskeskused ostavad rohkem kaupu otse tootjatelt.

Sarnaselt eelmistele aastatele suurenes hulgimüügis mootorsõidukite, masinate, seadmete ning kütuse osa. Oluliselt on seda mõjutanud soodsad laenu- ja liisingutingimused.

Diagramm 8 **Hulgikaubandusettevõtete kaupade hulgimüük kaubagrupi järgi, 2005**
 Diagram 8 *Wholesale sales of wholesale trade enterprises by commodity group, 2005*

HOTELLID JA RESTORANID

2005. aasta oli majutus- ja toitlustustegevuse jaoks taas edukas. Lisandväärtus kasvas aastaga viiendiku, investeeringud kolmandiku võrra. See oli üks kiiremini arenenud tegevusaladest. Arengut soodustas nii välisturistide arvu kui ka sisetarbimise kasv.

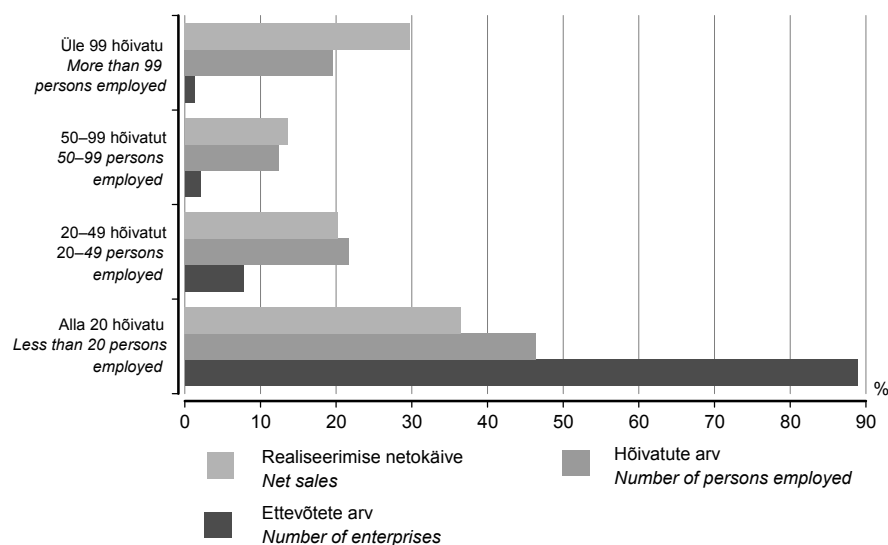
2005. aastal tegutses 1605 ettevõtet, kelle põhitegevusala oli majutus- ja toitlustusteenuste osutamine. 72% nendest tegeles toitlustamisega. Majutuses suurenes nii ettevõtete kui ka neis tööga hõivatute arv. Toitlustuses jäi ettevõtteid küll vähemaks, kuid see ei põhjutanud töötajate arvu langust. Tööga hõivatute arv suurenes keskmiste ja suurte ettevõtete arvelt.

Majutus- ja toitlustusettevõtetes töötas ligi 17 000 inimest — 4% ettevõtluses hõivatutest. Neist üle kahe kolmandiku oli hõivatud toitlustuses. Majutuses ja toitlustuses on ettevõtte keskmine suurus töötajate arvu järgi erinev: keskmiselt töötas majutusettevõttes 12 ja toitlustusettevõttes 10 inimest. Võrreldes eelmise aastaga vähenes majutusettevõtte suurus 2 inimese võrra, kuid vastupidiselt sellele suurenesid veidi toitlustusettevõtted.

Majutus- ja toitlustusettevõtetes loodud lisandväärtus kasvas 2005. aastal eelmise aastaga võrreldes viiendiku — 4 protsendipunkti ettevõtete keskmisest kasvust kiirem. Kasv tulenes nii teenuste müügi suurenemisest kui ka tegevuse efektiivsuse paranemisest. Töövõljalikus lisandväärtuse järgi oli ühe tööga hõivatut kohta 125 700 krooni ja kasvas aastaga 13% — protsendipunkt eelmisest aastast kiirem. Majutusettevõtete töövõljalikus oli 208 700 krooni ning see lähenes ettevõtete keskmisele. Toitlustusettevõtetele on omane keskmisest väiksem töövõljalikus. 2005. aastal oli toitlustusettevõtete töövõljalikus 86 000 krooni — kõigi ettevõtluse tegevusalade hulgas endiselt madalaim.

Lisandväärtus ja töövõljalikus

Diagramm 1 **Majutuse ja toitlustuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
Diagram 1 *Main indicators of accomodation and catering by size of enterprise, 2005*

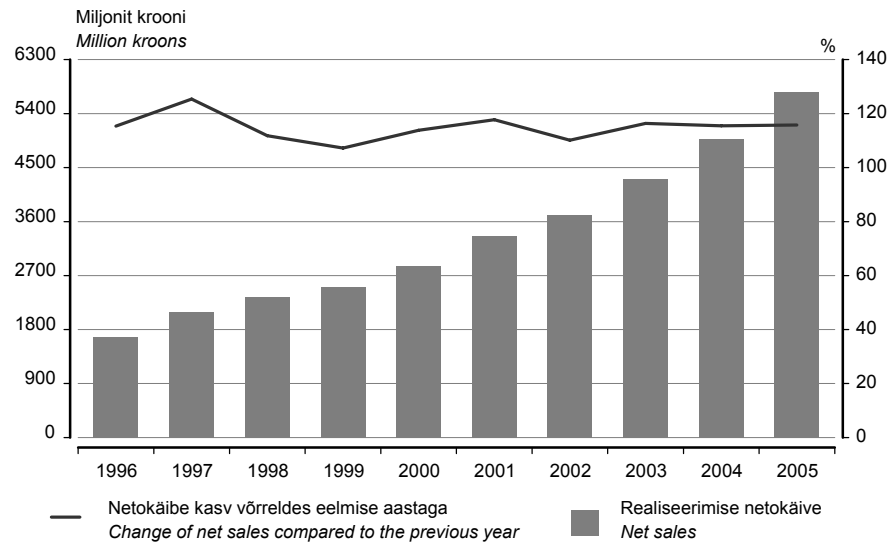
Realiseerimise netokäive

2005. aastal suurenes majutus- ja toitlustusettevõtete realiseerimise netokäive eelmise aastaga võrreldes 16% ja jõudis 5,8 miljardi kroonini. Toitlustusettevõtted andsid tegevusala realiseerimise netokäibest 56% ja nende käive suurenes aastaga 15%. Majutusettevõtete käive suurenes veidi kiiremini.

Realiseerimise netokäibe kasv oli kulude omast 2 protsendipunkti kiirem, seetõttu suurenes kogutootlikkus ja -kasum.

Realiseerimise netokäive oli tööga hõivatut kohta 341 000 krooni — eelmise aastaga võrreldes 9% suurem.

Diagramm 2 Realiseerimise netokäive, 1996–2005
Diagram 2 Net sales, 1996–2005

Tööjõukulud

Majutuses ja toitlustuses moodustasid tööjõukulud kõikidest kuludest ligi neljandiku. 2005. aastal olid tööjõukulud toitlustuses ja majutuses 18% suuremad kui eelmisel aastal, samas suurenes hõivatute arv vaid 6%. Tegevusala keskmised tööjõukulud hõivatu kohta olid 77 000 krooni — üle kümnendiku rohkem kui eelmisel aastal. Tegevusala keskmised tööjõukulud moodustasid vaid kaks kolmandikku ettevõtete tasemest. Majutuses ja toitlustuses olid tööjõukulud ühe hõivatu kohta erinevad: majutusettevõtetes 1,5 korda suuremad kui toitlustusettevõtetes. Toitlustus jäi endiselt kõige madalamalt tasustatud tegevusalaks.

Kasum

Majutus- ja toitlustusettevõtted lõpetasid 2005. aasta 609 miljoni kroonise kasumiga, see oli üle kahe korra suurem kui eelmisel aastal. Puhaskasumist ligi kolm neljandiku andsid majutusettevõtted. Tänu puhaskasumi kiirele kasvule suurenes käibe puhasrentaablus ligi kaks korda — erinevalt eelmisest aastast ületas ettevõtete keskmist käibe puhasrentaablust. Majutusettevõtetel oli käibe puhasrentaablus 17,4% ja see oli oluliselt suurem kui toitlustusettevõtetel (5,1%). Suur kasum saadi põhivara ja kinnisvarainvesteeringute müügist ning kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest. Kogukasumi kasv oli tagasihoidlikum: majutuses 37% ning toitlustuses 50%.

Vara, kohustused ja omakapital

2005. aasta 31. detsembri seisuga oli majutus- ja toitlustusettevõtetel varasid 5,8 miljardi krooni väärtuses. Aasta algusega võrreldes kasvasid varad neljandiku. Põhivara hõlmas aasta lõpul 70% varadest ja oli üle 4 miljardi krooni. Tänu ettevõtete investeerimisaktiivsusele võrreldes aasta algusega suurenes põhivara 18%. Et majutusettevõtetel on põhivara vajadus toitlustusettevõtetest suurem, kuulub neile ligi neli viiendikku materiaalsest põhivarast. Toitlustusettevõtted tegutsevad tihti rendipindadel.

Majutus- ja toitlustusettevõtetel oli kohustusi 3,3 miljardi krooni eest — kümnendiku võrra rohkem kui aasta algul.

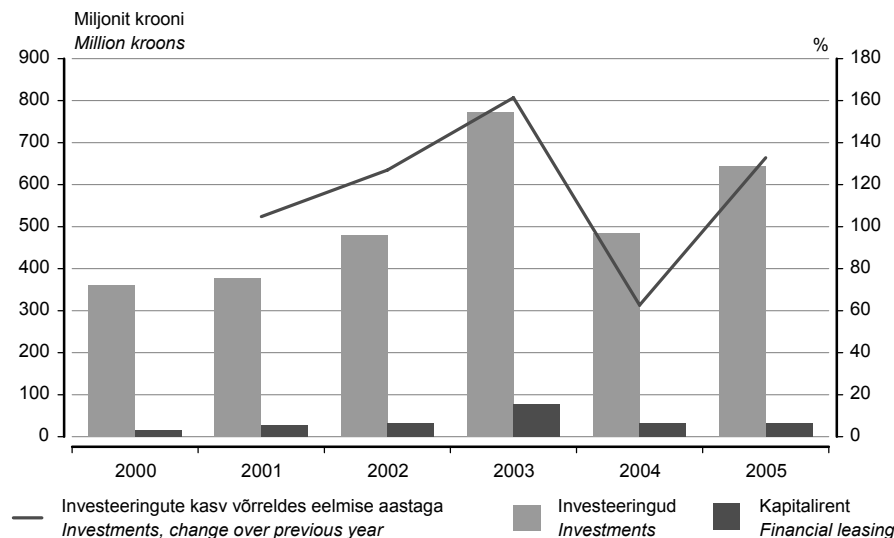
Aastaga suurenes omakapital poole võrra ja oli aasta lõpus 2,5 miljardit krooni. Omakapitali kasv oli varade juurdekasvust ja netokäibe kasvust tunduvalt kiirem. Omakapitali kasvu mõjutas kasum. Eelmiste perioodide jaotamata kasumi kasvu mõjutas suurel määral materiaalse põhivara ümberhindlus.

Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent

2005. aastal investeerisid majutus- ja toitlustusettevõtted põhivarasse 643 miljonit krooni — kolmandiku võrra rohkem kui 2004. aastal. Kaks kolmandikku ehk 426 miljonit krooni investeerisid majutusettevõtted. Nende investeeringud suurenesid aastaga üle neljandiku, kuigi 2003. aasta tasemeni, mil tehti suuri investeeringuid hotellide ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks, ei jõutud. Üle poole investeeringutest kasutasid majutusettevõtted ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks. Toitlustusettevõtted investeerisid 45% rohkem kui 2004. aastal — suurem osa nendest oli suunatud seadmete uuendamisse.

Põhivara soetamine kapitalirendilepingutega jäi 2005. aastal võrreldes eelmise aastaga ligikaudu samale tasemele. 2005. aastal sõlmisid ettevõtted kapitalirendilepinguid 33 miljoni krooni väärtuses — 2% rohkem kui eelmisel aastal. Kapitalirendiga omandatud varast olid 53% transpordivahendid ja 47% masinad, seadmed ja inventar.

Diagramm 3 Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2000–2005
Diagram 3 Investments in fixed assets and financial leasing, 2000–2005

Majutusettevõtete tegevus

Majutuse alla kuuluvad hotellid, motellid, külalistemajad ja muud majutusasutused ning nendega seotud teenused.

Turismi elavnemisega on suurenenud nõudlus majutusteenuste järele. 2005. aastal oli külalistajatele avatud 784 majutukohta ligi 17 000 toa ja 38 000 voodikohaga. Eelmise aastaga võrreldes lisandus voodikohti 16%. Väliskülastajate kasv ei olnud nii kiire kui aasta tagasi, kuid jätkuvalt suurenes Eesti elanike reisimine Eestis. Seetõttu püsis voodikohtade täitumus eelmise aasta tasemel. Majutuskohades teenindas külalstajaid 538 toitlustuskohta.

2005. aastal kasutas majutusettevõtete teenuseid esimest korda üle 2 miljoni turisti — 150 000 turisti enam kui aasta varem. Majutuskohades ööbis 619 000 siseturisti. Võrreldes eelmise aastaga kasvas nende arv 13% ehk enam kui 71 000 turisti võrra.

2004. aastal peatas tihenev konkurents mitmeaastase majutusteenuste hinnatõusu — hinnad langesid aastaga 1,4%. 2005. aastal odavnesid majutusteenused veel 0,4%. Võrreldes 2000. aastaga olid majutusteenused 11% kallimad.

Uute majutuskohade avamise ja vanade laiendamisega on kaasnenud nii töötajate arvu kui ka majutusteenuste müügi suurenemine. 2005. aastal oli majutusettevõtetes töötajaid 7% rohkem kui eelmisel aastal. Majutusettevõtted müüsid majutusteenuseid 1,5 miljardi krooni eest — püsivhindades 16% rohkem kui eelmisel aastal — ja toitlustusteenuseid 712 miljoni krooni eest — püsivhindades 18% rohkem kui eelmisel aastal.

Kokkuvõttes oli 2005. aasta majutusettevõtetele väga edukas. Majandustegevuse tulemuseks oli peaaegu viiendiku võrra suurenenud lisandväärtus. Samuti suurenes töoviljakus ja puhasrentaablus.

Toitlustusettevõtete tegevus

Toitlustuse alla kuuluvad restoranid, baarid, sööklad ja muu toitlustamine. Toitlustusettevõtteid mõjutas nii kiiresti arenev turism kui ka elanikkonna sissetulekute kasv. Erinevalt eelmistest aastatest arenes toitlustus 2005. aastal majutusega samas tempos.

2005. aastal vähenes toitlustusettevõtete arv, kuigi neis tööga hõivatute arv suurenes peamiselt keskmiste ja suurte ettevõtete arvelt.

Toitlustusteenuste müügi kasvu mõjutas ka hinnatõus. Toitlustusteenused kallinesid aastaga 4,3% ehk võrreldes 2000. aastaga 27,5%. Võrreldes kahe eelmise aastaga jäi hinnatõus peaaegu samaks.

Toitlustusettevõtted müüsid toitlustusteenuseid 2,9 miljardi krooni eest — püsivhindades 13% rohkem kui eelmisel aastal.

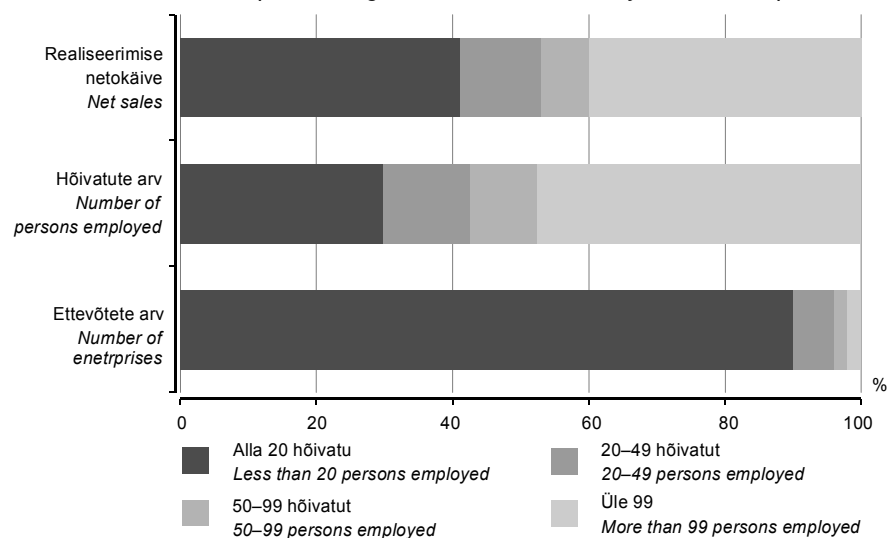
Kokkuvõttes paranesid toitlustuse efektiivsuse näitajad. Lisandväärtus suurenes ligi viien-diku — selle kasv oli üle 5 protsendipunkti kiirem netokäibe ning kulude kasvust. Seetõttu suurenes ka tööviljakus lisandväärtuse järgi ning kogutootlikkus.

VEONDUS, LAONDUS JA SIDE

Veonduse, laonduse ja side tegevusala ettevõtete areng oli 2005. aastal endiselt edukas. Eelmise aastaga võrreldes kasvas tegevusala realiseerimise netokäive 17%. Veondus-, laondus- ja sideettevõtete panus kõigi ettevõtete puhaskasumisse oli 12% ning lisandväärtusesse 14%. Puhaskasum töötaja kohta oli tegevusalal 109 000 krooni — ettevõtete keskmisest viiendiku võrra suurem.

2005. aastal tegutses veonduse, laonduse ja side tegevusalal 3240 ettevõtet (2004. aastal 3029). Enamik neist (63%) pakkus põhitegevusena transporditeenust, kolmandik ettevõtetest tegutses veondusega seotud ja seda abistavatel tegevusaladel ning 4% oli postside- ja telekommunikatsiooniettevõtteid. Veonduse, laonduse ja side tegevusalal tegutses 8% kõigist ettevõtetest. Tegevusalal sai tööd üle 43 000 inimese — kümnendik kõigist ettevõtetes töoga hõivatutest. Keskmiselt oli tegevusalal ettevõtte kohta töoga hõivatuid 13. Ligi kolm viiendikku hõivatutest töötas üle 50 töötajaga ettevõtetes.

Diagramm 1 **Veonduse, laonduse ja side põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
Diagram 1 *Main indicators of transport, storage and communication by size of enterprise, 2005*

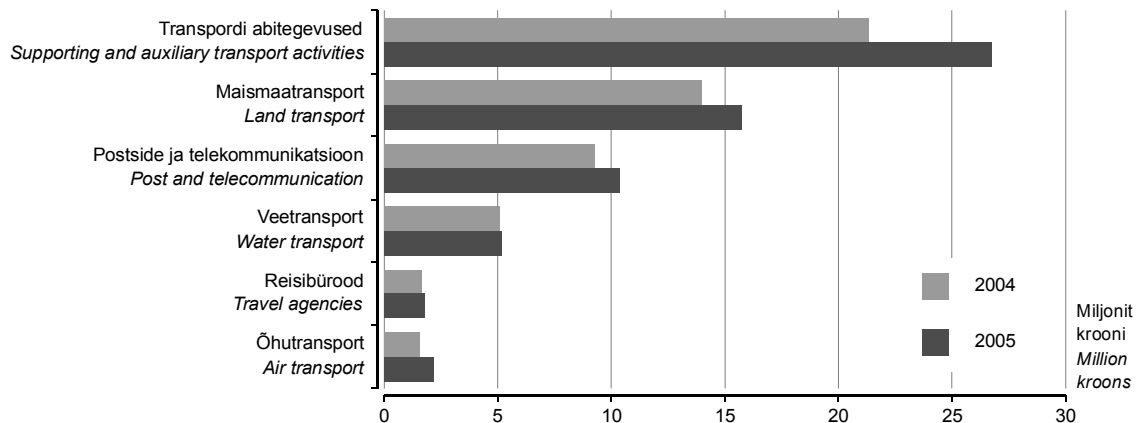
Realiseerimise netokäive

Veondus-, laondus- ja sideettevõtete realiseerimise netokäive oli 2005. aastal ligi 62 miljardit krooni — 17% suurem kui aasta varem. Tegevusala ettevõtted andsid kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest 13%.

Transpordi abitegevusaladel tegutsevad ettevõtted andsid tegevusala realiseerimise netokäibest 46%. Osatähtsuse järgi käibes järgnesid muu maismaatranspordi ning postside ja telekommunikatsiooni ettevõtted. Ligi viiendiku tegevusala käibest andsid vee-, raudtee- ja õhutranspordiettevõtted — vastavalt 5, 3 ja 2 miljardit krooni. Reisibüroode ja reiskorraldajate käive hõlmas tegevusala kogukäibest 3%. Käibe kasv oli kõige suurem veondusega seotud ja seda abistavate tegevusalade ettevõtetel.

Koos netokäibe kasvuga suurenes 2005. aastal ka müük mitteresidentidele (edaspidi eksport). Tegevusala ekspordi kasvu mõjutas veondusega seotud ja veondust abistavate ettevõtete teenuste ekspordi suurenemine kolmandiku võrra eelmise aastaga võrreldes.

Diagramm 2 **Realiseerimise netokäive tegevusala järgi, 2004, 2005**
 Diagram 2 *Net sales by economic activity, 2004, 2005*

Tööjõukulud

Tööjõukulud suurenesid tegevusala ettevõtetes kõigi ettevõtete keskmisest küll mõnevõrra aeglasemalt, kuid eelmise aastaga võrreldes oli kasv siiski märgatav. Kui veonduse, laonduse ja side tegevusalal suurenesid tööjõukulud 12% (2004. a 7%), siis kõigil ettevõtetel keskmiselt 16% (2004. a 13%). Tegevusala aasta keskmine palgakulu töötaja kohta oli kõigi ettevõtete keskmisest ligi viiendiku suurem. Veetranspordiettevõtetes oli palgakulu töötaja kohta peaaegu 2 korda ja õhustranspordiettevõtetes ligi 3 korda suurem kõigi ettevõtete keskmisest.

Veonduse, laonduse ja side tegevusalal suurenes töövõljalikus (lisandväärtus hõivatu kohta) tööjõukuludega võrreldes aeglasemalt. Tegevusala ettevõtetes oli töövõljalikus keskmiselt üle 300 000 krooni. Kõige väiksem oli töövõljalikus muu maismaatranspordi ettevõtetes — hõlmas tegevusala keskmisest poole ehk 150 000 krooni. Postside ja telekommunikatsiooni ettevõtete töövõljalikus ületas tegevusala keskmist kahekordselt.

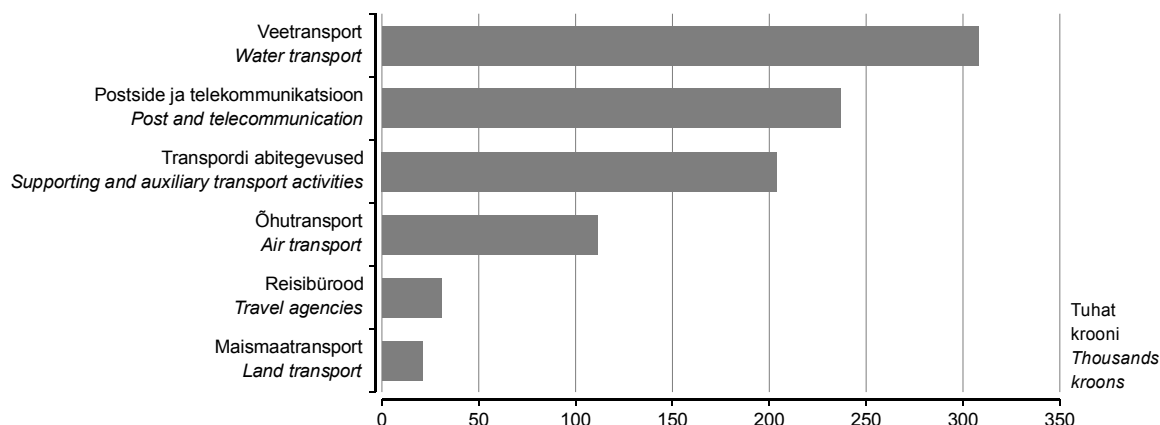
Puhaskasum

Veonduse, laonduse ja side tegevusala ettevõtted lõpetasid 2005. aasta ligi 4,7 miljardi kroonise kasumiga — see oli eelmise aasta kasumiga ligikaudu võrdne. Vastupidiselt eelmisele aastale suurenes transpordiettevõtete kasum, transpordi abitegevuse ettevõtete kasum vähenes kümnendiku ning sideettevõtetel jäi eelmise aastaga samele tasemele.

Transpordiettevõtte puhaskasum suurenes neljandiku võrra ja seda tänu vee- ja õhustranspordiettevõtete tööle — nende puhaskasum kasvas vastavalt 2,6 ja 3,4 korda. Transpordi abitegevuse ettevõtete puhaskasum vähenes eelmise aastaga võrreldes laadungikäitluse ja laonduse, veonduse abitegevuste, reisibüroode ja reisikorraldajate tegevusalal. Puhaskasum suurenes ainsana muude veondusagentuuride (veoste ekspedeerimisega, mere-lastiveo organiseerimisega, laevade agenteerimisega, tollimaaklerite tegevusega ja dokumentide vormistamisega seotud ettevõtete) tegevuse tulemusena.

Puhaskasum töötaja kohta ületas veonduse, laonduse ja side tegevusalal kõigi ettevõtete keskmist näitajat ligi viiendiku võrra. Veondus-, laondus- ja sideettevõtetes oli see 109 000 krooni — keskmiselt oli ettevõtetes puhaskasum töötaja kohta 93 000 krooni.

Diagramm 3 **Puhaskasum töötaja kohta, 2005**
 Diagram 3 *Net profit per employee, 2005*

Kõige rohkem puhaskasumit käibe krooni kohta said side ning laadungikäitluse ja laonduse ettevõtted, kus puhaskasum oli realiseerimise netokäibest vastavalt 18% ja 15%. Kõige väiksem oli see näitaja raudteetranspordiettevõtetes, kus kasumit teeniti minimaalselt, sest aruandeaasta finantskulud kasvasid kaks korda. 2005. aastal oli tegevusala ettevõtete puhaskasum käibe krooni kohta 7,6% ja see vähenes eelmise aastaga võrreldes 1,3%.

Investeeringud põhivarasse

2005. aastal peatus tegevusala aastaid kestnud investeeringute kasv. 2004. aastal kõigi ettevõtete investeeringutest viiendiku hõlmanud 6,2 miljardi suurune investeering oli tegevusala viimase viie aasta kõrgeim näitaja. See oli osaliselt tingitud Eesti astumisest Euroopa Liitu, mis soodustas nii kaubavahetuse kui ka teenuste turu laienemist, ent tingis ka vajaduse uutele normidele vastavate põhivahendite soetamiseks.

2005. aastal investeerisid veondus-, laondus- ja sideettevõtted põhivarasse 4,9 miljardit krooni — see hõlmas kõigi ettevõtete investeeringutest 13% ja oli eelmise aasta investeeringutest viiendiku väiksem. 2005. aastal tehti üle poole investeeringutest hoonete, rajatiste ja maa soetamiseks, 22% investeeriti transpordivahenditesse ja 24% eest osteti arvuteid, muid masinaid-seadmeid ja inventari. Võrreldes 2004. aastaga kasvasid investeeringud muu maismaatranspordi ning postside ja telekommunikatsiooniettevõtetes.

Kapitalirent

Nagu 2004. aastalgi sõlmisid veondus-, laondus- ja sideettevõtted kapitalirendilepinguid rohkem kui 2 miljardi krooni väärtuses, kuid aruandeaastal sõlmiti lepinguid eelmisel aastal sõlmitutest 3% vähem. 90% kapitalirendilepingutest sõlmiti transpordivahendite soetamiseks.

Diagramm 4 **Investeeringud põhivara liigi järgi, 2005**
 Diagram 4 *Investments by kind of fixed assets, 2005*

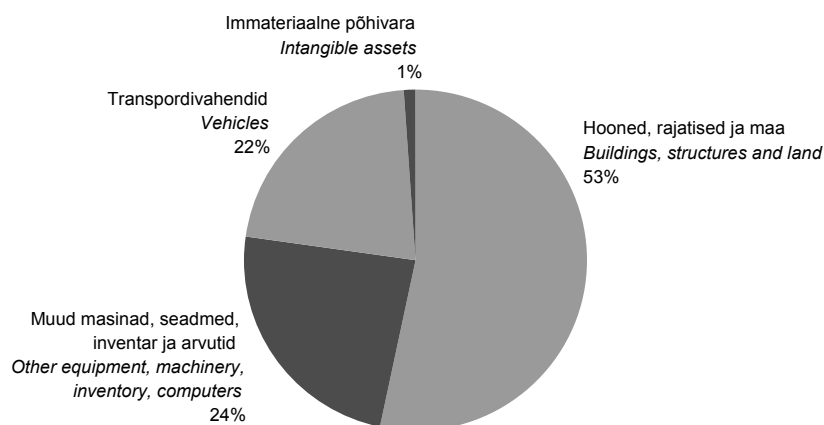
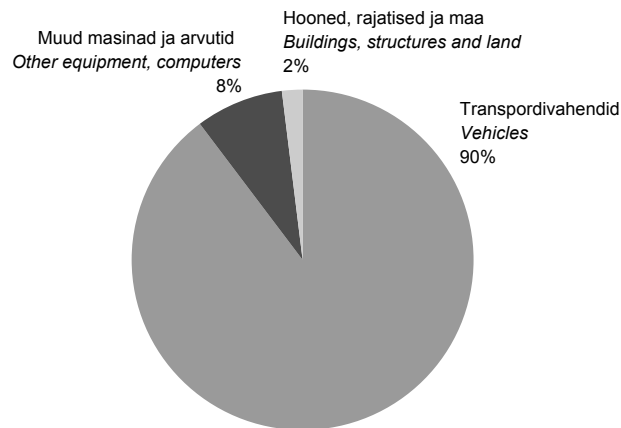

Diagramm 5 **Kapitalirent põhivara liigi järgi, 2005**
 Diagram 5 *Financial leasing by kind of fixed assets, 2005*

Maismaatransport

Maismaatransport kajastab maanteedel ja linnades sõitjate- ja kaubaveoteenust osutavate ettevõtete tegevust. Peatükis ei käsitleta raudtee-ettevõtete tegevust.

2005. aastal tegutses maismaatranspordi tegevusalal 1997 ettevõtet — need hõlmasid kõigist ettevõtetest 5%. Keskmiselt oli ettevõttes 10 töötajat.

Maismaatranspordi ettevõtted andsid viiendiku tegevusala käibest ja 2005. aastal oli realiseerimise netokäive ligi 13 miljardit krooni — üle kümnendiku suurem kui aasta varem. Maismaatranspordi netokäibest hõlmasid valdava osa transporditeenused (87%), millest omakorda põhiosa (87%) andis kaubavedu, kümnendiku reisijatevedu ning ülejäänud moodustasid pagasi- ja postivedu ning muud vedudega seotud teenused. Ligi 60% transporditeenustest oli seotud välisvedudega. 2005. aastal veeti maanteel kaupa 27,3 miljonit tonni — 3% vähem kui 2004. aastal. Eesti maanteetranspordiettevõtete 2005. aasta veosekäive oli 7,6 miljardit tonnkilomeetrit — 12% suurem eelmise aasta veosekäibest. Niisiis vähenesid veidi veetud kauba kogused ja kasvas veo keskmine pikkus. Üle kolmveerandi veosekäibest saadi välisvedudest. Veosekäibe poolest oli maanteetransport raudteetranspordi järel teisel kohal. Maanteetranspordil oli endiselt suurim osa sõitjateveos. 2005. aastal sõitis bussiga ligi 140 miljonit inimest, 7% vähem kui 2004. aastal. Eelmise aastaga võrreldes vähenes linnaliinibussiga sõitjate arv 8% — 114 miljonist 105 miljonini. Trammi- ja trollisõitjate arv vähenes 10%. Alates 1995. aastast on bussiga sõitjate arv vähenenud rohkem kui veerandi võrra. Vaatamata sellele suurenes maanteetranspordiettevõtetes 2004. aastaga võrreldes bussivedude sõitjakäive 10% — see tulenes rahvusvaheliste vedude, seega pikemaid distantse läbinud sõitjate arvu kasvust viiendiku võrra.

Diagramm 6 **Veosekäive tegevusala järgi, 2005**
 Diagram 6 *Freight turnover by economic activity, 2005*

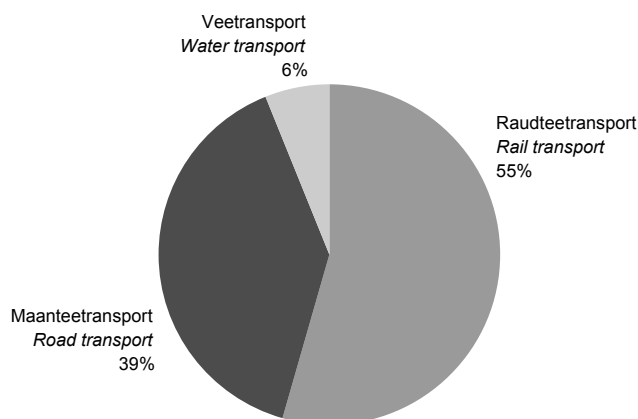
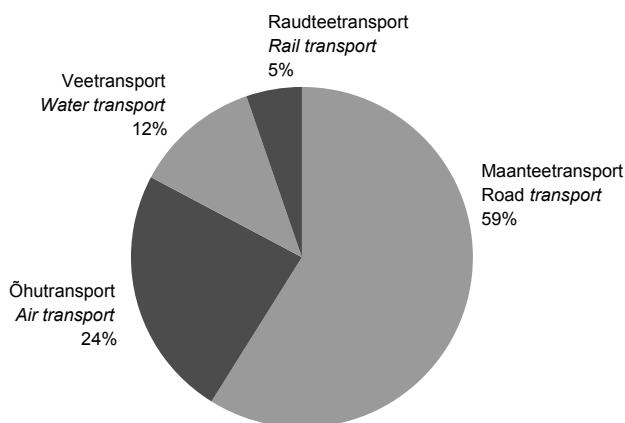

Diagramm 7 **Sõitjakäive tegevusala järgi, 2005**
 Diagram 7 *Passenger traffic volume, 2005*

Postside ja telekommunikatsioon

2005. aastal tegutses postside ja telekommunikatsiooni tegevusalal 131 ettevõtet. Keskmiselt töötas ettevõttes 61 inimest. Juba aastast 2000 on tegevusalale omane olnud tööga hõivatute arvu langus, kuid 2005. aastal kasvas töötajate arv 3%, seda põhiliselt telekommunikatsiooni valdkonnas.

2005. aastal oli postside ja telekommunikatsiooniettevõtete realiseerimise netokäive üle 10 miljardi krooni — 12% suurem kui aasta varem. Ligi 13% kogukäibest andsid 22 posti- ja kulleriteenust osutanud ettevõtet — vaatamata saadetud kirjade hulga ja tellitud perioodikaväljaannete vähenemisele suurenes nende käive 0,4 miljardit krooni. Seevastu kasvas otsepostitusteenuste osa. Telekommunikatsiooniettevõtete realiseerimise netokäive ületas 9 miljardi krooni piiri ja kasvas ligi 0,7 miljardit. Mobiiltelefoniside arengut iseloomustas lõppkasutajate arvu kiire suurenemine, rakendati numbriliikuvus ja aasta viimases kvartalis hakati Eestis pakkuma 3G teenust. Andmeside on endiselt kiiresti arenev valdkond — aasta lõpuks oli kolmandikul Eesti leibkondadest Interneti-püsiühendus ning 93% 10 ja enama hõivatuga ettevõtetest kasutas oma töös arvuteid. Viiel viimasel aastal kasutas nimetatud ettevõtete grupist ainult 3% e-posti ja veidi rohkem kui viiendik pidas elektroonilisi sidevahendeid ärisuhtluses peamiseks. Ligi viiendik ettevõtetest ei vähendanud tavapostiteenust elektronposti kasuks — kaks viiendikku ettevõtetest pidas siiski kõige olulisemaks sidevahendiks tavapostiteenust. Aasta lõpuks kasutas kaabelviteenust ligi 40% Eesti leibkondadest. Ettevõtjad investeerivad meeleldi kaabelvivõrkudesse, sest nende kaudu saab osutada ka teisi sideteenuseid.

KINNISVARA, RENTIMINE JA ÄRITEGEVUS

Kinnisvara, rentimine ja äritegevus oli ettevõtete arvu järgi suuruselt teine tegevusala. Tegevusala realiseerimise netokäive suurenes 2005. aastal põhiliselt tänu kinnisvara- ja äriteenindusettevõtete käibe kasvule. Ettevõtete varade väärtus oli aastate suurim — üle 105 miljardi krooni.

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtete loodud lisandväärtus oli 2005. aastal kõigi ettevõtete lisandväärtusest 15%.

Kinnisvara, rentimise ja muu äritegevuse valdkonnas tegutses 2005. aastal 10 756 ettevõtet — neljandik kõigist ettevõtetest. Üle poole tegevusala ettevõtetest osutas äriteenuseid: õigusabi, raamatupidamis-, reklaami-, tõlke- ja puhastusteenuseid ning tegutses turu-uuringute, arhitekti- ja inseneritegevuse, turvatöö ja muu äritegevuse valdkonnas. Kinnisvara oli kolmandiku tegevusala ettevõtete põhitegevus. Arvutiteenindusettevõtteid oli kümnendik, ning kahe väiksema ala — rentimise ning teadus- ja arendustegevuse — ettevõtteid oli tegevusala ettevõtetest 5%.

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtetest olid üle 90% mikroettevõtted. Enim suurtest ettevõtetest tegutses äriteeninduse valdkonnas ning osutas turvatöö ja puhastustegevuse teenuseid.

Tegevusala ettevõtetes oli hõivatud ligi 13% kõigist ettevõtetes hõivatud isikutest. 2005. aastal pakkusid alla 20 hõivatuga ettevõtted tööd üle 28 000 inimesele — poolele tegevusala hõivatutest.

Diagramm 1 **Kinnisvara, rentimise ja äritegevuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
Diagram 1 *Real estate, renting and business activities' main indicators by size of enterprise, 2005*

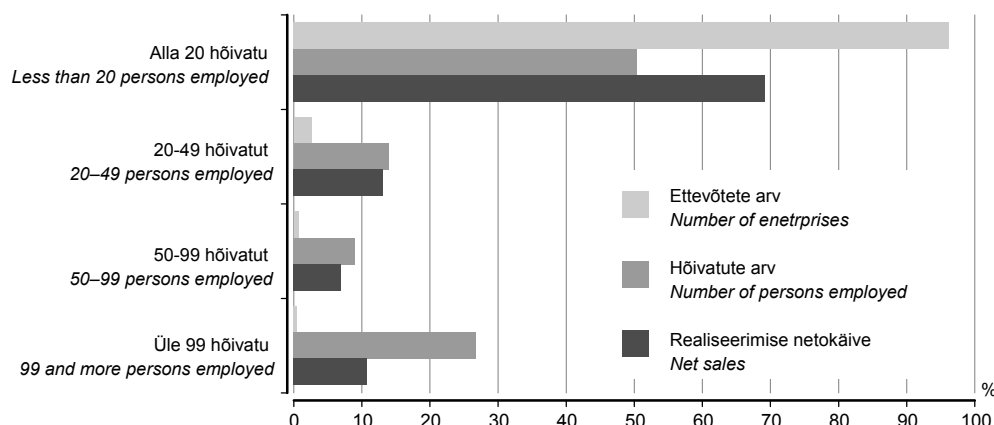
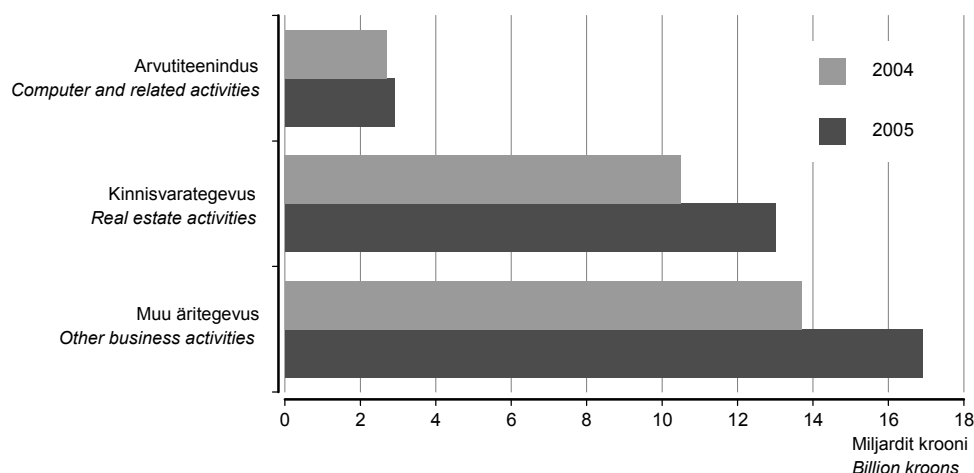

Diagramm 2 **Kinnisvara-, arvutiteenindus- ja muu äritegevuse ettevõtete realiseerimise netokäive, 2004, 2005**
Diagram 2 *Net sales of real estate, renting and business activities, 2004, 2005*

Realiseerimise netokäive

2005. aastal suurenes kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtete realiseerimise netokäive eelmise aastaga võrreldes 22%. Tegevusala realiseerimise netokäibest andsid peaaegu poole äriteenindusettevõtteid ja kaks viiendikku kinnisvaraalane tegevus. Suurima käibega tegevusala ehk äriteenindusettevõtete realiseerimise netokäive kasvas aasta kokkuvõttes viiendiku. Käibe kasv oli kiireim teadus- ja arendustegevuse ettevõtetel — võrreldes eelmise aastaga suurenes käive poole võrra. Viimati nimetatud tegevusalal tegutses 2005. aastal üle poole rohkem ettevõtteid kui aasta varem, seega andsid tööd ka poole suuremale töötajaskonnale kui 2004. aastal. Siiski oli nende ettevõtete osatähtsus tegevusala ettevõtete hulgas üliväike ja moodustas vaid 1% nii käibest, ettevõtete arvust kui ka hõivatute arvust.

Eelmise aastaga võrreldes suurenes müük mitteresidentidele 57% — kiiremini kui netokäive. Suurimad eksportijad oli äriteenindusettevõtteid.

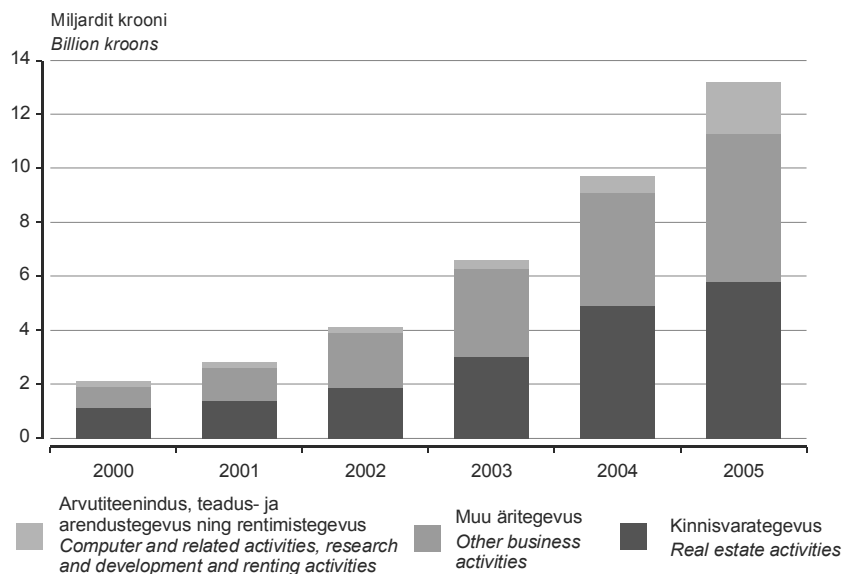
Puhaskasum

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtteid lõpetasid 2005. aasta 13 miljardi kroonise puhaskasumiga — see oli tegevusaladest suurim ja hõlmas kõigi ettevõtete puhaskasumist kolmandiku. Tegevusala andis suurima panuse ka kõigi ettevõtete kasumi kasvu. Võrreldes 2004. aastaga suurenes puhaskasum enam kui kolmandiku ehk 3,4 miljardit krooni. Enim mõjutasid kasumikasvu arvutiteenindusettevõtteid — nemad teenisid kasumit 1,7 miljardit krooni rohkem kui eelmisel aastal.

86% tegevusala kasumist andsid äriteenindus- ja kinnisvaraettevõtteid, kusjuures kinnisvaraettevõtte puhaskasum hõivatu kohta oli 460 000 krooni — ligi viis korda suurem kõigi ettevõtete keskmisest.

Diagramm 3 **Kinnisvaraettevõtete, muu äritegevuse ettevõtete ja arvutiteenindus-, teadus- ja arendustegevus- ning rentimisettevõtete puhaskasum, 2000–2005**

Diagram 3 *Net profit of real estate, other business, computer and related activities, research and development and renting activities, 2000–2005*

Tööjõukulud

Tööjõukulud suurenesid kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtetes keskmiselt viiendiku. Kõige kiiremini kasvasid tööjõukulud teadus- ja arendustegevusettevõtetes, kuid vaatamata kasvule moodustasid nende tööjõukulud vaid 1% tegevusala keskmisest. 2005. aastal olid ettevõtte keskmised tööjõukulud hõivatu kohta 120 000 krooni ehk ligi kümnendiku rohkem kui eelmisel aastal. Kõige suurem tööjõukulu hõivatu kohta oli arvutiteeninduse ettevõtetes (197 000 krooni aastas).

Tööjõukulusid oli kõikidest kuludest veerand. Teadus- ja arendustegevusettevõtetes oli tööjõukulutustel suur tähtsus — 39% väljaminekutest kulutati tööjõule.

2005. aastal oli töövijakus lisandväärtuse alusel ühe hõivatu kohta keskmiselt 264 000 krooni — eelmise aastaga võrreldes samal tasemel. Tegevusala ettevõtetes suurenes töövijakus kõige kiiremini äriteenindusettevõtetes, kuid vaatamata kasvule oli nende töövijakus tegevusala väikseim. Samal ajal vähenes kinnisvara ettevõtetes töövijakus 9% ja oli

2005. aasta lõpus 452 000 krooni. Suurim töövijakus oli masinate rentimise ettevõtetes — kõigi ettevõtete keskmisest töövijakusest 2,4 korda suurem.

Vara, kohustused ja omakapital

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtete bilansimaht suurenes aastaga kolmandiku ehk ligi 25 miljardit krooni ning oli kõigi ettevõtete bilansimahu kasvust ligi kolmandik. Aktiiva poolel suurenes põhivara käibevarast kümnendiku võrra rohkem — seda toetasid võrdsetl finantsvara ja kinnisvarainvesteeringute kasv. Passiiva poolel suurenes ettevõtete omakapital kohustustest kolmandiku võrra rohkem. Pikaajalised kohustused olid lühiajalistest viiendiku võrra suuremad, kuid kasvutempo oli kiirem lühiajalistel kohustustel.

Investeeringud põhivarasse

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtted olid taas suurimad investeerijad — investeerisid põhivarasse 10 miljardit krooni. Võrreldes 2004. aastaga suurenesid investeeringud viiendiku võrra ehk 1,7 miljardit krooni rohkem ja neid oli kõigi ettevõtete investeeringutest rohkem kui veerand.

Kaks kolmandikku investeeringutest oli seotud hoonete ja rajatistega — 80% kõikide ettevõtete ehitiste soetamisest ja ehitamisest. Maa soetamiseks investeeriti 1,6 miljardit krooni — pool kõigi ettevõtete maainvesteeringutest. Suurimad investeerijad olid alla 10 töötajaga kinnisvaraettevõtted. Nende osa moodustas tegevusala kõikidest investeeringutest ligi kaks kolmandikku.

Kapitalirent

Kapitalirendilepinguid sõlmiti 2005. aastal 492 miljoni krooni väärtuses — vaid veidi rohkem kui pool eelmise aasta kapitalirendilepingute väärtusest. Ainsana suurenesid ehitiste ja maa soetamine kapitalirendilepinguga. Ligi pooled tegevusala kapitalirendilepingutest sõlmisid masinate ja seadmete rentimise ning tarbeesemete ja kodumasinade väljaüürimise ettevõtted.

Diagramm 4 Investeeringute struktuur, 2005
Diagram 4 Investments by kind of fixed assets, 2005

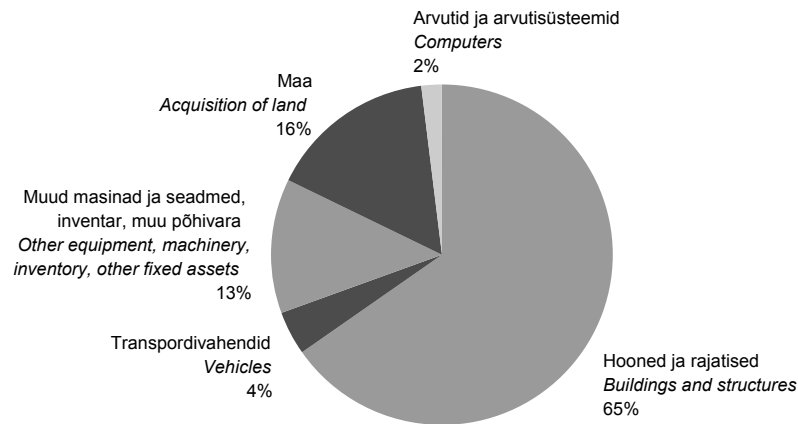
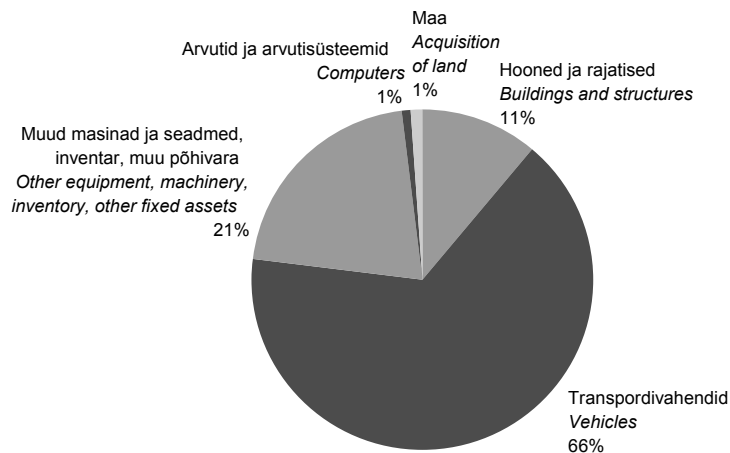

Diagramm 5 Kapitalirendi struktuur, 2005
Diagram 5 Financial leasing by kind of fixed assets, 2005

Kinnisvarategevus

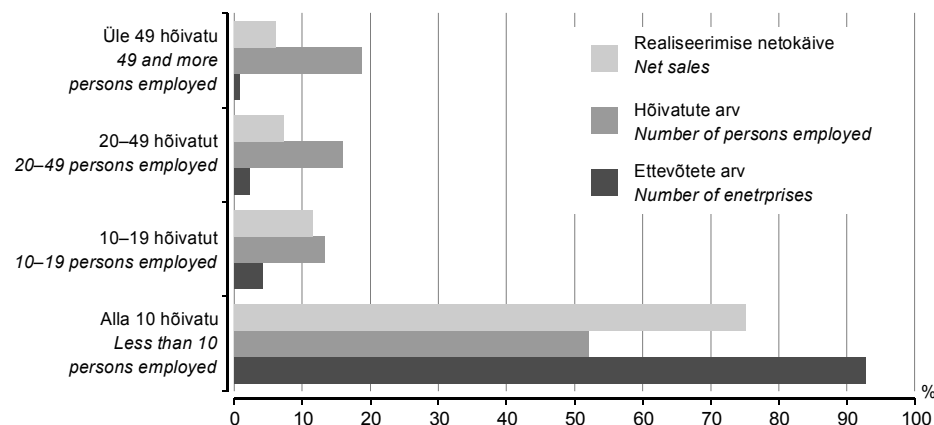
2005. aastal oli kinnisvaraturg endiselt aktiivne. Kinnisvaralepinguid sõlmiti võrreldes 2004. aastaga 31% rohkem ja nende rahaline väärtus kasvas 81%. Viimastel aastatel on kinnisvaraturul hinnad pidevalt tõusnud ning see on andnud suure osa kinnisvaraettevõtete realiseerimise netokäibe suurenemisest. Kinnisvaraettevõtted olid suurimad investeerijad.

Kinnisvaraettevõtete loodud lisandväärtus oli 2005. aastal 6% kõigi ettevõtete loodud lisandväärtusest.

Kinnisvarategevus on kinnisvara arendus ja müük, enda kinnisvara ost, müük ja rendileandmine, kinnisvaravahendustegevus, kinnisvara haldus tasu eest või lepingu alusel. 2005. aastal tegutses kinnisvara valdkonnas 3384 ettevõtet — 16% rohkem kui 2004. aastal. Ligi pool ettevõtetest andis kinnisvara rendile. Kinnisvaraettevõtted on valdavalt mikroettevõtted, 2005. aastal oli neist alla 10 hõivatuga 93% ning nende osatähtsus tegevusala tööhõives jäi eelmise aasta tasemele. Kokku töötas kinnisvaraettevõtetes 12 527 inimest, seejuures üle poole tegevusala hõivatutest töötas mikroettevõtetes. 2004. aastaga võrreldes suurenes hõivatute arv kinnisvaras 9% — tegevusala mikroettevõtetes 11%. Kinnisvara tegevusalal tegutseb palju nn ühemehefirmasid, kus palgatöötajaid ei ole. Seetõttu on suur erinevus tegevusala hõivatute ja töötajate arvus. 2005. aastal oli hõivatuid 17% rohkem kui töötajaid ja kinnisvara mikroettevõtetes oli hõivatuid isegi 37% rohkem kui töötajaid. Viies tegevusala töötajatest töötab osalise tööajaga ning nende arv suurenes 2004. aastaga võrreldes.

2005. aastal oli kinnisvaraettevõtete loodud lisandväärtus ligi 5,7 miljardit krooni. Tegevusala ühe hõivatu kohta toodeti lisandväärtust keskmiselt 452 000 krooni — kaks korda rohkem kui kõigis ettevõtetes keskmiselt.

Diagramm 6 Kinnisvaraettevõtete põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005
Diagram 6 Main indicators by size of real estate activities, 2005

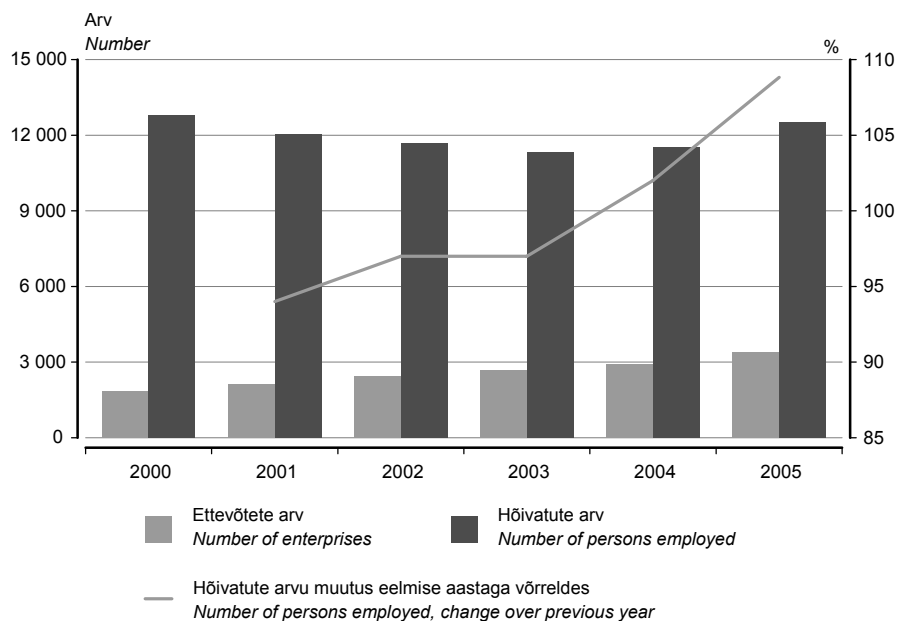
Realiseerimise netokäive

Kinnisvaraettevõtete realiseerimise netokäive suurenes 2005. aastal rekordilise 2,5 miljardi krooni võrra ehk ligi veerandi ning oli aasta lõpuks 13 miljardit krooni. Netokäibe kasv tulenes suurest hinnakasvust kinnisvaraturul. Senise kiire hinnatõusu tingis suur nõudlus uute elamispiindade järele, mida omakorda toetas järjest soodsam pankade laenupoliitika ja üldine majanduskasv. Nõudluse suurenemine oli seotud kinnisvaralaenudeks laenukõlblike klientide arvu suurenemisega — seda soodustas osalise laenu riski vähendamine riigi toel (KredExi tüüpi ettevõtmised) ja laenuintresside tulumaksusoodustus.

Tegevusalale on iseloomulik mikroettevõtte oluline osa käibes — 2005 aastal andsid need tegevusala netokäibest kolm neljandikku.

Kinnisvaraettevõtete põhitegevus oli suunatud kinnisvara ostu-müügitehingutele, hoonete, ruumide ja maa rentimisele, kinnisvara haldusele ja korrashoiule ning arendusele ja hindamisele. Põhitegevuse käive oli 88% kogukäibest. Nii kinnisvara müük kui ka ruumide rentimine oli ligi 30% kogu tegevusala käibest. Peale selle saadi tulu ka kaubandus-tegevusest, ehitustööde ja mitmesuguste äriteenuste müügist.

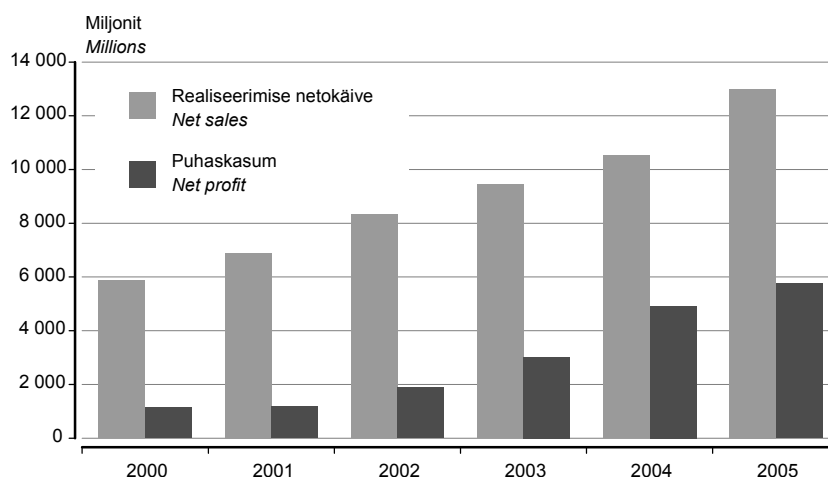
Diagramm 7 **Kinnisvaraettevõtete ja nende hõivatute arv, 2000–2005**
 Diagram 7 *Number of enterprises and employment in real estate activities*

Kulud, kasum

Kinnisvaraettevõtted lõpetasid 2005. aasta ligi 6 miljardi kroonise puhaskasumiga. Võrreldes 2004. aastaga suurenes puhaskasum 17%. Mikroettevõtted andsid tegevusala puhaskasumist 82%. Puhaskasum hõivatu kohta oli 460 000 krooni, tegevusala mikroettevõtetes oli see suurem. Kinnisvaraettevõtete majandustegevuse kasumlikkus oluliselt ei muutunud. Võrreldes eelmise aastaga vähenes kinnisvaraettevõtete keskmine puhasrentaablus realiseerimise netokäibe järgi 2 protsendipunkti ja oli 44%. Tegevusala mikroettevõtted töötasid kasumlikumalt. Nende puhaskasumi osatähtsus oli ligi pool netokäibest tänu aruandeaasta puhaskasumi kasvule võrreldes eelmise aastaga.

Diagramm 8 **Kinnisvaraettevõtete realiseerimise netokäive ja puhaskasum, 2000–2005**
 Diagram 8 *Net sales and net profit of real estate activities, 2000–2005*

Vara, kohustused, omakapital

Kinnisvaraettevõtetel oli 2005. aasta lõpus vara üle 61 miljardi krooni eest — 28% enam kui aasta algul. Käibevara suurenes põhivarast kiiremini. Aasta lõpul oli ettevõtetel käibevara poole rohkem kui aasta algul. Käibevara kasvu mõjutas oluliselt lühiajaliste nõuete suuremine. Käibevaras kasvas kõige kiiremini müügiootel põhivarade väärtus — see on seotud 2005. aastal kehtima hakanud Raamatupidamise Toimkonna juhendite muudatustega.

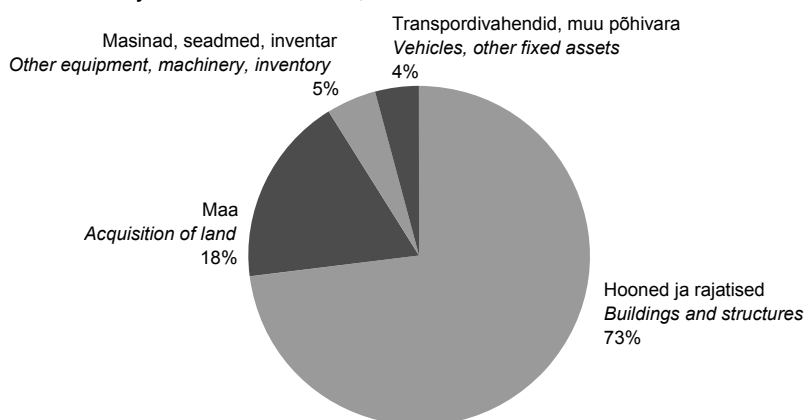
Tõenäoliselt lähema 12 kuu jooksul müüdav müügivalmis materiaalne ja immateriaalne põhivara klassifitseeritakse ümber käibevara alla müügiootel põhivaraks. 2005. aasta lõpul oli müügiootel põhivara osatähtsus käibevaras 3%. Ligi kaks kolmandikku varade juurdekasvust tulenes põhivara juurdekasvust, põhiosa sellest hõlmas kinnisvarainvesteeringute kasv. Ettevõtete kinnisvarainvesteeringud suurenesid aasta jooksul ligi kolmandiku. Materiaalset põhivara oli aasta lõpul ligi viiendik rohkem kui aasta algul.

Bilansi passiva poolel kasvasid nii kohustused kui omakapital samaväärselt — aasta lõpul oli kinnisvaraettevõtete kohustusi ja omakapitali võrdselt. Kohustusi oli aasta lõpul 28% rohkem kui aasta algul, kusjuures pikaajalisi kohustusi oli 1,7 korda lühiajalistest rohkem. Kinnisvaraettevõtete omakapital kasvas viimaste aastate suure puhaskasumi, aga samuti põhivara ümberhindluse (kajastatakse eelmiste perioodide jaotamata kasumi/kahjumi kirjel) tõttu.

Kinnisvaraettevõtted olid suurimad investeerijad ja andsid kõigi ettevõtete investeeringutest üle viiendiku. 2005. aastal investeeriti põhivarasse 8,1 miljardit krooni. Tegevusala investeeringud kasvasid 2005. aastal ligi veerandi ja seda peamiselt hoonete ja rajatiste arvelt. Kinnisvaraettevõtetele omaselt kulus ligi pool investeeringutest ehitusse ja hoonete rekonstrueerimisse — need moodustasid kõigi ettevõtete ehitusinvesteeringutest veerandi. Teine oluline investeerimisvaldkond oli hoonete soetamine — 29% investeeringutest. Viiendik investeeringutest kulutati maa soetamiseks.

Investeeringud põhivarasse

Diagramm 9 Investeeringute struktuur
Diagram 9 Investments by kind of fixed assets, 2005

Kapitalirent

2005. aastal sõlmiti kapitalirendilepinguid 128 miljoni krooni väärtuses — kaks kolmandikku enam kui aasta varem. Kapitalirendi kasutamine põhivara soetamiseks suurenes kõigi põhivara liikide puhul. Transpordivahendeid soetati kapitalirendilepinguga ligi 97 miljoni krooni eest, see oli üle kolme korra rohkem kui 2004. aastal.

Muu äritegevus

Äriteenuste osutamine on kiiresti arenev tegevusala, 2005. aastal andsid äriteenindustettevõtted 7% ettevõtetes loodud lisandväärtusest ja nende lisandväärtus suurenes aastaga 24%.

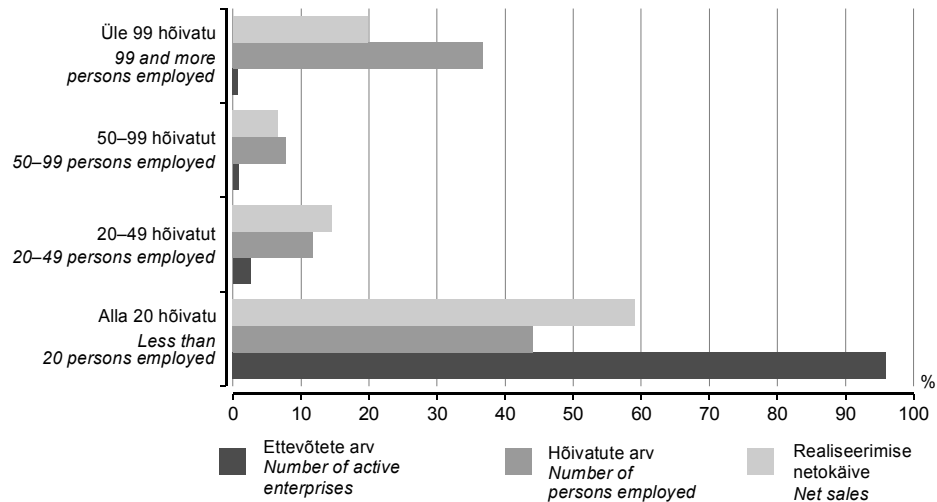
Eestis tegutses 2005. aastal muu äritegevuse valdkonnas 5849 ettevõtet — 883 ettevõtet rohkem kui aasta varem. Üle poole tegevusala ettevõtetest osutas õigusabi, arvepidamise, raamatupidamise ja auditeerimise, maksualase, äri- ja juhtimisalase nõustamise ning valdusfirmade teenuseid, tegeles turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitlustega. Ettevõtete arvult olid teisel kohal arhitekti- ja inseneritegevuse ettevõtted (1019 ettevõtet). Järgnesid muu äritegevusega tegelevad ettevõtted (746 ettevõtet). Ülejäänud ettevõtted tegelesid teimimise ja analüüsiga, reklaamindusega, personaliotsinguga, turvatöö ja juurdlusega ning puhastustegevusega.

Oluliselt suurenes mikroettevõtete arv — need hõlmasid äriteenindustettevõtetest 91% ning andsid tööd ligi kolmandikule hõivatutest.

Kokku töötas äriteenindustettevõtetes ligi 37 000 inimest. Hõivatud isikute arv suurenes aastaga 11%. Uusi töökohti loodi enim personaliotsingu ettevõtetes. Muu äritegevuse

ettevõtted on tüüpiliselt väikese töötajaskonnaga — keskmiselt oli ettevõttes 6 hõivatut. Keskmisest suuremad ettevõtted olid turvatöö, puhastustegevuse ja personaliotsingu alal. Äriteenindusettevõtetes loodud lisandväärtus kasvas 2005. aastal eelmise aastaga võrreldes ligi veerand korda kiiremini kui Eesti ettevõtete sektoris keskmiselt. Lisandväärtus hõivatu kohta oli rohkem kui 188 000 krooni — 11% suurem kui eelmisel aastal, kuid 17% väiksem kõigi ettevõtete keskmisest.

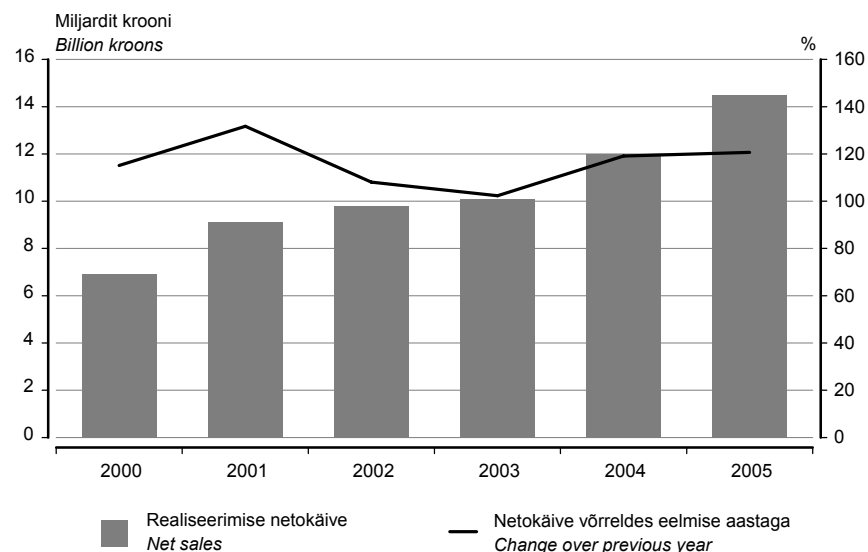
Diagramm 10 **Äritegevuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2005**
 Diagram 10 *Other business services main indicators by size of enterprise, 2005*

Realiseerimise netokäive

2004. aastaga suurenes äriteenindusettevõtete netokäive üle viiendiku ja jõudis 14,5 miljardi kroonini. Tegevusala netokäibest andsid üle kolmandiku õigusabi, raamatupidamise, turu-uuringute ettevõtted ja valdusfirmad. Eelmise aastaga võrreldes suurendasid need ettevõtted netokäivet kolmandiku võrra. Netokäibe järgi olid teisel kohal reklaamindusettevõtted (16% äritegevuse netokäibest), nende käive suurenes 7%. Netokäibe kasv oli kõige kiirem personaliotsingu ja õigusabi, raamatupidamise, turu-uuringute ettevõtetel, valdusfirmadel (vastavalt 72% ja 33%).

Diagramm 11 **Äritegevuse netokäive, 2000-2005**
 Diagram 11 *Net sales of other business services, 2000-2005*

Äriteenindusettevõtetele on omane keskmisest väiksem töövõljalus (lisandväärtus hõivatu kohta). 2005. aastal oli töövõljalus hõivatu kohta 189 000 krooni — võrreldes eelmise aastaga suurenes kümnendiku. Tegevusala järgi oli töövõljalus väga erinev. Kõige suurem oli töövõljalus õigusabi, raamatupidamise, turu-uuringute ettevõtetes ja valdusfirmades — 295 000 krooni — suurem kui ettevõtetes keskmiselt. Kõige väiksem töövõljalus oli puhastustegevuses (59 000 krooni).

Äriteenindusettevõtete töajõukulud suurenesid aastaga 22% — kiiremini kui ettevõtetes keskmiselt. Hõivatu kohta oli kõige suurem töajõukulu personaliotsingu- ning teimimise ja analüüsi ettevõtetes (mõlemas 173 000 krooni aastas), kõige väiksem aga puhastustegevuses (51 000 krooni aastas).

Tulud, kulud ja kasum

2005. aastal olid kõik äriteeninduse tegevusalad kasumis. Kokku oli kasum 5,5 miljardit krooni — eelmise aasta puhaskasumist ligi kolmandiku suurem. Enim mõjutasid kasumi kasvu õigusabi, raamatupidamise, turu-uuringute ettevõtted ja valdusfirmad, mis teenisid võrreldes eelmise aastaga 1 miljardi krooni võrra rohkem kasumit. Nende puhaskasum hõlmas tegevusala puhaskasumist 84% ja kasvas aastaga ligi kolmandiku. Eelnimetatud ettevõtte tegevus oli väga kasumlik. Nende puhaskasum oli 87% — suurim nii muu äritegevuse kui ka kõigi ülejäänud tegevusalade hulgas. Teistel äriteeninduse tegevusaladel oli puhaskasum mitu korda väiksem. Kõigi ettevõtete puhaskasumi keskmise aastakasvuga võrreldes oli äriteenindusettevõtete kasumikasv 3 protsendipunkti kiirem.

Puhaskasum hõivatu kohta oli 149 000 krooni. Õigusabi, raamatupidamise, turu-uuringute ettevõtete ja valdusfirmade puhaskasum hõivatu kohta oli 525 000 krooni — üle viie korda suurem kõigi ettevõtete keskmisest.

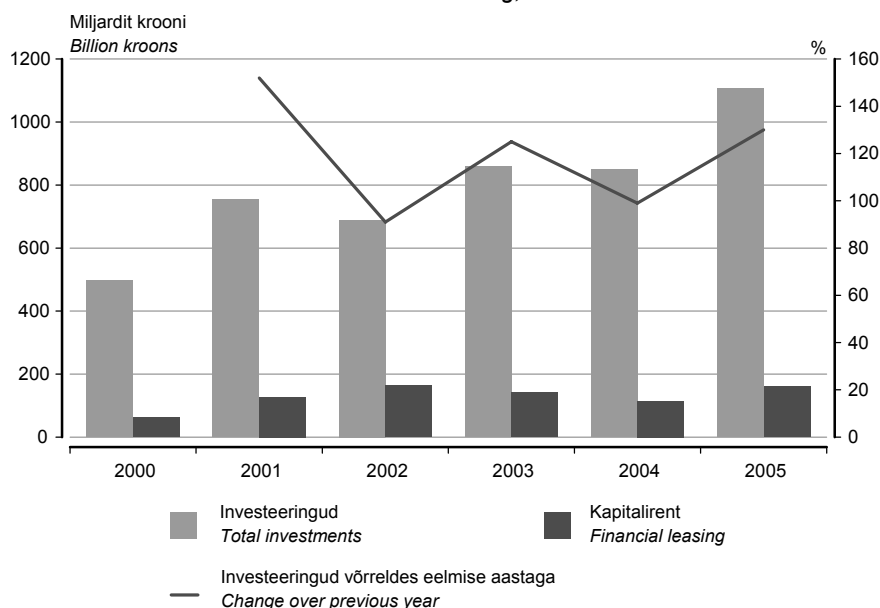
Investeeringud põhivarasse

2005. aastal investeerisid äriteenindusettevõtted põhivarasse 1,1 miljardit krooni — 3% kõigist ettevõtete investeeringutest. Võrreldes eelmise aastaga suurenesid investeeringud 30%. Tegevusala investeeringutest tehti enamik õigusabi, raamatupidamise ja turu-uuringute ettevõtetes. Personaliotsingu ettevõtted suurendasid investeeringuid neli korda, kuid nende osatähtsus oli tegevusala investeeringutes kõige väiksem.

Mikroettevõtted soetasid 2005. aastal endiselt aktiivselt põhivara — nende osatähtsus oli kogu äriteenindusettevõtete investeeringu summast üle poole.

2005. aastal muutus veidi investeeringute jaotus põhivara liigiti. Ligi pool investeeringutest kulus hoonetele, kolmandik arvutite, seadmete ja inventari soetamiseks, üle kümnendiku transpordivahendite ning kümnendik maa soetamiseks. Maa soetamisse investeeriti 4,4 korda rohkem kui 2004. aastal. Pärast viimaste aastate langust suurenes kolmveerandi võrra ehitiste soetamine, samas vähenesid investeeringud ehitusse ja ehitiste rekonstrueerimisse ligi viiendiku. Erinevalt eelmisest aastast suurenesid investeeringud taas masinate, seadmete ja transpordivahendite soetamisse.

Diagramm 12 Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2000–2005
Diagram 12 Investments in fixed assets and financial leasing, 2000–2005

Kapitalirent

Kapitalirendilepinguid sõlmiti 2005. aastal ligi 160 miljoni krooni väärtuses — 39% rohkem kui eelmisel aastal. Kapitalirendilepingute struktuuris põhivara liikide järgi toimus muutus kinnisvara kasuks. Pärast eelmise aasta langust kasvas kinnisvara lepingute väärtus rekordiliselt — 6,6 korda. Transpordivahendeid soetati eelmise aastaga võrreldes ligi kolmandiku võrra rohkem, arvuteid, masinaid ja seadmeid veidi vähem.

2005. aastal sõlmiti ligi pooled kapitalirendilepingutest transpordivahendite, neljandik seadmete ja inventari, üle viiendiku kinnisvara ning 3% arvutite ja arvutisüsteemide soetamiseks.

Diagramm 13 Investeeringud põhivarasse äriteenindustevõtte liigi järgi, 2004–2005
Diagram 13 Investments in fixed assets by kind of other business services, 2004–2005

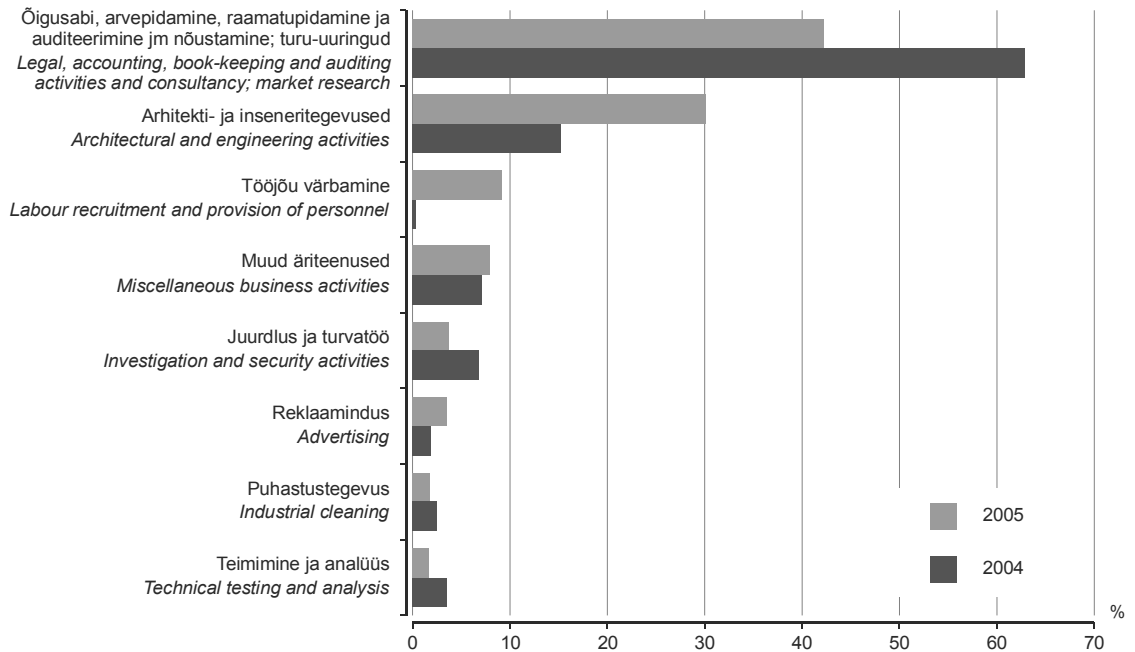
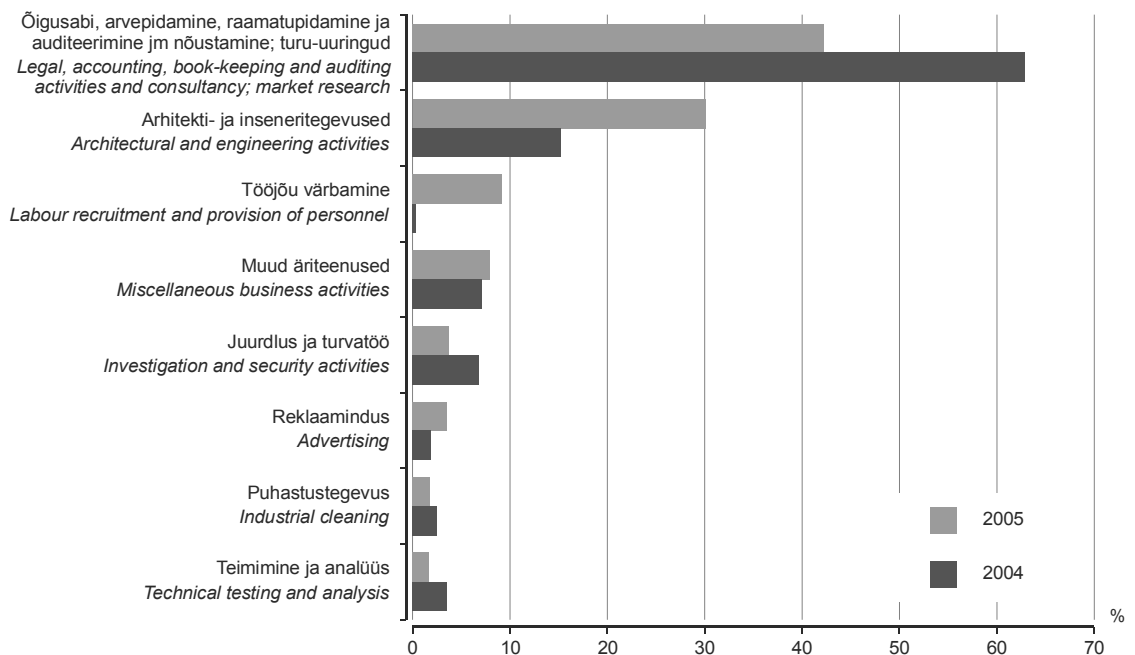

Diagramm 14 Kapitalirent äriteenindustevõtte liigi järgi, 2004–2005
Diagram 14 Financial leasing by kind of other business services, 2004–2005

FINANTSVAHENDUS

2005. aastal oli finantsvahenduse osatähtsus sisemajanduse koguprodukti jaoks arvatavas lisandväärtuses ligikaudu 4%. Finantssektori ettevõtetes töötas 2005. aastal 9000 inimest.

Tänu kiirele majandusarengule oli 2005. aasta finantssektorile edukas — edenesid kõik sektori segmendid ning kogutulud kasvasid ligi 5%. Sektoris tegutsevate ettevõtete arv suurenes 2004. aasta 457-st 503-ni. 2005. aastal registreeriti finantsvahenduse tegevusalal 247 uut ettevõtet (neist 211 mujal liigitamata finantsvahenduses), kuid valdav enamus neist muutis hiljem tegevusala, lõpetas tegevuse või ei alustanudki seda.

Krediidiasutused

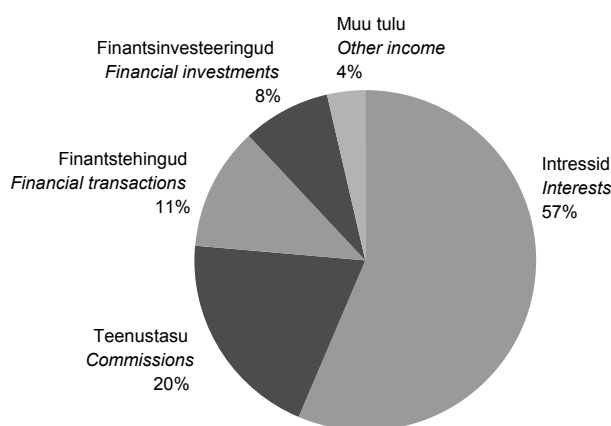
2005. aastal lisandus seni Eestis tegutsenud krediidiasutustele (AS Hansapank, AS SEB Eesti Ühispank, AS Sampo Pank, AS Eesti Krediidipank, Tallinna Äripanga AS ja AS SBM Pank) krediidiasutuse litsentsi saanud Balti Investeeringute Grupi Pank. Lisaks Nordea Bank Finland Plc-i, Parekss-banka ja Bayerische Hypo- und Vereinsbanki filiaalidele avasid 2005. aastal Eestis filiaali ka järgmised krediidiasutused: NORD/LB Latvija, Scania Finans AB, Svenska Handelbanken AB ja Siemens Financial Services AB.

2005. aastal pankade investorite struktuur oluliselt ei muutunud. Jõuliselt suurenev laenu- ja liisingunõudlus põhjustasid nii tulude kui ka kasumi kasvu, seetõttu iseloomustas 2005. aastal pangandussektorit 38% bilansimahu kasv väljaantud laenude arvel. Pankade puhas intressitulu suurenes eelmise aastaga peaaegu 21%, teenustasutulu kasvas üle 30% ja puhaskasum suurenes 2004. aastaga võrreldes 25%. Eriti kiire oli hoiuste kasv — 2005. aastal suurenesid need 46% ehk 95 miljardit krooni, aasta varem oli juurdekasv ainult 21%. Aastakeskmine töötajate arv oli kommertsbankades 4654.

Pankade turuosa võrdlus (diagramm 1) bilansimahu järgi näitab, et AS Hansapanga turuosa kasvas aastaga 11 protsendipunkti ja jõudis 2005. aastal 59%-ni. AS SEB Ühispanga turuosa moodustas 21% ning ülejäänud pangad ja välismaa filiaalid jagasid sellest omavahel 20%. Seejuures hõlmas AS Sampo Pank 8%, Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal 9% ning ülejäänud pangad 3% turuosast.

Krediidiasutuste turuosad

Diagramm 1 Pankade turuosa bilansimahu järgi, 2005
Diagram 1 Market share of banks by balance sheet, 2005

Allikas — Source: Eesti Pank.

Pankade tulud, kulud ja kasum

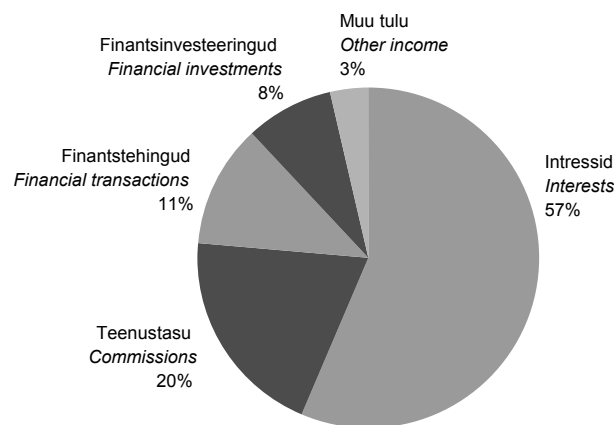
Suure osa pankade 2005. aasta 10,5 miljardi kroonisest kogutulust (57%) moodustasid intressitulud, mis jagunevad intressituluks laenudelt, hoiustelt, võlakirjadelt ja muudelt väärt-paberitelt (diagramm 2). 2005. aastal toimusid olulisimad muudatused hoiuste ja laenude intressitulul ja -kulus — hoiuste intressitulu kasvas eelmise aastaga võrreldes 80% ja laenude oma 30%. Samal ajal vähenesid võlakirjade ja fikseeritud tulumääraga väärt-paberite intressitulud 31%. Kokku suurenesid intressitulud võrreldes eelmise aastaga 28%.

Intressikulude kasv oli aga kiirem — 36%, sealjuures hoiustes 68%. See piiras vastava kasumikasvu marginaali 21%-ga. Kui tulude poolel moodustasid laenude intressid 87% intressituludest, siis kuludes prevaleerisid hoiused — need andsid 50% intressikuludest.

2005. aastal ulatusid teenustasutulud 2,1 miljardi kroonini ja moodustasid pankade tuludest ühe viiendiku. Teenustasutulud kasvasid -kuludest peaaegu kaks korda kiiremini (vastavalt 31% ja 19%) ja andsid teenustasudel põhineva kasumi kasvuks 35%.

Nii finantstehingutest kui -investeeringutest saadud tulu osatähtsus jäi kümnendiku piirimaile. Finantstehingute tulude kasv (23%) oli kulude kasvust (30%) väiksem, kuid see võimaldas 2005. aastal siiski suurendada finantstehingutest saadavat kasumit 13% võrra. Finantsinvesteeringutes kulusid peaaegu polnudki, kuid tulud ja seega ka kasum vähenesid 2004. aastaga võrreldes 13% ehk 1027 miljonist 890 miljoni kroonini. Finantsinvesteeringute peamine tuluallikas oli tütarettevõtjate aktsiate ja osade dividenditulu, vaid kümnendik dividenditulust tuli muudest aktsiatest ja osadest.

Diagramm 2 **Pankade tulu struktuur, 2005**
Diagram 2 *Structure of banks' income, 2005*

Allikas — Source: Eesti Pank.

Kulude poolel moodustasid 2005. aastal intressikulud kaks viiendikku ja administratiivkulud ühe kolmandiku pankade 7,4 miljardi kroonisest kogukulust. Administratiivkulude summa oli 2,5 miljardit krooni — 2004. aastaga võrreldes kasvasid palga- ja sotsiaalmaksukulud 17% ja olid üle 1,4 miljardi krooni ehk 17,5% enam kui eelmisel aastal. Muude halduskulude summa oli administratiivkuludes 27% suurem kui eelmisel aastal ja ulatus 2005. aasta lõpul peaaegu 1,1 miljardi kroonini. Halduskulude suurenemise põhjustas eelkõige rendi- ja kommunaalkulude, reklaami- ja marketingikulude ning ostetud teenuste kulude kasv.

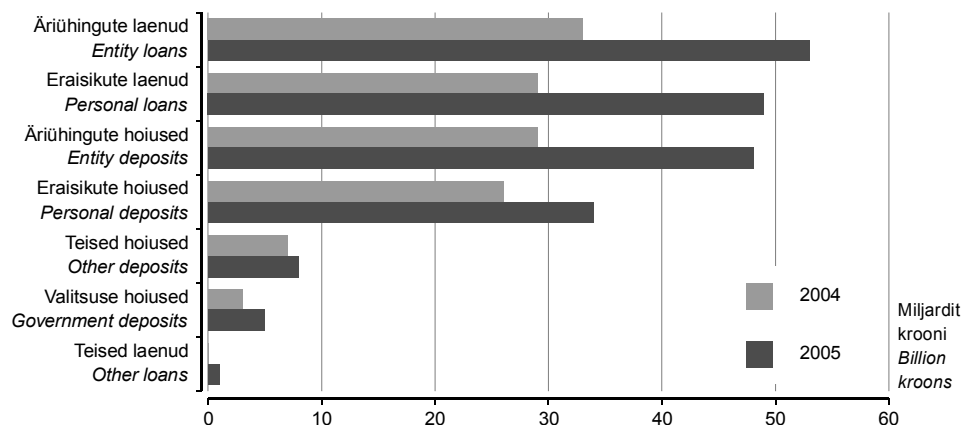
Kommertspangad lõpetasid 2005. aasta 3,1 miljardi kroonise puhaskasumiga, see oli veerandi võrra suurem eelmise aasta kasumist.

Pankade varad, kohustused ja omakapital

Pankade varad kasvasid 2005. aastal koondarvestuses ligi 52 miljardit krooni ehk 39% ja ulatusid aasta lõpus juba 185 miljardi kroonini. Nõuded klientidele moodustasid 68% varadest, sh laenud 55% varadest. Laenude maht suurenes (diagramm 3) võrreldes 2004. aastaga 66%, kliendigrupi järgi suurenes äriühingute laenude maht 62% ja eraisikute oma 68%. 2005. aasta lõpuks olid nimetatud kahe grupi laenud mahult peaaegu võrdsed: äriühingutel 53 miljardit ja eraisikutel 49 miljardit krooni. Samas tuleb märkida, et aastatega on jätkuvalt kasvanud mittetulundusühingutele, peamiselt korteriühistutele antavate laenude maht — 2005. aastal oli see juba üle 1 miljardi krooni.

2005. aastal moodustasid kohustustest pisut üle poole võlgnevused klientidele, need olid põhiliselt nõudmiseni, tähtajalised ja säästuhoiused. 2005. aastal jagunesid hoiused peamiselt kahe kliendigrupi — äriühingute ja eraisikute — vahel, nende hoiused moodustasid hoiuste kogusummast 83%. Sealjuures kasvasid äriühingute hoiused laenudega sama kiiresti — aastane juurdekasv oli 66%. Eraisikute hoiused suurenesid aga nende laenudest kaks korda aeglasemalt — ainult 32% juurdekasvuga. 2005. aasta lõpuks oli äriühingutel hoiuseid ligikaudu 48 miljardi ja eraisikutel 34 miljardi Eesti krooni eest.

Diagramm 3 **Hoiused ja laenud, 2005**
Diagram 3 **Deposits and loans, 2005**

Allikas — Source: Eesti Pank.

Pankade omakapitali kasv oli tingitud eelkõige suurenenud puhaskasumist. Aktsiakapitali ja reservi suurus jäi eelmise perioodiga võrreldes peaaegu samale tasemele.

Hoiu-laenuühistud

2005. aastal oli Eestis 9 aktiivset hoiu-laenuühistut: Lääne HLÜ, Leie HLÜ, Loo HLÜ, Kambja HLÜ, Kehtna HLÜ, Maaelu Edendamise HLÜ, Saaremaa HLÜ, Põlvamaa HLÜ ja Ökobank Viiratsi HLÜ. Hoiu-laenuühistu on finantseerimisasutus, mille peamine tegevus on laenude väljastamine oma liikmetele, ülekannete ja väljamaksete tegemine hoiu-laenuühistus peetavatel hoiukontodelt ning finantsalase nõustamisteenuse osutamine. Ühistute loomise peaeesmärk on suunata kohalikke sääste piirkonna arengusse ning riigitoetuste, -krediitide ja fondide vahendite jagamise vahendamine.

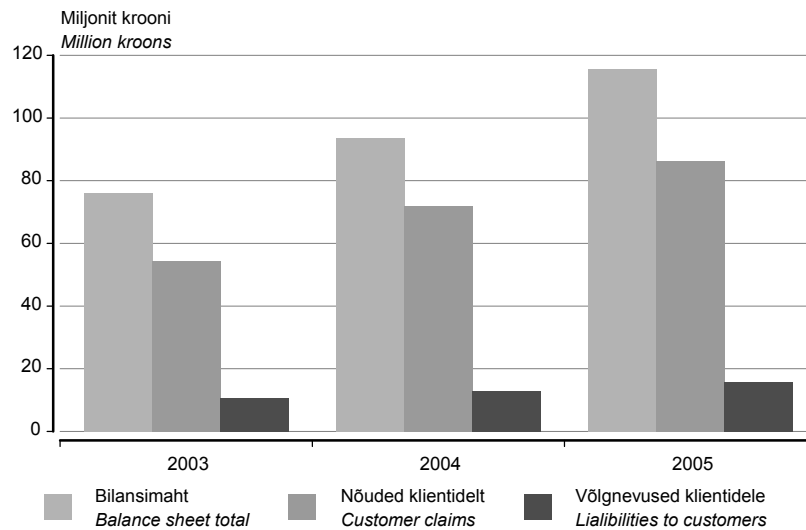
Hoiu-laenuühistute bilanss

Ühistute koondbilansi maht oli 2005. aasta lõpus 115 miljonit krooni, aasta varem oli see 94 miljonit krooni — niisiis toimus 23% kasv (diagramm 4). Võrreldes 2004. aastaga suurenes eraisikutele väljastatud laenude maht 37 miljonist 52 miljoni kroonini ehk 41%. Seevastu äriühingute laenude maht vähenes pisut: 35 miljonist 34 miljoni kroonini. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete puhul olukord paranes — see vähenes aastaga 1 miljonist 880 000 kroonini. Samuti kasvasid 42% võrra investeringud väärtpaberitesse.

Hoiuste maht kasvas aastaga veerandi võrra — 13 miljonist kroonist 16 miljoni, 2005. aastal jagunesid hoiused kliendigruppide vahel järgmiselt: eraisikud — 61%, äriühingud — 25%, mittetulundusühingud — 14%. Hoiu-laenuühistute spetsiifikast lähtuvalt oli 2005. aastal laenude maht neis üle viie korra kõrgem hoiuste mahust.

Hoiu-laenuühistute omakapitali kasv oli tingitud eelkõige uute liikmete lisandumisest ja puhaskasumi kasvust. Hoiu-laenuühistute puhaskasum kasvas 2005. aastal varasematest märgatavalt kiiremini — 2003. aastal oli puhaskasum 2,7 miljonit ja 2004. aastal 3 miljonit krooni, kuid 2005. aastal ulatus 5,5 miljoni kroonini.

Diagramm 4 **Hoiu-laenuühistute koondbilanss, nõuded ja võlgnevused, 2003–2005**
 Diagram 4 **Balance sheet, claims and liabilities of savings and loan associations, 2003–2005**

Allikas — Source: Eesti Pank.

Liisingustatistika

Liisinguturu kontsentratsioonitase on Eestis kõrge. 2005. aastal tegutses 18 liisingühingut, kuid kuus suuremat liisingufirmat katsid 98% kohalikust turust. Kuni 31. maini 2005 kajastas liisingustatistika ainult Liisingühingute Liitu kuuluvate ühingute andmeid, alates 1. juunist 2005 on peale selle statistikas ka nendega samasse gruppi kuuluvate liisingettevõtjate (Balti Auto-liisingu AS, Evison Grupp OÜ, Rentacar AS) andmed. Et kuus suuremat liisingufirmat olid juba varem statistikasse kaasatud, siis ei ohusta uute lisandumine andmete võrreldavust, sest nende osatähtsus on väike.

Liisingettevõtete tulud, kulud, kasum

Kui 2004. aastal kasvas liisingühingute koondbilansi maht võrreldes eelmise aastaga vaid 3%, siis 2005. aastal oli juurdekasv koguni 24%. Puhaskasum langes jälle 2003. aasta tasemele: 2003. aastal 757 miljonit, 2004. aastal 896 miljonit ja 2005. aastal 757 miljonit krooni.

Liisingühingute põhilised tulud oli intressi-, teenustasutulud, finantstehingute tulud ja muud tulud. Intressitulu moodustas 2005. aastal kogutulust 81%. Kapitali- ja kasutusrendist kogunes intressitulu 84% ulatuses ning selle suurus oli 2005. aastal üle 1,5 miljardi krooni. Intressitulusse lisasid 6% nii faktooring kui tehingute finantseerimine. Intressikulu oli kaks korda väiksem intressitulust. 2005. aastal oli puhaintressitulu liisingettevõtete kasumist 15 miljonit krooni suurem, 2004. aastal oli vastupidi — kasum ületas puhaintressitulu 90 miljoni krooniga.

Kulude poolel kasvasid 2005. aastal võrreldes eelmisega enim administratiivkulud — 64%, nende hulgas tööjõukulud aga vaid 12%.

2005. aastal oli liisinguportfelli uusmüügis suurim osatähtsus sõiduautodel ja muudel väikeautodel — 37%, järgnesid masinad ja seadmed — 28% ning tarbesõidukid — 18%. Sealjuures suurenes masinate ja seadmete liisingu osatähtsus võrreldes 2004. aastaga 4 protsendipunkti. Kliendi liigi järgi prevaleerisid 2005. aastal liisinguportfelli uusmüügis äriühingud (77%) ja eraisikud (15%), 6%-l klientidest oli liik määratlemata. Kliendi põhitegevusala järgi majandussektoriti oli suur osa uusmüügist suunatud tertsiaarsektorile ehk teenindusele (52%), primaarsektori osatähtsuseks kujunes 9% ja sekundaarsektoril 20%. Peale selle jäi põhitegevusala määratlemata 18%-l klientidest — nende hulgas olid eraisikud, kelle osatähtsus oli peaaegu 13% (erinevus varem toodud 15%-st tekib füüsilistest isikutest ettevõtjate arvelt, kes ei ole ühegi töötaja tööandjaks, kuid kelle põhitegevusala on määratletud). Kõige suurema summa eest sõlmiti liisingulepinguid Tallinnas ja Harjumaal — üle 52% kogu liisinguportfelliga, Tartus ja Tartumaal — 9%, Ida-Virumaal — 4%, ülejäänud maakonnad hõlmasid 33%. Mitteresidentide sõlmitud liisingulepinguid oli 2%.

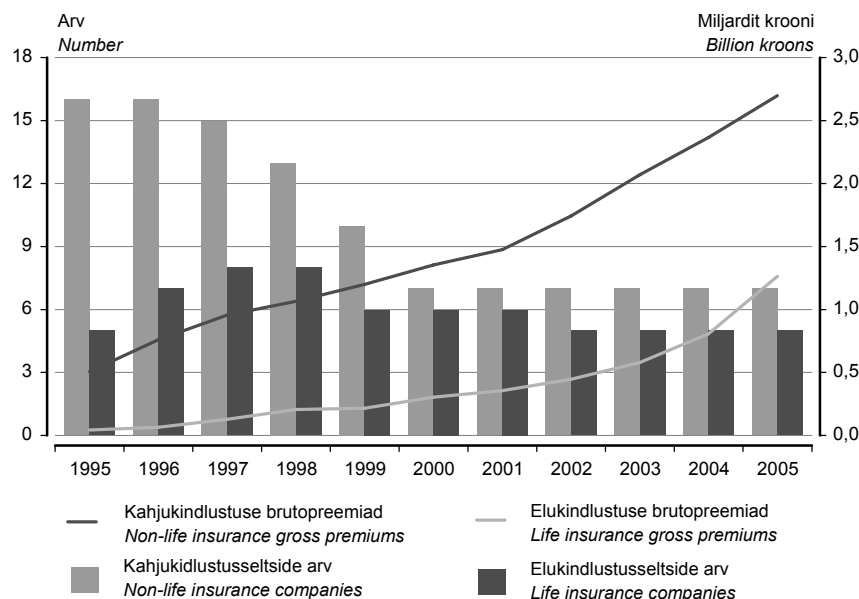
Liisingettevõtete varad, kohustused ja omakapital

Nagu eelmiselgi aastal moodustasid 2005. aastal 96% liisingühingute varade mahust nõuded klientidele. Ka kohustuste ja omakapitali struktuur jäi peaaegu samaks, omakapital suurenes veerandi võrra.

Kindlustustegevus

2005. aastal tegutses Eestis kuus kahjukindlustusseltsi, viis elukindlustusseltsi ja Eesti Liikluskindlustuse Fond. Kindlustusseltsid andsid 14% kogu finantssektori lisandväärtusest. Kindlustusandjad kogusid 2005. aastal brutopreemiaid 4 miljardit krooni ehk 0,8 miljardit krooni enam kui 2004. aastal.

Diagramm 5 Kindlustusseltside arv ja kogutud brutopreemiad, 1995–2005
Diagram 5 Number of insurance companies and collected gross premiums, 1995–2005

Kahjukindlustus

Kahjukindlustustegevust soodustas endiselt laenu- ja liisinguturu aktiivsus. Kahjukindlustuse brutopreemiad olid 2005. aastal 2,7 miljardit krooni ja nõudeid maksti summas 1,5 miljardit krooni — 25% rohkem kui 2004. aastal. 73% nõuetest oli seotud liikluskindlustuse ja maismaasõidukite kindlustusega. Preemiade ja nõuete kogumaht on muutunud, kuid protsentuaalne suhe on 2004. aastaga samale tasemele jäänud. Kahjukindlustusseltside bilansimaht suurenes eelmise perioodiga võrreldes 31% ja oli 3,4 miljardit krooni. 2005. aastal oli kahjukindlustusseltside kasum 490 miljonit krooni.

Elukindlustus

Elukindlustusandjate brutopreemiaid olid 2005. aastal 1,3 miljardit krooni. Surmajuhtumi riskielukindlustuse ja lisakindlustuse osatähtsus oli vaid 5% brutopreemiade kogusummast. Põhimaht kogunes kapitalikogumis- ja investeerimisriskiga seotud kindlustuse brutopreemiatest, mille summa oli 1,2 miljardit krooni ehk 95% brutopreemiade kogusummast. Nõudeid maksti vaid 191 000 krooni eest.

2005. aastal teenisid elukindlustusega tegelevad kindlustusseltsid 150,4 miljonit krooni kasumit. Bilansimaht suurenes eelmise aastaga võrreldes 60% ja moodustas 3,7 miljardit krooni.

Pensionikindlustus

1998. aastal jõustus Eestis pensionifonde reguleeriv seadus, mille järgi hakkas kehtima kolmesambaline pensionisüsteem: I samm — riiklik pension; II samm — kohustuslik kogumispension ja III samm — vabatahtlik e täiendav kogumispension.

Kohustuslik kogumispension

2005. aastal haldas kohustusliku kogumispensioni fonde 6 fondivalitsejat: ERGO Varahalduse AS, AS Hansa Investeerimisfondid, AS LHV-Seesam Varahaldus, AS SEB Ühispannga Fondid, Sampo Baltic Asset Management AS ja Trigon Funds AS.

2005. aasta jooksul liitus kohustusliku pensionigafondiga 54 463 isikut ning 2005. aasta detsembri seisuga oli liitunute koguarv 481 271.

Kohustusliku kogumispensioni bilansimaht oli 2005. aasta lõpus 4,7 miljardit krooni, aasta jooksul kasvas kohustusliku kogumispensioni fondide kogumaht 2,2 miljardit krooni ehk peaaegu kahekordistus. Eesti pensioniindeks kasvas 2005. aasta jooksul 16% võrra — 119,8-st 135,6-ni.

Täiendav kogumispension

Vabatahtliku kogumispensioni ehk III samba pensioniga tegelevad nii fondivalitsejad kui ka elukindlustusseltsid. III sammast on võimalik koguda kindla intressiga pensionikindlustuses (ehk sõlmida leping elukindlustusseltsiga) või kasutada fondivalitsejate pakutud võimalusi investeerimiseks, kuid viimasel juhul on riskitase kõrgem.

Täiendava kogumispensioni fonde haldas 2005. aastal neli fondivalitsejat: AS LHV-Seesam Varahaldus, AS SEB Ühispannga Fondid, AS Hansa Investeerimisfondid ja Sampo Baltic Asset Management AS, kusjuures Hansapank valdas kolme ja Ühispank kahte fondi. Täiendavate kogumispensioni fondide bilansimaht oli 2005. aasta lõpul 453 miljonit krooni.

Elukindlustusseltsid sõlmisid 2005. aasta jooksul 9 277 täiendava kogumispensioni lepingut. Täiendava kogumispensioni jõustumisest alates olid elukindlustusandjad 2005. aasta lõpuks sõlminud kokku 75 114 täiendava kogumispensioni lepingut.

SUMMARY OF ECONOMIC ACTIVITIES IN 2005

The economic growth in Estonia was 10.5% in 2005. The growth of value added generated in non-financial corporations sector, which had the biggest impact on the GDP, grew more rapidly — 12.7%. In 2005, there were over 96,000 undertakings. More than a half of them were sole proprietors. The revenues from the entrepreneurship increased by a fourth.

Economic growth

In 2005 the flourishing development of the Estonian economy continued. The gross domestic product (GDP) as one of the most widely used economic development indicators, increased at constant 2000 prices by 10.5% compared to 2004 by revised data. It was the largest growth over recent years. The economic growth was continually based mainly on the strong domestic demand and net exports. The fast development in the domestic demand was based on the increasing private consumption and investments. Compared to 2004 private consumption expenditure increased by 7.9%. The increase of private consumption was boosted by favourable loan conditions and positive developments at labour market, but also the customers' better expectations of the economics. The investments in fixed assets were slightly lower than in the previous year. The growth of exports by 21% more than in 2004 had also an impact on the GDP.

The GDP per capita at constant 2000 prices was 1.5 times bigger in 2005 compared to 2000 and for the first time it was over 100,000 kroons per year. In spite of rapid development in recent years, according to Eurostat's information the Estonian GDP per capita was 59.8% of the average indicator of 25 European Union Member States (in Purchasing Power Standards, EU-25 = 100).

The biggest share of the value added was created by non-financial corporations. Their share has been growing continually in recent years from 66.5 in 2000 to 71.7 in 2005 (Diagram 1 on page 7). Their growth was faster (12.7% at revised 2000 prices) than the overall growth of the Estonian economy. The biggest influence was given by manufacturing. Also real estate, renting and business services, transport, storage and communication and trade had a big impact. These four activities gave 2/3 from the total value added.

Employment, unemployment, wages and salaries

The growth in GDP and more precisely in private consumption expenditure was assisted by the increase in employment and average gross wages (salaries). In 2001, for the first time after the regained independence, there was an increase in employment. The growth has continued also in the following years. As the result also the unemployment rate has decreased since 2001. In 2005, both tendencies continued. There were over 607,000 persons employed — 2% more than a year before and the unemployment rate dropped to 7.9%. The number of persons employed was over 600,000 last in 1998. The unemployment rate was at the similar level in 1994 (7.6%). The diminishing in unemployment and shortage in qualified labour force have raised the average wages and salaries. In 2005 the average gross wages and salaries were 8,073 kroons — over 11% larger than a year before (Table 1 on page 7).

The number of employed persons increased by 12,000, i.e. 2% compared to 2004. It was the biggest increase since 2001 as until 2005 the growth has been smaller than 2%. The increase of the employment continued in service activities. The employment was biggest in manufacturing, amounting to 139,000 persons. Compared to the previous year the unemployment rate decreased continually. In 2004, the unemployment rate fell to 9.7%, which was the lowest level since 1998. In 2004 the average monthly gross wages and salaries were 7,287 kroons; compared to the previous year wages increased by 8.4%.

Prices

The rapid economic growth leads to the growth in prices. In 2004 the prices rose rapidly due to the increase of tax rates caused by the accession to the European Union and rise of fuel's prices in world market. In 2005 the main reasons were increase of fuels but also bigger expenditure on housing. The percentage change of the consumer price index in 2005 compared to 2004 was 4.1%. The prices of goods changed by 4.0 % and the prices of services 4.2%. The prices of foodstuffs increased 3.7% and of manufactured goods 4.3% compared to 2004. The growth in producer price index of industrial output was to some extent slower than a year before — 2.9% in 2004 to 2.1% in 2005. The construction price index increased from 6.5% in 2004 to 7.3% in 2005, mainly caused by valuing the labour force but also by building machines. The export price index increased 2.9% and import price index by 3.9% compared to 2004.

Undertaking

According to the Commercial Code an undertaking may be a natural person or a company provided by law. Natural person offers goods or services for charge in his or her own name where the sale of goods or provision of service is his or her permanent activity.

In 2005, there were over 96,000 undertakings. Over 42,000 of them were non-financial corporations, 500 financial corporations and more than 53,000 sole proprietors. Compared to the previous year, over 3,500 undertakings have added. The number of undertakings increased by 7% as in the previous year only in non-financial corporations sector. The number of sole proprietors and financial corporations was bigger than in the previous year, but the growth rate was lower.

The most numerous were sole proprietors — their share was over a half of the total number of undertakings. The marginal share of financial corporations has stabilised on the 0.5% level. From year to year the proportion of non-financial corporations has increased, amounting to 44% in 2005.

Undertakings by activities

A fifth of undertakings rendered several real estate, renting and business services. Their number increased by more than a tenth compared to the previous year. The number of corporations increased more as it exceeded the number of sole proprietors first in 2005. By the number of undertakings trade, agriculture and forestry followed. The proportion of those activities approached a fifth in undertakings, but their number decreased about 3% compared to 2004. In agriculture and forestry sole proprietors predominated — over 90% among undertakings of these activities. The decrease in the number of sole proprietors was the reason for the decline of the number of units in these activities despite that there was a certain increase in the number of corporations. In trading activities more than 70% of undertakings were corporations. Both, the number of corporations and sole proprietors decreased.

The fourth large activity by number of undertakings was other community, social and personal service. The majority of undertakings were sole proprietors (almost 90%), but in 2005 the number of corporations increased more than that of sole proprietors.

Corporations are dominating in hotels and restaurants and in mining.

Revenues, costs and profit

Undertakings' revenues amounted to 545 billion kroons and costs made up over 499 billion kroons. Compared to 2004 the revenues increased by 18% in 2005 as in the previous year. As the revenues increased more than costs, the undertakings' net profit was by a fourth bigger than in the previous year. The net profit of all undertakings totalled over 46 billion kroons.

Revenues by activities

Remarkable is that in all activities the revenues were bigger than a year before. For comparison: in 2004 in fishing and education the revenues were smaller than in 2003. The increase in revenues was relatively bigger in construction and in education, in these activities the revenues grew more than by a fourth. More rapid than the average was the increase of revenues also in health, real estate, renting and business services but also in trade. The lowest increase was in mining and fishing.

Non-financial corporations have still the leading role in entrepreneurship financial indicators.

Although the total number of sole proprietors is large, the proportion of their revenues of total business revenues is small — 1.4% in 2005 (Diagram 2 on page 8). By activities, sole proprietors of agriculture and forestry account for a remarkable share — their revenues accounted for about a fifth of the total revenues of the activity. Sole proprietors of fishing and other community, social and personal service activities accounted for more than 10% of the total revenue of the activity. But in most activities sole proprietors' revenues accounted for less than 1% of the total revenues of the activity. Only in fishing the share of sole proprietors in revenues increased. In other activities the share of sole proprietors was the same as a year ago or it decreased.

Sole proprietors had the similar share in costs as in revenues. The share in revenues and costs of not numerous financial intermediation companies was within 3–4%.

Profit by activities

The biggest increase of profit — over six times — was in fishing, which was caused by a very weak result in the previous year. Real estate, renting and business activities contributed the major share to the increase of profit — 40% of the total increase. The profit decreased in agriculture and forestry affected by the decrease of the total profit of sole proprietors — in spite of the increase of companies' profit.

BUSINESS DEMOGRAPHY

Business demography statistics collect the information about the enterprises' births, deaths and survivals. The demography of enterprises shows how many new enterprises arise each year (newly born enterprise), how many of them survive and how many enterprises really cease activities (dead enterprises).

The data on business demography have been produced on the basis of Business Register for Statistical Purposes. Business demography active units population includes all economically significant units — commercial undertakings and sole proprietors with 20 or more employees. The sole proprietors with less than 20 employees, non-profit institutions and associations and units in the central or local government sectors are excluded.

In 2004, there were 5,469 newly born enterprises. They accounted for 13.2% of the stock of active enterprises in Estonia. As in previous years, birth rates tended to be highest in financial services, distributive trades and real estate, renting and business activities — from 19.9% to 14.1%. Continually, the lowest birth rates were in electricity, gas and water supply and in mining and quarrying activities — 1.1% and 2.7%.

The average number of persons employed in newly born enterprises in 2004 was the same as in the previous year — 1.7. More than half (55.9%) newly born enterprises start their activity with no employees and close to 40% enterprises started with less than 5 employees.

There were 3,329 dead enterprises in 2004, which account for 8% of all active enterprises in 2004. The lowest enterprise death rate was for mining and quarrying enterprises — 2.7%. Traditionally, the highest enterprise death rate was in financial service — 11.3%.

In 2004 the average number of persons employed in death enterprises was 2.9. Dead enterprises with less than 5 employees accounted for the highest proportion of jobs created by all died enterprises.

Slightly less than half (49.9%) of the enterprises that were born in 2000 survived four years until 2004. Only 6% of enterprises did not survive the fifth year. The annual death rate for this cohort of enterprises was fairly similar to the previous year. Among the NACE sections, the highest four-year survival rates for enterprises born in 2000 were for health and social work (83%) and electricity, gas and water supply (80%) enterprises. This contrasted with the lowest survival rate for a number of distributive trades enterprises — 44.7%.

FACTORS OF BUSINESS SUCCESS

Statistics Estonia participated in the Survey on Factors of Business Success. The aim of the survey was to determine the factors that determine the success and growth of newly born enterprises, and especially to study the motivations for starting up one's own business, the barriers and risks encountered during the first years of existence, the current situation of the enterprise, and business plans for future development.

The survey was carried out in fifteen countries — Czech Republic, Denmark, Estonia, France, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Austria, Portugal, Slovenia, Slovakia, Sweden, Bulgaria and Romania. The results of the FOBS survey are available on Eurostat website (<http://ec.europa.eu/eurostat>: Data – Industry, Trade and Services (horizontal view) — Structural Business Statistics – Factors of Business Success).

The target population of the survey was the population of enterprises, which were born in 2002 and survived till the year 2005.

In 2002 4,170 enterprises were born in Estonia, 2,462 of which were survived in 2005. There were 1,556 entrepreneurs who participated in FOBS survey, 88% of them were original entrepreneurs. In FOBS survey, 76% of entrepreneurs were men and 24% were women. At the enterprise starting up moment more than half of all entrepreneurs had a tertiary education and 88% were the citizens of Estonia.

Main findings:

- The majority of entrepreneurs (55%) had no experience in running an enterprise, 28% had already run one enterprise and 17% two or more. Three quarters of the successful entrepreneurs have previous branch experience, while 25% have none.
- 24% of the entrepreneurs were less than 30 years old, 36% between 30 and 39 years and 40% 40 years and over. Most of entrepreneurs (88%) are citizens of Estonia and more than half of all entrepreneurs have tertiary education (ISCED levels 5 and 6). ISCED — International Standard Classification of Education.
- Generally, for all age groups the first motivation for start-up is the desire “to be my own boss”, the second is the prospect of “making more money”. The second one is a very important motivation especially for younger entrepreneurs. When comparing the motivations by entrepreneur’s gender, it appears that for women the motivations “to combine work and private life” and “the age of the children” seem to be more important than for men.
- Family and friends were the most important source of advice for starting up, especially for inexperienced entrepreneurs.
- Entrepreneurs consider “finding suitable personnel” and “contacts with customers” as the main start-up difficulties. Women mentioned “backing from family” slightly more frequently than men.
- 84% of entrepreneurs were financing their enterprise start-up using own funds. Important support was also financial assistance from family and friends. Entrepreneurs with tertiary education used more frequently the financial support from public authorities.
- Experienced entrepreneurs are more optimistic about the profitability of their enterprise, compared with inexperienced entrepreneurs. In general, of the few entrepreneurs who consider their business or part of it as innovative, most of them link it to product innovation.
- More than half of entrepreneurs planned to increase the remuneration of the employees and close to 30% of entrepreneurs with tertiary education decided to reduce own working time.

ENTERPRISE GROUPS IN ESTONIA

Enterprise groups play an important role in Estonian economy. In 2004–2005 enterprise groups engaged one third of all employed persons and gave 60% of the net turnover of Estonian enterprises.

The business register for statistical purposes of Statistics Estonia contains information on the two following types of enterprise groups: foreign controlled enterprise groups the group heads of which are situated outside Estonia, and domestically controlled enterprise groups. The data on foreign subsidiaries of Estonian enterprises are currently not available in any administrative source. The data of public and other databases are used as data sources to avoid further growth of enterprises’ response burden.

Number of enterprise groups

In 2004, 3,220 enterprise groups with 6,149 units were operating in Estonia (9% of all economically active units). These economic units gave 62% of the net turnover of Estonian enterprises and about 34% of all employed persons were engaged there. In 2005 the number of enterprise groups increased to 3,426 and included 6,639 units. The contribution of enterprise groups to the employment in 2005 remained the same, the share in net turnover decreased to 60%.

Units in enterprise groups

Small units with less than 10 persons employed accounted for the majority of units belonging to enterprise groups, similarly to their share in the Statistical Register. With regard to larger units, the difference was more significant. Economic units with 50 and more persons employed accounted for 3% of the Statistical Register, and for 13% of the units of

enterprise groups. In 2005 84% of enterprises with 250 and more persons employed belonged to enterprise groups.

About 60% of all units operating under enterprise group structure were engaged in real estate, wholesale or retail trade. The proportion of group enterprises was the highest in mining industry and in financial intermediation where correspondingly 52% and 29% of operating units belonged to enterprise groups in 2005.

The majority — 84% of groups operating in Estonia — were simply structured enterprise groups including just group head and its subsidiary. In 2005 there were 189 groups (5.5%) in Estonia with five or more active members. Groups including more than 20 active enterprises numbered four, three of which were under the control of Estonian capital.

Enterprise groups under foreign control

In 2004 and 2005 45% of enterprise groups were under foreign control. 2,119 enterprises in 2005 belonged to the structures of foreign groups — less than 3% of all active units, which produced 30% of the total net turnover of all Estonian enterprises and employed 16% of all persons on Estonian labour market.

Foreign capital had considerable influence on employment in financial intermediation, where 72% of all persons employed in that branch of activity were engaged in enterprises belonging to foreign groups. Every third person employed by manufacturing enterprises worked for foreign enterprise groups.

In 2005 the enterprise groups of 50 different countries had subsidiaries in Estonia. 87% of all foreign enterprise groups were European groups (Table 4 on page 34). Every third foreign group was controlled by Finnish enterprise. The second important economic partner of Estonia — Sweden, followed by Finland; the United States of America was the third.

Finnish groups were mostly active in food processing industry, electronics industry and in trade. Larger Swedish groups operated in textile industry, retail trade and telecommunications and financial intermediation.

INNOVATION ACTIVITIES

Estonia participated in the two last European Community Innovation Surveys (CIS 3 for 1998–2000 and CIS 4 for 2002–2004). The results of the latter showed that the share of technologically innovative enterprises in Estonia has risen for population covered by CIS during four years from 36% to 49% and reached the level of best performing countries in the European Union. Especially eye-catching was the rise in service sector.

While in CIS 3 and CIS 4 the non-technological — organisational and marketing — innovations were not included into definition of the innovativeness of firms, nevertheless some specific questions on the issue were added in the questionnaire. In the case of technological innovations the innovativeness of firm is correlated with the number of features as the share of foreign equity, belonging to a group, the share of exports, the knowledge intensiveness of activity, etc. As a result of existing close linkages between two types of innovations the same is valid for non-technological ones. The organisational innovation happened to be the most frequent kind of innovation from four defined in Oslo Manual^a outperforming product and process innovations taken separately. In contrary, the marketing innovation was most rare, even significantly rarer than product innovation. In other words, not all product innovations need marketing innovation to support them. As well for the case of non-technological innovativeness Estonia was one of best performing countries in EU — the share of enterprises with non-technological innovations reached 35%.

Comparing growth rates of the economic indicators for innovative and non-innovative Estonian enterprises the real effects of technological innovativeness are clearly evident. The turnover grew faster, as well the number of employees. The latter one was even falling down in the case of non-innovative enterprises. The growth rate of the export for innovative industrial enterprises was twice higher compared to non-innovative ones.

^a The Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed guidelines for collecting and interpreting innovation data. Oslo Manual, third edition. OECD, 2005.

INFORMATION TECHNOLOGY IN ENTERPRISES

99% of enterprises using computers had access to the Internet in 2006. The Internet was mainly used for banking and financial services and also for obtaining information.

The survey included enterprises with 10 or more employees.

Most computers were in enterprises of financial intermediation — on the average 148 computers per enterprise, followed by enterprises of electricity, gas and water supply — on the average 35 computers per enterprise. Altogether 93.3% of enterprises used computers. On the average one enterprise had 14 computers, 13 of them connected to Internet.

Internet connection

The most popular types of Internet connection were broadband connections: two thirds of enterprises had ADSL or SDSL broadband connection and a fifth had other type of broadband connection. ISDN connection was used by one sixth of enterprises with Internet connection. The share of enterprises using dial up connection is continually decreasing and the share of enterprises using wireless connection increasing.

Internet was mainly used for banking and financial services and for obtaining information, as well as for market monitoring, training and other purposes. As public authorities proffer possibilities for interaction via Internet most enterprises with access to Internet used the possibility for obtaining information and forms, also for returning filled in forms.

E-commerce

More than a quarter of enterprises ordered products/services via Internet in 2005, a seventh of enterprises received orders via Internet. E-commerce was more popular among large enterprises than among small enterprises. Ordering of services via the Internet was most popular in hotels and restaurants. In general more enterprises ordered than received orders/services via Internet, in this activity more enterprises received orders than ordered products/services via Internet.

BUSINESS ACTIVITY OF NON-FINANCIAL CORPORATIONS

This chapter presents main financial data of non-financial corporations (hereinafter enterprises) registered in Estonia.

The stable development of the Estonian enterprises continued in 2005. Enterprises gave 70% of value added on formation of gross domestic product. Sales revenue of goods, production and services was by a fifth bigger than a year ago. It was a result of the increase in domestic as well as external demand. Enterprises reported the largest profit received so far — almost 40 billion kroons.

Value added

Enterprises present an important role in the Estonian economy, having the biggest impact on the growth of gross domestic product. In 2005 the value added generated by enterprises amounted to 100 billion kroons. It was in current prices 16% more than in 2004. The value added created by one enterprise was on the average 2.3 million kroons, a tenth bigger than the average in 2004. Value added per person employed in enterprises was on the average 225,000 kroons. Dividing value added by cost components, the proportion of personnel expenses has remained on steady state during 2000–2005. Residual revenue — the part of value added after elimination of personnel expenses and depreciation — has increased giving opportunity for the continuation of investments and further development of enterprises.

The biggest impact on the economic growth in enterprises sector was given by 4 activities: manufacturing, trade, real estate, renting and business services, transport, storage and communication. In 2005 these activities accounted for three quarters of the value added created by enterprises. The biggest value added creators are manufacturing enterprises. The growth of value added of the manufacturing enterprises was 2 percentage points slower than in enterprises on the average, but faster than in manufacturing in the previous year. The growth of value added increased in many activities. In construction as in the fastest

growing economic activity the value added grew by a third in 2005 compared to the previous year and the share of construction increased in the value added of enterprises.

Enterprises

There were 42,254 enterprises operating in Estonia in 2005. According to the international classification, 82% of them were micro enterprises, i.e. with less than 10 persons employed. 15% of enterprises were small, with 10–49 persons employed, and only 3% medium or big enterprises, i.e. with 50 or more persons employed. During recent years the number of enterprises has increased just thanks to the birth of micro enterprises. In 2005 compared to 2000 there were 11,000 micro enterprises more and their proportion grew by 5% among all enterprises. At the same time the relative importance of the other size groups of enterprises has decreased. In 2005 the number of enterprises grew by 2,700, of which the majority were micro enterprises. Also the importance of micro enterprises in employment and economic values has risen.

Employment

There were 442,000 persons employed in the enterprises of Estonia at the end of 2005, showing an increase of 14,000 over the year 2004. A third of all persons were employed in the industrial enterprises, a fifth in trading enterprises. Compared to 2004, the employment increased most in micro enterprises. Every third new workplace was situated in fast growing construction enterprises, every fourth in business services activities. Moreover, employment increased more in retail trade and real estate companies, in service activities was the fastest growth in temporary employment agencies. Employment decreased in mining, electricity, gas and water supply, in some manufacturing activities due to growth of effectiveness of production and increase of employment in service activities.

The average number of employees in an enterprise was 10 in 2005. By employment bigger enterprises than the enterprises' average were in mining, many manufacturing activities, electricity, gas and water supply, transport activities, also in health service and some business services activities as security activities, labour recruitment and industrial cleaning. Four times smaller enterprises than the enterprises' average were in machinery and equipment renting enterprises and in enterprises concerned with real estate development and sales.

Assets, liabilities and equity

Assets total

At the end of 2005, the balance sheet total of enterprises amounted to 421 billion kroons, showing an increase by a fourth compared to the beginning of the year as in the previous year. The balance sheet total of an Estonian company at the end of 2005 was on an average 10 million kroons. By average balance sheet, larger enterprises were in railway and water transport, in electricity, gas and water supply, mining, but also in some manufacturing activities. These enterprises had also larger fixed assets. Also in some trade activities the average value of assets exceeded the enterprises' average due to big merchandise inventories.

Current assets

At the end of 2004, current assets amounted to over 174 billion kroons, accounting for 41% of total assets. During the year the current assets grew by a third, mostly due to fast growth of liquid assets as cash, bank and marketable securities, also short-term receivables and prepayments. Almost a half of current assets were short-term receivables and prepayments that increased by a third during the year. Enterprises had by a half more cash, bank and marketable securities at the end of the year compared to the beginning.

Solvency

With the growth of liquid assets enterprises' solvency has continually improved during the last years. The working capital (current assets minus short-term liabilities), which measures the reserve of liquid assets in enterprise, was about a half larger at the end of the year than at the beginning. Enterprises' solvency is higher if its working capital is larger. The share of the working capital in assets accounted for 12% at the end of 2005. The key ratios — current ratio and quick ratio also characterise the enterprises' capacity to pay back their short-term liabilities with their short-term liquid assets. At the end of 2005 the current ratio of Estonian enterprises was 1.42, which is generally rated satisfactory. The enterprises' average quick ratio exceeded first during the years 2000–2005 the level 1. The value of current ratio was over 1 in many activities in 2005. Quick ratio depends on activity more than current ratio and was lower than 1 in many activities due to big inventories of goods, raw materials or production. At the end of 2005 enterprises had sufficient current assets thereof

liquid assets like cash, short marketable securities and short-term receivables to compensate the current liabilities.

Inventories

Enterprises' inventories amounted to 44 billion kroons, which accounted for a fourth of current assets. The major share in inventories was goods purchased for resale, which was at the end of the year by fifth larger than at the beginning. The changes in the national accounting standards have caused the change in the structure of current assets since the reference year 2005. Tangible and intangible assets that likely will be sold during forthcoming months, are classified to current assets like fixed assets held for sale. Also biological consumable assets for resale or realisation during business as usual are classified to current assets. In 2005 the proportion of fixed assets held for sale and biological consumable assets in current assets total was only 1%.

Fixed assets

At the end of 2005 the value of fixed assets amounted to 247 billion kroons, showing the increase by 18% compared to the beginning of the year. The increase of fixed assets has been by 7 percentage points slower in the previous year. Tangible assets have the most important share in enterprises' fixed assets, but their increase was not as quick as in the previous year and as fast as the growth of the other types of fixed assets. The growth of investment properties was by a third faster than the growth of tangible assets and they accounted for 13% of the fixed assets. It was caused by the fast increase of the acquisition of land held in hope of increase in market value. The long-term financial assets were by 22% larger at the end of the year than at the beginning due to investing in the shares and securities of subsidiaries and other companies.

Liabilities

At the end of 2005, enterprises had liabilities in the value of 208 billion kroons, i.e. by a fifth more than at the beginning of the year. Enterprises took more short-term liabilities and their proportion rose to 59% in liabilities total. Short-term liabilities increased by a fourth during 2005, but long-term liabilities by a tenth at the same time.

Equity

The increase of enterprises' equity was faster than the increase of liabilities. At the end of 2005, enterprises had equities in the value of 214 billion kroons. Enterprises' equity increased by 28% compared to the beginning of the year due to large retained earnings and profit of the reference year and the growth of capital stock.

At the end of 2005, the capital stock of enterprises was 60 billion kroons. Enterprises equity's share in balance sheet (equity assets ratio) was 51% on the average. It means that enterprises used equally own capital and lending capital at the end of 2005. The growth of equity was by 4 percentage points faster than the growth of assets and 9 percentage points faster than the growth of net sales. Thus, the internal sources for financing increased in enterprises and it showed in the growth of investments.

Thanks to the quick growth of profit also the profitability ratios improved — return on equity was 21% and return on assets 10%. Return on equity reveals how much profit a company generates with the money shareholders have invested in it. The growth in return on assets shows that investments on assets have been starting to produce bigger net profit.

Balance sheet in different activities

Trading has been the biggest activity by a number of enterprises. But by the size of enterprises' balance sheet the real estate, renting and business service became the biggest due to fast-growing real estate and business service activities. The share of real estate, renting and business service enterprises accounted for a fourth in the total number of enterprises as well in enterprises' balance sheet total. The increase of investments in real estate of real estate enterprises influenced the growth of total assets of this activity. A third of all enterprises were trading enterprises and they owned a fifth of the balance sheet total of all enterprises thanks to large inventories of goods. The third biggest activity by balance sheet was manufacturing as an important share of enterprises' tangible assets belongs to manufacturing enterprises. The next activities by number of enterprises were transport, storage and communication and construction, in both activities with about 10% from total number of enterprises. These two activities differ substantially by share of balance sheet total. Transport, storage and communication have typically a big amount of tangible assets and their share in total balance sheet of all enterprises was 14%. The same percentage of construction enterprises owned only 4% of balance sheet total of all enterprises.

Sales, costs, profit

In 2005 the net sales of all enterprises totalled 495 billion kroons, i.e. about 78 billion kroons more than in 2004. In comparison with large enterprises of the adjoining states the net sales of the Estonian enterprises was smaller than the net sales of the Finnish company Nokia, but slightly bigger than in the Danish largest company A.P. Moller-Maersk Group and a fourth bigger than in the Swedish largest company Volvo Group.

The growth rate of net sales was 18% in 2005 compared to the previous year, similarly to 2004.

During last decade net sales has increased many times — from 110 billion kroons in 1995 to about 500 billion kroons in 2005. After the rapid growth in the middle of the 90ies it slowed down in 1999, caused by economic crisis in Russia. Since 2004 — the year of the accession to the European Union, the net sales of enterprises has increased on the fast growth rate.

Inflation has an impact on the growth of net sales. In 2005 the rise in prices was faster than in 2004, when it was influenced by the changes in tax policy and in foreign trade both caused by accession to the European Union. The percentage change of the consumer price index in 2005 compared to 2004 was 4.1%. It was mainly influenced by the increase in the prices of motor fuel and housing services. Prices of goods changed by 4.0 % and prices of services 4.2%.

Net sales by economic activities

The greatest impact on the growth of net sales during the last 10 years has come from trade, especially wholesale trade. Also manufacturing and transport, storage and communication enterprises have affected the growth. At the same time the proportion of manufacturing enterprises in net sales of all enterprises has decreased. In 1995 manufacturing enterprises gave a fourth of all enterprises' net sales, in 2005 — a fifth. The importance of service activities, of which especially real estate, renting and business services and transport, storage and communication has increased.

In comparison with 2004 net sales increased in all activities. The increase was largest in construction, the net sales of which in 2005 were a fourth bigger than in 2004. The growth in construction production was caused mainly by the increase in residential buildings construction — by 62%. It was influenced by favourable loan conditions, higher income of the population and growth of employment as a whole. The share of non-residential buildings and civil engineering works in construction production was larger than residential buildings construction.

The other fast-growing economic activity was real estate, renting and business services. Their growth of net sales was influenced by real estate activity, the net sales of which increased by 10 percentage points faster than in the previous year, and by business services, which growth rate was the same as in 2004.

Three large activities — trade, manufacturing, transport, storage and communication — accounted for over 75% of total net sales of enterprises in 2005. Trading enterprises contributed the largest share — 43%, followed by manufacturing — 20% and transport, storage and communication — 13% in net sales total.

The net sales of trading enterprises totalled 210 billion kroons, which was by a fifth larger compared to the previous year. More than 60% of the trade enterprises' net sales were the net sales of wholesale enterprises, which increased faster than in retail enterprises and enterprises whose main activity was sale of motor vehicles and retail sale of automotive fuel. The change of the consumer price index had an effect on the growth of retail sales. The prices of foodstuffs changed by 3.7% and manufactured goods 4.3% in 2005 compared to 2004.

The increase in prices for automotive fuel and active sale of cars increased the net sales of enterprises, whose main activity is sale of motor vehicles and retail sale of automotive fuel, by 18%. The increase of retail enterprises net sales was 15% — 1 percentage point lower than a year before. It was favoured by the increase of purchasing power and favourable loan policies, which make possible bigger and more expensive bargains. Faster than the average was increase in enterprises, which main sale articles were textile fabrics, clothes, hardware, colours and glass.

Manufacturing enterprises gave one fifth of the total net sales of all enterprises. The net sales of manufacturing enterprises increased 15% compared to the previous year and reached almost 100 billion kroons. Manufacture of food products and beverages and

manufacture of wood and wood products were two most important activities by net sales, accounting for 17% and 16% from the net sales of manufacturing. As in previous years a half of production was realized in domestic market and a half abroad. The sale to non-residents was 54% from the sale of the industrial production and it was 15% bigger compared to 2003. The share of production sold to non-residents was bigger in the enterprises of manufacture of wood and wood products and manufacture of electrical and optical equipment. The domestic market is more essential to the producers of food products and beverages.

The third largest economic activity with respect to the net sales was transport, storage and communication. Their net sales were 62 billion kroons, i.e. 17% more than in 2004. The growth of this activity's net sales was influenced by supporting transport activities and road transportation enterprises.

Concentration of net sales by economic activity

The concentration of the net sales was over years higher in mining and electricity, gas and water supply. In 2005 four enterprises with the largest net sales from these activities contributed 70% of the activity's total net sales. The highest concentration in net sales over last years was influenced by the restructuring process in large enterprises, which in electricity, gas and water supply took place in 2004 and in mining a year before.

Compared to 2004, the net sales increased in all groups of TOP 20. The growth was fastest in the second group, i.e. in enterprises, which are on the 5th–8th places by net sales. The net sales of the second group in 2005 were a fifth bigger than in the previous year. Among the 20 biggest enterprises by net sales a half of them were trading enterprises and five transport, storage and communication enterprises. In TOP 20 energy, construction and forestry enterprises were also represented, but the manufacturing enterprises dropped out compared to the previous year. The average net sales of an enterprise in TOP 20 were 2.8 billion kroons.

Compared TOP 20 in 2005 and 2000, 6 enterprises from the TOP of 2000 have remained in the TOP of 2005 too. Also the enterprises from the premier quintuplet of 2000 have retained their positions in the TOP of 2005. The 20 enterprises with the largest net sales have doubled their net sales during 5 years.

Personnel expenses and labour productivity

In 2005, the personnel expenses per person employed were on average 118,000 kroons, i.e. over a tenth more than in the previous year. The personnel expenses increased more than the enterprises' average in the primary sector, but also in health service, personal service and construction. The difference between the highest average personnel expenses in energy activity and the lowest in hotels and restaurants was twofold, respectively 156,000 and 78,000 kroons per person employed.

In 2005, personnel expenses per person employed increased in all activities, most in fishing and health service. The biggest average personnel expenses were in energy, exceeding the all enterprises' average almost by a third.

In 2005 the labour productivity (value added per person employed) was 225,000 kroons, showing a growth of 25,000 kroons compared to the previous year. The growth rates of labour productivity and average personnel expenses were the same compared to 2004.

Net profit (loss)

In 2005 enterprises reported the biggest profit received during recent years — about 40 billion kroons. It was by a fourth larger than in the previous year. All activities finished the year with profit. Over 32,000 enterprises made profit in 2005 and 10,000 enterprises made loss (table 10).

Two economic activities — real estate, rental and business services and trade — gave more than a half of the net profit. The net profit of real estate, rental and business service enterprises was the largest reaching over 13 billion kroons, i.e. a third more than in the previous year. Trading enterprises produced net profit for over 8 billion kroons. The manufacturing enterprises had also an impact on the growth of net profit. Their net profit was almost 6 billion kroons — a third more than in the previous year. The net profit of transport, storage and communication enterprises remained at the same level as in 2004. These four activities accounted for 80% of the total net profit of all activities in 2005.

Profitability

Due to big profits generated in 2005, the profitability of enterprises also improved. The average profit margin (net profit / net sales) increased and reached 8%. The profit margin was highest in real estate, renting and business service activity — 40%. The profit margin of this activity has been higher than in other activities over the years affected by high profitability of the real estate activity.

Investments in fixed assets

Investments in fixed assets are the principal presumption for development of economy. Since 2000 investments in fixed assets have continually increased, which was influenced by the enterprises' increasing net profits and by favourable interest rates. The investments were boosted also by reforms relating to the accession to the European Union. During the last 5 years the average growth of investments has remained on the level 11–17%.

In 2005 enterprises invested 36.5 billion kroons in fixed assets, which is 14% more than in the previous year.

Investments in fixed assets increased in most activities in 2005. The largest input to the growth of all enterprises' investments gave real estate, renting and business service and manufacturing enterprises. Their investments increased over a fifth in 2005 compared to 2004 and the share of these enterprises in the increase of investments total was over a half. The growth of investments was fastest in other community, social and personal service enterprises — 1.7 times and in retail trade — 1.4 times. The improving possibilities for investments have boosted the growth of investments in construction — 1.3 times. After the fall of the previous year the investments increased by a third in the activity of hotels and restaurants, but no at the level of 2003, when there were large investments for construction of hotels and fulfilling of requirements of the European Union. First during last years the investments of transport, storage and communication enterprises decreased.

In 2005 the average investments per enterprise were biggest in the operating area of energetics. The electricity, gas and water supply enterprises invested in fixed assets over 15 million kroons on the average. Bigger investors were mining, post and telecommunications, storage and transport auxiliary activity, real estate and public services enterprises. Least — less than 200,000 kroons were invested by personal service, computer related activities and business service enterprises.

After the remarkable growth of investments in acquisition of constructions in the previous year, the investments in alteration of buildings and structures increased by a third in 2005. Enterprises invested 1.5 times more in the acquisition of land than in 2004. The growth of investments in construction and acquisition of buildings and structures slowed down. Differently from the previous year, the investments in acquisition of machinery, equipment and vehicles increased again.

Enterprises owned by foreign persons in private law made about a third of total investments of all enterprises. In 2005 their investments in fixed assets increased more rapidly than the investments of enterprises owned by Estonian persons in private law. The investments of enterprises owned by foreign persons in private law increased more in electricity, gas and water supply, post and telecommunications, real estate and other community, social and personal service enterprises.

Financial leasing

The acquisition of leased fixed assets has increased rapidly during the last years. The banks' favourable leasing policies allowed enterprises to acquire the fixed assets through capital rent.

In 2005 enterprises concluded capital rent contracts in the value of 6.7 billion kroons, i.e. a tenth less than in the previous year, but considerably more than in the years before 2004. The growth was 12% in comparison with 2003 and more than 2 times in comparison with 2000. The enterprises with less than 20 persons employed enlarged the use of financial leasing for the acquisition of fixed assets — the value of their capital rent contracts increased by 1.4 times compared to 2004.

There were changes in the structure of fixed assets acquired by financial leasing. The acquisition of equipment and machinery increased by a third. At the same time using of financial leasing for acquisition of constructions decreased, the others sources of finance were used for that. Also the acquisition of vehicles and computers decreased; operating lease was used more. Over half of the total value of financial leasing was made in acquisition of vehicles, 44% in equipment, machinery and inventories and only a fifth in buildings and structures and land.

The largest number of capital rent contracts was made by transport, storage and communication enterprises as usual — almost a third of the total value of capital rent contracts, followed by manufacturing (21%) enterprises. The most common subjects of leasing were plant, equipment and vehicles. 90% of the value of capital rent contracts for acquisition of vehicles was made by transport, storage and telecommunication enterprises. 88% of leased plant and equipment of all enterprises were acquired by manufacturing enterprises.

Tabel 1A **ETTEVÕTTED KOKKU**
Majandusnäitajad, 2004, 2005
 Table 1A **ENTERPRISES TOTAL**
Financial data, 2004, 2005

Näitaja	Tuhat krooni Thousand kroons		Indicator
	2005	2004	
Ettevõtete arv	42 254	39 623	Number of enterprises
Tööga hõivatud isikute arv	441 833	427 935	Number of persons employed
Töötajate arv	429 443	417 314	Number of employees
Tulud, kulud, kasum			Income statement
Realiseerimise netokäive	494 474 028	417 193 840	Net sales
Eksport	128 498 266	104 094 897	Export
Kulud	464 403 422	393 365 441	Costs
Kaubad	196 375 588	163 222 667	Merchandise
Materjal, ostetud tooted ja pooltooted	82 652 903	71 327 993	Materials, supplies and intermediate goods
Ostetud tööd ja teenused	97 525 474	82 418 958	Laid-out work
Ostetud elekter, kütus ja energia	15 129 361	12 840 921	Purchases of energy products
Tööjõukulud	52 230 380	45 025 935	Personnel expenses
Kogukasum (-kahjum)	30 070 605	23 828 399	Total profit (loss)
Muud äritulud	9 983 758	7 675 828	Other revenue
Muud ärikulud	2 831 741	2 430 259	Other expenses
Finantstulud	13 538 268	12 416 772	Financial income
Finantskulud	9 135 469	8 729 075	Financial costs
Erakorralised tulud	86 580	96 410	Extraordinary income
Erakorralised kulud	22 771	5 700	Extraordinary costs
Tulumaks	1 788 482	1 604 990	Provision for taxes
Puhaskasum (-kahjum)	39 900 748	31 247 383	Net profit (loss)
Kasum	46 014 209	36 492 104	Profit
Kahjum	-6 113 460	-5 244 720	Loss
Vara, kohustused, omakapital aasta lõpus			Assets, liabilities, equity at the end of the year
Vara	421 217 988	361 370 618	Assets
Käibevara	174 455 542	135 334 483	Current assets
Varud kokku	43 870 245	40 862 460	Inventories total
Põhivara	246 762 446	226 036 134	Fixed assets
Finantsvara	64 695 947	63 486 560	Long-term financial assets total
aktsiad, osakud ja muud väärtpaberid	38 046 966	37 333 529	shares and securities
Kinnisvarainvesteeringud	31 827 728	31 270 691	Investment properties
Immateriaalne põhivara	2 432 180	1 773 326	Intangible assets
Materiaalne põhivara jääkmaksumuses	146 077 468	129 505 557	Tangible assets in original cost less depreciation
Bioloogilised (tootvad) varad	1 729 124	..	Biological (productive) asset
Kohustused ja omakapital	421 217 988	361 370 618	Liabilities and equity
Kohustused	207 512 652	179 141 365	Liabilities
Lühiajalised kohustused	123 257 219	99 170 311	Current liabilities
Pikaajalised kohustused	84 255 434	79 971 054	Long-term liabilities
Omakapital	213 705 336	182 229 252	Equity
Põhikapital	60 114 740	47 944 742	Capital stock

Tabel 1A **ETTEVÕTTED KOKKU**
Majandusnäitajad, 2004, 2005
 Table 1A **ENTERPRISES TOTAL**
Financial data, 2004, 2005

Järg — Cont.

Näitaja	2005 võrreldes 2004, % 2005 compared to 2004, %	Osatähtsus, % Percentage		Indicator
		2005	2004	
Ettevõtete arv	106,6			Number of enterprises
Tööga hõivatud isikute arv	103,2			Number of persons employed
Töötajate arv	102,9			Number of employees
Tulud, kulud, kasum				Income statement
Realiseerimise netokäive	118,5	100,0	100,0	Net sales
Eksport	123,4	26,0	25,0	Export
Kulud	118,1	93,9	94,3	Costs
Kaubad	120,3	39,7	39,1	Merchandise
Materjal, ostetud tooted ja pooltooted	115,9	16,7	17,1	Materials, supplies and intermediate goods
Ostetud tööd ja teenused	118,3	19,7	19,8	Laid-out work
Ostetud elekter, kütus ja energia	117,8	3,1	3,1	Purchases of energy products
Tööjõukulud	116,0	10,6	10,8	Personnel expenses
Kogukasum (-kahjum)	126,2	6,1	5,7	Total profit (loss)
Muud äritulud	130,1	2,0	1,8	Other revenue
Muud ärikulud	116,5	0,6	0,6	Other expenses
Finantstulud	109,0	2,7	3,0	Financial income
Finantskulud	104,7	1,8	2,1	Financial costs
Erakorralised tulud	89,8	0,0	0,0	Extraordinary income
Erakorralised kulud	399,5	0,0	0,0	Extraordinary costs
Tulumaks	111,4	0,4	0,4	Provision for taxes
Puhaskasum (-kahjum)	127,7	8,1	7,5	Net profit (loss)
Kasum	126,1			Profit
Kahjum	116,6			Loss
Vara, kohustused, omakapital aasta lõpus				Assets, liabilities, equity at the end of the year
Vara	116,6	100,0	100,0	Assets
Käibevara	128,9	41,4	37,5	Current assets
Varud kokku	107,4	10,4	11,3	Inventories total
Põhivara	109,2	58,6	62,5	Fixed assets
Finantsvara	101,9	15,4	17,6	Long-term financial assets
aktsiad, osakud ja muud väärtpaberid	101,9	9,0	10,3	shares and securities
Kinnisvarainvesteeringud	101,8	7,6	8,7	Investment properties
Immateriaalne põhivara	137,2	0,6	0,5	Intangible assets
Materiaalne põhivara jääkmaksumuses	112,8	34,7	35,8	Tangible assets in original cost less depreciation
Bioloogilised (tootvad) varad	..	0,4	..	Biological (productive) asset
Kohustused ja omakapital	116,6	100,0	100,0	Liabilities and equity
Kohustused	115,8	49,3	49,6	Liabilities
Lühiajalised kohustused	124,3	29,3	27,4	Current liabilities
Pikaajalised kohustused	105,4	20,0	22,1	Long-term liabilities
Omakapital	117,3	50,7	50,4	Equity
Põhikapital	125,4	14,3	13,3	Capital stock

Tabel 1B ETTEVÕTTED KOKKU
Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2004, 2005
Table 1B ENTERPRISES TOTAL
Investments in fixed assets and financial leasing, 2004, 2005

Näitaja	Tuhat krooni		Indicator
	Thousand kroons		
	2005	2004	
Investeeringud põhivarasse*	36 481 222	32 023 565	Investments total*
Hoonete ja rajatiste soetamine	4 836 683	4 682 882	Acquisition of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste ehitamine	9 209 595	8 534 825	Construction of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste rekonstrueerimine	5 034 204	3 785 826	Alteration of buildings and structures
Transpordivahendid	2 871 230	2 560 652	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	826 844	761 072	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	9 222 173	8 731 985	Other equipment, machinery, inventory
Maa	3 151 526	2 128 646	Acquisition of land
Muu põhivara	1 328 968	837 677	Other fixed assets
Kapitalirent	6 705 756	7 411 106	Financial leasing total
Hooned, rajatised ja maa	363 364	1 490 212	Buildings, structures and land
Transpordivahendid	3 353 753	3 651 604	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	39 310	53 615	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	2 949 329	2 215 676	Other equipment, machinery, inventory

* Investeeringud põhivarasse ei sisalda kapitalirendiga omandatud põhivara.

* Fixed assets acquired by financial leasing are excluded.

Tabel 1C ETTEVÕTTED KOKKU
Realiseerimise netokäive, 2004, 2005
Table 1C ENTERPRISES TOTAL
Net sales, 2004, 2005

Näitaja	Tuhat krooni		Indicator
	Thousand kroons		
	2005	2004	
Realiseerimise netokäive*	492 905 128	415 742 191	Net sales*
Tööstustoodangu ja -teenuste müük, k.a elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	101 640 229	89 454 610	Industrial sales, including electricity, gas and water supply
Ehitus	42 397 689	33 785 543	Construction
Kaubandus	216 847 068	179 970 617	Wholesale and retail trade
Toitlustus- ja majutusteenused	6 020 761	5 068 820	Accommodation and catering
Transporditeenused ja transpordi abitegevused	45 689 845	39 596 618	Transport services, supporting and auxiliary transport services
Kinnisvarateenused, hoonete ja ruumide rentimine	14 427 199	11 931 583	Real estate services
Muud äriteenused	15 814 330	12 316 394	Other business services
Muud müügitulud	50 068 007	43 618 006	Other sales revenue

* Realiseerimise netokäive ei sisalda dotatsioone.

* Subsidies are excluded.

Tabel 1B **ETTEVÕTTED KOKKU**
Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2004, 2005

Table 1B **ENTERPRISES TOTAL**

Investments in fixed assets and financial leasing, 2004, 2005

Järg — Cont.

Näitaja	2005 võrreldes 2004,% 2005 compared to 2004, %	Osatähtsus, %		Indicator
		Percentage		
		2005	2004	
Investeeringud põhivarasse*	113,9	100,0	100,0	Investments total*
Hoonete ja rajatiste soetamine	103,3	13,3	14,6	Acquisition of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste ehitamine	107,9	25,2	26,7	Construction of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste rekonstrueerimine	133,0	13,8	11,8	Alteration of buildings and structures
Transpordivahendid	112,1	7,9	8,0	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	108,6	2,3	2,4	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	105,6	25,3	27,3	Other equipment, machinery, inventory
Maa	148,1	8,6	6,6	Acquisition of land
Muu põhivara	158,6	3,6	2,6	Other fixed assets
Kapitalirent	90,5	100,0	100,0	Financial leasing total
Hooned, rajatised ja maa	24,4	5,4	20,1	Buildings, structures and land
Transpordivahendid	91,8	50,0	49,3	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	73,3	0,6	0,7	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	133,1	44,0	29,9	Other equipment, machinery, inventory

* Investeeringud põhivarasse ei sisalda kapitalirendiga omandatud põhivara.

* Fixed assets acquired by financial leasing are excluded.

Tabel 1C **ETTEVÕTTED KOKKU**
Realiseerimise netokäive, 2004, 2005

Table 1C **ENTERPRISES TOTAL**

Net sales, 2004, 2005

Järg — Cont.

Näitaja	2005 võrreldes 2004,% 2005 compared to 2004, %	Osatähtsus, %		Indicator
		Percentage		
		2005	2004	
Realiseerimise netokäive*	118,6	100,0	100,0	Net sales*
Tööstustoodangu ja -teenuste müük, k.a elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	113,6	20,6	21,5	Industrial sales, including electricity, gas and water supply
Ehitus	125,5	8,6	8,1	Construction
Kaubandus	120,5	44,0	43,3	Wholesale and retail trade
Toitlustus- ja majutusteenused	118,8	1,2	1,2	Accommodation and catering
Transporditeenused ja transpordi abitegevused	115,4	9,3	9,5	Transport services, supporting and auxiliary transport services
Kinnisvarateenused, hoonete ja ruumide rentimine	120,9	2,9	2,9	Real estate services
Muud äriteenused	128,4	3,2	3,0	Other business services
Muud müügitulud	114,8	10,2	10,5	Other sales revenue

* Realiseerimise netokäive ei sisalda dotatsioone.

* Subsidies are excluded.

Tabel 1D **ETTEVÕTTED KOKKU**
Majandusnäitajad, 2001–2005
 Table 1D **ENTERPRISES TOTAL**
Financial data, 2001–2005

Näitaja	Majandusnäitajad, tuhat krooni				
	<i>Financial data, thousand kroons</i>				
	2001	2002	2003	2004	2005
Ettevõtete arv	32 690	34 511	36 895	39 623	42 254
Tööga hõivatud isikute arv	396 196	412 546	416 954	427 935	441 833
Töötajate arv	385 575	402 240	406 964	417 314	429 443
Tulud, kulud, kasum					
Realiseerimise netokäive	291 410 783	327 726 866	354 411 304	417 193 840	494 474 028
Eksport*	67 021 772	74 449 090	81 189 620	104 094 897	128 498 266
Kulud	280 266 943	312 105 874	333 851 314	393 365 441	464 403 422
Kaubad	116 581 886	127 893 750	136 081 841	163 222 667	196 375 588
Materjal, ostetud tooted ja pooltooted	48 961 046	56 842 291	59 467 899	71 327 993	82 652 903
Ostetud tööd ja teenused	55 395 122	62 763 960	69 600 696	82 418 958	97 525 474
Ostetud elekter, kütus ja energia	10 451 640	10 937 701	11 625 226	12 840 921	15 129 361
Tööjõukulud	31 400 847	35 947 128	39 952 382	45 025 935	52 230 380
Kogukasum (-kahjum)	11 143 840	15 620 992	20 559 991	23 828 399	30 070 605
Muud äritulud	5 444 371	5 939 321	5 355 376	7 675 828	9 983 758
Muud ärikulud	3 072 769	3 076 984	3 166 546	2 430 259	2 831 741
Finantstulud	6 071 417	8 084 820	10 540 919	12 416 772	13 538 268
Finantskulud	8 214 132	6 953 187	6 803 120	8 729 075	9 135 469
Erakorralised tulud	280 360	99 190	90 620	96 410	86 580
Erakorralised kulud	38 945	41 518	47 230	5 700	22 771
Tulumaks	1 422 523	1 604 990	1 788 482
Puhaskasum (-kahjum)	11 614 143	19 672 634	25 107 488	31 247 383	39 900 748
Kasum	20 862 652	25 328 029	29 802 478	36 492 104	46 014 209
Kahjum	-9 248 509	-5 655 394	-4 694 990	-5 244 720	-6 113 460
Vara, kohustused, omakapital aasta lõpus					
Vara	206 718 158	234 748 349	280 025 190	361 370 618	421 217 988
Käibevara	82 778 723	94 522 121	110 510 285	135 334 483	174 455 542
Varud kokku	24 720 303	28 267 608	32 601 123	40 862 460	43 870 245
Põhivara	123 939 435	140 226 228	169 514 905	226 036 134	246 762 446
Finantsvara	26 560 200	29 418 141	40 416 684	63 486 560	64 695 947
Kinnisvarainvesteeringud	18 318 593	31 270 691	31 827 728
Immateriaalne põhivara	950 478	1 002 046	1 410 530	1 773 326	2 432 180
Materiaalne põhivara jääkmaksumuses	96 428 757	109 806 041	109 369 099	129 505 557	146 077 468
Bioloogilised (tootvad) varad	1 729 124
Kohustused ja omakapital	206 718 158	234 748 349	280 025 190	361 370 618	421 217 988
Kohustused	110 868 553	123 366 618	138 424 579	179 141 364	207 512 652
Lühiajalised kohustused	68 239 859	72 408 093	83 065 410	99 170 311	123 257 219
Pikaajalised kohustused	42 628 695	50 958 525	55 359 170	79 971 054	84 255 434
Omakapital	95 849 605	111 381 731	141 600 611	182 229 253	213 705 336
Põhikapital	40 541 018	41 327 108	44 096 978	47 944 742	60 114 740

* 2001. aastal v.a põllumajanduse, metsamajanduse ja kalanduse andmed.

* In 2001 excluding agriculture, forestry and fishing.

Muutus võrreldes eelmise aastaga, % Compared to previous year, %				Indicator
2002	2003	2004	2005	
105,6	106,9	107,4	106,6	Number of enterprises
104,1	101,1	102,6	103,2	Number of persons employed
104,3	101,2	102,5	102,9	Number of employees
<u>Income statement</u>				
112,5	108,1	117,7	118,5	Net sales
111,1	109,1	128,2	123,4	Export*
111,4	107,0	117,8	118,1	Costs
109,7	106,4	119,9	120,3	Merchandise
116,1	104,6	119,9	115,9	Materials, supplies and intermediate goods
113,3	110,9	118,4	118,3	Laid-out work
104,7	106,3	110,5	117,8	Purchases of energy products
114,5	111,1	112,7	116,0	Personnel expenses
140,2	131,6	115,8	126,3	Total profit (loss)
109,1	90,2	143,7	129,8	Other revenue
100,1	102,9	76,7	116,5	Other expenses
133,2	130,4	117,8	109,0	Financial income
84,6	97,8	128,3	104,7	Financial costs
35,4	91,4	106,4	89,8	Extraordinary income
106,6	113,8	12,1	399,5	Extraordinary costs
..	..	112,8	111,4	
169,4	127,6	124,5	127,7	Net profit (loss)
121,4	117,7	122,4	126,1	Profit
61,1	83,0	111,7	116,6	Loss
<u>Assets, liabilities, equity at the end of the year</u>				
113,6	119,3	129,0	116,6	Assets
114,2	116,9	122,5	128,9	Current assets
114,3	115,3	125,3	107,4	Inventories total
113,1	120,9	133,3	109,2	Fixed assets
110,8	137,4	157,1	101,9	Long-term financial assets total
..	..	170,7	101,8	Investment properties
105,4	140,8	125,7	137,2	Intangible assets
113,9	99,6	118,4	112,8	Tangible assets
..	Biological (productive) asset
113,6	119,3	129,0	116,6	Liabilities and equity
111,3	112,2	129,4	115,8	Liabilities
106,1	114,7	119,4	124,3	Current liabilities
119,5	108,6	144,5	105,4	Long-term liabilities
116,2	127,1	128,7	117,3	Equity
101,9	106,7	108,7	125,4	Capital stock

Tabel 1E **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtete arv tegevusala järgi, 2001–2005
 Table 1E **ENTERPRISES TOTAL**
Number of enterprises by kind of activity, 2001–2005

Tegevusala	Ettevõtete arv				
	<i>Number of enterprises</i>				
	2001	2002	2003	2004	2005
Ettevõtted kokku	32 690	34 511	36 895	39 623	42 254
Põllumajandus, jahindus	753	765	796	830	869
Metsamajandus	411	373	407	455	524
Kalapüük	121	127	124	123	121
Mäetööstus	66	71	70	68	76
Töötlev tööstus	4 281	4 443	4 751	4 994	5 141
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	283	260	265	269	262
Ehitus	2 156	2 498	2 722	3 119	3 742
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate emont	12 341	12 207	12 932	13 650	13 363
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 369	1 490	1 580	1 626	1 731
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	5 666	5 870	6 991	7 904	7 659
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	5 306	4 847	4 361	4 119	3 974
Hotellid ja restoranid	1 337	1 487	1 505	1 523	1 605
Veondus, laondus ja side	2 325	2 634	2 807	3 029	3 240
maismaaveondus	1 364	1 636	1 769	1 904	2 007
veetransport	17	16	20	18	19
õhustransport	8	10	9	9	7
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	817	843	907	986	1 076
postside ja telekommunikatsioon	119	129	103	112	131
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	6 677	7 559	8 204	9 119	10 756
kinnisvarategevus	2 105	2 448	2 677	2 911	3 384
arvutid ja nendega seotud tegevus	534	666	738	805	962
muu äritegevus	3 776	4 122	4 435	4 966	5 849
Haridus	367	355	369	379	404
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	538	613	725	782	843
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 033	1 118	1 217	1 283	1 308

Tabel 1F **ETTEVÕTTED KOKKU**
Tööga hõivatud isikute arv tegevusala järgi, 2001–2005
 Table 1F **ENTERPRISES TOTAL**
Number of persons employed by kind of activity, 2001–2005

Tööga hõivatud isikute arv					Kind of activity
<i>Number of persons employed</i>					
2001	2002	2003	2004	2005	
396 196	412 546	416 954	427 935	441 833	Enterprises total
14 710	14 345	13 603	12 773	12 884	<i>Agriculture, hunting</i>
4 477	3 781	3 612	3 395	3 869	<i>Forestry</i>
1 451	1 418	1 341	1 094	1 110	<i>Fishing</i>
6 545	6 169	6 089	5 905	5 655	<i>Mining</i>
123 046	127 535	128 298	130 429	130 943	<i>Manufacturing</i>
10 435	9 643	9 310	9 043	8 553	<i>Electricity, gas and water supply</i>
30 276	33 516	35 413	36 609	41 179	<i>Construction</i>
87 872	87 310	88 786	92 525	94 127	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
10 597	11 018	11 446	12 060	11 984	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
33 620	33 552	35 993	38 652	39 302	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
43 656	42 741	41 347	41 813	42 840	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
13 268	14 876	14 958	15 916	16 913	<i>Hotels and restaurants</i>
42 687	43 010	42 827	42 971	43 667	<i>Transport, storage and communication</i>
21 845	22 363	22 361	22 486	22 884	<i>road transport</i>
1 523	1 332	1 254	1 211	1 162	<i>water transport</i>
600	585	562	617	704	<i>air transport</i>
10 252	10 476	10 848	10 888	10 906	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
8 467	8 255	7 802	7 769	8 011	<i>post and telecommunications</i>
41 817	45 044	46 565	50 592	56 120	<i>Real estate, renting and business activities</i>
12 032	11 688	11 330	11 511	12 526	<i>real estate activities</i>
2 804	3 330	3 725	4 306	4 686	<i>computer and related activities</i>
26 045	28 707	30 101	33 172	36 851	<i>other business activities</i>
2 843	2 849	2 852	2 819	2 951	<i>Education</i>
7 459	12 545	13 366	13 473	14 055	<i>Health and social work</i>
9 311	10 503	9 934	10 391	9 807	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1G **ETTEVÕTTED KOKKU**
Realiseerimise netokäive tegevusala järgi, 2001–2005
 Table 1G **ENTERPRISES TOTAL**
Net sales by kind of activity, 2001–2005

Tegevusala	Realiseerimise netokäive, tuhat krooni				
	<i>Net sales, thousand kroons</i>				
	2001	2002	2003	2004	2005
Ettevõtted kokku	291 410 783	327 726 866	354 411 304	417 193 840	494 474 028
Põllumajandus, jahindus	3 887 006	4 065 163	4 015 120	4 933 542	5 799 744
Metsamajandus	5 227 352	5 015 141	4 538 277	4 739 494	5 595 181
Kalapüük	692 622	749 633	639 464	605 737	691 410
Mäetööstus	2 098 549	2 312 176	2 579 729	2 734 286	2 922 322
Töötlev tööstus	60 579 915	68 234 379	74 981 998	86 518 666	99 381 316
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	11 854 023	12 861 885	14 178 420	16 218 451	17 715 910
Ehitus	19 488 573	25 292 660	27 789 718	33 138 267	41 730 683
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinatate remont	119 943 480	135 269 326	144 894 376	175 066 957	210 106 783
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	18 205 763	20 525 843	22 804 326	28 147 048	33 241 778
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	68 723 920	81 184 984	86 553 849	105 657 390	129 456 280
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinatate parandus	33 013 797	33 558 499	35 536 202	41 262 518	47 408 725
Hotellid ja restoranid	3 362 173	3 703 591	4 309 818	4 976 575	5 761 688
Veondus, laondus ja side	41 023 759	42 628 840	46 076 469	52 922 580	61 938 706
maismaaveondus	9 669 265	11 207 516	12 531 123	13 982 664	15 726 091
veetransport	4 046 249	4 379 505	4 427 856	5 091 403	5 154 134
õhustransport	990 458	1 161 542	1 229 178	1 554 077	2 182 420
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	18 973 316	18 026 755	19 439 996	23 017 948	28 527 759
postside ja telekommunikatsioon	7 344 471	7 853 522	8 448 316	9 276 488	10 348 303
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	18 282 529	20 869 549	22 849 636	26 915 156	32 775 441
kinnisvarategevus	6 885 074	8 316 859	9 445 503	10 517 087	12 996 039
arvutid ja nendega seotud tegevus	1 691 549	1 836 879	2 186 554	2 717 669	2 882 631
muu äritegevus	9 110 897	9 849 643	10 075 181	11 999 045	14 486 458
Haridus	621 235	669 095	749 816	732 941	853 500
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 222 637	2 129 297	2 624 943	2 965 259	3 575 090
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	3 126 930	3 926 130	4 183 519	4 725 928	5 626 253

Tabel 1H **ETTEVÕTTED KOKKU**
Puhaskasum (-kahjum) tegevusala järgi, 2001–2005
 Table 1H **ENTERPRISES TOTAL**
Net profit (loss) by kind of activity, 2001–2005

Puhaskasum (-kahjum), tuhat krooni					Kind of activity
<i>Net profit (loss), thousand kroons</i>					
2001	2002	2003	2004	2005	
11 614 143	19 672 634	25 107 488	31 247 383	39 900 748	Enterprises total
537 202	334 202	179 399	650 866	627 494	<i>Agriculture, hunting</i>
211 458	292 992	233 864	220 583	386 959	<i>Forestry</i>
58 566	13 366	26 469	-2 779	29 841	<i>Fishing</i>
-290 735	43 269	117 401	173 643	260 014	<i>Mining</i>
3 023 934	3 900 067	4 344 531	4 602 310	5 993 071	<i>Manufacturing</i>
-3 879 023	-302 229	1 282 119	1 157 454	1 898 666	<i>Electricity, gas and water supply</i>
878 559	1 312 679	1 418 916	1 767 215	2 804 489	<i>Construction</i>
3 860 427	4 940 205	4 983 934	7 268 762	8 300 291	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
343 377	539 565	655 694	810 515	918 835	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
2 888 847	3 728 631	3 712 234	5 251 109	5 832 670	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
628 202	672 009	616 007	1 207 138	1 548 787	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
152 406	235 286	319 359	272 470	609 102	<i>Hotels and restaurants</i>
3 927 423	4 468 520	4 858 970	4 700 822	4 697 651	<i>Transport, storage and communication</i>
604 576	749 539	1 033 817	561 688	486 403	<i>road transport</i>
120 252	364 316	609 927	136 593	355 223	<i>water transport</i>
8 314	37 077	93 325	23 156	77 902	<i>air transport</i>
2 405 925	1 935 772	1 530 995	2 076 703	1 890 185	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
788 355	1 381 815	1 590 906	1 902 682	1 887 938	<i>post and telecommunications</i>
2 815 151	4 095 703	6 612 064	9 687 077	13 112 131	<i>Real estate, renting and business activities</i>
1 178 765	1 892 982	3 017 763	4 919 183	5 756 232	<i>real estate activities</i>
133 258	53 282	102 313	262 211	1 931 004	<i>computer and related activities</i>
1 436 488	1 995 838	3 265 825	4 185 895	5 501 318	<i>other business activities</i>
62 475	46 513	96 512	63 077	193 499	<i>Education</i>
65 655	80 171	177 122	173 608	275 843	<i>Health and social work</i>
190 644	211 891	456 827	512 276	711 697	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 11 **ETTEVÕTTED KOKKU**
Lisandväärtus tegevusala järgi, 2001–2005
Table 11 ENTERPRISES TOTAL
Value added by kind of activity, 2001–2005

Tegevusala	Lisandväärtus, tuhat krooni				
	<i>Value added, thousand kroons</i>				
	2001	2002	2003	2004	2005
Ettevõtted kokku	57 188 103	66 211 542	73 730 669	85 546 653	99 245 104
Põllumajandus, jahindus	1 409 613	1 232 070	1 150 896	1 400 358	1 568 166
Metsamajandus	781 230	895 338	825 121	810 096	1 118 649
Kalapüük	203 865	165 348	197 529	121 260	182 885
Mäetööstus	938 500	928 747	1 140 095	1 226 064	1 370 647
Töötlev tööstus	15 467 938	17 848 348	19 978 094	21 792 068	24 908 916
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2 919 358	3 183 677	3 827 165	4 242 230	5 263 123
Ehitus	3 552 734	4 599 039	5 443 016	6 242 590	8 556 748
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	11 434 996	13 361 709	14 471 206	17 954 504	20 602 345
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 599 791	1 972 809	2 188 388	2 534 039	2 887 941
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	6 232 690	7 639 511	8 408 072	10 521 324	11 888 572
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	3 602 515	3 749 390	3 874 746	4 899 141	5 825 832
Hotellid ja restoranid	1 084 513	1 292 236	1 494 344	1 776 984	2 126 343
Veondus, laondus ja side	10 666 976	11 668 531	12 506 125	12 944 982	14 092 631
maismaaveondus	2 436 333	2 882 926	3 363 690	3 643 306	4 123 884
veetransport	394 127	530 817	451 459	-121 257	-58 976
õhustransport	166 344	186 673	243 379	189 879	279 259
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	4 213 377	4 249 283	4 263 039	4 899 261	5 171 487
postside ja telekommunikatsioon	3 456 795	3 818 832	4 184 558	4 333 793	4 576 977
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	6 782 647	8 246 014	9 295 000	13 238 919	14 841 181
kinnisvarategevus	2 461 245	3 072 721	3 600 983	5 748 519	5 661 603
arvutid ja nendega seotud tegevus	629 012	654 076	870 223	1 113 771	1 230 379
muu äritegevus	3 448 809	4 156 481	4 328 824	5 613 741	6 951 916
Haridus	289 223	306 731	343 087	364 736	429 915
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	659 034	1 180 159	1 535 623	1 687 440	2 065 772
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	997 477	1 303 594	1 523 367	1 744 422	2 117 783

Tabel 1J **ETTEVÕTTED KOKKU**
Vara tegevusala järgi, 2001–2005
 Table 1J **ENTERPRISES TOTAL**
Assets by kind of activity, 2001–2005

Vara, tuhat krooni Assets, thousand kroons					Kind of activity
2001	2002	2003	2004	2005	
206 718 158	234 748 349	280 025 190	361 370 618	421 217 988	Enterprises total
3 918 262	4 327 154	5 106 373	6 254 271	8 424 295	Agriculture, hunting
1 997 899	2 486 675	2 695 144	2 973 990	4 111 136	Forestry
619 711	667 632	755 348	751 863	839 894	Fishing
1 488 877	1 592 473	1 925 737	2 160 892	2 526 433	Mining
37 925 991	43 989 510	52 033 463	61 417 680	71 961 471	Manufacturing
26 666 894	29 888 242	33 397 246	46 973 003	52 934 509	Electricity, gas and water supply
7 444 278	9 000 712	11 751 895	14 327 176	18 701 339	Construction
48 514 321	51 730 573	55 003 880	67 608 699	81 072 656	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
6 154 112	6 838 290	7 700 435	10 316 828	12 090 580	sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel
30 077 440	32 839 382	34 941 233	42 695 613	51 950 180	wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles
12 282 768	12 052 901	12 362 212	14 596 258	17 031 897	retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods
3 155 608	3 563 357	4 729 245	4 301 124	5 806 327	Hotels and restaurants
32 529 750	35 325 951	41 404 183	55 895 118	60 287 522	Transport, storage and communication
6 975 698	8 398 289	10 896 971	16 581 530	18 335 568	road transport
3 654 971	4 465 075	4 834 419	5 215 416	7 927 024	water transport
512 171	597 156	652 830	713 600	777 844	air transport
14 473 725	14 720 173	17 736 938	25 361 101	24 718 839	supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies
6 913 186	7 145 258	7 283 025	8 023 471	8 528 247	post and telecommunications
38 582 421	47 140 135	65 241 887	90 819 719	105 313 710	Real estate, renting and business activities
23 736 832	28 499 571	36 308 988	53 231 287	60 939 818	real estate activities
792 133	963 595	1 111 519	1 529 176	3 270 503	computer and related activities
13 035 320	16 103 149	25 052 179	32 171 463	35 558 407	other business activities
366 067	447 667	583 416	624 869	866 605	Education
939 289	1 662 346	1 966 644	2 591 352	2 882 615	Health and social work
2 568 790	2 925 922	3 430 730	4 670 862	5 489 477	Other community, social and personal service activities

Tabel 1K **ETTEVÕTTED KOKKU**
Investeeringud põhivarasse tegevusala järgi, 2001–2005
 Table 1K **ENTERPRISES TOTAL**
Investments in fixed assets by kind of activity, 2001–2005

Tegevusala	Investeeringud põhivarasse, tuhat krooni				
	<i>Investments in fixed assets, thousand kroons</i>				
	2001	2002	2003	2004	2005
Ettevõtted kokku	21 234 580	24 804 991	27 489 208	32 023 565	36 481 222
Põllumajandus, jahindus	637 185	733 490	685 495	845 820	1 475 210
Metsamajandus	296 681	429 871	354 828	389 445	560 357
Kalapüük	97 678	93 584	92 245	79 881	38 957
Mäetööstus	298 200	373 922	378 842	347 641	450 906
Töötlev tööstus	4 556 046	4 648 615	4 783 622	5 476 052	6 570 289
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	1 953 530	3 668 582	4 207 612	3 455 210	4 032 244
Ehitus	549 333	611 497	865 688	1 102 575	1 475 418
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	4 015 485	4 052 770	3 913 977	4 600 860	5 326 161
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	492 328	456 940	778 145	971 845	1 061 706
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	2 046 282	2 201 179	2 183 839	2 418 220	2 541 467
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	1 476 875	1 394 651	951 993	1 210 795	1 722 989
Hotellid ja restoranid	376 932	478 463	772 252	483 891	642 629
Veondus, laondus ja side	4 150 226	4 813 695	5 512 094	6 227 423	4 907 675
maismaaveondus	942 537	1 527 590	1 579 586	1 244 470	1 359 638
veetransport	95 006	820 941	48 901	257 028	213 438
õhustransport	15 926	37 172	30 272	22 339	20 648
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	1 546 994	1 416 197	2 786 038	3 972 825	2 471 132
postside ja telekommunikatsioon	1 549 763	1 011 795	1 067 297	730 762	842 819
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	3 467 755	4 143 295	5 306 457	8 140 127	9 823 087
kinnisvarategevus	2 534 155	3 117 445	3 470 681	6 579 361	8 096 390
arvutid ja nendega seotud tegevus	63 109	68 011	80 628	149 362	109 473
muu äritegevus	754 731	689 175	859 876	849 964	1 107 317
Haridus	38 701	45 650	36 238	41 471	45 167
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	193 387	296 763	219 593	296 484	221 034
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	603 440	414 795	360 264	536 685	912 088

Tabel 1L **ETTEVÕTTED KOKKU**
Kapitalirent tegevusala järgi, 2001–2005
 Table 1L **ENTERPRISES TOTAL**
Financial leasing by kind of activity, 2001–2005

Kapitalirent, tuhat krooni <i>Financial leasing, thousand kroons</i>					Kind of activity
2001	2002	2003	2004	2005	
3 409 734	5 019 804	5 796 506	7 411 106	6 705 756	Enterprises total
209 277	219 665	245 778	391 867	496 109	<i>Agriculture, hunting</i>
207 410	331 088	184 475	137 642	225 371	<i>Forestry</i>
1 472	7 339	2 875	6 003	1 530	<i>Fishing</i>
14 684	49 513	61 772	56 435	57 099	<i>Mining</i>
760 214	896 794	882 362	1 177 798	1 438 545	<i>Manufacturing</i>
68 102	795 144	64 615	1 231 539	316 425	<i>Electricity, gas and water supply</i>
250 757	371 352	435 109	359 610	623 192	<i>Construction</i>
503 507	659 201	907 635	631 928	568 960	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
105 372	75 616	111 666	91 665	138 858	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
254 646	405 213	680 187	416 238	325 001	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
143 489	178 372	115 782	124 025	105 100	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
27 044	31 673	77 222	32 179	32 715	<i>Hotels and restaurants</i>
864 525	1 005 663	2 178 563	2 277 311	2 220 170	<i>Transport, storage and communication</i>
743 315	767 733	1 498 587	2 000 481	1 832 306	<i>road transport</i>
5 400	85 014	876	360	79 009	<i>water transport</i>
16 463	1 042	9 107	12 891	317	<i>air transport</i>
81 711	87 001	650 399	150 716	252 341	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
17 636	64 873	19 594	112 863	56 197	<i>post and telecommunications</i>
393 825	473 600	542 442	879 180	492 135	<i>Real estate, renting and business activities</i>
189 568	218 684	350 485	76 450	127 788	<i>real estate activities</i>
17 352	13 692	4 811	5 375	6 453	<i>computer and related activities</i>
127 101	163 529	141 839	114 786	159 684	<i>other business activities</i>
2 126	22 680	8 560	12 436	2 188	<i>Education</i>
32 970	49 049	84 147	63 989	54 020	<i>Health and social work</i>
73 820	107 042	120 951	153 189	177 298	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1M **ETTEVÕTTED KOKKU**
Realiseerimise netokäibe kontsentratsioon tegevusala järgi, 2005
 Table 1M **ENTERPRISES TOTAL**
Concentration of net sales by kind of activity, 2005

Tegevusala	Esimene nelik	Teine nelik	Kolmas nelik
	<i>First four</i>	<i>Second four</i>	<i>Third four</i>
Ettevõtted kokku	19 119 050	11 396 434	9 452 830
Protsent kogu netokäibest	3,9	2,3	1,9
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	3,9	6,2	8,1
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	3 786 567	423 243	261 750
Protsent kogu netokäibest	33,2	3,7	2,3
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	33,2	36,9	39,2
Kalandus	344 373	143 039	35 801
Protsent kogu netokäibest	49,8	20,7	5,2
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	49,8	70,5	75,7
Mäetööstus	2 034 033	274 585	151 963
Protsent kogu netokäibest	69,6	9,4	5,2
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	69,6	79,0	84,2
Töötlev tööstus	4 940 673	3 916 177	3 133 047
Protsent kogu netokäibest	5,0	3,9	3,2
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	5,0	8,9	12,1
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	12 054 636	2 622 288	749 300
Protsent kogu netokäibest	68,0	14,8	4,2
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	68,0	82,8	87,1
Ehitus	5 653 768	2 634 243	1 914 979
Protsent kogu netokäibest	13,5	6,3	4,6
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	13,5	19,9	24,4
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite, mootorrattaste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinat remont	12 579 067	8 649 829	7 452 819
Protsent kogu netokäibest	6,0	4,1	3,5
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	6,0	10,1	13,7
Hotellid ja restoranid	798 164	331 106	254 168
Protsent kogu netokäibest	13,9	5,7	4,4
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	13,9	19,6	24,0
Veondus, laondus ja side	14 220 329	6 812 589	4 383 714
Protsent kogu netokäibest	23,0	11,0	7,1
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	23,0	34,0	41,0
Kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus	1 533 917	808 322	682 244
Protsent kogu netokäibest	4,7	2,5	2,1
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	4,7	7,1	9,2
Haridus	215 369	70 251	50 936
Protsent kogu netokäibest	25,2	8,2	6,0
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	25,2	33,5	39,4
Tervishoid ja sotsiaalhooldus	1 023 667	328 086	259 764
Protsent kogu netokäibest	28,6	9,2	7,3
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	28,6	37,8	45,1
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 137 036	562 981	406 293
Protsent kogu netokäibest	20,2	10,0	7,2
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	20,2	30,2	37,4

Neljas nelik <i>Fourth four</i>	Viies nelik <i>Fifth four</i>	Realiseerimise netokäive kokku <i>Net sales total</i>	<i>Kind of activity</i>
8 553 671	7 703 969	494 474 028	Enterprises total
1,7	1,6	100	<i>Percentage of net sales total</i>
9,8	11,4	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
203 523	175 685	11 394 925	Agriculture, hunting and forestry
1,8	1,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
41,0	42,6	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
13 174	9 873	691 410	Fishing
1,9	1,4	100	<i>Percentage of net sales total</i>
77,6	79,0	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
119 874	96 052	2 922 322	Mining
4,1	3,3	100	<i>Percentage of net sales total</i>
88,3	91,6	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
2 857 801	2 436 795	99 381 316	Manufacturing
2,9	2,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
14,9	17,4	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
502 680	340 414	17 715 910	Electricity, gas and water supply
2,8	1,9	100	<i>Percentage of net sales total</i>
89,9	91,8	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
1 314 691	1 101 560	41 730 683	Construction
3,2	2,6	100	<i>Percentage of net sales total</i>
27,6	30,2	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
6 707 785	5 457 303	210 106 783	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
3,2	2,6	100	<i>Percentage of net sales total</i>
16,8	19,4	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
220 978	175 912	5 761 688	Hotels and restaurants
3,8	3,1	100	<i>Percentage of net sales total</i>
27,8	30,9	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
2 397 194	1 963 696	61 938 706	Transport, storage and communication
3,9	3,2	100	<i>Percentage of net sales total</i>
44,9	48,1	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
592 254	519 725	32 775 441	Real estate, renting and business activities
1,8	1,6	100	<i>Percentage of net sales total</i>
11,0	12,6	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
35 865	29 205	853 500	Education
4,2	3,4	100	<i>Percentage of net sales total</i>
43,6	47,1	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
174 824	126 035	3 575 090	Health and social work
4,9	3,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
50,0	53,5	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
336 163	260 600	5 626 253	Other community, social and personal service activities
6,0	4,6	100	<i>Percentage of net sales total</i>
43,4	48,0	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>

Tabel 1N **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtted realiseerimise netokäibe järgi tegevusalade kaupa, 2005
 Table 1N **ENTERPRISES TOTAL**
Enterprises by net sales by kind of activity, 2005

Tegevusala	Kokku <i>Total</i>	Alla 100 000 krooni <i>Less than 100,000 kroons</i>	100 000 – 1 miljon krooni <i>100,000 – 1 million kroons</i>
Ettevõtted kokku	42 254	3 854	15 974
Põllumajandus, jahindus	869	205	230
Metsamajandus	524	168	153
Kalapüük	121	48	29
Mäetööstus	76	3	15
Töötlev tööstus	5 141	348	1 527
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	262	13	57
Ehitus	3 742	254	1 053
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	13 363	954	4 659
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 731	66	715
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 659	607	2 461
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	3 974	281	1 483
Hotellid ja restoranid	1 605	105	670
Veondus, laondus ja side	3 240	216	1 021
maismaaveondus	2 007	131	612
veetransport	19	X	3
õhustransport	7	0	0
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	1 076	X	364
postside ja telekommunikatsioon	131	15	42
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	10 756	1 383	5 182
kinnisvarategevus	3 384	429	1 359
arvutid ja nendega seotud tegevus	962	113	485
muu äritegevus	5 849	795	3 034
Haridus	404	45	227
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	843	12	446
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 308	100	705

1–5 miljonit krooni 1–5 million kroons	5–10 miljonit krooni 5–10 million kroons	Üle 10 miljoni krooni More than 10 million kroons	Kind of activity
12 959	3 773	5 694	Enterprises total
212	97	125	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
118	X	X	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
27	X	X	<i>Fishing</i>
20	10	28	<i>Mining</i>
1 554	538	1 174	<i>Manufacturing</i>
109	26	57	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1 312	517	606	<i>Construction</i>
4 234	1 361	2 155	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
447	166	337	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
2 481	801	1 308	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
1 306	394	510	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
605	124	102	<i>Hotels and restaurants</i>
1 058	334	611	<i>Transport, storage and communication</i>
733	230	300	<i>road transport</i>
X	X	X	<i>water transport</i>
X	0	X	<i>air transport</i>
X	X	263	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
38	7	29	<i>post and telecommunications</i>
2 972	593	626	<i>Real estate, renting and business activities</i>
1 051	272	273	<i>real estate activities</i>
268	25	71	<i>computer and related activities</i>
1 500	265	256	<i>other business activities</i>
99	18	15	<i>Education</i>
296	34	56	<i>Health and social work</i>
343	74	86	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 10 **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtted puhaskasumi (-kahjumi) järgi tegevusalade kaupa, 2005
 Table 10 **ENTERPRISES TOTAL**
Enterprises by net profit (loss) by kind of activity, 2005

Tegevusala	Kokku <i>Total</i>	Alla -1 miljoni krooni <i>Less than -1 million kroons</i>	-1 miljon – 0 krooni <i>-1 million – 0 kroons</i>
Ettevõtted kokku	42 254	787	9 252
Põllumajandus, jahindus	869	19	111
Metsamajandus	524	X	171
Kalapüük	121	X	23
Mäetööstus	76	6	15
Töötlev tööstus	5 141	183	1 101
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	262	10	91
Ehitus	3 742	29	601
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	13 363	183	3 102
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 731	25	404
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 659	124	1 815
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinade parandus	3 974	33	884
Hotellid ja restoranid	1 605	17	411
Veondus, laondus ja side	3 240	98	799
maismaaveondus	2 007	43	497
veetransport	19	X	X
õhustransport	7	X	X
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	1 076	40	254
postside ja telekommunikatsioon	131	10	44
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	10 756	194	2 381
kinnisvarategevus	3 384	115	643
arvutid ja nendega seotud tegevus	962	14	251
muu äritegevus	5 849	52	1 338
Haridus	404	4	147
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	843	7	77
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 308	27	224

0–100 000 krooni 0–100,000 kroons	100 000 – 1 miljon krooni 100,000 – 1 million kroons	Üle 1 miljoni krooni More than 1 million kroons	Kind of activity
15 483	11 465	5 266	Enterprises total
238	294	207	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
197	103	X	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
51	40	X	<i>Fishing</i>
10	18	27	<i>Mining</i>
1 717	1 334	806	<i>Manufacturing</i>
52	59	50	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1 417	1 244	451	<i>Construction</i>
5 115	3 443	1 521	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
751	364	187	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
2 493	2 165	1 062	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
1 871	914	272	<i>Hotels and restaurants</i>
747	343	87	<i>Transport, storage and communication</i>
890	1 110	343	<i>road transport</i>
518	789	160	<i>water transport</i>
X	3	8	<i>air transport</i>
0	X	4	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
X	X	151	<i>post and telecommunications</i>
28	28	21	<i>Real estate, renting and business activities</i>
3 697	2 894	1 590	<i>real estate activities</i>
800	997	828	<i>computer and related activities</i>
371	275	51	<i>other business activities</i>
2 331	1 498	630	<i>Education</i>
103	127	23	<i>Health and social work</i>
451	273	36	<i>Other community, social and personal service activities</i>
800	182	76	

Tabel 1P **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtted bilansimahu järgi tegevusalade kaupa, 2005
 Table 1P **ENTERPRISES TOTAL**
Enterprises by balance sheet total by kind of activity, 2005

Tegevusala	Kokku <i>Total</i>	Alla 10 000 krooni <i>Less than 10,000 kroons</i>	10 000– 100 000 krooni <i>10,000– 100,000 kroons</i>
Ettevõtted kokku	42 254	206	5 134
Põllumajandus, jahindus	869	44	52
Metsamajandus	524	28	35
Kalapüük	121	X	X
Mäetööstus	76	0	X
Töötlev tööstus	5 141	4	443
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	262	0	7
Ehitus	3 742	6	251
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	13 363	55	1 761
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 731	0	155
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 659	24	827
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinade parandus	3 974	31	779
Hotellid ja restoranid	1 605	X	298
Veondus, laondus ja side	3 240	0	273
maismaaveondus	2 007	0	151
veetransport	19	0	X
õhustransport	7	0	0
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	1 076	0	X
postside ja telekommunikatsioon	131	0	23
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	10 756	59	1 495
kinnisvarategevus	3 384	5	175
arvutid ja nendega seotud tegevus	962	X	X
muu äritegevus	5 849	52	1 115
Haridus	404	5	72
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	843	0	79
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 308	0	359

100 000 – 1 miljon krooni 100,000 – 1 million kroons	1–10 miljo- nit krooni 1–10 million kroons	Üle 10 miljoni krooni More than 10 million kroons	Kind of activity
18 931	13 091	4 891	Enterprises total
217	385	171	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
225	193	43	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
56	40	13	<i>Fishing</i>
X	28	33	<i>Mining</i>
2 025	1 792	877	<i>Manufacturing</i>
68	100	88	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1 932	1 305	248	<i>Construction</i>
6 063	4 169	1 316	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
848	536	192	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
3 355	2 590	862	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
1 860	1 043	262	<i>Hotels and restaurants</i>
X	445	82	<i>Transport, storage and communication</i>
1 202	1 378	388	<i>road transport</i>
680	983	193	<i>water transport</i>
4	5	X	<i>air transport</i>
0	X	X	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
465	X	159	<i>post and telecommunications</i>
53	34	21	<i>Real estate, renting and business activities</i>
4 936	2 751	1 515	<i>real estate activities</i>
966	1 205	1 033	<i>computer and related activities</i>
634	129	32	<i>other business activities</i>
3 077	1 198	408	<i>Education</i>
218	99	9	<i>Health and social work</i>
566	165	33	<i>Other community, social and personal service activities</i>
631	242	76	

Tabel 1R **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtted põhikapitali järgi tegevusalade kaupa, 2005
 Table 1R **ENTERPRISES TOTAL**
Enterprises by capital stock by kind of activity, 2005

Tegevusala	Kokku <i>Total</i>	Alla 40 000 krooni <i>Less than 40,000 kroons</i>	40 000 – 100 000 krooni <i>40,000 – 100,000 kroons</i>
Ettevõtted kokku	42 254	389	29 891
Põllumajandus, jahindus	869	55	419
Metsamajandus	524	35	364
Kalapüük	121	5	48
Mäetööstus	76	0	29
Töötlev tööstus	5 141	20	3 094
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	262	5	82
Ehitus	3 742	6	2 885
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	13 363	60	9 744
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 731	8	1 066
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 659	5	5 832
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	3 974	47	2 847
Hotellid ja restoranid	1 605	13	1 109
Veondus, laondus ja side	3 240	39	1 850
maismaaveondus	2 007	29	1 099
veetransport	19	0	X
õhustransport	7	0	X
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	1 076	X	662
postside ja telekommunikatsioon	131	X	85
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	10 756	126	8 193
kinnisvarategevus	3 384	8	2 085
arvutid ja nendega seotud tegevus	962	14	785
muu äritegevus	5 849	102	4 936
Haridus	404	0	325
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	843	0	721
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 308	26	1 028

100 000 – 400 000 krooni 100,000 – 400,000 kroons	400 000 – 1 miljon krooni 400,000 – 1 million kroons	Üle 1 miljoni krooni More than 1 million kroons	Kind of activity
5 160	3 962	2 852	Enterprises total
160	134	101	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
77	27	21	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
36	18	14	<i>Fishing</i>
8	22	17	<i>Mining</i>
745	642	639	<i>Manufacturing</i>
30	44	102	<i>Electricity, gas and water supply</i>
346	359	147	<i>Construction</i>
1 657	1 254	648	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
295	214	148	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
733	723	366	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
629	317	134	<i>Hotels and restaurants</i>
266	147	71	<i>Transport, storage and communication</i>
546	494	311	<i>road transport</i>
391	324	164	<i>water transport</i>
X	6	8	<i>air transport</i>
0	X	4	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
X	148	113	<i>post and telecommunications</i>
9	X	22	<i>Real estate, renting and business activities</i>
1 080	692	665	<i>real estate activities</i>
483	306	503	<i>computer and related activities</i>
73	76	15	<i>other business activities</i>
434	258	119	<i>Education</i>
42	27	9	<i>Health and social work</i>
49	38	36	<i>Other community, social and personal service activities</i>
118	64	72	

Tabel 1S **ETTEVÕTTED KOKKU**
Tootlikkusnäitajad realiseerimise netokäibe alusel tegevusala järgi 2004, 2005
 Table 1S **ENTERPRISES TOTAL**
Productivity measures by net sales by kind of activity, 2004, 2005

Tegevusala	Töövõljalikus, tuhat krooni hõivatu kohta <i>Labour productivity, thousand kroons per persons employed</i>		Tunnitootlikkus, krooni tunnis <i>Hour productivity, kroons per hours</i>	
	2005	2004	2005	2004
Ettevõtted kokku	1 119	975	665	577
Põllumajandus, jahindus	472	386	255	217
Metsamajandus	1 476	1 396	774	748
Kalapüük	647	554	347	320
Mäetööstus	517	463	323	291
Töötlev tööstus	759	663	438	380
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2 071	1 793	1 176	1 026
Ehitus	1 013	905	574	518
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	2 232	1 892	1 352	1 138
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	2 774	2 334	1 586	1 322
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	3 294	2 734	2 048	1 695
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	1 107	987	665	588
Hotellid ja restoranid	341	313	206	194
Veendus, laondus ja side	1 418	1 231	801	698
maismaaveendus	687	622	378	346
veetransport	4 436	4 204	2 807	2 395
õhustransport	3 100	2 519	1 786	1 487
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	2 616	2 114	1 500	1 209
postside ja telekommunikatsioon	1 292	1 194	755	705
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	584	532	391	347
kinnisvarategevus	1 037	914	743	628
arvutid ja nendega seotud tegevus	615	631	393	400
muu äritegevus	393	362	259	232
Haridus	289	260	202	203
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	254	220	155	136
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	574	455	351	285

Töökulude tootlikkus, krooni <i>Productivity of personnel costs, kroons</i>		Kogutootlikkus, krooni <i>Total productivity, kroons</i>		<i>Kind of activity</i>
2005	2004	2005	2004	
9,47	9,27	1,06	1,06	Enterprises total
5,33	5,23	1,11	1,14	<i>Agriculture, hunting</i>
10,69	12,27	1,07	1,05	<i>Forestry</i>
7,43	7,86	1,08	1,01	<i>Fishing</i>
3,65	3,62	1,09	1,07	<i>Mining</i>
6,48	6,33	1,06	1,06	<i>Manufacturing</i>
13,30	12,57	1,12	1,08	<i>Electricity, gas and water supply</i>
8,01	8,28	1,07	1,05	<i>Construction</i>
19,49	18,93	1,03	1,04	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
20,72	19,66	1,03	1,02	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
23,81	23,10	1,04	1,05	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
12,69	12,71	1,02	1,02	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
4,42	4,52	1,08	1,07	<i>Hotels and restaurants</i>
10,31	9,82	1,08	1,08	<i>Transport, storage and communication</i>
6,56	6,70	1,04	1,03	<i>road transport</i>
20,79	21,57	0,93	0,91	<i>water transport</i>
9,60	9,05	1,03	1,00	<i>air transport</i>
15,22	12,92	1,08	1,10	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
8,22	8,34	1,26	1,26	<i>post and telecommunications</i>
4,86	4,82	1,21	1,19	<i>Real estate, renting and business</i>
12,19	11,26	1,35	1,29	<i>real estate activities</i>
3,12	3,43	1,09	1,09	<i>computer and related activities</i>
3,23	3,28	1,14	1,13	<i>other business activities</i>
2,65	2,57	1,09	1,08	<i>Education</i>
2,18	2,21	1,07	1,06	<i>Health and social work</i>
5,40	4,96	1,13	1,11	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1T **ETTEVÕTTED KOKKU**
Tootlikkusnäitajad lisandväärtuse alusel tegevusala järgi, 2004, 2005
 Table 1T **ENTERPRISES TOTAL**
Productivity measures by value added by kind of activity, 2004, 2005

Tegevusala	Töövõljalikus, tuhat krooni hõivatud kohta <i>Labour productivity, thousand kroons per persons employed</i>		Tunnitootlikkus, krooni tunnis <i>Hour productivity, kroons per hours</i>	
	2005	2004	2005	2004
Ettevõtted kokku	225	200	134	118
Põllumajandus, jahindus	128	110	69	61
Metsamajandus	295	239	155	128
Kalapüük	171	111	92	64
Mäetööstus	242	208	153	131
Töötlev tööstus	190	167	111	96
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	615	469	349	268
Ehitus	208	171	118	97
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	219	194	133	117
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	241	210	139	119
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	302	272	188	169
jaekaubandus, v.a mootor- sõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinade parandus	136	117	82	70
Hotellid ja restoranid	126	112	77	69
Veondus, laondus ja side	323	301	182	171
maismaaveondus	180	162	99	90
veetransport
õhustransport	397	308	228	182
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	474	450	272	257
postside ja telekommunikatsioon	571	558	334	329
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	264	262	194	171
kinnisvarategevus	452	499	401	343
arvutid ja nendega seotud tegevus	263	259	168	164
muu äritegevus	189	169	124	108
Haridus	146	129	102	101
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	147	125	90	77
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	216	168	132	105

Töökulude tootlikkus, krooni <i>Productivity of personnel costs, kroons</i>		Kogutootlikkus, krooni <i>Total productivity, kroons</i>		<i>Kind of activity</i>
2005	2004	2005	2004	
1,90	1,90	0,21	0,22	Enterprises total
1,44	1,48	0,30	0,32	<i>Agriculture, hunting</i>
2,14	2,10	0,21	0,18	<i>Forestry</i>
1,97	1,57	0,29	0,20	<i>Fishing</i>
1,72	1,62	0,51	0,48	<i>Mining</i>
1,64	1,60	0,27	0,27	<i>Manufacturing</i>
3,95	3,29	0,33	0,28	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1,64	1,56	0,22	0,20	<i>Construction</i>
1,91	1,94	0,10	0,11	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
1,81	1,77	0,09	0,09	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
2,19	2,30	0,10	0,10	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
1,56	1,51	0,13	0,12	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
1,66	1,61	0,40	0,38	<i>Hotels and restaurants</i>
2,35	2,40	0,25	0,26	<i>Transport, storage and communication</i>
1,72	1,75	0,27	0,27	<i>road transport</i>
..	<i>water transport</i>
1,23	1,11	0,13	0,12	<i>air transport</i>
2,76	2,75	0,20	0,23	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
3,64	3,89	0,56	0,59	<i>post and telecommunications</i>
2,41	2,37	0,60	0,58	<i>Real estate, renting and business</i>
6,58	6,16	0,73	0,71	<i>real estate activities</i>
1,33	1,41	0,46	0,44	<i>computer and related activities</i>
1,55	1,53	0,55	0,53	<i>other business activities</i>
1,33	1,28	0,55	0,54	<i>Education</i>
1,26	1,26	0,62	0,60	<i>Health and social work</i>
2,03	1,83	0,43	0,41	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 2A ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Ettevõtete sünnimäär tegevusala järgi, 2000–2004
Table 2A BUSINESS DEMOGRAPHY
Enterprise birth rates by kind of activity, 2000–2004
 (protsenti — percentages)

Tegevusala	2000	2001	2002	2003	2004	Kind of activity
Mäetööstus	3,3	3,2	8,8	2,9	2,7	Mining
Töötlev tööstus	9,1	8,2	8,9	7,1	8,6	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	1,7	3,9	3,8	4,2	1,1	Electricity, gas and water supply
Ehitus	6,5	7,4	9,5	12,2	13,8	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	12,4	14,3	11,9	15,5	16,3	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	9,1	12,7	11,7	9,1	9,7	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	9,8	11,7	9,2	8,3	8,2	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	10,8	15,1	34,1	25,1	19,9	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	13,6	16,3	12,6	12,3	14,1	Real estate, renting and business activities
Haridus	7,1	7,0	8,2	13,4	9,5	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	9,5	13,7	12,6	10,3	7,7	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	7,6	12,1	13,4	10,0	11,0	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	11,0	12,9	11,1	12,3	13,2	Enterprises total

Tabel 2B ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Sündinud ettevõtted keskmise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 2000–2004
Table 2B BUSINESS DEMOGRAPHY
*Average number of persons occupied in newly born enterprises, breakdown by kind of
activity, 2000–2004*
 (protsenti — percentages)

Tegevusala	2000	2001	2002	2003	2004	Kind of activity
Mäetööstus	4,0	15,5	3,7	2,0	7,0	Mining
Töötlev tööstus	5,3	5,3	4,9	2,8	2,7	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2,4	20,0	1,1	2,2	1,0	Electricity, gas and water supply
Ehitus	4,4	3,8	2,6	2,1	2,0	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	2,3	2,7	1,8	1,7	1,5	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	2,9	3,5	3,8	2,2	3,1	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	2,6	3,5	1,7	1,6	1,4	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	2,6	1,9	1,8	1,3	2,0	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	2,1	2,0	1,6	1,6	1,4	Real estate, renting and business activities
Haridus	5,7	3,4	1,8	1,5	1,5	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2,7	4,4	9,9	4,3	2,1	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	2,4	3,5	2,7	1,7	1,6	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	2,8	3,0	2,4	1,8	1,7	Enterprises total

Tabel 2C **ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA**
Sündinud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 2000–2004
 Table 2C **BUSINESS DEMOGRAPHY**
Newly born enterprises by number of employees, 2000–2004
 (protsenti — percentages)

Aasta Year	Ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi Enterprises by number of employees					
	0	1–4	5–9	10–19	20–	kokku — total
2000	44,6	43,8	7,2	3,1	1,3	100,0
2001	28,5	58,0	8,4	3,8	1,3	100,0
2002	50,4	41,6	5,0	2,2	0,8	100,0
2003	25,2	68,3	4,3	1,8	0,4	100,0
2004	55,9	39,1	3,6	1,0	0,4	100,0

Tabel 2D **ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA**
Ettevõtete surmamäär tegevusala järgi, 1999–2004
 Table 2D **BUSINESS DEMOGRAPHY**
Enterprise death rates by kind of activity, 1999–2004
 (protsenti — percentages)

Tegevusala	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Kind of activity
Mäetööstus	6,0	1,7	0,0	2,9	2,9	2,7	Mining
Töötlev tööstus	13,8	10,8	9,1	5,7	6,9	7,0	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	4,4	5,9	6,0	1,9	1,5	3,4	Electricity, gas and water supply
Ehitus	16,8	8,6	9,1	6,1	7,4	6,9	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	23,2	14,7	12,8	9,0	10,2	9,8	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	19,2	15,0	12,6	9,5	10,1	9,7	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	17,0	9,1	8,8	5,5	6,2	6,5	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	22,3	19,3	25,9	10,3	13,1	11,3	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	20,3	11,9	13,0	8,2	8,8	7,1	Real estate, renting and business activities
Haridus	15,5	8,8	17,4	6,8	7,3	6,3	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	4,8	4,9	4,9	1,4	1,4	3,0	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	19,2	7,7	11,3	6,0	7,7	7,6	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	19,7	12,3	11,8	7,6	8,6	8,0	Enterprises total

Tabel 2E **ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA**
Surnud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 1999–2004

Table 2E **BUSINESS DEMOGRAPHY**
Dead enterprises by number of employees, 1999–2004
 (protsenti — percentages)

Aasta Year	Ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi <i>Enterprises by number of employees</i>					kokku — total
	0	1–4	5–9	10–19	20–	
1999	56,5	30,9	7,3	3,5	1,8	100,0
2000	42,3	41,4	9,4	4,5	2,3	100,0
2001	37,1	48,2	8,9	3,2	2,6	100,0
2002	26,7	57,7	10,3	3,8	1,4	100,0
2003	18,2	65,0	10,3	4,6	1,8	100,0
2004	31,0	56,4	8,1	2,8	1,7	100,0

Tabel 2F **ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA**
Surnud ettevõtted keskimise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 1999–2004

Table 2F **BUSINESS DEMOGRAPHY**
Average number of persons employed in enterprises that died, breakdown by kind of activity, 1999–2004
 (protsenti — percentages)

Tegevusala	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Kind of activity
Mäetööstus	1,8	3,0	-	4,5	1,0	3,0	Mining
Töötlev tööstus	6,9	6,4	7,8	5,8	5,5	7,1	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	3,1	6,9	15,4	2,0	3,0	3,2	Electricity, gas and water supply
Ehitus	5,6	5,7	5,4	3,9	4,5	4,3	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	2,3	2,5	2,6	2,8	2,7	2,1	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	3,7	3,9	5,0	3,7	4,8	3,6	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	3,6	4,9	2,8	3,2	2,9	2,5	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	8,1	3,6	1,7	2,1	1,4	1,2	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	2,5	2,9	2,2	2,1	2,5	1,8	Real estate, renting and business activities
Haridus	1,4	3,3	2,6	2,4	1,9	2,5	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2,4	3,7	4,3	7,4	4,4	2,8	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	2,6	5,2	2,9	3,7	3,1	2,9	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	3,2	3,5	3,4	3,1	3,2	2,9	Enterprises total

Tabel 2G **ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA**
2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus tegevusala järgi, 2001–2004
 Table 2G **BUSINESS DEMOGRAPHY**
Four-year survival rates of enterprises born in 2000, breakdown by kind of activity, 2001–2004
 (protsenti — percentages)

Tegevusala	2001	2002	2003	2004	Kind of activity
Mäetööstus	100,0	100,0	100,0	100,0	Mining
Töötlev tööstus	76,6	66,7	58,4	54,1	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	80,0	80,0	80,0	80,0	Electricity, gas and water supply
Ehitus	87,3	79,3	68,0	64,7	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	73,6	58,6	50,7	44,7	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	73,6	63,6	57,9	49,6	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	83,9	70,0	63,2	57,4	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	70,5	47,7	38,6	38,6	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	75,1	61,9	55,1	50,4	Real estate, renting and business activities
Haridus	85,7	67,9	57,1	53,6	Education
Tervishoid ja sotsialhoolekanne	95,7	85,1	83,0	83,0	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	88,3	72,7	68,8	63,6	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	76,2	62,7	55,2	49,9	Enterprises total

Tabel 2H **ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA**
Ettevõtlike demograafia 19 Euroopa riigis, 1999–2003
 Table 2H **BUSINESS DEMOGRAPHY**
Business demography in 19 European countries, 1999–2003

Näitaja	Aasta	Tegevusala	Kokku	Belgia	Tšehhi	Taani	Eesti	Hispaania	Itaalia	Läti	Leedu	Luksemburg	
			Total	Belgium	Czech Republic	Denmark	Estonia	Spain	Italy	Latvia	Lithuania	Luxembourg	
Ettevõtete surmamäär, %	1999	Tööstus*	5,7	6,3	...	5,2	...	5,9	5,8	6,3	
		Ehitus	6,9	7,3	...	6,3	...	6,8	7,5	8,4	
		Teenindus**	7,3	9,2	...	8,9	...	7,1	7,4	9,7	
			Kokku	7,0	8,7	...	8,1	...	6,9	7,1	...	9,4	
	2000	Tööstus	5,7	...	7,4	6,6	10,4	6,0	5,4	11,3	10,7	5,9	
		Ehitus	6,8	...	8,7	7,5	8,6	7,2	6,6	10,1	8,1	6,2	
		Teenindus	7,7	...	10,8	10,6	13,5	7,4	7,4	13,7	14,4	9,7	
		Kokku	7,3	...	9,9	9,7	12,3	7,2	7,0	13,2	13,4	9,2	
	2001	Tööstus	8,5	...	8,8	5,9	6,2	7,7	6,0	5,5	
		Ehitus	9,7	...	9,1	6,8	8,9	8,0	5,2	7,1	
		Teenindus	12,3	...	12,7	7,0	7,2	9,6	7,2	9,8	
		Kokku	11,3	...	11,8	6,9	7,3	9,2	6,9	9,4	
2002	Tööstus	8,3	9,4	6,2	
	Ehitus	9,4	8,4	6,3	
	Teenindus	11,4	8,8	10,4	
	Kokku	10,6	8,9	9,8	
2003	Tööstus	6,9	5,5	5,1	6,4	15,8		
	Ehitus	7,9	6,1	6,6	8,3	8,4		
	Teenindus	8,1	8,5	6,2	7,5	17,7		
	Kokku	7,9	7,8	6,1	7,4	16,9		
Ettevõtete sündimäär, %	2000	Tööstus	6,0	4,4	...	5,6	8,6	7,1	5,5	13,6	9,5	7,5	
		Ehitus	10,7	6,2	...	10,3	6,5	13,2	9,5	15,4	7,7	9,1	
		Teenindus	8,6	7,5	...	10,6	12,2	9,4	7,9	16,7	12,0	13,0	
			Kokku	8,5	7,0	...	10,0	11,0	9,7	7,8	16,2	11,3	12,4
	2001	Tööstus	5,6	...	10,5	5,1	7,9	6,6	5,2	9,4	9,9	6,8	
		Ehitus	10,1	...	11,8	9,0	7,4	12,3	9,0	9,5	11,9	8,9	
		Teenindus	8,4	...	13,1	10,0	14,5	8,8	7,9	10,4	11,8	12,8	
		Kokku	8,3	...	12,5	9,3	12,9	9,1	7,7	10,2	11,5	12,2	
	2002	Tööstus	8,5	...	8,6	6,3	5,0	32,3	10,0	6,7	
		Ehitus	10,5	...	9,5	12,6	9,6	15,4	12,5	9,8	
		Teenindus	10,4	...	12,3	9,1	7,4	20,1	10,2	11,8	
		Kokku	10,0	...	11,1	9,3	7,4	21,8	10,3	11,4	
2003	Tööstus	5,8	...	8,3	5,1	10,1	6,0	4,6	8,2	8,8	8,7		
	Ehitus	11,1	...	10,7	9,0	21,5	12,9	9,5	11,1	11,1	8,0		
	Teenindus	9,4	...	10,5	10,0	15,7	9,6	7,2	10,5	9,2	11,0		
	Kokku	9,2	...	10,1	9,3	15,5	9,8	7,2	10,2	9,2	10,6		
2001. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus, %	2003	Tööstus	81,3	...	71,2	66,8	79,0	78,5	80,6	72,1	87,1	82,9	
		Ehitus	77,6	...	68,5	69,4	82,2	71,2	79,0	77,4	81,8	81,9	
		Teenindus	78,1	...	64,2	60,6	69,7	74,0	76,7	74,8	80,3	79,7	
		Kokku	78,3	...	65,9	61,9	71,1	73,8	77,5	74,6	81,4	79,9	

* Mäetööstus, töötlev tööstus, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus.

** Kaubandus; hotellid ja restoranid; veondus, laondus ja side; finantsvahendus ja kinnisvara, rentimine ja äritegevus.

* Mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas and water supply.

** Trade; hotels and restaurants; transport, storage and communication; financial intermediation; real estate, renting and business activities.

Allikas — Source: Business demography in Europe, 1997–2003. Eurostat.

Ungari	Holland	Portugal	Sloveenia	Slovakkia	Soome	Rootsi	Suur- britannia	Rumeenia	Norra	Activity	Year	Indicator
Hungary	Nether- lands	Portugal	Slovenia	Slovak Republic	Finland	Sweden	United Kingdom	Romania	Norway			
...	6,0	5,5	5,6	4,3	8,7	...	6,4	Industry	1999	Death rates, %
...	5,3	6,9	6,6	4,3	9,3	...	7,7	Construction		
...	8,8	6,2	7,1	5,3	10,9	...	7,8	Services		
...	8,1	6,3	6,8	5,1	10,4	...	7,6	Business economy		
7,9	7,8	...	4,9	8,0	6,1	4,7	9,4	8,4	8,5	Industry	2000	
9,1	7,5	...	5,1	9,5	6,9	4,8	9,7	8,3	6,7	Construction		
10,4	11,0	...	6,8	9,2	7,7	5,8	10,9	11,9	8,6	Services		
9,9	10,2	...	6,2	9,0	7,3	5,5	10,6	11,2	8,3	Business economy		
8,8	...	4,5	5,4	12,0	5,5	4,7	...	9,4	...	Industry	2001	
10,4	...	4,4	5,5	13,7	6,7	4,7	...	9,3	...	Construction		
11,0	...	4,9	7,3	15,7	7,0	5,8	...	12,1	...	Services		
10,7	...	4,7	6,6	14,7	6,7	5,6	...	11,6	...	Business economy		
9,1	6,9	5,5	6,9	...	6,1	Industry	2002	
10,6	6,8	2,8	6,9	...	7,2	Construction		
11,5	9,7	4,3	8,3	...	7,4	Services		
11,1	9,0	4,3	7,8	...	7,1	Business economy		
...	13,0	...	4,5	9,9	9,1	...	Industry	2003	
...	11,7	...	4,7	9,7	9,2	...	Construction		
...	15,3	...	5,4	11,7	10,1	...	Services		
...	14,4	...	5,2	11,3	9,9	...	Business economy		
9,1	6,3	5,8	3,6	7,6	5,4	5,3	6,9	11,6	5,8	Industry	2000	Birth rates, %
14,6	11,4	10,1	7,4	9,9	9,0	6,9	8,0	14,9	7,7	Construction		
14,2	9,5	7,3	7,1	10,8	7,3	7,3	9,4	10,6	11,5	Services		
12,4	9,4	7,6	6,4	10,1	7,3	7,0	8,9	10,9	10,3	Business economy		
6,8	6,3	5,6	3,8	12,0	5,2	4,7	...	11,7	5,3	Industry	2001	
13,7	11,7	10,0	7,2	15,0	8,3	6,3	...	16,3	9,5	Construction		
13,4	9,6	7,5	7,2	15,8	7,4	6,9	...	11,1	10,9	Services		
12,7	9,6	7,5	6,5	14,9	7,2	6,6	...	11,5	10,1	Business economy		
10,6	...	5,8	4,2	13,1	4,6	4,5	...	11,7	...	Industry	2002	
20,1	...	7,3	6,8	17,0	8,3	6,0	...	16,0	...	Construction		
14,3	...	5,7	8,2	15,1	7,6	6,3	...	12,5	...	Services		
14,5	...	6,0	7,1	15,0	7,2	6,1	...	12,6	...	Business economy		
6,1	5,5	6,2	3,8	7,4	4,7	4,6	8,6	15,3	5,3	Industry	2003	
11,1	7,7	8,7	6,7	10,7	8,4	5,9	12,9	22,1	9,5	Construction		
10,8	8,9	6,0	7,4	8,9	8,2	6,3	13,9	19,2	10,9	Services		
10,3	8,5	6,4	6,6	8,8	7,7	6,1	13,2	18,7	10,1	Business economy		
74,1	78,2	92,1	87,4	86,6	70,0	89,5	82,7	73,0	80,0	Industry	2003	Survival rates for the enterprises newly born in 2001, %
70,4	80,0	94,1	89,5	85,8	72,4	88,3	82,9	74,0	72,3	Construction		
67,8	72,6	93,9	83,1	82,5	55,6	86,8	82,4	68,6	68,9	Services		
68,7	74,1	93,7	84,7	83,5	60,1	87,2	82,5	69,6	70,2	Business economy		

METOODIKA

ANDMETE KOGUMINE

Aastakogumikus esitatud andmed on kogutud statistiliste aruannetega "Ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne EKOMAR", "Põllumajandus-, jahindus-, metsamajandus- ja kalandusäriühingute majandusnäitajad", "Tööstustooted", "Teadus- ja arendustegevus (ettevõttes)", "Infotehnoloogia ettevõttes", "Majandusüksuste statistiline andmebaas", "Finantsvahendus ja -abitegevus". Krediidi- ja kindlustusettevõtete andmete esitamisel on kasutatud Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja Eesti Liisingühingute Liidu andmeid, samuti andmeid veebilehelt www.pensionikeskus.ee. Füüsilisest isikust ettevõtjate andmed on saadud Maksu- ja Tolliametilt.

TABELITE KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

Aastakogumiku tabelid on jaotatud kahte ossa.

Aastakogumiku tabelite I osas on äriühingute (v.a finantsvahendusäriühingud) finantsmajandusliku tegevuse andmed:

tulud, kulud, kasum, vara, kohustused, omakapital;
investeeringud põhivarasse ja kapitalirent;
realiseerimise netokäive.

Eraldi tabelites on esitatud andmed tähtsamate näitajate kohta tegevusalati aastatel 2001–2005. Äriühingud on jaotatud peamiste tegevusalade kaupa Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2003) järgi. EMTAK on välja töötatud Euroopa Liidu tegevusalade klassifikaatori NACE Rev. 1.1 (*Statistical Classification of Economic Activities in the European Community*) alusel.

- A — Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus
- B — Kalapüük
- C — Mäetööstus
- D — Töötlev tööstus
- E — Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus
- F — Ehitus
- G — Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont
- H — Hotellid ja restoranid
- I — Veondus, laondus ja side
- K — Kinnisvara, rentimine ja äritegevus
- M — Haridus
- N — Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne
- O — Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus

Suurusgruppidesse jaotatakse ettevõtted rahvusvaheliselt järgmiselt:

- mikroettevõtted — alla 10 tööga hõivatud isikuga ettevõtted;
- väikeettevõtted — alla 50 tööga hõivatud isikuga ettevõtted;
- keskmised ettevõtted — alla 250 tööga hõivatud isikuga ettevõtted;
- suureettevõtted — üle 250 tööga hõivatud isikuga ettevõtted.

Aastakogumikus kasutatakse andmete esitamisel ka järgmisi suurusgruppe:

- 1–19 tööga hõivatut;
- 20–49 tööga hõivatut;
- 50–99 tööga hõivatut;
- 100 ja enam tööga hõivatut.

Aastakogumiku tabelite II osa esitab andmeid ettevõtluse demograafia kohta (ettevõtete sünnid, surmad ja elujõulisus) Eestis ning Euroopa Liidus.

KOONDANDMETE AVALDAMINE

Peale selle väljaande avaldab Statistikaamet aastaandmeid ettevõtete majandustegevuse kohta kogumikus "Eesti statistika aastaraamat. *Statistical Yearbook of Estonia*" ja Statistikaameti veebilehel www.stat.ee rubriigis "Statistika" (Statistika — Statistika andmebaas — Majandus).

ÄRIÜHINGUTE ANDMETE TÖÖTLEMINE

Statistiline üksus

Statistiline üksus ehk aruandekohustuslane on äriühing.

Üldkogum

Üldkogumi moodustavad äriühingud (Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK), tegevusalad A kuni O), mis on kantud Justiitsministeeriumi Registrikeskuse andmebaasi andmetel moodustatud majanduslikult aktiivsete ettevõtete nimekirja ehk statistilisse profiili.

Valim

Äriühingute (v.a finantsvahenduse tegevusala, kus äriühinguid vaadeldakse kõikselt) aastaandmeid kogutakse valikuuringu meetodil, kasutades stratifitseeritud lihtsat juhuslikku valikut. Üldkogum stratifitseeritakse äriühingu tegevusala, omaniku liigi ja tööga hõivatute arvu järgi.

Tegevusalati on äriühingud jaotatud peamiste tegevusalade kaupa EMTAKi järgi.

Omaniku liikide jaotuse puhul on aluseks äriühingute kapitaliosalus (hälteenamuse kuulusus). Kui äriühingus on riigi ja kohaliku omavalitsuse kapitaliosalus kokku 50% või suurem, on tegemist **avaliku sektoriga**.

Erasektorisse kuulub äriühing juhul, kui Eesti Vabariigil või kohalikul omavalitsusel ei ole äriühingus kapitaliosalust või kui see on alla 50%.

Riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingud ning 20 või enama tööga hõivatud isikuga erasektori äriühingud olid valimisse hõlmatud kõik. Erasektorisse kuuluvate väikeste ettevõtete (1–19 tööga hõivatut) hulgast tehti tegevusalade ja tööga hõivatute gruppide kaupa lihtne juhuslik valik.

Andmete üldistamine

Järgnevas tabelis on esitatud üldkogumi ja valimi suurus ning vastanud äriühingute arv. Vastanute hulka on arvatud nii äriühingud, kes saatsid aruande, kui ka äriühingud, kes teatasid, et neil puudus aruandeaastal finantsmajanduslik tegevus.

Tabel 1 **Kogum, valim ja vastanud äriühingud, 2005**
 Table 1 *Population size, sample size and number of responded companies, 2005*

Tegevusala EMTAKi järgi	Kogum	Valim	Vastanute arv	Valimi osatähtsus kogumis, %	Vastanute osa- tähtsus valimis, %
<i>Economic activity by EMTAK</i>	<i>Population</i>	<i>Sample</i>	<i>Respondents</i>	<i>Sampling fraction, %</i>	<i>Response rate, %</i>
EMTAK A	1 901	890	685	46,8	77,0
EMTAK B	143	49	45	34,3	91,8
EMTAK C	77	77	74	100,0	96,1
EMTAK D	5 474	2 838	2 359	51,8	83,1
EMTAK E	263	187	176	71,1	94,1
EMTAK F	3 876	1 088	886	28,1	81,4
EMTAK G	14 152	3 314	2 619	23,4	79,0
EMTAK H	1 645	517	428	31,4	82,8
EMTAK I	3 271	963	833	29,4	86,5
EMTAK K	10 839	2 104	1 661	19,4	78,9
EMTAK M	409	97	85	23,7	87,6
EMTAK N	845	215	211	25,4	98,1
EMTAK O	1 317	319	274	24,2	85,9
KOKKU	44 212	12 658	10 336	28,6	81,7
TOTAL					

Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnati üldkogumi näitajaid. Kokku oli 2005. aasta valimis 12 658 äriühingut — 29% statistilise profiili äriühingutest. Statistilise aastaaruande esitas 10 336 äriühingut ehk 82% valimist, ligi 600 aastaaruande esitamata jätnud äriühingu kohta kasutati erinevatest andmeallikatest saadud infot. Kui aruande esitamata jätnud

äriühingu kohta andmed puudusid, tuletati tema andmed temaga sarnaste äriühingute vastavate andmete keskmistest.

Valikuviga

Algandmed on kogutud osaliselt valikuuringuga, seetõttu sisaldavad kõik koondandmed valimi juhuslikkusest tingitud viga ehk valikuviga. Koondandmetele on võimalik arvutada valikuvea hinnang. Tabelis on esitatud ettevõtete arvu, töötajate arvu, netokäibe ja bilansimahu (vara kokku) standard- ja suhteline (relatiivne) viga.

Standardviga iseloomustab koondandmete juhuslikust valimist tingitud vea suurust. Suhteline viga on näitaja standardvea ja näitaja absoluutsuuruse jagatis, mis avaldatakse tavaliselt protsentides.

Tabel 2 **Majandusnäitajad, standard- ja suhteline viga, 2005**
Table 2 *Main indicators, standard error and relative error, 2005*

Tegevusala EMTAK-i järgi	Ettevõtete arv	Standardviga	Suhteline viga, %	Töötajate arv	Standardviga	Suhteline viga, %	Netokäive, miljonit krooni	Standardviga, miljonit krooni	Suhteline viga, %	Bilansi-maht, miljonit krooni	Standardviga, miljonit krooni	Suhteline viga, %
<i>Economic activity by EMTAK</i>	<i>Number of enterprises</i>	<i>Standard error</i>	<i>Relative error, %</i>	<i>Number of employees</i>	<i>Standard error</i>	<i>Relative error, %</i>	<i>Net sales, million kroons</i>	<i>Standard error, million kroons</i>	<i>Relative error, %</i>	<i>Balance sheet total million kroons</i>	<i>Standard error, million kroons</i>	<i>Relative error, %</i>
01	869	12 279	5 800	69	1,3	8 424
02	524	3 791	5 595	204	3,7	4 111
B	121	1 069	691	57	8,3	840
C	76	0	0,00	5 649	0	0,00	2 922	0	0,00	2 526	0	0,00
D	5 141	11	0,21	129 707	414	0,32	99 359	324	0,33	71 961	204	0,28
E	262	0	0,00	8 530	31	0,36	17 706	16	0,09	52 935	28	0,05
F	3 742	0	0,00	40 643	581	1,43	41 730	511	1,22	18 701	264	1,41
G	13 363	56	0,42	90 167	901	1,00	210 079	2 579	1,23	81 073	1 290	1,59
50	1 731	5	0,29	11 637	217	1,86	33 241	668	2,01	12 091	361	2,99
51	7 659	51	0,67	36 976	620	1,68	129 432	2 402	1,86	51 950	1 124	2,16
52	3 974	23	0,58	41 554	617	1,48	47 406	662	1,40	17 032	521	3,06
H	1 605	16	1,02	16 319	238	1,46	5 761	99	1,71	5 806	188	3,24
I	3 240	3	0,10	43 148	370	0,86	61 106	787	1,29	60 287	460	0,76
K	10 756	28	0,26	51 758	491	0,95	32 734	936	2,86	105 314	6 043	5,74
M	404	0	0,00	2 858	83	2,92	852	55	6,46	867	42	4,81
N	843	0	0,00	13 990	147	1,05	3 574	74	2,08	2 883	52	1,82
O	1 308	0	0,00	9 535	173	1,81	5 572	395	7,09	5 489	221	4,02

KONFIDENTSIAALSUS

Statistikaamet on riikliku statistika seaduse 8. ja 9. paragrahvi järgi kohustatud tagama kogutud andmete kaitse. Andmeid kasutatakse ainult statistilisel otstarbel. Andmeid edastatakse ja avaldatakse ainult sellisel kujul, mis välistab andmeesitaja otsese või kaudse identifitseerimise võimaluse — vähemalt kolme kaupa grupis, kus ühegi ühiku osatähtsus ei ole suurem kui 90%. Kui grupis on üks või kaks ettevõtet, andmeid ei avaldata või avaldatakse ainult ettevõtte kirjalikul nõusolekul.

PÕHIMÕISTED

Eksport — ettevõtte realiseerimise netokäibes sisalduv toodete, kaupade ja teenuste müük mitteresidentidele.

EPI (Eesti pensioniindeks) — kajastab kogumispensioni fondide osakute puhaskäivade muutust võrreldes fondide varade summaarse puhaskäivade eelmiste arvutusperioodide vastavate andmetega. Seda arvutab Eesti Väärtpaberikeskus alates 2002. aastast. 2002. aastal oli kõikide pensioniindeksite baasväärtus 100.

Ettevõtete arv — tegutsevate ettevõtete arv ehk ettevõtted, kellel oli aruandeperioodil finantsmajanduslik tegevus (käive, kulud jne).

Ettevõtte surm — ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni likvideerimine tingimusel, et teised ettevõtted ei osale selles sündmuses.

Surmaks ei loeta ettevõtte likvideerimist ühinemise, ülevõtmise, jagunemise või restruktureerimise tulemusena. Surmaks ei loeta ka juhtumit, kus ajutiselt mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.

Ettevõtte sünd — ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni loomine tingimusel, et teised ettevõtted ei osale selles sündmuses. Sünniks ei loeta ettevõtte tekkimist ühinemise, jagunemise, eraldumise või restruktureerimise tulemusena. Sünniks ei loeta ka juhtumit, kus ajutiselt mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.

Fondivalitseja — fondide haldaja, kes vastutab fondi tingimuste täitmise eest.

Finantsvahendusäriühing — finantsvahendusega ja finantsvahenduse abitegevusega tegelevad äriühingud, kindlustusseltsid, investeerimis- ja pensionifondid. Finantsvahendajate ja finantsvahenduse abitegevusega tegelevate äriühingute hulka kuuluvad pangad, liisingu- ettevõtted, muud laenuandjad (sh pandimajad), oma- või võõrvahendite väärtpaberitesse investeerijad, finantsjärelvalve tegijad, fondide juhtimisega tegelejad, börsid, finantsnõustajad, valuutavahetajad, makseringluse korraldajad ning kindlustusmaakleriteenuste pakkujad.

Investeeringud põhivarasse — aruandeperioodil soetatud ehitiste, maa, masinate, seadmete, transpordivahendite, sisseseade ja muu inventari maksumus; uusehituse ning olemasoleva põhivara laiendamise, rekonstrueerimise ja renoveerimise puhul ka tehtud tööde maksumus; investeeringud immateriaalsesse põhivarasse ja väärisesemetesse. Siin näidatakse ka kinnisvarainvesteeringuna klassifitseeritud kinnisvaraobjektide soetamist.

Jooksevhinnad — kaupade ja teenuste hinnad aruandeperioodil.

Kapitalirent — aruandeperioodil sõlmitud kapitalirendilepinguga omandatud materiaalse põhivara lepingujärgne koguväärtus ilma intressita.

Kinnisvarainvesteeringud — kinnisvaraobjekt (maa, hoone või osa hoonest), mida ettevõtte hoiab eelkõige renditulu teenimise, väärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil, mitte aga kasutamiseks toodete või teenuste tootmisel, administratiivsetel eesmärkidel või müügiks tavapärasel äritegevuses.

Kogukasum (-kahjum) — realiseerimise netokäive miinus kulud.

Käibe puhaskasum mõeldakse puhaskasumit müügi ühe krooni kohta. Näitaja väärtus on väljendatud protsentides; mida suurem see on, seda rohkem kasumit on teenitud müügi ühe krooni kohta.

Lisandväärtus — toodang rahalises väljenduses, millest on maha arvatud vahetarbimine (vt. valemid).

Lühiajaliste kohustuste katekordaja näitab, mitu korda ületab ettevõtte käibevara lühiajalisi kohustusi.

Majandussektorid:

primaarsektor — põllumajandus, jahindus, metsamajandus, kalandus;

sekundaarsektor — tööstus, ehitus, energeetika;

tertsiaarsektor — hulgi- ja jaekaubandus, hotellid ja restoranid; veondus, laondus ja side; finantsvahendus; kinnisvara, rentimine ja äritegevus; haridus; tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

Maksevõimekordaja näitab, kuivõrd on lähemal ajal tasumisele kuuluvad kohustused kaetud suhteliselt kergemini rahaks muudetava varaga. Kui näitaja on ühest suurem, on likviidseid varasid ilma tootmisvarudeta rohkem kui lühiajalisi kohustusi.

Omakapitali puhaskasum näitab aktsionäride investeeringute tasuvust. Mida kõrgem on omakapitali rentaablus, seda efektiivsemad on investeeringud firmasse. Kordaja suur väärtus võib olla tingitud ka sellest, et ettevõtte kasutab palju võõrkapitali ja on sel juhul riskialdis. Madal omakapitali rentaablus võib olla tingitud ettevõtte konservatiivsest rahanduspoliitikast.

Palk — tasu, mida tööandja arvestab kõikidele töötajatele aruandeperioodil tehtud töö eest.

Puhaskasum (-kahjum) — aruandeaasta puhaskasum (-kahjum) on kasumiaruande kõigi tulusummade ja kõigi kulusummade vahe.

Püsivhinnad — hinnaindeksiga deflateeritud jooksevhinnad.

Realiseerimise netokäive — kõikide nii põhi- kui ka kõrvaltegevusena valmistatud toodete, teenuste ja kaupade müügist saadud või saada olev müügitulu, mis ei sisalda käibemaksu ega aktsiise. Müügitulu võrdub saadud või saada oleva tasuga ja arvestatakse tekkepõhiselt. Kogumiku tabelites esitatud realiseerimise netokäive sisaldab üldjuhul dotatsioone (riigi- ja kohalikust eelarvest või Euroopa Liidu institutsioonidelt saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine, finantsabi), kui puudub täiendav märkus.

Realiseerimise netokäibe kontsentratsioon — kontsentratsiooni tabeli koostamisel võeti igalt tabelis esitatud tegevusalalt 20 suurima netokäibega äriühingut. Need 20 äriühingut jaotati netokäibe suuruse järgi viide gruppi, igas grupis neli äriühingut (esimene nelik, teine nelik jne).

Näiteks nelja suurima netokäibega ehitusäriühingu (esimene nelik) realiseerimise netokäive hõlmas kogu ehituse netokäibest 13,5%. Pingereas 5.–8. kohal (teine nelik) olnud äriühingute netokäibe osatähtsus ehituse netokäibes oli 6,3%. 20 suurima netokäibega ehitusäriühingut andsid 30,2% kogu ehituse netokäibest.

Soliidsuskordaja näitab, kui palju kasutatakse varade hankimiseks oma- ja laenukapitali. Kui näitaja läheneb ühele, kasutatakse rohkem omakapitali, kui nullile, kasutatakse rohkem laenukapitali.

Tarbijahinnaindeks — iseloomustab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust.

Teadus- ja arendustegevus — loov süstemaatiline tegevus, mille eesmärk on uuringute abil uute teadmiste saamine ja nende teadmiste rakendamine uute materjalide, toodete ja seadmete tootmiseks, protsesside, süsteemide ja teenuste juurutamiseks või nende oluliseks täiustamiseks.

Tööga hõivatud isikud — kõigi ettevõttes töötavate isikute arv olenemata nende tööandala pikkusest. Tööga hõivatud isikute arvu mõõdetakse aastakeskmisena.

Tööga hõivatud isikute hulka kuuluvad:

- ettevõttes töötavad omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed;
- täis- või osatööajaga töötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- isikud, kes töötavad väljaspool ettevõtet (turustuspõhised jt), kuid kuuluvad ettevõtte töötajate koosseisu ja on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel, õppepuhkusel olivad, streikijad jt);
- hooajatöötajad, praktikandid (õpipoisid) ja kodustöötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- töövõtulepinguga töötavad isikud.

Tasuta töötavad pereliikmed on need isikud, kes elavad koos ettevõtte omanikuga ja töötavad ettevõttes regulaarselt, kuid kellega ei ole sõlmitud töölepingut ja kes ei saa tehtud töö eest tasu. Sellesse kategooriasse kuuluvad ainult need isikud, kes ei ole mõnes teises ettevõttes põhikohaga töö eest tasu saajate nimekirjas.

Tööga hõivatud isikute arvu ei lülitata teiste ettevõtete töötajaid, kes tegutsevad kõnesolevas ettevõttes, täites selle tellimusi, samuti pikka aega töölt puuduvaid isikuid (lapsehoolduspuhkusel ja ajateenistuses viibijad jt).

Tööjõukulud — koosnevad palgast ning sellelt arvestatud sotsiaalmaksust ja töötuskindlustusmakselt.

Töötajad — kõik ettevõttes tööandjaga kokkuleppe (lepingu) alusel töötavad isikud, kes saavad töö eest tasu rahas (palk, töötasu, honorar, tänuraha, tükitöötasu, kompensatsioon). Töötajate arvu mõõdetakse aastakeskmisena.

Töötatud tunnid — ettevõtte kõigi, nii täis- kui osaajaga töötajate vaadeldaval perioodil tegelikult välja töötatud tundide koguarv, k.a ületunnid. Töötatud töötundide arvu ei kuulu tasustatud, kuid tegelikult mittetöötatud tööaeg (puhkused, haiguspäevad jms), samuti lõunavaheajad, tööle tuleku ja töölt mineku jms aeg, mis otseselt ei kuulu tööaja koosseisu.

Kui tegelikult töötatud tundide täpne arv pole teada, võib seda määrata hinnanguliselt, tuginedes töötundide normarvule ja töölt puudumiste keskmisele arvule.

Vara puhasrentaablus mõõdab puhaskasumit ettevõtte varadesse investeeritud iga krooni kohta. Mida kõrgem on vara rentaablus, seda efektiivsemalt on ettevõtte oma varasid kasutanud.

INFOTEHNOLOOGIA MÕISTED

Arvutite arv — hõlmab personaalarvuteid, servereid, pihuarvuteid, arvutitöökohti (terminale).

Internet — ülemaailmne arvuteid ühendav andmesidevõrk, mis võimaldab kasutada selliseid teenuseid nagu kaugsisselõgimine, failiedastus, elektronpost jne. Samuti põhineb Internetil veeb (WWW).

Sissehelistamisteenus— Interneti-ühendus luuakse modemi abil tavalise telefoniliini kaudu, telefoniliin on Internetiühenduse ajal hõivatud.

ISDN (*Integrated Services Digital Network*) — integreeritud teenuste digitaalvõrk — rahvusvaheline sidestandard mitme andmevoos (heli, pilt jne) samaaegselt edastamiseks telefoniliini mööda.

xDSL (...*Digital Subscriber Line: ADSL, SDSL jne*) — tehnoloogiate perekond, mis pakub suurt ülekandekiirust nõudvaid teenuseid telefoniliinide kaudu.

Püsiühendus — vastupidiselt sissehelistamisega ühendusele pidev ühendus Internetiga (ADSL, kaabelimodem jne). Püsiühenduse korral on ka infoedastuskiirused suuremad.

Veebileht — veebis (WWW) asuv dokument. Veebilehtede koostamiseks kasutatakse HTML märgistuskeelt, mis määrab kindlaks veebilehe sisu (kujutised, tekst, hüpertekst, video- ja audiofailid) ja kujunduse.

E-kaubandus — ostu-müügitehing Interneti kaudu, ka selline, mille puhul kaupade ja teenuste kättesaamine või tasumine nende eest toimub *online*’i või *offline*’i kaudu.

VALEMID

Tekstis kasutatud rahandussuhtarvud on leitud järgmiste valemite abil.

Omakapitali puhasrentaablus (%)	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{keskmise omakapital}} \times 100$
Vara puhasrentaablus (%)	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{keskmise vara}} \times 100$
Käibe puhasrentaablus (%)	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{realiseerimise netokäive kogukasum}} \times 100$
Kogukasumi osatähtsus netokäibes (%)	$\frac{\text{realiseerimise netokäive}}{\text{realiseerimise netokäive}} \times 100$
Käibekapital (tuhat krooni)	käibevara – lühiajalised kohustused
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	$\frac{\text{käibevara} - \text{lühiajalised kohustused}}{\text{vara}} \times 100$
Lühiajaliste kohustuste katekordaja (korda)	$\frac{\text{käibevara}}{\text{lühiajalised kohustused}}$
Maksevõimekordaja (korda)	$\frac{\text{käibevara} - \text{varud}}{\text{lühiajalised kohustused}}$
Finantsvõimenduskordaja (korda)	$\frac{\text{keskmise vara}}{\text{keskmise omakapital}}$
Kapitaliseerituskordaja (korda)	$\frac{\text{pikaajalised kohustused}}{\text{pikaajalised kohustused} + \text{omakapital}}$
Soliidsuskordaja (korda)	$\frac{\text{omakapital}}{\text{omakapital} + \text{kohustused}}$

Tootlikkuse suhtarvud

Tootlikkuse suhtarvud on leitud järgmiste valemite abil.

Tootlikkuse suhtarvud netokäibe alusel

Tööviljakus
(tuhat krooni)

realiseerimise netokäive

keskmise hõivatute arv

Tunnitootlikkus
(krooni)

realiseerimise netokäive

töötatud tundide arv

Töökulude tootlikkus
(krooni)

realiseerimise netokäive

tööjõukulud

Kogutootlikkus
(krooni)

realiseerimise netokäive

kulud kokku

Tootlikkuse suhtarvud lisandväärtuse alusel

Tööviljakus
(tuhat krooni)

lisandväärtus

keskmise hõivatute arv

Tunnitootlikkus
(krooni)

lisandväärtus

töötatud tundide arv

Töökulude tootlikkus
(krooni)

lisandväärtus

tööjõukulud

Kogutootlikkus
(krooni)

lisandväärtus

kulud kokku

Lisandväärtus (tuhat krooni)

realiseerimise netokäive + muud äritulud (v.a kasum põhivara müügist) – kulud kokku – muud ärikulud (v.a kahjum põhivara müügist) + tööjõukulud + kulum + lõpetamata ja valmistoodangu varude muutus (aruandeaasta lõpu ja alguse vahe) + oma tarbeks valmistatud põhivara

METHODOLOGY

PREFACE

The yearbook provides financial data of non-financial enterprises collected on the basis of the annual statistical questionnaire "EKOMAR", "Annual data of agriculture, hunting and fishing enterprises", "Prodcom", "R&D", "Information technology", "Statistical economic units database", "Financial intermediation". The data of credit institutions and insurance companies are collected by the Bank of Estonia and the Financial Supervision Authority, also the data of the Estonian Leasing Association and from the web-site www.pensionikeskus.ee were used. Data of sole proprietors are received from the Estonian Tax and Customs Board.

PRESENTATION

The tables of the yearbook have been divided into two parts.

In **the first part of the tables**, the data on financial accounts of enterprises (excluding enterprises of financial intermediation) have been presented:

- income statement, assets, liabilities, equity;
- investments in fixed assets and financial leasing;
- net sales.

In the separate tables data of the main economic variables in 2001–2005 by economic activities are presented. Enterprises have been divided into groups by economic activity according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2003), which is based on the NACE Rev.1.1 (Statistical Classification of Economic Activities in the European Communities).

- A — Agriculture, hunting and forestry
- B — Fishing
- C — Mining
- D — Manufacturing
- E — Electricity, gas and water supply
- F — Construction
- G — Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
- H — Hotels and restaurants
- I — Transport, storage and communication
- K — Real estate, renting and business activities
- M — Education
- N — Health and social work
- O — Other community, social and personal service activities

The international classification of enterprises by employees:

- micro-enterprises — with less than 10 employees;
- small enterprises — with less than 50 employees;
- medium-sized enterprises — with less than 250 employees;
- large enterprises — with more than 250 employees.

In the yearbook, the data have been also presented by following groups of persons employed:

- 1–19 persons employed;
- 20–49 persons employed;
- 50–99 persons employed;
- 100 and more persons employed.

The **second part of the tables** presents the data of business demography in Estonia and in the European Union countries.

PUBLISHING

In addition to this yearbook, annual data are published in the yearbook Eesti Statistika Aastaraamat. Statistical Yearbook of Estonia and on the web site of Statistics Estonia www.stat.ee under the heading "Statistics" (Statistics — Statistical Database — Economy).

DATA PROCESSING

Statistical unit

Statistical unit is the enterprise as a company.

Population and sampling frame

Survey population comprises enterprises, which are included in the register of economically active enterprises called statistical profile. The statistical profile is created on the basis of the database of the Ministry of Justice Centre of Registers and Information Systems and is used as a sampling frame.

Sample

The financial data (excluding enterprises of financial intermediation, where enterprises are surveyed exhaustively) are collected by sample survey, using stratified simple random sampling. The population was stratified by economic activity, by number of persons employed and by type of owner.

Enterprises have been divided into groups by **economic activity** according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK), which is based on the NACE (Statistical Classification of Economic Activities in the European Communities).

Enterprises are classified also by **type of owner** according to shareholding interest (i.e. who holds the majority of votes in commercial undertaking). Enterprises are considered to be in **public ownership** in case the shareholding of the state or local government is 50% or more.

Enterprises are considered to be in **private ownership** in case the shareholding of the state or local government is less than 50%.

All state and municipal enterprises as well as enterprises of private ownership with 20 or more persons employed are completely enumerated. The rest of enterprises belonging to Estonian enterprises and foreign persons in private law are sampled. The data collected by sample survey were expanded to the whole population.

The sampling frame for 2005 included 44,212 enterprises. A total of 12,658 enterprises were surveyed. This is about 29% of enterprises included in the statistical profile.

In the year 2005 10,336 enterprises responded. This is about 82% of enterprises in the sample.

CONFIDENTIALITY

According to the Official Statistics Act (Articles 8 and 9), Statistics Estonia is obliged to ensure the protection of collected data. Data can be used only for statistical purposes. Data are disseminated and transmitted in a generalised form, all characteristics which permit identification of respondents are excluded, the data have to be grouped at least by threes where the proportion of each respondent's data in aggregations does not exceed 90%. In case there are only one or two enterprises in a group, the data can be transmitted or disseminated only by the written consent of respondents.

DEFINITIONS

Births of enterprises — birth amounts to the creation of a combination of production factors with the restriction that no other enterprises are involved in the event. Births do not include entries into the population due to: mergers, break-ups, split-off or restructuring of a set of enterprises. It does not include entries into a sub-population resulting only from a change of activity.

Concentration of net sales — When drawing up the table on the concentration of net sales, 20 enterprises with the largest net sales were taken from each economic activity

presented in the table. These 20 enterprises were in their turn divided into five groups by the amount of net sales, with four enterprises in each group (first four, second four, etc.).

For example, four construction enterprises with the largest net sales accounted for 13.5% of the total net sales of the construction activity. The proportion of the net sales of the second four was 6.3%. Twenty construction enterprises with the largest net sales accounted for 30.2% of the net sales of the construction activity.

Constant prices — current prices deflated by price index.

Consumer price index expresses the change in the prices of consumer goods and paid services.

Current prices — the prices of goods and services in the reference period.

Current ratio — the ratio between all current assets and all current liabilities; another way of expressing liquidity.

Deaths of enterprises — death amounts to the dissolution of a combination of production factors with the restriction that no other enterprises are involved in the event. Deaths do not include exits from the population due to mergers, take-overs, break-ups and restructuring of a set of enterprises. It does not include exits from a sub-population resulting only from a change of activity

EPI (Estonian Pension Index) — describes changes in units' net value of mandatory funded pensions over the previous periods' net value of assets of the funds. EPI is calculated by Estonian CSD since 2002. In 2002 the base value of pension indices was 100.

Equity to assets — the ratio shows how much of the business was financed through debt and how much was financed through equity.

Export — the revenue from the sale of goods and services to non-residents.

Management company — manager of the funds, is responsible for the fulfilment conditions of the fund.

Financial intermediation — monetary intermediation, insurance and pension funding (except compulsory social security), other financial intermediation and activities auxiliary to financial intermediation.

Financial leasing — a lease contract by which all risks and rewards of ownership are transferred from lessor to lessee.

Investments in fixed assets — the cost of buildings, equipment, machinery, vehicles, installation, etc. purchased in the reference period; in the case of construction and reconstruction of the existing fixed assets, it includes also the cost of work done; investments in intangible goods and in valuables. The acquisition of property classified as investment property is also included.

Investment property — land and /or buildings held to earn rentals or for capital appreciation or both.

Net profit (loss) — net sales plus other revenue, financial and extraordinary income minus costs, other expenses, financial and extraordinary costs.

Net sales — the revenue from the sale of goods and services, which does not include VAT and excises. Net sales is equal with the pay received or to be received and is calculated on the accrual basis of accounting.

Income classified as other revenue, financial income and extra-ordinary income in company accounts is excluded from net sales. Reduction in prices, rebates and discounts must be deducted.

In tables the indicator 'Net sales' generally includes subsidies if the additional note is absent.

Number of employees — persons who work for an employer and who have a contract of employment and receive compensation in the form of wages, salaries, fees, gratuities, piecework pay or remuneration in kind. Number of employees is measured as an annual average.

Number of enterprises — enterprises, which were economically active in the reference period (had sales, expenditure, etc.).

Number of hours worked — the total number of hours worked represents the aggregate number of hours actually worked for the output of the observation unit during the reference period. Included are hours actually worked during normal working hours, hours worked in addition to those, time which is spent at the place of work on tasks such as preparing the site and time corresponding to short periods of rest at the work place. This variable excludes hours paid but not actually worked such as for annual leave, holidays and sick leave. It also excludes meal breaks and commuting between home and work.

If the exact number of hours actually worked is not known, it may be estimated on the basis of the theoretical number of working hours and the average rate of absences (sickness, maternity, etc.).

Number of persons employed — total number of persons who work in the enterprise, irrespective of the length of their working week. The number of persons employed is measured as an annual average.

Employed persons include:

- working proprietors and unpaid family members;
- full- and part-time employees who are on the pay-roll;
- persons who work outside the unit (sales representatives, delivery personnel, repair and maintenance teams, etc.) but who are in the staff list and on the pay-roll of the enterprise;
- persons temporarily absent from work (persons on sick leave, paid leave, study leave, on strike, etc.)
- seasonal workers, trainees (apprentices) and home-workers who are on the pay-roll;
- persons employed under contract for services.

Unpaid family workers refer to persons who live with the proprietor of the enterprise and work regularly for the enterprise, but who do not have an employment contract and who do not receive remuneration for the work they perform. This group includes only those persons who are not on the payroll of another enterprise as full-time employees.

The number of employed persons excludes the staff of other enterprises who carry out ordered work, and also persons who are absent from work for a long time (persons on child care leave, conscripts, etc.).

Personnel expenses are made up of wages and salaries, and social tax.

Profit margin — shows how much profit comes from every kroon of sales. The value of ratio is indicated in percentages.

Quick ratio — the ratio between all assets quickly convertible into cash and all current liabilities.

Research and development — an activity undertaken for the purpose of discovering or developing new products, including improved versions or qualities of existing products, or discovering or developing new or more efficient processes of production.

Return on assets (ROA) — determines the rate of return for every kroon tied up in assets. The ratio shows how efficiently the enterprise manages its assets.

Return on equity (ROE) — determines the rate of return on shareholder's investment in the business. As an owner or shareholder this is one of the most important ratios as it shows the hard fact about the business — are making enough of a profit to compensate shareholder for the risk of being in business.

Sectors of economy:

the primary sector — agriculture, hunting, forestry, fishing;

the secondary sector — mining, manufacturing, electricity, construction;

the tertiary sector — trade, hotels and restaurants; transport, storage and communication; real estate, renting and business activities; education; health and social work; other community, social and personal service activities.

Total profit (loss) — net sales minus costs

Value added — the value of output less the value of intermediate consumption.

Wages and salaries — the total remuneration payable to all persons counted on the payroll (including home-workers), in return for work done during the reference period.

DEFINITIONS FOR INFORMATION TECHNOLOGY

Number of computers — PCs, servers, handheld computers, computer stations.

Internet — a global system of linked computer networks that allows data communication services such as remote log in, file transfer, electronic mail, etc. The Internet is also the foundation for the World Wide Web.

odem — dial-up access over normal telephone line i.e. telephone is busy during internet connection.

ISDN (Integrated Services Digital Network) — a telecommunication service that turns a copper phone line into a high speed digital link that can quickly transmit voice, data and video images simultaneously.

xDSL (... Digital Subscriber Line: ADSL, SDSL, etc.) — a range of technologies which allows high bandwidth services to be carried over traditional telephone lines.

Broadband — high-quality communication connections with the Internet such as cable, ADSL and other kinds of DSL connections.

Web site — location on the World Wide Web identified by a Web address. Collection of Web files on a particular subject that includes a beginning file called a home page. Information is encoded with specific languages readable with a Web browser.

E-commerce — transactions take place via Internet. Accession and payment can take place through on-line or off-line.

FORMULAS

The following table presents the formulas of financial ratios by which the ratios have been computed.

Return on equity (ROE) (%)	$\frac{\text{net profit}}{\text{average equity}} \times 100$
Return on assets (ROA) (%)	$\frac{\text{net profit}}{\text{average assets total}} \times 100$
Profit margin (%)	$\frac{\text{net profit}}{\text{net sales}} \times 100$
Total profit to net sales (%)	$\frac{\text{total profit}}{\text{net sales}} \times 100$
Working capital (thousand kroons)	$\text{current assets} - \text{current liabilities}$
Working capital to assets (%)	$\frac{\text{current assets} - \text{current liabilities}}{\text{assets total}} \times 100$
Current ratio (times)	$\frac{\text{current assets}}{\text{current liabilities}}$
Quick ratio (times)	$\frac{\text{current assets} - \text{inventories}}{\text{current liabilities}}$
Financial leverage (times)	$\frac{\text{average assets}}{\text{average equity}}$
Capitalisation ratio (times)	$\frac{\text{long-term liabilities}}{\text{long-term liabilities} + \text{equity}}$
Equity assets ratio (times)	$\frac{\text{equity}}{\text{equity} + \text{liabilities}}$

Productivity measures

The following table presents the formulas of productivity measures by which they have been computed.

Productivity measures by net sales

Productivity of labour (thousand kroons)	$\frac{\text{net sales}}{\text{average number of persons employed}}$
Productivity per hour (kroons)	$\frac{\text{net sales}}{\text{number of hours worked by employees}}$
Productivity of personnel costs (kroons)	$\frac{\text{net sales}}{\text{personnel expenses}}$
Total productivity (kroons)	$\frac{\text{net sales}}{\text{costs}}$
Productivity measures by value added	
Productivity of labour (thousand kroons)	$\frac{\text{value added}}{\text{average number of persons employed}}$
Productivity per hour (kroons)	$\frac{\text{value added}}{\text{number of hours worked by employees}}$
Productivity of personnel costs (kroons)	$\frac{\text{value added}}{\text{personnel expenses}}$
Total productivity (kroons)	$\frac{\text{value added}}{\text{costs}}$
Value added (thousand kroons)	$\text{net sales (without subsidies) + change in stocks of work-in-progress and finished goods (stocks at the end minus stocks at the beginning of the reference year) + capitalized self-constructed assets + other revenue (without profit from the sale of tangible assets) - other expenses (without loss from the sale of tangible assets) - costs of merchandise, materials, supplies, intermediate goods, electricity, fuel, power, laid-out work - duties and taxes linked to production - taxes on products}$